

TRUNG HỌC - THỦ ĐỨC - HOÀNG ĐẠO - NGUYỄN HỮU HUÂN

Tiếp Hà

Tiếp Hà

Xuân Đình Dâu - 2017

Đặc san năm nay đặc biệt có những bài viết liên quan đến ba vị Thầy từng cộng tác với Kỷ Yếu (nay là Đặc San): Thầy Bùi Hữu Huân, Thầy Võ Phá và Thầy Trần Quang Tuấn.

Một cây bút mới xuất hiện trên Đặc San: tác giả Vương Đăng, Thầy nguyên là Cựu Giáo sư Trung học Thủ Đức những năm 1972 - 1975.

Ban Biên tập cảm ơn sự đóng góp nhiệt tình của các cây bút quen thuộc có mặt suốt từ cuốn **Kỷ Yếu** đầu tiên đến cuốn **Đặc San Xuân Đinh Dậu**. Nhờ thành phần chủ lực này mà nội dung các số Đặc San duy trì được giá trị thẩm mỹ ở một trình độ nhất định, xứng đáng là món quà đầu xuân cho các thành viên của Diễn Đàn.

Nhân dịp Ban Biên tập xin báo có một vài bài không được chọn đăng. Chúng tôi lấy làm tiếc và mong tác giả thông cảm.

Sau cùng Ban Biên tập có một ước mong: năm 2017 trường Trung học Thủ Đức - Hoàng Đạo - Nguyễn Hữu Huân tròn 55 tuổi, mốc thời gian này sẽ được ghi dấu một cách sinh động trong cuốn **Đặc San 2018** với nhiều cây bút của 3 giai đoạn Trung học Thủ Đức - Hoàng Đạo - Nguyễn Hữu Huân.

Mong thay!

BAN BIÊN TẬP

Đi
là
Cười

Mục Lục

1. Câu đối Tết	Cao Minh - K4.....5
2. Tiếp nối	Cao Minh - K4.....6
3. Chuyện phím ngày Tết	Giao Đỗ - K4.....7
4. Hoa Tết	Thảo Thái - K4.....15
5. Thi thăm mùa Xuân	Diệu Hòa - K6.....21
6. Hộp mứt Tết đúng lúc	Thanh Thủy - K6.....24
7. Thơ: - Xuân hồng, Mùa Xuân	Thanh Thủy - K6.....26
8. Xuân hạnh phúc	Bích Hợp - K10.....27
9. Thơ: - Vui Xuân, Khúc Hạ	Lý Khổng - K4.....28
10. Chuyện trường tôi kể mãi không hết	Kim Dung - K4.....29
11. Chuyện hàng xóm	Lương Hồng Điệp - K3.....31
12. Chuyện xứ tôi	Ngô Định Châu - K2.....38
13. Thơ: - Tiếng Xuân	Lam Thanh.....48
- Xuân ơi đừng đến	Mắt Nâu.....48
14. Chùm thơ	Mỹ Lệ - K2.....49
15. Chùm thơ	Phi Hùng - K3.....50
16. Thương ngày nắng Hạ	VCH - K1.....51
17. Thơ: - Xế chiều rồi	Đặng Hồng Cúc.....52
18. Từ tập truyện "Tôi học làm Thầy"	Cao Minh - K4.....53
19. Những con roi mây	Võ Phá.....55
20. Mục đích và Biện pháp	Võ Phá.....63
21. Rửa lỗ tai	Võ Phá.....66
22. Hư chiêu và thực chiêu	Võ Phá.....71
23. Kỷ niệm với Thầy Võ Phá	Ngô Định Châu - K2.....78
24. Chùm thơ	Nguyễn Tam Phu Nhân.....83
25. Chùm thơ	Vương Đăng.....84
26. Hận thù có thể giết chết bạn, khoa học...	Vương Đăng.....86
27. Chuyện bà tàu hủ	Cỏ Hằng - K7.....93
28. Tháng Mười và tôi...	Cỏ Hằng - K7.....96
29. Mùa Xuân ơi!	Diệu Hòa - K6.....98

30. Hạnh phúc đông đầy	Diệu Hòa - K6 99
31. Thơ Tagore: - Ánh sáng, Quà tặng con	Viên Thu (dịch) 102
32. Chùm thơ vụn vặt	Cỏ Hề - K7 104
33. Nhớ những giờ văn	Bùi Hữu Huân 107
34. Thơ xuống họa:	Lê Hồng Điệp (<i>giới thiệu</i>) - K3 114
- Lưu luyến, Chiều lữ thứ	Quang Tuấn
- Biệt ly, Buồn lữ thứ	Nguyễn Cang
35. Tưởng nhớ anh Quang Tuấn	Vương Đăng 116
36. Nỗi buồn chia ly với Thầy Tuấn	Bùi Hữu Thư - K4 130
37. Tuổi mười hai	Diệu Hòa - K6 131
38. Bạn đợi ta về	Cỏ Hề - K7 136
39. Bạn đồng môn	Kiến Nâu - K6 138
40. Vác gà voi	Thuận Khanh - K4 140
41. Dòng đời	Khổng Thị Lý - K4 145
42. Tình yêu mãi mãi	Kim Dung - K6 147
43. Giọt nước mắt từ tim	Diệu Hòa - K6 150
44. Chuyện vui (sưu tầm)	Bích Loan - K1 155
45. Nói chuyện cùng em	Phước Châu - K4 156
46. Ngày xưa có mẹ	Lam Thanh - K4 157
47. Cười chút chơi	Lão Ngoan Đồng - K1 158
48. Cháu ngoại	Bích Liên - K1 163
49. Chuyện của Khờ	Thuận Khanh - K4 166
50. Thơ đối đáp:	
- Tại sao và Bà ơi	Lão Ngoan Đồng - K1 173
- Cho em thêm một ngày, Ngủ đi em	Lão Ngoan Đồng - K1 174
51. Chợ tình	Vô Chiêu - K1 175
52. Thoáng chút hương lam	Diệu Quang - K4 178
53. Người lái đò hạnh phúc (văn)	Đặng Hồng Cúc 184
54. Người lái đò hạnh phúc (thơ)	Lam Thanh - K4 185
55. Đố vui và MIR	Vô Chiêu - K1 186
56. Lời Xuân	Bích Hợp - K10 190
57. Một lần gặp gỡ	Bích Hợp - K10 191
58. Kỷ niệm một đêm vui	Vô Chiêu - K1 194
59. Một chuyến Mỹ du	Ngọc Anh - K8 200

60. Một nửa mất đi	Hồ Thị Bạch Tuyết - K3 203
61. Việc làm tốt	Hồ Thị Bạch Tuyết - K3 204
62. Cảm tác mùa Thu	N.T.Lai - K4 206
63. Chùm thơ	Lai Nghi - K4 207
64. Người con trai khờ dại	Kim Hường - K4 209
65. Nỗi buồn thơ trẻ	Kim Hường - K4 213
66. Sáu bạn nam ngày nay...	Kim Hường - K4 216
67. Bí mật của Vua (sưu tầm)	Mỹ Lệ - K2 219
68. Chăm sóc sức khỏe (sưu tầm)	Mỹ Lệ - K2 223
69. Danh ngôn cuộc sống (sưu tầm)	Mỹ Lệ - K2 226
70. Ngàn câu hỏi vì sao (sưu tầm)	Mỹ Lệ - K2 227
71. Yêu thương còn lại	Kim Dung - K6 229
72. Tiết tháo	Chân Diện Mục 234
73. Đôi lời cuối	BBT 236
Mục lục	237

Tiếp
nói

*Cảm ơn thầy đã nghĩ ra tên gọi
Ý nghĩa vô cùng công việc truyền trao
Diễn Đàn ta giờ cũng đang tiếp nối
Em nối việc từ anh, trò tiếp thầy.*

*Hợp mặt, Đặc san, thầy trò gần gũi
Thăm viếng, hỏi han, thể hiện bao tình
Trọng đạo - tôn sư, đặc thù dân tộc
Hiếu biết- cảm thông, nét đẹp muôn đời.*

*Có hợp có tan, quy luật đó mà
Nay còn có nhau, giữ gìn trân quý
"Của tin còn một chút này"
Nâng niu, chia sẻ- tình đầy trong ta!*

CA GIAO (K4)

CHUYỆN PHIẾM NGÀY TẾT

Năm con gà 2017 được UN chọn làm năm dành cho “sustainable tourism for development” [], đại khái nghĩa là “đi du lịch mà đừng làm hại tới môi trường cũng như văn hóa bản địa mà còn giúp cho người bản địa có thêm việc làm”. Trước thêm năm 2017 thiên hạ cũng mới coi xong phần đầu của câu chuyện *The mystery of Donald Trump's White House* [] và sang năm 2017 chẳng ai biểu ai hết thấy sẽ đưa mắt qua xứ Mỹ háo hức chờ coi phần sau của câu chuyện đó. Vậy nhưng mình sẽ gạt con gà, du-lịch-xả-rác và giứt-gân-kiểu-Mỹ qua một bên để đi vô chủ đề của một câu chuyện khác, mà chị Bích Liên, thay mặt chủ nhà, đã fix, không ai được cãi, đó là *Tiếp Nối*.

Một chủ đề nghe hiền hòa làm sao! *Tiếp Nối* là gì? Trần Thiện Thanh và Mạnh Phát cắt nghĩa như vậy:

Người ơi nếu yêu rồi chớ để buồn người trai nơi xa xôi

Người ơi nếu thương rồi chớ để nhạt màu son trên đôi môi...

và có tiếp nối thì mới mong có hậu:

Một lòng tin mai đây nắng ấm

Tìm vào đôi lòng giữa phút tương phùng...

ĂN TẾT cũng là một cái gì tiếp nối; song le, ăn-Tết-kèm-theo-nhiều-người-bị-xe-đụng là một câu chuyện mới xảy ra gần đây thôi và chẳng ai mong chuyện đó tiếp nối hết Tết này qua Tết nọ. Người mình ăn Tết từ xưa tới giờ, nhưng ăn từ hồi nào mà vì sao kêu bằng TẾT thì chưa rõ. Thử hỏi một bà có tước hiệu Giáo sư [] thì bà nói chắc như đinh-đóng-vô-cây-chuối (vì chẳng có nêu chứng cứ gì hết) rằng:

Tết do chữ *Tiết* (tức tiết khí, tính theo hệ mặt trời) mà ra...

... tục ăn Tết Nguyên Đán của người Trung Hoa, cùng nhiều tập tục lễ nghi ngày Tết như lễ gia tiên của Khổng giáo, lễ chùa đầu năm của Phật giáo, cúng tế

thần linh của Đạo giáo đã được truyền vào nước ta rất sớm, ngay từ thời Bắc thuộc, khoảng đầu kỷ nguyên dương lịch...

Ngược lại, đốc-tơ Nguyễn Hy Vọng [] nêu ra nhiều từ ngữ cùng gốc (cognate) nghe na ná như *Tết* ở khắp Đông Nam Á rồi cho rằng:

...Hơn nữa, xem trên, có cả chục ngôn ngữ và nền văn hóa khác với Tàu, ăn mừng ngày đầu năm của họ mà vẫn mang những cái tên mà ý nghĩa và phát âm, cách nói và đọc đều giống với cái âm, cái tên, cái tiếng Tết của dân Giao Chỉ và của dân Mường, nên ta phải “suy nghĩ lại” về cái hiểu lầm Tết # Tiết của hơn 2.000 năm qua.

Như vậy, *Tết* là tên gọi cái ngày ăn mừng đầu mùa mưa và sau này trở thành ngày ăn mừng đầu năm âm lịch luôn của các dân Mường, Nùng, Thái, Zhuang, Chăm, Mon, Khmer, Vùng đông bắc Ấn độ, Nepal, Mustang, Munda...

***

Trước hết, vì sao mình ăn Tết thì cụ Phan Kế Bính cắt nghĩa như vậy:

Xét về các ngày ăn Tết của ta, phần nhiều là noi theo tục Tàu, nhưng chủ ý thì nhân ngày tuần tiết mà dựng cúng gia tiên, chứ không có ý gì nhớ đến người Tàu cả.

Cứ như nước ta khi xưa, quanh năm chí tối làm ăn, ... không có thì giờ nghỉ ngơi... Nói tóm lại thì tính An-nam ta rất là cần mẫn, chịu thương chịu khó, mà không có ngày nào là ngày chủ nhật. Vậy nên thỉnh thoảng phải có một ngày nghỉ ngơi ăn chơi cho giải trí. Nhưng chẳng lẽ tự nhiên vô cớ mà nghỉ công việc, mà ăn chơi không. Vậy mới nhân tuần này tiết nọ, bày ra cách ăn Tết, trước là đem lòng thành kính, thờ phụng tổ tiên, sau là được một ngày nhàn nhã, cầm chén rượu mà yên ỳ tinh thần...

Song le, nếu bạn để ý, có một cái Tết *không dính gì tới tục lệ của người Tàu*, cũng theo cụ Phan:

Mồng 10 tháng 10 là Tết Trùng Thập. Tết ấy phần nhiều là các nhà đồng cốt và nhà thầy thuốc mới ăn thôi. Nhưng về nhà quê cũng nhiều nơi ăn, có nơi ăn to lắm, như ở về vùng phủ Hoài thì làm bánh dày, nấu chè kho, trước cúng thần, cúng gia tiên, rồi đem biếu những người quen thuộc.

Các nhà thầy thuốc thì vì thu lễ thu tiền mà ăn Tết một là để cúng cấp, hai là để khoản đãi các đệ tử và các bạn hàng.

Ở về vùng Thanh Trì thì lại ăn Tết Trùng Thập về ngày 31 tháng 10. Đại để nhà quê là vì việc gặt hái đã xong, nhớ đến công tiên nông mà cúng tế, và an ủi cho sự khó nhọc mọi ngày.

Còn phần nhiều thì cúng gia tiên mà thôi.

Ngày 10 tháng 10 âm lịch tức là đầu tháng 11 dương lịch. Tết Trùng Thập thời nay người Việt không còn ăn nữa.

Song le, khi tìm hiểu cái Tết của những nhóm thiểu số ở VN *thời nay*, bạn sẽ thấy dường như đó là Tết Trùng Thập của người Việt *thời xưa*. Vài thí dụ bên dưới:

Lễ mừng cơm mới của người Mường Yên Lập []

Hàng năm, vào ngày 10 tháng 10 âm lịch, người Mường ở Yên Lập lại rộn ràng chuẩn bị cho Lễ mừng cơm mới (lễ ăn cơm mới), với ý nghĩa tạ ơn trời đất, tổ tiên đã phù hộ cho mùa vụ tốt tươi, cho nhà nhà no ấm.

Lễ Mừng cơm mới được tổ chức sau khi thu hoạch vụ mùa. Theo quan niệm của người Mường, sau khi lúa được đưa về nhà, gạo mới nấu thành cơm phải đem cơm đó cúng ông bà tổ tiên trước sau đó mới được ăn, nếu không vụ sau sẽ mất mùa.

Nghi lễ này ở các vùng Mường không hoàn toàn giống nhau, người Mường Yên Lập bắt đầu cho nghi lễ Mừng cơm mới bằng việc đi rước vía lúa về nhà. Đến mùa lúa chín, vào một buổi sáng, người chủ gia đình chọn ngày tốt ra thăm ruộng, ngắt bảy hoặc chín bông nếp cái đẹp (tượng trưng cho bảy vía hoặc chín vía lúa) ở ruộng nhà mình tết lại thành một bó nhỏ đem về treo ở đầu cột cái trong nhà nơi cạnh bàn thờ tổ tiên. Họ đã hoàn thành công việc đi rước vía lúa về nhà. Sau nghi lễ đầu tiên này, mọi người trong nhà mới được ra đồng gặt lúa.

Sau khi lúa mùa thu hoạch xong, vào ngày 10 tháng 10 âm lịch họ bắt đầu làm mâm cỗ cúng. Mâm cỗ cúng cơm mới có thể đầy đủ: cơm non, cá nướng, gà, thịt lợn, xôi màu,... nhưng không thể thiếu hai món chính là cơm non và cá nướng. Cơm non được làm từ loại gạo nếp cái ngon nhất mà họ trồng. Khi lúa vừa chín tới (đỏ đuôi) cắt những bông lúa to đem về luộc chín, sau đó phơi hoặc sấy khô cho giòn, cho vào cối giã cả bông rồi lọc lấy gạo. Lấy lá gừng, lá riềng rửa sạch, giã vắt lấy nước, đổ nước đó vào gạo rồi nấu thành cơm. Thường là đun nước lá trước, nước xôi cho gạo vào, để gạo xôi khoảng 2 phút, đem vằn đều. Khi cơm chín sẽ có

màu xanh, xới ra gói lại bằng lá dong, nén chặt. Khi gói chiếc bánh có hình thù như bánh chưng trông đẹp mắt. Người dân không gọi đó là bánh mà gọi là cơm non theo đúng nghĩa của nó. Hương vị thơm ngon của lúa mới đầu mùa hòa quyện với hương vị của lá tạo nên mùi vị rất hấp dẫn. Cá cũng chọn những con cá to nhất, ngon nhất được làm sạch để nguyên cả con, sau đó dùng xiên và kẹp nướng trên than cho chín đều...

Lễ hội mừng cơm mới của dân tộc Kháng huyện Mường La, tỉnh Sơn La []

Lễ hội Mừng Cơm Mới dân tộc Kháng bản Huổi Tao thường được tổ chức vào một ngày nhất định trong năm. Trước đây, do giống lúa cũ, thời gian sinh trưởng dài và do khí hậu nên lúa nương được trồng muộn khoảng tháng 5 - 6, thường gặt vào tháng 10 dương lịch nên Lễ hội Mừng Cơm Mới thường được tổ chức vào tháng 10. Hiện nay, giống lúa mới ngắn ngày hơn và do thời tiết thay đổi, khí hậu nóng hơn nên lúa được trồng sớm, khoảng cuối tháng 4- đầu tháng 5 là phải trồng xong (theo đồng bào, nếu trồng muộn hơn thường không được ăn) nên lúa gặt sớm hơn, cuối tháng 8 đầu tháng 9 là lúa đã chín, vì vậy lễ mừng cơm mới cũng theo đó mà được tổ chức sớm hơn.

Tùy theo từng gia đình để chọn ngày tổ chức lễ mừng cơm mới cho phù hợp với gia đình mình, chọn ngày đẹp, không tổ chức vào ngày kiêng cử của gia đình như ngày mất của ông bà, bố mẹ, người thân trong gia đình. Khi thấy lúa trên nương nhà mình đã chín thì tổ chức lễ mừng cơm mới sau đó tiến hành gặt lúa nương...

Nói chung lễ vật bao gồm những sản phẩm dưới ruộng, trên nương có những gì đều chế biến để dâng lên ông bà, tổ tiên; ngoài ra người ta còn dùng thịt những con thú, côn trùng chuyên phá hoại mùa màng để chế biến thành đồ lễ, điều này còn có ý nghĩa để răn đe những loại thú rừng, côn trùng chuyên phá hoại mùa màng.

Khi lúa nương chín, người ta gặt về làm gạo cốm để đồ xôi, làm gạo để nấu bánh chưng, làm rượu. Tính từ khi gặt lúa đến khi tổ chức được Lễ mừng Cơm Mới phải mất từ 7-9 ngày. Bà chủ nhà lấy giùi lúa non hôm đầu tiên ra tuốt và phơi cho khô rồi cho vào chõ sôi lên cho chín rồi đổ ra phơi nắng cho khô để giã làm xôi cốm (khẩu hang). Sốt gạo mới được dành một phần để nấu rượu cần từ 3 đến 4 chum. Rượu cần phải từ 7 ngày trở lên và để lâu hơn thì càng ngon càng mạnh.

Khi rượu cần ủ được trên 7 ngày thì chọn ngày tốt để làm lễ...

Lễ mừng lúa mới của người Xê Đăng []

Hàng năm, cứ vào giữa tháng 11, đồng bào Xê-đăng ở Kon Tum lại thu hoạch lúa và tổ chức lễ hội mừng lúa mới. Lễ hội được chia làm 2 phần: ăn lúa mới tại nhà và uống rượu mừng lúa mới tại nhà Rông.

Khi lúa chín, các gia đình tập trung lên rẫy, chọn chỗ lúa chín đẹp nhất làm lễ xin phép thần lúa rước hồn lúa về nhà. Gặt xong, mọi người đưa lúa về kho ở gần rẫy, chỉ mang một ít lúa về nhà để cúng lúa mới.

Tại nhà, cơm mới được nấu lên bày cùng thịt rừng, cá suối, rượu ghè để cúng mừng hồn lúa về. Sau đó, mọi người trong nhà ăn cơm mới, uống rượu, múa hát.

Vào sáng sớm ngày lễ, già làng lên nhà Rông đánh trống báo hiệu, bà con mang lễ vật lên nhà Rông cúng Yàng, cầu mong thần lúa giúp bà con cuộc sống no đủ. Sau đó, già làng cùng bà con thăm các gia đình, ăn cơm mới và uống rượu ghè.

Cuối buổi lễ, dân làng về nhà Rông, tập trung quanh cây nêu để đánh cồng chiêng, múa xoang, uống rượu mừng mùa lúa bội thu.

Tết mừng lúa mới của đồng bào Pa Kô, Vân Kiều []

Khi vụ mùa kết thúc cũng là lúc bà con Pa Kô, Vân Kiều tại vùng núi phía tây Quảng Trị lại tất bật chuẩn bị lễ mừng lúa mới, hay còn gọi là Tết A Da. Đây được xem là tết lớn trong đời sống văn hóa của đồng bào nơi đây, cùng với Tết Nguyên đán...

Đối với dân tộc Pa Kô, khi lúa chín vàng đầy rẫy, họ cùng nhau gặt về đem tuốt lúa ra khỏi thân. Khi mọi công đoạn đã gọn gàng sạch sẽ, họ bắt đầu tổ chức những nghi lễ cúng Tết lúa mới. Thông thường ở từng gia đình họ tự soạn những mâm lễ theo khả năng của mình, nói chung là theo lòng thành và hoàn cảnh. Nếu như người Pa Kô cúng Tết lúa mới khi đã gặt hái xong thì người Vân Kiều lại làm lễ cúng trước khi tổ chức gặt, chưa cúng mà gặt coi như phạm tục cấm kỵ. Mỗi nhà chuẩn bị những thứ như gà, rượu, các loại bánh nếp, xôi...để đặt lên mâm cúng tạ ơn thần linh đã giúp cho họ có được vụ mùa bội thu.

... Khoảng tháng 10 đến tháng 11 (Âm lịch) hàng năm, sau khi vụ mùa kết thúc thì người dân khắp các bản làng lại rộn ràng, tất bật chuẩn bị cho tết A Da (hay còn gọi là lễ mừng cơm mới). Đối với người Pa Kô thì Tết mừng cơm mới là một lễ

hội lớn, chỉ đứng sau lễ hội A Riêu Ping. Lễ mừng cơm mới được tổ chức vào thời điểm gần cuối năm Âm lịch và gần với Tết Nguyên Đán của người Kinh...

Lễ vật của các mâm cỗ tùy thuộc và điều kiện, hoàn cảnh của từng hộ gia đình. Nhà nào có điều kiện thì cúng một con lợn, con bò, nhà nào năm nay mất mùa thì cúng một con gà, đĩa xôi... Nhưng các mâm cỗ đều có đặc điểm chung là có một đĩa cơm nếp mới do chính nhà mình làm ra, các ống cơm nếp trắng và cơm nếp than được bỏ trong ống tre lồ ô rồi nướng trên bếp than hồng, bát nước trong và những bông hoa được làm từ cây tre tượng trưng cho những bông lúa. Điểm đặc biệt là luôn có một chén rượu cần được ủ lâu năm đặt tại nhà trưởng dòng họ...

Khi lễ cúng được tổ chức xong, các hộ gia đình bưng mâm cỗ của mình về nhà riêng rồi tiếp tục cúng ở nhà hoặc để lại một vài lễ vật như con gà, ống cơm, đĩa xôi tại nhà trưởng họ để cùng góp vui với bà con họ hàng...

Lễ mừng lúa mới của đồng bào dân tộc Mông []

Ngày 31/10, đồng bào dân tộc Mông ở bản Sin Cầu, xã Thèn Sin (huyện Tam Đường) tổ chức Lễ mừng lúa mới.

Tại buổi Lễ, mỗi gia đình chuẩn bị lợn, gà, cơm, rượu để chủ lễ cúng mời bố mẹ, anh em họ hàng đã khuất về chung vui. Anh em họ hàng đến phụ giúp gia đình tổ chức Lễ, công việc bếp núc, tiếp đón khách cho gia chủ. Chủ lễ ngồi trước mâm cúng tiến hành các nghi thức cúng truyền thống của người Mông. Kết thúc Lễ cúng, mâm cơm được dọn ra, mọi người ăn uống vui vẻ bên nhau, nâng chén rượu nồng ấm chúc gia chủ năm sau thu được nhiều thóc lúa.

Lễ mừng lúa mới có ý nghĩa cảm ơn trời đất đã cho mưa thuận gió hòa, tránh được dịch bệnh để gia đình có được vụ mùa bội thu, cả năm no đủ, mọi người khỏe mạnh. Đồng thời cũng là dịp để gia đình mời những người thân đã mất về chung vui. Theo phong tục, đồng bào dân tộc Mông thường chọn ngày con rồng để tổ chức Lễ mừng lúa mới.

Như vậy, ta hiểu rằng, với người Việt cũng như những nhóm thiểu số ở VN, *ăn Tết chính là ăn mừng lúa mới vào cuối mùa mưa, khoảng tháng 11 dương lịch hàng năm*, và đây vốn là cái Tết bự nhứt trong năm, thiêng nhứt trong năm, đã có từ thời xưa lắm trước khi bắt đầu ăn Tết Nguyên Đán theo tục Tàu.

Tới đây ta vẫn chưa hiểu Tết nghĩa là gì. Mời bạn sang xứ chùa Tháp một chuyến.

Người Thái ngày xưa xếp lịch như sau []:

Tháng Thái	1	2	3	4	5	6
Tháng Tây	Nov-Dec	Dec-Jan	Jan-Feb	Mar-Apr	Mar-Apr	Apr-May
Tháng Thái	7	8	9	10	11	12
Tháng Tây	May-Jun	Jun-Jul	Jul-Aug	Aug-Sep	Sep-Oct	Oct-Nov

Tháng đầu tiên trong âm lịch Thái xưa thì trùng với khoảng giữa cuối tháng 11 và đầu tháng 12 dương lịch. Vì sao? Có hai lý do: (1) ngày xưa thời tiết khác hẳn ngày nay, (2) người Thái xưa đặt năm mới dựa theo mùa gặt lúa chứ không phải theo mùa trồng mới. Ngày nay ở nông thôn bên Thái dân quê vẫn ăn mừng năm mới theo lịch xưa tức là cuối tháng 11, mặc dầu năm mới của họ bây giờ là tháng 4 tức là tháng 5 theo lịch xưa.

Người Thái gọi hai ngày đầu năm mới trong lịch Thái xưa là *Troot festival*, mà *Troot* nghĩa là “phần chót của một cái cũ và phần đầu của một cái mới”. Thời nay người Thái ăn mừng năm mới (Songkran Festival) tới 4 ngày: 2 ngày đầu là *Troot festival* dành cho gia đình chùa chiền, hai ngày sau dành cho xả hơi vui vẻ.

Troot có dây mơ rễ má gì với Tết không?

Có một ông Tây [], bạn khỏi cần biết tên làm gì cho mệt, tìm hiểu cách tính thời gian của những nhóm dân khác nhau ở đất liền Đông nam Á rồi nhận xét như sau:

Người Thái và Miên đều mừng năm mới tháng 11-12, tục này họ chẳng bắt chước người Ấn cũng chẳng bắt chước người Tàu.

Mừng năm mới tháng 11-12 dường như không hợp với chu kỳ làm lụng nghỉ ngơi hàng năm trong vùng mà người Thái và Miên đang ở bây giờ. Phần lớn nơi này, tháng 1 mới là mùa gặt chánh, gặt xong mới dọn đồng và sửa chữa nông cụ, nghỉ ngơi rồi từ từ chuẩn bị cho mùa mưa khoảng tháng 5-6. Như vậy, gần như mọi nhà nông ở Đông nam Á đều mừng năm mới một là vào tháng 1-2 theo người Tàu hai là vào tháng 4 theo người Ấn. Mừng năm mới tháng 4 bây giờ đã là truyền thống của người Thái và Miên. Điều mà ta thắc mắc không phải là vì sao họ theo kiểu Tàu hay kiểu Ấn, mà là vì sao ban đầu họ mừng năm mới vào tháng 11-12. Theo chúng tôi, họ học cách này [mừng năm mới vào tháng 11-12] ở một nơi mà chu kỳ làm nông bị tùy thuộc gió mùa Đông Bắc. Loại gió mùa này có thể thấy ở ven biển Bắc và Trung Việt Nam, chứ không đâu khác ở Đông nam Á mà có hết...

Nếu đúng là hai nhóm Thái và Việt thời xưa đã từng sống bên cạnh nhau ở

miền Bắc Việt Nam, thì *Troot* của Thái và *Tết* của người Việt ắt là những từ ngữ cùng gốc (cognate), có thể người Việt mượn của người Thái, có thể người Thái mượn của người Việt, chẳng sao hết. Tóm lại, *Tết* là một dịp cho những nhóm người ở Việt-Miên-Lào-Thái ăn mừng lúa mới vào cuối mùa gặt hàng năm. Nào ta thử đi ngược thời gian về lại mùa gặt trong trí nhớ của một người thầy dạy THPT:

Vào mùa lúa chín, cả một cánh đồng màu vàng nhạt dưới ánh nắng chiều, từng làn gió nhẹ làm thảm lúa vàng gợn sóng đến tận chân trời, tới lũy tre xanh những làng bên, tiếp giáp với nền trời xanh và những vì sao mọc sớm, khung cảnh êm đẹp, thần tiên!

Đàn bà, trẻ con ra ngồi chơi, chuyện trò, nô đùa dưới bóng mát của hàng tre, nhìn ra cánh đồng với niềm vui tràn ngập. Vụ mùa thu hoạch sắp tới, hứa hẹn những ngày hạnh phúc, ấm no.

Khi mùa gặt tới, cả cánh đồng làng vui vẻ, nhộn nhịp. Những buổi chiều mùa gặt lúa, từng đoàn người kịt kịt gánh lúa, xen lẫn với những mục đồng trên mình trâu trở về nhà, một bức tranh quê thật đẹp, rộn rã niềm vui! Trước khi về nhà nghỉ ngơi sau một ngày mệt nhọc, những người đàn ông rủ nhau xuống tắm ở phía cừ cuối làng.

Hồi đó tôi còn nhỏ, thấy và coi chuyện đó là bình thường khi nhìn họ thản nhiên cởi quần áo nhảy xuống nước, xong rồi lên bờ, mặc lại quần áo cũ vào. Bây giờ tôi nhớ lại mới thấy là kỳ vì họ không hề ngượng ngùng (đĩ nhiên là chỉ có đàn ông, đàn bà không tắm như vậy), cũng không hề mặc đồ lót và vẫn mặc quần áo cũ!

Giai đoạn kế tiếp là đập lúa. Những lượm lúa được cột liền vào những cái nёo làm bằng hai đoạn tre dài chừng 2 bộ, nối vào nhau bằng một đoạn dây, trông tựa như võ khí của Lý Tiểu Long. Hai người lần lượt thay phiên nhau đập lượm lúa vào mặt một cối đá đặt nghiêng. Những hạt lúa sẽ rời khỏi thân cây lúa, văng ra.

Còn nhiều công việc tiếp theo sau đó như quạt lúa để loại bỏ những hạt lép, phơi lúa cho khô, xay lúa để lấy gạo, giã gạo để loại bỏ lớp cám bên ngoài để lấy hạt gạo trắng, sản phẩm cuối cùng để nấu cơm...

Một khung cảnh thanh bình và nên thơ làm sao, nếu bỏ qua cây nunchaku của thằng cha Lý Tiểu Long nào đó!

Trước thềm năm 2017, kính chúc quý thầy cô anh chị và quý bạn MỘT CAI TẾT THANH BÌNH NÊN THƠ!

GIAO ĐỖ (K4)

Tạo hóa đã vô cùng ưu ái khi đặt cuộc sống của loài người chung cùng với cỏ cây hoa lá. Bên cạnh việc phủ xanh mặt đất, tạo nên một hệ sinh thái ưu việt, thì loài sinh vật này còn cung ứng cho loài người vô số tài nguyên quý giá, đa dạng; trong đó, Hoa - món quà tuyệt diệu của thiên nhiên - đã góp phần làm cho cuộc sống của con người thêm nhiều lần tươi đẹp.

Thật vậy, từ bao đời nay, hoa giữ vai trò làm đẹp cho đời: hoa biểu trưng cái đẹp tinh khiết, duyên dáng, mỹ miều mà cũng rất mong manh; hoa ở đỉnh cao của nghệ thuật pha trộn và biến thể giữa các sắc màu tự nhiên; hoa còn mang đến cho ta cảm giác ngây ngất, mê đắm khi được tận hưởng

hương hoa. Thêm vào các giá trị thực tiễn ấy, trong lãnh vực văn thơ, nhạc họa, hoa thường được chọn làm đề tài, là nguồn cảm hứng của các văn nhân, họa sĩ. Từ hoa, họ đã tạo ra thật nhiều tác phẩm nghệ thuật, làm giàu cho nền văn hóa nhân loại.

Trong niềm vui đón Xuân Đinh Dậu 2017, chúng ta sẽ không ngắm nhìn hoa bằng cảm quan của một nhà khoa học hay một doanh nhân; cũng không thi vị hóa hoa bằng tâm hồn yêu hoa lãng mạn của người nghệ sĩ, mà chúng ta sẽ mang hoa về cùng với cuộc sống đời thường, để hoa được gần gũi, gắn bó với một tập quán của người Việt khi đón Tết Nguyên Đán, với tên gọi: HOA TẾT.

Theo lệ xưa, người Việt thường tin

rằng : nếu như ngày đầu năm, mọi việc đều thuận lợi, tốt đẹp thì cả năm cuộc sống sẽ được hanh thông, hạnh phúc. Vì thế, dù thường ngày cuộc sống có chật vật, khó khăn thế nào, thì trong ba ngày Tết, mọi người vẫn cố sức lo sao cho gia đình được đủ đầy, no ấm. Đón Tết, họ không chỉ lo sửa soạn mâm cơm tươm tất để cúng ông bà, tổ tiên hay lo sắm sửa thêm quần áo mới cho con cái... mà họ còn lo tính đến việc sửa, dọn nhà cửa cho sạch đẹp, vui tươi... để đón chào năm mới. Vậy thì việc cắm một nhánh hoa tươi trên bàn thờ gia tiên, bày thêm bó hoa đẹp giữa nhà hay là đặt trước ngõ vài chậu kiểng... nhất thiết đều phải nằm trong mối lo toan ấy. Họ làm tất cả việc trên chỉ vì họ hy vọng, họ mơ ước rằng sự an vui, điều tốt lành sẽ đến với gia đình họ trong năm mới !

Ngày Xuân, dạo một vòng quanh xóm làng, mọi người sẽ thấy lòng vui hơn, phấn chấn hơn trước cảnh sắc hoa Tết rực rỡ, sáng ngời trong nắng gió mùa Xuân. Cứ như thế, niềm vui đó lâu dần hình thành nên thói quen, như một tiền lệ, Tết năm nào người ta cũng dùng hoa Tết để cúng, để chưng bày, để ngắm nhìn với lòng mong ước trong tương lai cuộc sống sẽ có thêm nhiều điều thuận lợi.

Hoa Tết thể hiện niềm tin của chủ nhà, nên việc chọn lựa hoa Tết là tùy thuộc ý người chọn, và cách chọn hoa cũng dần thay đổi theo từng thời đại. Xưa kia, hoa được chọn phải là hoa có màu sắc tươi sáng, rực rỡ... để đem lại vận may và điều tốt lành, nên mọi người cứ theo lẽ thói cũ của ông cha mà tin dùng một số loài hoa như: mai, đào, thủy tiên, cúc, vạn thọ, phong lan... Còn ngày nay, khoa học kỹ thuật của ngành nông nghiệp đã lai tạo thêm rất nhiều giống hoa đẹp, lạ và còn đem phổ biến rộng khắp; hơn nữa, quan niệm chọn hoa Tết cũng có những đổi thay nên cách chọn hoa đã trở thành dễ dãi và phóng khoáng hơn xưa. Người ta đã có thể chọn loại hoa, sắc hoa hợp ý mình; còn có thể chọn hoa theo đúng trào lưu đang thịnh hành hoặc hợp tuổi để được nhiều may mắn. Đôi khi họ còn thay hoa bằng loại cây cảnh có lá, hoa hoặc quả hiếm lạ. Màu sắc hoa Tết cũng được chọn cả màu trắng, màu tím, màu sẫm, màu nhạt... là những màu mà người xưa kiêng cử vì sợ gặp điều buồn bã, không may... Tuy nhiên, dù chọn hoa theo cách nào, xưa hoặc nay, thì cũng nhằm tôn vinh vẻ đẹp, hương sắc của loài hoa mà người chọn tin rằng, hoa ấy sẽ mang đến điều tốt đẹp, sự may mắn cho bản thân, gia

đình của họ trong năm mới.

Hoa là tạo vật của thiên nhiên, người ta ngắm nhìn hoa để thưởng thức vẻ đẹp thuần khiết, thanh nhã và trong sáng của hoa. Hoa thu hút mắt nhìn và cả tâm hồn người thưởng ngoạn bằng toàn bộ hương sắc đặc trưng của mỗi loài hoa, tại thời điểm và không gian nơi hoa hiện hữu. Cho nên, trong bối cảnh vạn vật khởi sắc lúc vào Xuân, hoa Tết chắc chắn cũng sẽ đem đến nhiều điều thú vị cho những gia đình Việt Nam trong ngày Tết dân tộc. Vậy thì nên nhân cơ hội này, chúng ta cũng nên dành một ít thời gian để ngắm nhìn

hoa Tết, và để hiểu vì sao, cả người xưa, người nay đều mạnh dạn trao gửi vào hoa niềm hy vọng về một tương lai tươi sáng của cuộc sống ngay từ những ngày đầu năm.

Hoa Lan, loài hoa được người xưa, người nay rất mực yêu thích và ngưỡng mộ gọi tên là “Nữ hoàng của các loài hoa”. Hoa Lan trong tự nhiên có đến hàng chục nghìn loại, sau này người ta còn lai tạo thêm được vô số loài khác nữa, nên hình thể hoa rất đa dạng và phong phú về chủng loại. Tuy vậy, với mỗi loài Lan, người ta đều nhận được từ hoa vẻ đẹp hiếm thấy và tinh tế ở cả

đường nét, dáng vẻ, mùi hương và cả màu sắc của hoa. Màu hoa có thể là màu tự nhiên, có thể là sự kết hợp giữa các màu ấy, lại cũng có thể là sự pha trộn các màu theo sắc độ đậm nhạt. Cánh hoa lại có cả vân màu hoặc điểm chấm, tạo nên nét duyên dáng đặc trưng ưa nhìn. Lan tỏa hương dịu dịu nhưng lại đậm đà khó quên. Toàn thể nét đẹp của hoa Lan là vẻ thanh thoát nhưng vô cùng quyến rũ. Một chậu Lan đẹp tỏa sáng vào thời điểm Xuân về sẽ là niềm hy vọng cho sự may mắn và thành công của chủ nhân loài hoa này.

Một loài hoa khác rất phổ biến trong đời sống người Việt Nam là hoa Cúc. Theo phong thủy, hoa Cúc tượng trưng cho sự trường thọ, hoan hỉ, nên hoa thường được chọn làm hoa Tết. Giống hoa Cúc hiện nay đã được lai tạo nên có nhiều kiểu dáng và màu sắc đẹp mắt. Nhiều cánh hoa thon dài, mềm mại xếp thành nhiều lớp, xòe tròn quanh khối nhụy đậm màu, tạo cho hoa vẻ đẹp hài hòa, duyên dáng. Hoa đẹp rạng rỡ từ khi mới nở, rung rinh trước gió, tỏa hương thơm dịu dịu, kín đáo. Ngày Tết, hoa Cúc được ưa chuộng chưng ở trong nhà hay đặt hoa trước cửa nhà, do hoa có được tính bền vững (hoa tàn nhưng cánh hoa không

rời khỏi đài hoa). Sự bền vững này còn được người ta ví với một đức tính của người quân tử theo quan niệm của Nho giáo xưa kia, nên một chậu cúc vàng rực rỡ ngày Tết sẽ mang ý nghĩa của sự vui tươi và hạnh phúc vững bền.

Ở hai miền Nam, Bắc, hoa Mai và hoa Đào là loài hoa tiêu biểu cho ngày Tết. Do thích hợp với khí hậu, thổ nhưỡng từng miền nên cả hai đều sinh trưởng và phát triển tốt ở nhiều địa phương trong cả nước. Mỗi lần Xuân về, Tết đến, lòng người thêm lần rộn ràng, khi thấy sắc vàng tươi của Mai hoặc màu hồng thắm của Đào bừng sáng lên giữa lòng phố chợ, cả trong nhà ngoài ngõ. Hoa đem đến sự vui tươi cho mỗi gia đình qua vẻ duyên dáng và thanh nhã khi cành hoa được cắm trang trọng giữa nhà : cành hoa thanh mảnh, sắc hoa rạng rỡ, sáng ngời, mấy cánh hoa mỏng manh, cong cong ôm vào lòng tím nhụy vàng ươm. Nhiều người còn yêu hoa Mai bởi tên "Mai" cùng vần với "May" trong từ "may mắn", hay họ cũng thích hoa Đào do tin màu hồng của hoa sẽ đem lại hạnh phúc cho cả năm.

Với một nhánh Mai hay nhánh Đào, người ta có thể thưởng lãm vẻ đẹp yêu kiều của hoa suốt cả tháng Giêng, tháng của hội hè, vui chơi theo

phong tục Việt Nam. Chọn Mai, Đào làm hoa Tết, không chỉ để được thụ hưởng thanh sắc rạng ngời của hoa hay để có thêm niềm tin từ một loài hoa thân thiện của quê nhà, mà còn là để giữ lấy một nét văn hóa cổ truyền đáng quý của dân tộc Việt, bên cạnh các sản vật dân gian đặc trưng của ngày Tết như: bánh chưng xanh, dưa hấu đỏ, phong pháo hồng... trong mỗi lần đón Tết Nguyên Đán.

Cùng với hoa Đào, người miền Bắc trước kia cũng đặc biệt ưa chuộng hoa Thủy Tiên. Người chơi hoa Thủy Tiên cần phải có kinh nghiệm và tốn khá công phu mới có được một giò Thủy Tiên nở đẹp và đúng giờ giao thừa. Vào thời điểm ấy, hẳn rằng người chăm hoa sẽ rất mãn nguyện và hạnh phúc trước thành quả của mình: vươn lên trên những chiếc lá uốn cong thon dài và khối rễ chùm trắng nõn nà bên dưới, những cành Thủy Tiên đẹp quý phái với các cánh hoa trắng muốt bên ngoài, bao quanh một vành nhụy vàng tươi bên trong. Dáng hoa thanh thanh mà hương hoa lại tỏa thơm ngát làm cho căn phòng đặt hoa thêm phần ấm cúng, thi vị. Người ta tin rằng hoa Thủy Tiên mang đến sự may mắn và trường thọ, nên dẫu phải mất nhiều công chăm sóc thì hoa vẫn là sự mong

ước của người yêu hoa.

Vàng tươi, vàng nhạt hay vàng nghệ là những màu sắc độc đáo của hoa Vạn Thọ. Người Việt chọn hoa Vạn Thọ để cúng lễ, chưng bày trong dịp Tết vì sắc vàng rực của hoa sẽ làm bừng sáng không gian ngày Tết. Một đóa Vạn Thọ là sự kết hợp tỉ mỉ từ nhiều cánh hoa mảnh, nhỏ với mùi hương tỏa nhẹ đượm chút nồng nàn. Cây Vạn Thọ dễ trồng và hoa cũng lâu tàn, nên như tên gọi, hoa gắn với niềm mơ ước về sức khỏe và sự trường thọ. Sự hiện diện của hoa ngày Tết không chỉ làm cho cảnh vật thêm tươi sáng mà còn là lời chúc mừng cho ông bà, cha mẹ, người thân được khỏe mạnh, sống lâu trăm tuổi.

Những ngày cận Tết, tìm đến các chợ hoa, người ta sẽ vừa ngỡ ngàng, vừa ngây ngất trước cảnh "muôn hồng ngàn tía" phô diễn, dập dìu trước mắt. Không chỉ có Mai, Đào, Lan, Cúc, Vạn Thọ... đưa hương phô sắc, mà dường như tất cả các loài hoa xinh tươi, mĩ miều khác cũng đều hội tụ ở chốn này: Hồng, Thược Dược, Ly Ly, Đồng Tiền, Cát Tường, Đỗ Quyên ... rực rỡ với đủ sắc màu đỏ, hồng, cam, tía ... Hoa nhiều vô số, tưởng chừng như với một loài hoa thì lại có thêm hàng chục kiểu dáng, hàng trăm màu sắc và mùi

hương, nên chợ hoa ngày Tết bỗng biến thành thế giới hoa lung linh, kỳ diệu.

Chợ hoa Tết không chỉ có hoa mà còn bày ra vô số các loài cây cảnh có lá, hoa, quả hiếm thấy : Quất, Phất Thủ, cây Ngũ Phúc, cây Đa Phúc ... cùng các loại bonsai. Tại đây, người ta mặc sức ngắm nhìn và lựa chọn, nhằm tìm cho mình một loài cây sẽ đem lại may mắn hoặc phát tài lộc trong năm mới.

Hoa Tết có mặt trong các gia đình Việt Nam làm cho không khí đón Xuân thêm phần ấm cúng, tươi vui ... nên dù hoa đến từ nơi nào, làng quê hay phố chợ, thành thị hay nông thôn... thì hoa Tết vẫn luôn được mọi người đón nhận với sự yêu thích và ngưỡng mộ, không chỉ vì hương sắc của hoa mà còn là để họ nuôi hy vọng về những điều tốt đẹp sẽ đến trong năm mới...

Chơi hoa Tết là nét văn hóa đáng yêu của người Việt, như là một chút phong lưu, một chút lãng mạn trong cuộc sống hãy còn nhiều gian nan, vất vả. Người xưa thường thức vẻ đẹp thanh khiết, trang nhã và yêu kiều của hoa Tết bằng tấm lòng nồng nhiệt và chân thành vào những giây phút nhàn tản trong ngày Tết, bên tách trà nóng hoặc ly rượu Xuân nồng nàn. Còn thời

nay, có quá nhiều thú vui trong ngày Tết, biết còn có ai dành thời gian để chiêm ngưỡng vẻ đẹp của hoa, để đủ thấy lòng rung động cùng thanh sắc của loài hoa mà chính họ đã cất công tìm chọn vào những ngày trước đó.

Ngày Xuân hoa Tết tỏa sáng khắp nơi, đó chính là thành quả của tình yêu hoa mà người trồng hoa đã dành rất nhiều thời gian và công sức để chăm sóc, tạo nên sự sống của những loài hoa xinh đẹp, thơm hương ... rồi đem dâng tặng và làm đẹp cho đời...

Bản thân mỗi loài hoa ngày Tết đã làm đẹp và làm cho ngày Tết dân tộc thêm ý nghĩa, những tưởng như thế là Hoa Tết đã vì người, vì cuộc đời, nên người cũng phải vì cái tình của hoa mà yêu hoa, cùng yêu cả thân phận mỏng manh và cuộc sống ngắn ngủi của hoa. Vì dù hoa có đẹp đến đâu, hương hoa có thơm ngan ngào, thì hoa vẫn phải tàn, hương hoa vẫn phải nhạt nhòa với quy luật của tạo hóa : "Mây tán, Tuyết tan, Hoa tàn, Nguyệt khuyết". Ngày Tết ngắm Hoa để yêu Hoa và cùng Hoa mơ ước cuộc sống tốt đẹp, cũng chính là thể hiện sự yêu thương, trân trọng với Hoa, một sinh vật tuyệt diệu của thiên nhiên luôn mang theo mình định mệnh "sớm nở, tối tàn"...

THẢO THÁI (K4)

Thì thầm mùa Xuân

Tiếng thì thầm của mùa xuân ngày một rõ hơn để ba nghe nhận thấy ngày đang gần kề. Ba ơi! Ngày xuân một lần nữa về. Có nghĩa tất cả mọi người đều được cộng một tuổi thọ và ngày chia xa hai cha con mình cũng được cộng thêm một năm nữa. Con xót xa như những ngày đầu tiên ba đi về nơi xa xăm. Hôm nay con nhớ những ngày sống bình an của cha con mình một cách tha thiết.

Mùa xuân thì thầm với cha con mình về mùa xuân ngày xưa – ngày con còn bé chút xíu và ba là một thanh niên trẻ. Trí nhớ về mùa xuân ngày ấy không đọng trong trí nhớ con nhiều. Mùa xuân trong ngôi nhà nhỏ trên cao nguyên xưa đây nắng mùa âm ảm chút phơn phớt gió đông ? Căn nhà nhỏ xíu và tranh tre nửa lá nhưng hạnh phúc vô cùng đến bây giờ con mới cảm nhận được. Chung quanh nhà giàn bầu, giàn mướp hoa vàng óng và lũ ong chăm đến hút mật kêu vo vo. Có đàn dơi gang tây chống nắng cho những buổi chiều vì nhà hướng Tây. Đàn đậu ván cho hàng xóm hái vò tắm cho con trẻ nổi rôm xấy. Căn nhà đầy hoa ba nhĩ.

Và không bao giờ nhà mình có căn nhà để thương như thế. Suốt ngày người đến xin nắm lá đậu ván. Người xin trái mướp... Nghèo nhưng tình thương chan hòa phải không ba. Thế rồi ngày cuối đông ba và con vào rừng chặt nhánh mai rừng về cắm bình. Lần đầu tiên con hưởng hương thơm của hoa mai cùng nhang cúng ông bà ngày đầu năm. Sự ngào ngạt cùng nắng sớm ngày xuân làm nao nao trong lòng con trẻ. Ba chải đầu cho cậu em. Và mẹ thất bính cho con và chờ mẹ tắm cho em út rồi cả nhà cùng lên chùa. Không như năm ngoái hai chị em đuổi theo con mực chạy sang chùa và không biết đường về nhà. Nhìn con mực đùa với con vàng của chùa và hai chị em đứng nép bên hiên. Chú tiểu dắt hai đứa vào trình sư ông. Sư ông hỏi thăm và lì xì cho hai đứa rồi cho ra chơi cùng chú tiểu. Hàng xóm qua lễ chùa và về bảo ba mẹ sang chùa đón con về. Ôi ! ba mẹ mừng biết mấy khi gặp lại con. Hai chị em vẫn cười vui và con mực dẫn con vàng về theo. Từ đấy con mực thì thoảng lại biến đâu mất trong nửa buổi. Đôi khi con vàng lại qua nằm bên hè cả

ngày trời. Tình bạn thân thiết quá đi thôi. Đôi khi cả con vàng lẫn mực cùng đùa với hai chị em con. Cả bốn chạy tung cả vương sân đất. Tiếng reo cười. Tiếng đùa vui vẻ âm thanh đến là rộn ràng. Năm nay ba để hai đứa ngồi cạnh bàn khách chờ ba mẹ sửa soạn cho em và cả nhà cùng đi. Trên bàn có bao nhiêu là trà mít. Trà thì hai đứa nhỏ không ham, còn mít kẹo hai đứa ăn biết bao nhiêu. Khi ba mẹ xong việc nhìn ra một bàn toàn là giấy kẹo và mít hao nửa hộp. Nhìn miếng dừa nào cũng dính đường, bánh mít trên áo. Ba nhìn mẹ, mẹ nhìn ba. Cả hai cùng cười và một lần nữa rửa mặt cho các con. Và kế đến là lên chùa lạy Phật.

Ba thủ thủ trên đường lên chùa: Đầu năm lễ Phật để ngài gia hộ hạnh phúc cho gia đình chúng ta. Cái chính là có Phật trong tâm trong cả năm có nghĩa ta sống với lòng bác ái, là thương yêu tràn đầy, với năm giới Phật dạy cho hàng cư sĩ. Ngày ấy con không hiểu lời ba chỉ bảo. Nhưng nhiều năm sau này con thấm lời ba dạy và suốt cuộc đời còn lại chưa năm nào con quên lễ Phật ngày xuân dù có bận đến bao nhiêu.

Tối hôm ấy ba ngồi trên chiếc mễ - băng ghế dài các chú đóng cho - im lặng, mắt nhìn vào chốn hư không.

Con nằm gối đầu lên đùi ba và thổ thề:

- Ba ơi ! Ba làm gì đó? (Đáng lẽ phải nói là ba đang nghĩ gì đó mà con còn nhỏ nên nói như vậy)

Ba cười và nói:

- Ba không làm gì hết.

Rồi ba ẵm con vào lòng và hôn thật mạnh lên má. Cái hôn nồng ấm và mạnh bạo. Ba xiết mạnh con, con không hiểu cảm xúc của ba lúc bấy giờ. Nhiều năm sau này vào những ngày cuối năm ba hay ngồi thần thờ và tôi hiểu rằng ba cũng có một tuổi thơ như tôi, cũng có một người cha cần cù làm nông không bao giờ đánh mắng con cái. Người cha ấy con gọi bằng ông nội. Ông cam chịu cuộc đời đầy khổ đau và mất mát ông chỉ làm lung một cách bình an cho tâm hồn, gia đình và mong cha và các chú có cuộc sống tốt đẹp hơn. Ông không tranh giành tài sản mà ông cố để lại. Ông sống trong căn nhà nhỏ cạnh miếng đất của ông cố. Ông làm thuần nông. Ngoài cấy cấy phần ruộng riêng cho gia đình và cấy thuê cho anh em trong họ hàng và người trong làng. Ông bắt đầu công việc từ ba giờ sáng và công việc chỉ kết thúc lúc tám giờ tối. Ngoài làm nông ông đan rổ rá, đánh chảo xỏ mũi trâu bán cho người trong vùng. Ai trả bao nhiêu ông cầm bấy nhiêu không hề

mặc cả kỳ kèo. Ai túng quẩn ông biếu. Định mệnh xui khiến ba mẹ trong chuyến đi vào Nam không kịp về đón ông bà. Ông bà ở lại miền Bắc và ba mẹ sống ở miền Nam trong nỗi nhớ thương về nơi gia đình dấu yêu. Ba rất giống ông nội có cuộc sống rất hiền, không hề mất lòng bất cứ ai trong gia đình nội ngoại. Ông nội thương ba như thế nào thì ba yêu chúng con hơn thế ấy. Mới biết tình cha cảm động đến dường nào. Ông dạy ba thương yêu tất cả mọi người dù người ấy không phải với mình và trong cuộc sống ông từng như thế. Và ba đã dạy chúng con. Yêu thương tất cả con vật.

Mùa xuân đến ba đánh từng chiếc lư đồng, cây nện hay ba mua từng rễ cây để nấu bánh chưng. Những câu chuyện ba thì thầm kể trong những đêm nấu bánh mới đáng yêu làm sao. Ba kể về ngày thơ ấu của ba ở nơi xa xôi ấy, một ngôi nhà có ông bà và ruộng vườn cùng bao thú vui ngày Tết. Ba kể với đôi mắt nhìn xa xăm vào ngọn lửa tràn dưới đáy nồi bánh. Con ngồi cạnh bên ba nên nghe tiếng nước sôi ba chạy vào trong.

Sau năm bảy mươi lăm, ba được tin ông về nơi xa mà không biết con ông ở nơi xa như thế nào. Ông không một lần được gặp con, không được cầm tay con

một lần. Ba như ngã quỵ khi hay tin ông đã mất. Ba im lặng đọc thư qua lại như không tin đó là sự thật. Một lần nữa ba không thể khóc. Có nỗi đau nào đau hơn. Ba nhìn từng hạt mưa rơi ngoài sân.

Cha ơi cha bỏ con, trọn đời con mất cha thật rồi.

Cha ơi cha bỏ con, để đời con trọn kiếp mồ côi.

Cha ơi cha bỏ con, cuộc đời con mất cha thật rồi.

Cha ơi cha bỏ con, trọn đời con không còn thấy cha.

(lời bài hát Mất Cha)

Và cách đây vài năm ba về nơi xa xăm ấy cùng ông bà. Ba bỏ các con và ra đi. Lòng con quặn xé khi đưa ba đi. Con muốn níu nhưng không thể. Nỗi đau nào đau hơn khi cha đi xa. Lòng con đau nhìn những ngày cuối đông và ánh xuân đang lấp ló ngoài hiên. Nghe giọt sương đêm thánh thót bên hè nơi ba thường ngồi đùa vui với con và sau này là cháu nội, ngoại mà tưởng như giọt nước mắt khóc ba. Nghe hơi ấm nắng xuân con tưởng hơi ấm ba đang ôm con ngày nhỏ. Nghe gió bay qua tưởng ba đang để tay lên mái tóc con. Và lời thì thầm của mùa xuân âm ỉ bên tai con: nhớ ba nhiều lắm...

DIỆU HÒA

Xuân Hồng

*Xuân xưa má chị hồng hồng
Em ghẹo lấy chồng chị mắng em luôn
Ranh con cái điệu thần hồn
Rồi mặt chị đỏ, rồi mồm chị tươi
Xuân nay má chị lại hồng
Chị đi lấy chồng đến Tết thầy me
Bên sườn cháu khóc bi be
Ngọt ngào chị dỗ cậu kìa con ơi!*

*Ngoài sân chim hót năng lên
Mai đào rực rỡ, cúc hồng nở hoa
Xuân ơi! Xuân sắp đến nơi rồi
Vẫy tay chào đón bồi hồi gặp Xuân
Trời xuân se lạnh tâm hồn
Trong lòng xao xuyến nhớ nhiều xuân qua
Em đêm Xuân nhẹ thướt tha
Tiểu thư áo lụa đậm đà sắc xuân
Mùa xuân cứ đến rồi đi
Cứ đi rồi đến lòng người nao nao!
Thơ xuân thật sự ấm lòng
Để cho lòng dạ rộn ràng đón xuân.*

Mùa Xuân

TRẦN THỊ THANH THỦY
Khóa 6 - THPT

Xuân Hạnh phúc

Sau bao ngày chờ mong xuân
Đinh Dậu để được mừng Má
tròn tuổi Một Trăm, nay mùa
xuân yêu thương háo hức đang đến
mỗi ngày gần thêm chút nữa... Xuân
Đinh Dậu đến thật rồi!

Trong vườn mai vàng nở rộ, Má
mặc áo dài màu cam tươi sáng, đứng
bên cây mai tứ quý đỏ vàng mà ba
trông đúng bốn mươi hai năm trước,
môi Má mỉm cười nghe con cháu chúc
thọ ngày xuân... cầu chúc Má mạnh
khỏe, mọi sự vạn an trong năm mới.
Kính chúc Má an vui cùng đón nhiều
mùa xuân nữa với chúng con, kính
chúc Má tâm an trí tĩnh, luôn được
minh mẫn để các con được nghe nhiều
bài thơ truyền khẩu mà dù ở tuổi này
Má vẫn thuộc nằm lòng.

Má nói "viết đi tao đọc cho mà
viết" ghi lại để sau này dạy con cháu
nó biết thương bà con ruột rà. Trước
nứt là bài:

ĂN Ở CÙNG THÂN TỘC

*Trẻ ơi bây có biết chẳng
Cậu cô chú bác ấy rằng là ai
Kể thân người thích chẳng sai
Bà con nội ngoại cả hai bên đông
Khá tua trọng kính hết lòng*

*Dù cho nghèo khó cũng dòng giống ta
Nếu bây nhìn biết ông bà*

Bao nhiêu người ấy cũng là tông chi.

Má nhắc "xong chưa, viết nữa tao
đọc luôn" viết bài này để đi đường
không sợ bị lạc:

CÁCH TÌM PHƯƠNG HƯỚNG

*Đông Tây Nam Bắc là bốn phương trời
Muốn biết tạng nơi phải tìm cho hẳn
Dang tay cho thẳng trở mặt về Đông
Lấy dấu cho xong ngó ngay mặt nhứt.
Đông thời trước mặt, Tây ở sau lưng
Mình phải ngó chừng hướng nam bên
hữu*

*Hãy còn chưa đủ, phía tả Bắc phương
Xem lại cho tường Đông Tây Nam Bắc.*

Nghe Má đọc mà lòng vui, vui như
nắng đang tràn ngập buổi sớm mai
trong vườn, tia nắng nhảy nhót đậu lại
trên nhành mai thắm, vui vì được bên
Má xuân này, vui vì Má còn tỉnh táo,
và vui với mọi người trong mùa xuân
của đất trời "đến hẹn lại lên" Mùa
xuân yêu thương đi rồi lại đến.

Cầu chúc Xuân Đinh Dậu nhà nhà
hạnh phúc, người người hạnh phúc...

BÍCH HỢP (K10)

Chuyện kể rằng có một ông quan chức thuộc loại trung bình về hưu. Khi rời bỏ chốn quan trường sẽ không có người lui tới nhiều nữa. Điều đó là chắc chắn rồi! Thối đời là như thế!

Một buổi sáng tiết trời se lạnh, tháng chạp sắp vào xuân, đón năm mới.

Ông bản thân nhớ những mùa xuân trước khi còn tại chức, ông tiếp khách đông đến nỗi phải nhờ đứa cháu ở quê lên phụ. Dòng người trong cơ quan cứ đổ xô đến nhà ông. Còn bây giờ thì buồn quá! Ông nhớ những khuôn mặt từng nịnh nọt, bợ đỡ ông, chúng biến mất hoàn toàn không để lại dấu tích gì

cả. Ông tặc lưỡi và cố loại bỏ những suy nghĩ trong đầu.

Bỗng có tiếng chuông cửa vang lên làm ông giật mình, có người đến là vui rồi. Hôm nay vợ con ông đã về quê để tảo mộ ông bà.

Một người đàn ông cũng trạc tuổi ông xuất hiện ngay cổng. Là quá! Ông không nhận ra nhưng cứ mời vào nhà đã rồi tính sau.

Ngồi xuống ghế xong, người đó liền nói: Hôm nay đến đây để biếu ông hộp mứt Tết và chai rượu để gọi là lấy thảo.

Ông ngạc nhiên lắm vì đây là một người hoàn toàn xa lạ, không hề có trong bộ nhớ của ông, tại sao lại đến thăm hỏi và biếu quà trong khi những người ông từng nâng đỡ, đề bạt lại biến đâu mất?!

Như đọc được suy nghĩ và ngờ vực của ông, người đàn ông ấy chậm rãi nói:

- Thưa ông, có lẽ ông không nhận ra tôi đâu, vì lúc còn làm trong cơ quan của ông tôi chỉ là một nhân viên kỹ thuật, lo sửa chữa điện nước. Ngày đó tôi nghèo khổ, năm nào Công đoàn cũng xét trợ cấp khó khăn. Một ngày gần Tết, khoảng thời gian đưa ông Táo về trời, tôi được phân công lên phòng Giám đốc của ông để tổng vệ sinh và

sửa chữa, làm theo những yêu cầu của ông trước khi đón Xuân.

Sau khi công việc xong, ông đã gọi tôi và cho tôi một hộp mứt to và đẹp lắm. Tôi mừng rỡ vô cùng và đem về nhà mời mẹ tôi, lúc đó đang bệnh nặng. Mẹ tôi rất thích ăn mứt, thấy tôi mang về hộp mứt to, bà vui lắm. Thời bao cấp, lính quèn như tôi làm sao dám mua hộp mứt sang như thế. Tôi khui hộp mứt mời mẹ ăn, bà ăn rất ngon. Và đêm hôm đó bà qua đời sau một cơn đau tim.

Trước đó, tôi định bụng vài ngày nữa, khi lãnh tiền Tết sẽ mua một hộp mứt to biếu mẹ. Nhưng như thế thì không kịp nữa, lúc đó chỉ để đặt lên bàn thờ. Đó là việc thứ nhất, còn việc thứ hai, khi trong cơ quan có đợt giảm biên chế, ông đã cho tôi vào danh sách. Nhờ vậy cho nên tôi phải ra

ngoài bươn chải kiếm sống chứ không ở trong cái vòng lẩn quẩn của cơ quan. Nhờ trời chúng tôi làm ăn ngày một tiến lên, trở nên giàu có. Hiện giờ tôi là chủ của một cơ sở sản xuất lớn. Hai việc lớn trong đời đều nhờ ông nên tôi mang ơn ông lắm.

Ông giám đốc đến giờ mới nhìn kỹ người nhân viên quèn ngày nào. Trước mặt ông là một người đàn ông sang trọng, lịch lãm, đeo kính gọng vàng, quan trọng là nụ cười và ánh mắt của người đàn ông ấy rất hiền và dễ mến.

Ông nhìn ra cổng, một chiếc ô tô đời mới bóng lộn đang đỗ trước cửa, có tài xế đứng đợi.

Cuộc đời có ai biết trước việc gì phải không?

TRẦN THỊ THANH THỦY
Khóa 6 - THPT

Vui Xuân

Đón xuân mai nở sắc vàng
 Gió xuân man mác nhẹ nhàng thoảng đưa.
 Vườn xuân hoa nở, bướm đùa
 Hương xuân quyên rũ ...gọi mùa xuân sang
 Trời xuân nắng ấm dịu dàng
 Du xuân thiếu nữ điệu dàng áo hoa
 Tình xuân chan chứa đậm đà
 Tiếng xuân êm ái...bài ca trữ tình
 Chúc xuân sức khỏe - an bình
 Vui xuân hạnh phúc, gia đình đoàn viên.

Em xoã tóc... tóc hanh vàng nắng hạ
 Gió theo về ve vuốt giấc mơ hoa
 Sợi lung linh ...vẫy chào cơn gió lạ
 Ta giặt mình, đầu đầy ...khúc niệm xưa!

Phượng cuối mùa theo gió đổ lưã thừa...
 Xót đời hoa...hạ giờ tay khê đòn
 Này phượng ơi! đã xa thời áo trắng
 Chợt mong về...một cội nhờ mệnh mang...

***

Ve nỉ non - hạ ơi, đừng đi vội,
 Khúc nhạc sầu chưa kịp viết thành thơ!
 Gởi trao người...đang bước nhẹ vào mơ
 Mùa hạ cuối, biết có còn gặp lại?!

Thời ta về, gom hết hoa cỏ dại
 Tặng cho người, nói hộ khởi tình ngày
 Và còn đây, gởi theo gió, theo mây:
 "Ngàn năm đợi... em tóc vàng nắng hạ".

Khúc Hạ

LÝ KHÔNG (K4)
 24/11/2016

Trong cuộc đời mỗi người có một ký ức để sống, để nhớ.

Riêng tôi được học tập và trưởng thành ở ngôi trường có các Thầy Cô sống hết mình vì sự nghiệp giáo dục đã rèn luyện cho tôi một nghị lực sống. Nhờ nghị lực đó mà tôi đã vượt qua được rất nhiều khó khăn thử thách vào đời.

Sau này khi cuộc sống đã dần ổn định, tôi gặp lại bạn bè, Thầy Cô thường xuyên hơn. Mỗi lần gặp mặt là mừng vui khôn tả. Có buổi họp tôi chỉ ngồi lặng thinh để nhìn bạn bè, Thầy Cô nói chuyện. Bức tranh đó sống động và đẹp hơn bao giờ hết.

Trưa nay tôi hạnh phúc ở nhà chị Châu, không gian nhỏ, ấm cúng làm

cho tôi thấy gần gũi, thân thiết hơn với bạn bè mới gặp. Tôi được nghe Thầy Trai kể lại những tâm tư của Thầy ngày xưa và bây giờ, tôi càng thương Thầy quá đỗi. Ngày xưa đi học tôi rất sợ và ngưỡng mộ Thầy, sau này cũng vậy! Mỗi khi họp mặt, tôi chỉ biết vòng tay thưa Thầy với lòng biết ơn vô hạn.

Ở trường tôi còn có Thầy Huân, Thầy Phá. Thầy Huân là người đã dạy cho tôi tư tưởng sống. Thầy Phá đã hết lòng trong việc trồng người, đến lúc lìa đời vẫn còn tha thiết với sự nghiệp giáo dục, vẫn muốn bảo bọc các em học sinh nghèo hiếu học. Đối với hai Thầy tôi chỉ còn biết thấp nén hương lòng kính dâng Thầy.

Lớn hơn cả là Thầy Đăng. Tôi yêu

thương Thầy hơn bao giờ hết. Mấy ngày này nghe tin Thầy bị bệnh làm tôi cứ nghĩ mãi về Thầy. Còn đâu Thầy tôi, Thầy Đăng cao lớn ngày xưa đã dạy tôi lớp Đệ Thất, giờ chỉ còn là một người nhỏ bé, gầy còm ! Thầy đã không quản ngại đường xa vất vả, trở lại thăm trường, thăm bạn đồng nghiệp cũ và ân cần thăm hỏi chúng tôi. Nay Thầy như vậy ! Nước mắt tôi âm thầm chảy trong lòng ! Con cầu xin cho Thầy được nhiều sức khỏe để sống với gia đình, truyền tình thương của Thầy về trường, về đồng nghiệp và cho các học sinh của Thầy.

Tôi cũng có hạnh phúc được gần gũi với Cô Dung, Thầy Tân - Cô Cúc, Thầy Đức - Cô Lan, Thầy Dưỡng - Cô Chi. Thời gian trôi qua, các Thầy Cô sức khỏe yếu dần, nhưng tấm lòng với trường cũ vẫn bền chặt với thời gian.

Các bạn cũ ở phương xa, ngay cả

những người chưa từng biết mặt như Kiệt mà sao ân cần quá đỗi, nói chuyện như đã thân thiết từ bao giờ. Năm nay các bạn về nhiều hơn, những lần gặp mặt nhiều hơn. Bạn Quý, bạn Trí, bạn Tuấn Liêm về là gọi để cùng nhau ríu rít chuyện trò, rồi lại lưu luyến lúc chia tay!

Thời gia cứ dần trôi, bạn gần, bạn xa gặp nhau là cười là nói. Cứ như tất cả là một phần cuộc đời mình vậy. Nếu không có ngôi trường, không có Thầy Cô, không có bạn bè thì hạnh phúc của mình không trọn vẹn. Lúc đó không có bạn thân, không có người để chia sẻ vui buồn thì sẽ ra sao nhỉ ? Sẽ buồn lắm !

Hồi trường xưa ! Người yêu đầu cũ ! Ngôi trường mình còn đó, bạn bè mình còn đây ! Tình cảm mình vẫn còn dài bất tận !

KIM DUNG (K4)

Chuyện hàng xóm là chuyện của những người quanh ta. Chuyện của người già người trẻ. Chuyện của đàn ông đàn bà. Chuyện của thanh nam thiếu nữ. Cả chuyện của trẻ con... Mà ta là người chứng kiến, ta thấy, ta nghe...

1) Chị Dang suốt ngày không ngơi tay. Chị buông cái này bắt cái kia. Hết đời cái thùng trước nhà lại xách cái giỏ đi vô. Hết dắt cái xe ra lại đẩy cái xe vào. Ngày nào cũng như ngày nào, cũng cái nhà đó, cũng bao nhiêu công việc đó mà chị làm không hết việc. Trời mưa, chị mặc cái áo mưa dùm đó, đội cái nón lá rách bướm, dầm mưa hứng nước, rửa cái này kỳ cọ cái kia. Mà cơn mưa nào cũng vậy, cũng thấy chị ngoài mưa. Đêm, đường đã vắng, cửa nhà nhà đã đóng, vẫn còn nghe bước chân chị đi tới đi lui. Không biết chị làm cái gì mà chưa chịu đi ngủ... Đôi khi nghe chị kêu cửa nhắc đem đôi dép bỏ quên ở ngoài vô, lấy cái thùng rác vô... Nghĩa là nhà ai đóng cửa ngủ mà bỏ quên đồ ở ngoài, sẽ được chị nhắc. Chuyện gì, chuyện của ai, chị cũng biết. Biết rồi chị lại không giữ được trong lòng nên gặp ai chị cũng kể lại. Bà năm vừa mất, ở nhà thương mới đem về. Nhà cô Hải, Việt kiều về, đông lắm, đem về nhiều đồ lắm, cô ấy đẹp lắm, mà trẻ nữa. Ông Sơn mới chửi vợ...v...v... Vô thưởng vô phạt. Người rồi việc hay cười ngạo, giễu cợt cái lẫn lẫn của chị.

Người ta kể thuở còn thanh xuân, cũng có người đến xin cưới. Nhưng nhìn cha mẹ nghèo khó, đàn em nheo

nhóc chị không đành lòng nên từ chối. Mãi, quá tuổi lỡ thì lúc nào không hay. Giờ chị là một bà già ở cái tuổi trên sáu mươi, người chị nhỏ thó, quắt queo. Lam lũ, cơ cực, cả một đời hằn lên người chị như một vết sẹo, dù bây giờ chị không còn nghèo như xưa. Chị cũng đã có một bầy cháu cô, cháu dì, mà cách sống của chị vẫn vậy. Chăm làm, siêng việc, không dám ăn, không dám mặc.

Ông Hòa bình nằm một chỗ, chị mua sữa đem cho. Trong xóm ai nhờ gì chị sẵn lòng, không nề hà. Đi chợ quên mua cọng hành, chị đi mua cọng hành dùm cho. Xe rác đi qua, quên đổ, chị xách thùng rác đi đổ dùm cho. Chị đóng dùm tiền điện, tiền nước cho mấy người lân cận lúc họ vắng nhà... Từ đầu hẻm đến cuối ngõ, hỏi chị Dang, ai mà không biết.

2) Ông Bi, ông Thùy thuộc dạng U.70 nên vô cùng rảnh rỗi. Ông Thùy thường hay tới nhà ông Bi đánh cờ tướng. Mà mỗi lần hai ông xáp lại là ỏm tỏi cả xóm. Vừa chơi, họ vừa giao kết ràng buộc với nhau đủ điều. Thí chốt là phải nói, bắt xe là phải nói. Đụng con nào là phải đi con đó, không được đổi... Lỡ ai quên không nói thì ì xèo lên. Không ai chịu ai. Rần trời đất. Rồi những lúc không cãi thì người ta

nghe tiếng đập cờ xuống bàn “cốp, cốp” kèm theo tiếng “nè... nè...”. Tàn cuộc chiến, người bảo 4\5, người bảo 5\4. Lại cãi nhau nữa. Nghe mà rối. Lần sau họ lấy chun nhang làm thẻ đếm. Rồi “cờ yếu”. Rồi “cờ lên”, um sùm một hồi nữa mới chia tay “mai đến nha!”. Mấy hôm sau ông Thùy đảo xe lại rủ ông Bi: “Này ăn tằm không?”. Rồi trận sống mái lại diễn ra như thường lệ. Đang hồi gay cấn, chợt nghe tiếng xe rác, ông Bi vội vàng chạy vô nhà “Khoan khoan để đi đổ rác cái đã!”. Y như rằng, chục lần như một. Ông Thùy ngồi chờ. Một lần, có vẻ như cờ đang thế bí, ông Thùy ngồi trầm ngâm miết. Cô bé bán vé số đi ngang qua, dừng lại mời mua. Ông Thùy không ngẩng lên, xua tay. Con bé vẫn tần ngần đứng đó. Chợt nhìn lên, ông nói: “Thôi để bác mua giúp cho mầy mầy tờ”. Ông Bi ngồi chờ. Bữa nào vắng, người ta nhắc “Sao hôm nay không thấy ông Bi, ông Thùy đánh cờ”.

3) Chú Sinh trạc 50 tuổi. Miệng lúc nào cũng mỉm cười, vui vẻ, niềm nở với tất cả mọi người. Chú giữ xe cho chú Sùng bán mì. Vì xe mì trong hẻm nên người ra kẻ vô, xe qua xe lại chật chội. Chú phải sắp xếp luôn tay. Những lúc khách đông, những lúc trời

mưa, thiệt cực. Quanh cái xe trả cho khách đi vừa buông tay thì đón ngay cái xe khách vừa đến. Trời mưa, chú ngồi thu lu dưới cái hiên cổng nhà gần đấy, che cây dù sập sệ trốn mưa mà trông xe. Trời nắng ráo, lơi khách thì chú tán gẫu với những người rảnh rang quen biết. Hoặc quét dọn khoảng đường quanh nơi chú Sùng buôn bán cho sạch sẽ. Hoặc thấy mấy bà, mấy cô đẩy cái xe từ nhà ra, hay mới đi về, là chú giúp dắt xe ngay. Ông Nền làm cái lồng nuôi chim, chú Sinh bảo:

- Ổ anh làm nuôi được đấy. Cái lồng bự như cái chuồng như vậy chim nó thông thả bay tới bay lui chắc nó thích lắm.

Ông Nền bảo:

- Nhà nhỏ quá, mà tui thích nên làm đại.

- Nhỏ đâu mà nhỏ ông. Bề ngang cũng được hai mét. Anh giăng cái lồng này hết luôn bề mặt nhà trên đó là đẹp lắm đó.

Ông Nền hí hục làm. Chú Sinh loanh quanh cổ vũ. Người qua kẻ lại nhìn thấy, biết ý định ông Nền, người ta cũng ở được đấy. Mà vừa quay lưng thì... “có mà điên”.

Ông Nền đã hoàn thành cái lồng chim. Chú Sinh tư vấn nên nuôi chim nào, đi những đâu mua, cho nó ăn thứ

gì. Ông Nền thả chim vô lồng, cái chuồng thì đúng hơn. Mấy con chim hoàng yến màu sắc đẹp mắt, ông thả thêm mấy con chim vành khuyên bé tí. Gọi là vành khuyên vì bao quanh mắt là cái vòng màu vàng nổi rõ trên sắc lông toàn nâu, trông ngộ nghĩnh. Cũng có người gọi là chim sâu. Mấy ngày sau đó, ông Nền, chú Sinh cứ ngắm mấy con chim bay đi bay lại mà trầm trồ tung hứng... Ông Nền thích chí, hài lòng với những lời tán dương của chú Sinh. Được hơn tuần, một con hoàng yến cú rũ rồi chết mất xác. Lại. Ông Nền tìm hoài không thấy xác nó đâu. Được hơn mười ngày, lũ chim lần lượt bay đi mất hết, mặc cho ông Nền chen chỗ này, bịt chỗ kia. Nhìn cái vẻ tủi nguyền của ông, chú Sinh an ủi:

- Lúc trước tui định nói với anh nuôi không được đâu. Mình không biết cách nuôi, với lại cái lồng nó lớn quá mình không kiểm soát được.

4) Chị Hòa nói năng rồn rảng, tới lui nhanh nhẹn. Đám em út, con cháu có việc gì chị đều xắn tay giúp đỡ, không bỏ đứa nào. Con Linh đi sanh, má nó già nua chậm chạp, chị xung phong vô nhà thương nuôi giúp. Con Dung bị bệnh nằm viện, nhà cửa đơn chiếc, cầu cứu tới chị, chị đi ngay. Nửa đêm con bé ở trọ nóng sốt. Chị chạy

qua chăm sóc. Chị đi chợ cùng với đứa cháu, con bé mua vải may quần áo. Nó chọn mặt hàng này, chị không chịu, bảo lấy loại kia. Nó chọn màu này, chị không đồng ý, bắt lấy màu nọ.

Má chị già cả, đi viện, chị chăm sóc chu đáo. Nằm trên giường, chị bảo quay đầu hướng này nè, hướng đó nằm dưới chân người ta. Dẫn má vào nhà vệ sinh, chị không cho bà đụng vào bất cứ chỗ nào: vách tường, mép bồn nước... tuyệt đối không. Bà cụt cứ phải bám vào chị cho vững. Dẫn bà đi dạo, chị không cho bà vịn thành cầu thang lên xuống, bảo vì trùng không ở đó, ai cũng nắm cũng rờ... Chị biểu vịn chị đi, hai mẹ con kè kè nhau liêu xiêu đi xuống, đi lên cầu thang. Có người thấy nhắc coi chừng hai mẹ con lẫn cù ra đó. Chị mau miệng “Tui biết, tui biết”. Cô y tá tới dặn cách cho uống thuốc. Nói chưa dứt lời, chị cắt ngang “Tui biết rồi. Tui biết rồi”. Có đứa nhắc chị cũng nên đi bộ nhiều coi như mình tập thể dục. Chị ăng giọng “Tao biết rồi. Khỏi nói”.

Hôm nọ có hai cô gái chở nhau trên chiếc xe gắn máy, hỏi thăm đường đi lên Làng Đại Học. Chị sốt sắng chỉ đường. Chưa dứt lời thì hai cô vọt xe chạy đi. Chị réo lại: “Nè, hai cô hỏi thăm đường, tui nói chưa xong mà sao

hai cô bỏ đi. Rủi đi sai đường rồi sao? Mà hai cô cũng chưa cảm ơn tui”. Hai cô gái ngơ ngác nhìn nhau một giây rồi vừa ríu rít cảm ơn chị vừa rờ xe chạy mất.

6) Cô Năm đã nghỉ hưu. Cô có ba đứa con gái, đã lần lượt gả chồng hết cả ba. Ở không cũng buồn nên cô chăm cháu ngoại giúp các con an tâm đi làm. Thằng con của cô chị vừa lớn, đến tuổi đi nhà trẻ thì cô em sanh. Đứa một rồi đứa hai. Cứ thế, cứ thế... Từ sáng đến tối, từ tháng này đến tháng kia, từ năm nọ đến năm nay. Lúc con mới sanh thì nuôi đẻ: nuôi mẹ chăm con. Hết đứa này đến đứa khác. Đến lúc mẹ đi làm, thì con ở nhà với bà. Nhà cửa sạch bong, áo quần các cháu ngay thẳng thơm tho sạch sẽ. Cô quần quật tối ngày. Cực nhất, khó khăn nhất là cho mấy đứa bé ăn. Con nít bây giờ không thích ăn. Thế là cô ép ăn. Mỗi lần cho cháu ăn là mỗi lần cô huy động hết tài năng, sức lực của mình, hỗ trợ thêm các đồ chơi, âm thanh đập, gõ... Còn thằng bé thì nước mắt ràn rụa, ngo nguậy, vùng vẫy, mím môi, lắc đầu, cố tránh cái muỗng. Vừa thấy cháu ăn xong, quay qua quay lại đã thấy cô mang bình sữa tới. Hỏi mới ăn xong đó mà bú cái gì? Cô bảo tới cử thì phải cho nó bú chứ, bỏ bữa sao được. Còn nhỏ

thì cô ép, lớn thì cô la rầy, thịnh nộ, bắt ăn, bắt uống. Nhìn cái cảnh như vậy cứ diễn tới diễn lui, có bận cô Tư nhắc khéo “coi chừng cháu bị béo phì”. Cô Năm dứt ngay “béo đâu mà béo. Con nít phải cho nó ăn nó mới lớn chứ”. Lần khác ghé thăm, cô Tư cũng nói “coi chừng cháu béo phì”. Cô Năm đáp ngay “bà hay quá há! Con người ta như vậy mà béo”. Cô Tư nghe buồn trong lòng, tự dặn thôi từ nay không nói nữa. Những lần khác ghé chơi, cố nén lòng cô không nói. Rồi có một lần không nín được, cô buộc miệng “coi chừng cháu béo phì”. Giọng nhẹ nhàng, cô Năm đáp “béo rồi chứ còn gì nữa mà không béo!”.

Nhìn lại đám cháu ngoại của cô Năm, đứa nào đứa nấy cũng ú na ú nà.

7) Bé Như, bé Bảo đi mẫu giáo về. Cả hai bé hí hửng, tíu ta tíu tít nói chuyện với mẹ. Bé Bảo giơ hai cái tay vén lưng áo nhõng nhẽo:

- Mẹ gãi dùm con. Con đổ “đầu hôi” ngứa quá!

Rồi nó méc mẹ:

- Hồi nãy bé Như ới ba tô đó mẹ.

Mẹ cháu nghe lạ:

- Ới gì đến ba tô lận con.

- Thiệt mà. Con thấy cô múc cho bé Như tô khác, bé Như cũng ới. Con

đếm ba tô.

Bé Như đính chính:

- Mẹ, con có ới, cô múc chén khác, con không ăn nữa, con đem đổ.

- Chết ! Con đổ thức ăn mang tội làm sao?

- Con không có đổ ở gốc cây nữa. Bạn con biểu đổ trong cái nôi không có mang tội.

- Nôi ở đâu mà con đổ?

- Nôi cô để dưới gốc cây.

- Cô thấy rồi làm sao?

- Con chờ cô quay lưng con mới đổ.

- Thiệt hết biết con tội. Mà hôm nay cô dạy con học cái gì vậy?

Bé Như nhanh miệng:

- Cô dạy vẽ hai cái méo xẹo, ở giữa trống lõng, trống lõng...

Ngơ ngác. Chả hiểu con học cái gì.

Bé Như ra bộ, giơ tay phác họa hình vẽ. Mẹ cũng chẳng hiểu cái gì. Bé Bảo mở tập ra, chỉ cho mẹ bài học hôm nay:

- Nè mẹ, con học cái này nè mẹ.

À, thì ra cô dạy các cháu vẽ cái thang.

8) Bé Na ba tuổi, cái gì cũng thích làm một mình. Một bữa tắm xong, bé giành mặc áo. Ai rờ tới cũng không cho. Vất vả giúp bé xỏ được hai cái tay áo vô, mẹ bé cũng phải đứng dang ra. Đến lượt cài nút áo. Con bé nắm hai vạt áo kéo lại gần nhau, mắt ngó

xuống chăm chú gài. Nó gài từ trên xuống dưới, đến cái nút cuối cùng thì vạt kia không có cái khuy để cài. Loay hoay, chăm chú một lúc, bỗng nó nhảy tung lên, rồi ngồi bẹp xuống, rú lên khóc. Nó khóc mà hai cái chân tổng lia tổng lia trên mặt đất, hai cái tay vẫn nắm hai cái vạt áo. Mẹ bé hoảng hồn chạy ra. À, thì tại cái áo vạt thấp vạt cao, mất hết một cái khuy, bé không cài được.

9) Thăng Thành, bắt đầu từ năm học lớp tám đã nghe tiếng rầy rà của má nó. Những lần đầu còn nghe tiếng nghiêng ngàm nho nhỏ, càng về sau tiếng rầy la càng lớn, càng nhiều. Hóa ra là thằng Thành lười học, ham chơi, nhà trường gửi giấy mời phụ huynh liên tiếp. Mỗi lần như vậy là thằng Thành bị má nó răn đe. Thằng Thành càng bị mẹ mắng thì trường càng gửi giấy mời về thường hơn. Và. Nó phải chuyển trường. Qua hai trường công lập thì nó ra trường tư. Thằng Thành vẫn vậy. Sáng nghe mẹ nó réo dậy đi học, cù nhây cù nhảnh miết mới triệu được nó dậy. Tối, lại nghe tiếng mẹ nó hét bảo tắt máy ngay, giờ này đã 11 giờ rồi, mai dậy không nổi thì biết tay. Tiếng thằng Thành: “khoan, chút nữa, tắt ngay...”. Vậy mà một chút nghe mẹ nó hét nữa.

Ngày nào cũng như ngày nào. Điệp khúc ấy hai mẹ con cứ lặp đi lặp lại. Khi thì căng thẳng, khi thì nhẹ nhàng hơn. Theo thời gian, nỗi buồn bức càng nhiều, mẹ nó càng lớn tiếng. Mà bây giờ nó cũng đã lớn. Nó lại đi chơi đêm nữa. Ước chế không chịu được, có lần mẹ nó lấy điện thoại của nó mắng luôn bạn nó. Phát hiện ra, thế là chiến tranh bùng nổ giữa hai mẹ con. Thằng Thành lớn tiếng với mẹ nó, nhưng một cũng “con” mà hai cũng “con”. Chừng như mẹ nó đuối lý, hăm dọa gọi ba nó về. Một lát ba nó về thiệt.

Con bé nhà bên phàn nàn: “Con chưa bao giờ thấy mẹ bạn Thành dịu dàng với bạn ấy”. Bà nội thằng Thành cũng hay than thở: “Tội thằng nhỏ, mẹ nó cứ la không. Ba nó thì mắc đi làm miết. Ba nó cũng khổ. Tui cũng khổ quá!”

10) Ngày mai nhà bà có giỗ, nên hôm nay các con cháu ở xa về chật một nhà. Các dì các mẹ lo nấu nướng dưới bếp. Các cậu các chú thì lau dọn, sắp xếp bàn ghế... Chỉ có đám trẻ là tung tăng tung ta chạy nhảy đùa giỡn. Đêm xuống. Cơm nước xong, đám con nít gãi túm tụm lại nói chuyện. Một lát, có đứa bảo mắc tiểu quá. Ở nhà quê không có nhà vệ sinh trong nhà. Chúng

chỉ cần ra mé sân, tới bờ đá, ranh giới giữa sân và vườn là được. Con nít mà.

Một đứa nói:

- Trời tối quá, làm sao dám đi.

Một đứa nữa lên tiếng:

- Em cũng mắc nữa.

- Tối quá không dám đi đâu.

Chúng nhìn nhau lo lắng. Một đứa đưa ra sang kiến:

- Mình bưng đèn đi.

- Ủ há, bưng đèn đi.

Chúng hớn hỏ bưng đèn. Cầm cây đèn trên tay mà cũng không đứa nào dám đi. Bốn năm đứa vẫn đứng tần ngần xô qua xô lại “chị đi trước đi, em đi trước đi”, cũng không đứa nào dám bước tới. Chợt một đứa đưa sáng kiến:

- Hay là mình rủ bé Khoa đi.

Cả bọn sung sướng, thích chí gọi bé Khoa.

Bé Khoa là thằng con trai bốn tuổi. Nghe rủ, nó nói liền:

- Đi đi, em dẫn đi.

Bọn con gái:

- Khoan khoan chờ bưng đèn.

- Khỏi. Khỏi bưng. Em dẫn đi.

Bọn con gái không chịu. Phải bưng đèn theo mới được. Thế là bé Khoa, thằng bé bốn tuổi dẫn đám con gái bốn năm đứa ra sân. Bà nhìn theo cười nói:

- Máu con trai có khác!

Trưa hôm sau, đám giỗ xong xuôi, đám con nít kéo ra cánh đồng phía trước chơi. Mùa này lúa vừa gặt xong, tha hồ cho chúng chạy nhảy dí bắt nhau. Một lát, chúng kéo nhau về, cười nói la hét... Gặp nhóm người lớn đang ngồi tán gẫu khi xong việc, chúng xà lại:

- Hồi nãy anh Nhím biểu “bắt đơn đào đào cho đơn đua nó đẹp” đó.

Mẹ nào giỏi tiếng trẻ con xin dịch dùm.

Đấy. Chuyện hàng xóm, chuyện của những người quanh ta đấy. Còn biết bao nhiêu là chuyện nữa. Mà ta kể chuyện người, không biết ta có thành bà tám, ta có nhiều chuyện không ta!

LƯƠNG HỒNG ĐIỆP (K3)

Tháng 11/ 2016

Gia đình tôi đến Mỹ năm 1993 đến nay 2016 đã được 23 năm, vì hoàn cảnh sinh sống chúng tôi phải di chuyển qua nhiều nơi chốn, thế nên biết thêm được nhiều điều về nước Mỹ.

Thoạt đầu đến Mỹ chúng tôi cư ngụ tại thành phố Hawthorne - Nam Cali vì do bà chị giúp đỡ sponsor cho. Ở đây chúng tôi share phòng với nhà chị, vợ chồng con cái đồn vào một phòng nhỏ tí thật bất tiện rồi dần dà cũng quen. Ở Hawthorne, vợ chồng tôi đi đến trường chuyên dạy nghề nail để học lấy cái bằng. Rồi kể từ năm 1995 chúng tôi sinh sống bằng nghề này, một nghề duy nhất cho đến bây giờ.

Cali là nơi sinh sống lý tưởng cho người Việt Nam khí hậu mát mẻ quanh năm như Đà Lạt. Ở VN có món ngon gì thì Cali cũng có đủ, có khi còn ngon tuyệt hơn nữa vả lại thực phẩm được

kiểm tra rất nghiêm ngặt nên không sợ độc hại như bên nhà. Ra đường gặp toàn người Việt đi đâu cũng nói tiếng Việt thoải mái, sống trên đất Mỹ mà hoàn cảnh sống gần như VN.

Chỉ kẹt một điều nghề Nail ở Cali bị cạnh tranh rất dữ, nên giá "bèo" hơn các Tiểu bang khác nhiều lắm nhất là so với các Tiểu bang miền Bắc. Thứ hai nhà cửa Cali lại rất mắc mỏ, có người ví von bán một căn nhà ở Cali đem tiền qua Tiểu bang khác mua được hai căn nhà. Vợ chồng tôi lúc đó đã trung niên e rằng khó lòng mua nổi một căn nhà cho dù trả góp.

Sau 4 năm ở Cali vợ chồng con cái lại đùm tùm qua Tiểu bang khác, về thành phố Joliet thuộc TB Illinois, một thành phố nhỏ gần Chicago cách đó khoảng 1 giờ lái xe. Chúng tôi đến Joliet vào mùa đông thấy tuyết bay đầy trời mà lòng kinh hãi. Tất cả cảnh

vật đều phủ một màu trắng toát và lạnh kinh hồn. Cảm nghĩ đầu tiên của tôi về Joliet đây là nơi chốn không thể sống lâu dài được, chỉ sống tạm bợ để kiếm tiền rồi chuồn thẳng.

Có lẽ hầu hết người VN đều rất sợ lạnh đồng thời lại rất sợ cái khung cảnh u buồn của mùa đông, cảnh buồn người có vui đâu bao giờ, bầu trời âm u màu chì kéo dài suốt 6 tháng khiến người ta cảm thấy chán chường, không còn cảm thấy muốn sống háo hức nữa cho dù nơi đây chúng tôi kiếm rất nhiều tiền. Sau 5 năm, chờ cho con gái học xong lớp 12 chúng tôi quyết định đi về miền nắng ấm tiểu bang Florida. Ngày đi, bao nhiêu đồ đạc sắm sửa tạm bợ vất đi hết chỉ mang theo quần áo và đồ dùng cần thiết. Xong xuôi, chúng tôi lên xe bầm 3 hồi còi dài để giã từ Joliet, giã từ vùng tuyết trắng lạnh lùng. Sau đó rong ruổi qua một quãng đường dài 1200 miles để đến Jacksonville - Florida.

Tôi chọn Jacksonville vì muốn trốn cái lạnh, cái buồn nơi miền Bắc và xuôi Nam để hưởng nắng ấm mặt trời quanh năm. Ngoài ra, ở đây tôi còn có một người bạn rất thân từ hồi Trung học, muốn gần gũi bạn bè cho vui. Té ra không phải vậy, chúng tôi bận rộn tíu tít với công việc, đâu có thời gian

mà gặp gỡ nhau nhiều. Lâu lâu tiệc tùng họp mặt uống vài chai bia và tán gẫu dăm ba câu chuyện, rồi chia tay ai về nhà nấy.

Chúng tôi ở Jacksonville thấm thoát được 13 năm một thời gian khá dài cho một nơi chốn. Trước nay chưa khi nào chúng tôi ở một chỗ lâu đến như vậy. Hàng năm vào ngày Labor Day chúng tôi thường hay kéo xuống Tampa, thăm gia đình người em trai của tôi cách đó 4 giờ lái xe.

Có một lần không biết nghĩ sao, em tôi nói: "Khi nào anh chị về hưu, xuống đây mua một ngôi nhà, có mảnh vườn bao quanh, tha hồ mà trồng trọt vui với tuổi già. Tampa khí hậu nóng ẩm quanh năm, trồng cây gì cũng được". Nghe nói như thế, giống như một tia chớp lóe lên trong đầu tôi: "Nếu có thú vui này, sao không về Tampa sinh sống, càng sớm càng tốt!". Ở Jacksonville, mùa đông đôi khi lạnh dưới không độ C, trồng cây gì cũng chết, ngoại trừ cam bưởi.

Thế rồi một lần nữa và có lẽ lần cuối cùng, chúng tôi quyết định dời về Tampa. Sau đó, chúng tôi tiến hành hai công việc, mua ngay một căn nhà tại Tampa và sau đó bán căn nhà tại Jacksonville. Công việc mua bán không đơn giản, cũng may em dâu tôi

làm nghề địa ốc, nên mọi chuyện rồi cũng suôn sẻ. Đồng thời đóng cửa tiệm Nail gọi người đến cho hết đồ đạc.

Rồi ngày dọn nhà cũng đã đến, công việc dọn nhà lần này nhọc nhằn hơn hai lần trước. Bởi lẽ các lần trước, chúng tôi chủ trương sống tạm bợ nên không sắm sửa gì nhiều bấy giờ ngổn ngang trăm thứ. Suốt một tuần lễ, cả nhà tập trung cao độ đóng gói đồ đạc vào các thùng giấy, rồi bung bê ra gara chất đống chờ người đến bốc dỡ. Có chuyện khôi hài khi dọn nhà, ngày nào vợ chồng cũng cãi nhau, ông muốn vứt hết những đồ không dùng đến, còn bà thì cứ ôm theo hết, nhất quyết không buông bỏ. Có người ví von rằng, một lần cháy nhà bằng hai lần dọn nhà, để nhằm nói lên nỗi nhọc nhằn khiếp đảm của việc dọn nhà. Cho đến nỗi, có người dọn nhà chỉ một vài lần là đủ tổn, thề không bao giờ dọn nữa, trong đó có tôi.

Tampa nằm ở khoảng giữa và thuộc bên bờ Tây của Florida, nó nằm trên một vịnh nhỏ có tên là Tampa Bay, vịnh này thông ra vịnh Mexico khổng lồ. Tampa có dân số trên 1 triệu người, đứng hàng thứ 3 tại Florida, sau Miami và Orlando. Tuy có dân số cao nhưng diện tích lại nhỏ hơn các thành phố khác cho nên dân cư cảm thấy

đông đúc hơn, luôn luôn lúc nào cũng thấy xe cộ chạy dày đặc trên đường. Thời tiết Tampa có bốn mùa rõ rệt, mùa Thu cũng quét lá một nhĩ, mùa Đông cũng hơi hơi lạnh khoảng 50 độ F (khoảng 10 độ C) mùa Hè nóng hừng hực trên 90 độ F (32 độ C).

Căn nhà ở Tampa của chúng tôi đã trên 30 tuổi, nhà nhỏ chỉ có 1,100 sqf (khoảng 100 mét vuông), cũng có 3 phòng ngủ và 2 phòng tắm, giá mua là 129K. Căn nhà sơn 2 màu xanh trắng, mặt ngó thẳng ra hướng Đông, đúng cái hướng mà các Thầy Tử vi khuyên tôi nên chọn cho hợp tuổi, không biết có đúng như vậy không, thôi thì có kiêng thì có lành. Trước và sau nhà có 2 cây sồi (oak) cổ thụ tỏa bóng mát trông thật đẹp, nhưng ngặt một điều là không trông trọt gì được dưới tàn cây của chúng. Cây sồi được coi là tài sản của Florida, tia nhánh mé cành thì không sao, còn muốn đốn bỏ phải xin phép.

Khi dọn nhà đi thì chứa đồ đạc ở trong thùng, khi đến chỗ mới thì dỡ đồ đạc ra để xếp vào các nơi, cả nhà xúm lại làm suốt ngày, khoảng 2 tuần sau thì tạm ổn. Đến cuối tháng, có bữa nghe điện thoại reo, tôi nhắc lên thì được biết có người chủ tiệm Nail được bạn bè giới thiệu bèn gọi đến mời vợ

chồng tôi đi làm. Thế là yên phận sống trong căn nhà mới.

Bước ra mảnh vườn, chủ trước họ trồng cây kiểng um tùm trông phát ớn. Tôi kêu một anh Mể tới dọn dẹp, anh chàng này ngơ ngác không biết nói tiếng Anh, muốn bàn công việc phải nói qua điện thoại với vợ hắn. Anh Mể ra giá tiền công là 500 đô, tôi chẳng biết gì nên cứ gật đầu bừa cho xong. Trước nay tôi có nghe nói đàn ông Mể có sức khỏe kinh người, bấy giờ khi tận mắt chứng kiến cái cảnh anh Mể này làm việc mà kinh sợ, sợ anh ta ngã lăn ra chết bất tử. Anh ta làm việc dưới trời nắng như đổ lửa và ghê gớm ở chỗ, suốt từ sáng tới chiều anh ta chớ hề nghỉ tay. Tối trưa tôi chạy đi mua cho anh một cái bánh hamburger, anh ta nhai nhồm nhoàm xong nốc cạn lon Coca, rồi hì hục làm tiếp. Anh ta cứ làm như thế suốt 3 ngày trời, khuôn mặt bình thản, không than vãn thở dài gì hết, mọi chuyện đều bình thường đối với anh ta. Thiệt đáng nể.

Dọn dẹp mảnh vườn xong, tôi chưa biết chỗ nào bán cây ăn trái để mua về nhà trồng. Thời may con gái có người bạn giới thiệu cho Khu Chợ Trời bên thành phố St Petersburg. Nằm kề cận Tampa có 2 thành phố vệ tinh là St. Petersburg và Clearwater. Cả ba tạo

thành một hình tam giác, từ nhà đi qua hai nơi này khoảng nửa tiếng.

Theo sự hiểu biết của tôi, thành phố St. Petersburg gọi tắt là St. Pete. (phe ta kêu là Săn Pí) tuy nhỏ hơn Tampa, nhưng không hiểu sao người Việt lại quần tụ đông hơn, chợ búa và nhà hàng Việt Nam đông hơn bên Tampa. Chợ tuy nhỏ cũng có bán đủ thứ hàng, cũng có quầy thịt cá tươi sống, cũng có đủ các loại to go như bún mì phở... còn các loại ăn chơi thì ê hề. Nhà hàng VN cũng nho nhỏ, có nhiều nơi cũng có thức ăn ngon nổi tiếng. Tóm lại sinh hoạt của người Việt nơi St. Pete khá nhộn nhịp.

Từ Tampa qua St. Pete phải chạy qua cây cầu Howard dài 6 dặm, cây cầu rất đẹp, đẹp ở chỗ cầu chạy sát mặt biển, khiến ta có cảm giác sóng biển đang vờn bên má mình, đến giữa thì cầu nhô lên cao cho tàu thuyền qua lại. Sáng sớm chúng tôi chạy qua cây cầu này, rồi nhìn qua hai bên, mặt biển lặng im xanh ngắt và trải rộng mênh mông tới chân trời, có những chiếc thuyền rẽ sóng ở xa xa, đã tạo nên một khung cảnh kỳ thú tuyệt đẹp. Từ đó mỗi sáng sớm Chủ nhật, chúng tôi đi qua cây cầu để đến Chợ Trời, chưa bỏ qua một lần nào hết.

Khu Chợ Trời (Flea Market) St.

Pete, nằm trên một khu đất rộng, khung cảnh nhộn nhịp bất nháo như bất cứ Khu Chợ Trời nào khác, tuy nhiên mọi nơi đều sạch sẽ, không hề thấy ai xả rác. Những người bán hàng, họ dựng lều hoặc che dù san sát nhau, người người đi lại tấp nập. Vợ chồng tôi khi lần đầu tiên đến đây, chỉ đi dạo một vòng là trong lòng bỗng nhiên cảm thấy vui thích lắm.

Theo tôi, Chợ Trời St. Pete là một nét văn hóa đặc sắc của vùng vịnh Tampa. Sau này khi có bạn bè đến thăm viếng, chúng tôi đều đưa đi thăm Chợ Trời và mọi người đều rất thích thú, kể cả người từ VN qua. Tôi thấy người mua kẻ bán ở đây rất đông người Việt và kỳ lạ một điều, những người Việt hiện diện tại đây đều có gốc gác từ miệt Đồng bằng sông Cửu Long, không hề thấy ai nói giọng Bắc giọng Trung (hay là có nói mà tôi chưa gặp). Phần lớn những người này lại xuất thân từ vùng đồng quê chứ không ai xuất thân từ thành phố, cho nên giọng nói của họ nghe quê rặc và rất thiết tha chơn chất, nói sao bán vậy, chứ không hề nói thách một tiếng nào.

Hãy nghe một đoạn nói chuyện giữa tôi và cô bán hàng trái cây. Tôi hỏi: "Nhãn này giá bao nhiêu tiền một pound vậy cô?" Cô cười đáp: "Dạ, 3

đồng "gửi" một pound". Tôi nói giỡn: "Sao mắc vậy?" Cô ta cười lớn lên: "Em bán "ghẻ ghề" mà anh chê mắc!". Tôi cười lớn: "Cha! cái giọng này sao nghe giống dân Rạch Giá quá vậy ta?". Cô ta cũng cười theo: "Dạ! đúng vậy, em quê Giồng Riềng - Rạch Giá đây anh".

Có một số người Việt lớn tuổi ở St. Pete không xin đi làm hăng được, bèn ở nhà trồng rau, nuôi gà vịt rồi mang ra chợ trời bán. Nhà cửa ở vùng này rất cũ kỹ và nhỏ xíu, nhưng được cái là có đất khá rộng chung quanh nhà, cho nên thoải mái trồng trọt. Ngoài những thứ thường thấy như rau cải, bầu bí, khổ qua... người ta còn thấy bày bán ở đây những thứ khó tìm như: rau càng cua, bông so đũa, bông điên điển, cọng bòn bòn, rau nhút, rau muống nước (loại rau này tôi chưa từng thấy ở những nơi khác)... Có nhà nuôi gà vịt "đi bộ", hay ấp trứng vịt lộn cũng mang ra chợ bán. Trái cây thì tràn ngập các loại trái cây VN, vùng đất này trồng măng cầu, nhãn, thanh long rất tốt, ngoài ra còn có ổi xá lị, trái li ki ma, mít, xoài... Xoài ở đây có loại trái mập ú, trông ô dề xấu xí, nhưng khi ăn thì có mùi vị thơm ngon, hột lại nhỏ xíu, rất đặc sắc. Vú sữa cũng có, nhưng trái nhỏ tí như trái chanh, ai cũng chê chẳng thấy ai

mua. Hầu hết các loại cây trái VN đều trồng được ở vùng này, ngoại trừ sầu riêng, chôm chôm và măng cụt.

Chúng tôi đi dạo qua khu bán cây ăn trái. Anh chủ khu này tên Sang, khoảng 40 tuổi người quê Bạc Liêu, hiện làm chủ một nông trại khoảng 20 acres (acre - mẫu Anh, cỡ 4.000 mét vuông). Anh Sang chuyên nghề ghép cây ăn trái. Cây nhãn, bưởi, cam, quýt... cây thấp lè tè mà trái treo lúc lỉu trông thật "đã" mắt. Anh chàng này bán cây nổi tiếng khắp vùng Tampa. Những cây ăn trái của Sang thuộc loại hàng "độc". Anh ta có những loại xoài mà không chỗ nào có được, như một loại xoài lạ, khi trái còn xanh thì chua tê lưỡi, nhưng khi chín thì thơm ngon không thể tả, và lạ lùng không biết làm sao anh ta cũng có xoài cát Hòa Lộc của Mỹ Tho. Có loài mận VN, khi còn non trái có màu xanh, khi chín tới có màu hồng đào, cắn vào miệng nghe giòn tan ngọt lịm. Anh ta có đủ thứ cây ăn trái khác như hồng giòn, hồng mềm, cây bơ quả nhỏ mà béo ngậy, quýt đường Cần thơ, bưởi Biên Hòa... tất cả đã được anh ta tuyển chọn công phu nên mua cây của anh ta chúng tôi đều rất yên tâm về chất lượng.

Đi dọc dài, người đi lại nhộn nhịp vui chưa từng thấy. Ngoài người Việt,

còn có một sắc dân đặc biệt khác cũng chiếm số đông ở đây, đó là người H'mong, xuất phát từ vùng núi non của nước Lào (lạ nhỉ! không hiểu sao họ lại ở đây). Trong khi người Việt nói chuyện với nhau huyền thuyên bằng tiếng Việt, thì người H'mong cũng không kém ồn ào bằng tiếng nước họ.

Chỗ kia, có một anh người Việt chở nguyên một xe truck dừa xiêm đổ xuống một đồng lớn, ai thích trái nào anh ta sẽ chặt dừa, xong cầm ống hút vào đưa cho khách, khách vừa đi vừa uống trông rất vui. Nơi khác người ta xúm xít quanh một cái bàn, chờ mua gỏi Thái Lan của hai vợ chồng người Thái, gỏi làm bằng đu đủ bào, cà pháo tươi, đậu phộng rang, trộn với nước chanh và mắm ba khía, mùi vị ngon khá lạ. Có người Việt kia đi chài tôm ngoài sông rồi đem ra chợ bán, tôm chứa trong thùng cooler, nghe anh ta rao hàng, tôm nhỏ giá 2 đô rưỡi, tôm lớn 7 đô một pound. Có chỗ bán cá, bán hoa lan, bán nước mía tươi ép tại chỗ... Tất cả đã tạo nên một bức tranh hết sức sinh động và hấp dẫn của Chợ Trời St. Pete.

Lần hồi, tôi khuân về nhà lũ khủ các loại cây ăn trái, mỗi thứ một cây: xoài, nhãn, bơ, trái vải, quýt đường, bưởi... rồi chạy ra chợ mua mấy bao

phân bón vào gốc. Hàng ngày tôi ra vườn tưới tắm cho cây, cây lớn lên như thổi, đâm chồi ra lá xum xuê, một thời gian ngắn sau cây ra hoa kết trái, trái nhỏ tí trông dễ thương làm sao. Trồng cây là một thú vui thanh tao, bởi vì không phải là mong tới ngày ăn quả, mà vì một niềm vui khác, khi trong lòng cảm thấy có một sợi dây tương thông thân ái với cây trái trong vườn nhà. "Cám ơn hoa đã vì ta nở. Thế giới vui từ mỗi lẻ loi". (Tô Thùy Yên).

Thành phố vệ tinh thứ hai của Tampa là Clearwater, một thành phố du lịch, nhà cửa mắc mỏ nên dân Việt ít người dám sống ở đây. Con đường dẫn vào thành phố tuyệt đẹp cũng có một cây cầu dài khác chạy sát mặt biển băng qua vịnh Tampa, trên đường có những lối rẽ cho ai muốn câu cá thì ghé vào. Hai bên đường có trồng hai hàng cây cọ trông rất thơ mộng, con đường chạy thẳng ra vịnh Mexico. Ngày cuối tuần, người ta ở các nơi kéo đến tắm biển đông nghịt như ở Nha Trang bên quê nhà. Lúc đầu chúng tôi cũng ngại ngần chuyện tắm biển, nhưng sau đó thấy người người thân nhiên xuống tắm, đủ sắc dân, đủ dạng người, đủ lứa tuổi... nên chúng tôi cũng kéo xuống tắm cho vui. Té ra biển ở đây rất tuyệt, nước biển trong xanh và

phẳng lì chứ không hề có sóng dữ, nước biển lại ấm áp, chứ không lạnh cóng như biển Cali. Khi đã tắm được một lần là coi như vượt qua rào cản ngại ngần, từ đó cứ dăm ba tuần chúng tôi lại kéo đi tắm biển, rất khoan khoái và thư giãn.

Tôi về Tampa đến nay đã được gần hai năm. Không biết có phải vì đất trời phong thủy vận hợp với mình hay sao, mà từ khi về đây tôi thấy trong người sáng khoái lắm. Đêm về, lên giường là ngủ một mạch đến sáng, điều này trước kia chưa hề có nơi tôi. Trong thời gian ở Jacksonville vì nặng nợ cơm áo gạo tiền, đêm đến tôi trằn trọc mãi thuốc ngủ lúc nào cũng thủ trên đầu giường, cho nên có thời gian dài tôi mang bệnh anxiety (bệnh lo sợ). Tôi cũng có đọc nhiều bài viết khuyên người ta nên biết buông xả khi lớn tuổi, phải tu đạo này hay theo đạo nọ, theo vị Thầy này hay theo vị thiền sư kia. Nhưng theo tôi tất cả chỉ là vô ích, khi người ta chưa tìm được một hoàn cảnh sống thích hợp thì khó mà tìm được sự an lạc trong đời thường. Đêm về tôi lắng nghe toàn thân, nghe nổi sung sướng khoan khoái lan tỏa khắp người mình, hình như Thiên đường ở ngay trong lòng mình chứ không phải đâu xa xôi. Cám ơn Nước Mỹ, đã tạo cho tôi

điều kiện tìm thấy hạnh phúc đích thực ngay trong đời thường.

Tôi lại nghĩ lan man sang chuyện khác. Trên cõi đời này có hàng triệu triệu người mong ước được đến sinh sống trên đất Mỹ. Đồng thời cũng có triệu triệu người căm ghét nước Mỹ. Tôi còn nhớ biến cố 9/11 khủng bố tấn công nước Mỹ, phần lớn loài người đều sửng sốt kinh ngạc và biểu lộ lòng thương xót đến nước Mỹ. Nhưng không phải là tất cả, trong những giờ phút đầu tiên của biến cố, người Palestine đã đổ ra đường hò reo mừng rỡ cho thắng lợi của những người tử vì đạo. Có một phái đoàn báo chí một nước Á Châu lúc đó được mời đến thăm viếng Mỹ. Khi biến cố xảy ra họ đang đứng trong Trung tâm Báo chí, và đã có thái độ hân hoan vui mừng trong khi đất nước này đang chìm trong đau khổ. Ngay lập tức họ đã bị trục xuất ra khỏi nước Mỹ và vĩnh viễn những con người này không bao giờ được phép đặt chân đến Mỹ. Vui mừng trước nỗi đau của đồng loại là hành vi man rợ, cho nên họ rất xứng đáng nhận lãnh hình phạt này. Nước Mỹ không hề đụng chạm đến đất nước họ, chỉ vì nước Mỹ giàu mạnh hơn, và dân Mỹ sống sung sướng hơn dân nước họ, chỉ đơn giản vậy thôi. Nhà văn NNN đã

viết một câu rất hay : "... Có những người không chịu nổi sự thành công của người khác. Bởi vì họ cứ coi sự thành công của người khác là sự thất bại của chính mình".

Người Việt cũng vậy, có rất nhiều người mê Mỹ và cũng có rất nhiều người ghét Mỹ. Từ sau biến cố 1975 người Việt đã tìm mọi cách để đến Mỹ. Sau khi phong trào vượt biên chấm dứt người ta tiếp tục ra đi bằng nhiều cách, hợp pháp hay bất hợp pháp. Hợp pháp là đi theo con đường bảo lãnh thân nhân, cha mẹ, vợ con, hôn thê, hôn phu và sau này thêm diện đầu tư. Bất hợp pháp bằng cách du học, du lịch rồi ở lại luôn, hay tìm cách kết hôn giả với người có quốc tịch. Giả thử có người mất vài chục ngàn đô cho công việc bất hợp pháp này, thì suy cho cùng họ còn quá lời. Cái lời trước mắt là con cái được hấp thụ một nền giáo dục ưu tú nhất thế giới, nếu còn ở trong nước mà muốn cho con đến Mỹ du học hàng năm phải tốn khoảng 20 ngàn đô. Còn nữa, món lời lớn nhất không thể tính bằng tiền bởi vì nó vô giá, đó là được sống trong môi trường xã hội quá lý tưởng, mà người Mỹ đã cố công gây dựng từ hồi mới lập quốc cho đến bây giờ.

Một xã hội nề nếp, tất cả mọi

đường lối chính sách đều rất minh bạch. Mọi người đều bình đẳng trước pháp luật, không có giai cấp nào, một thế lực hay đảng phái nào được đứng ngoài và đứng trên pháp luật. Mọi người sinh ra đời đều được tôn trọng như nhau, đều có cùng một cơ hội tiến thân như nhau. Cho nên nếu anh nghèo, anh thất bại, anh học hành ngu dốt, là do anh chứ không phải do lỗi của xã hội, không hề có cảnh con quan thì được làm quan, con sãi ở chùa thì quét lá đa. Một xã hội có tính ưu việt vượt trội quá xa những xã hội khác, tôi không dám kể ra đây nhiều nữa sợ nhiều người chạnh lòng.

Có người Việt chưa hề đặt chân đến nước Mỹ ngày nào, nhưng cũng ghét nước Mỹ thậm tệ. Hàng ngày họ xem phim ảnh, thời sự tin tức, họ thấy những cảnh bạo lực ghê rợn cướp của giết người hay sexy khêu gợi, hay mấy vụ cảnh sát bắn chết người da đen... xem riết rồi họ đâm ra ghê tởm nước Mỹ, và còn cho rằng những người Việt qua tới Mỹ rồi đi làm những chuyện xấu xa, là do : "Quít trông ở Giang Nam thì ngọt, mang trông ở Giang Bắc thì chua..." đúng là dạng người ếch ngồi đáy giếng.

Có người cứ mở miệng ra là chửi Mỹ như tạo ra cho mình một style lạ,

hay chứng tỏ ta đây cũng có một thời "chống Mỹ cứu nước" nhưng thật ra không phải vậy, họ nói một đằng làm một nẻo. Đây là một trường hợp điển hình, hãy nghe nghệ sĩ Kim Tuyến nhận xét về nghệ sĩ Bạch Tuyết : "BT thù ghét nước Mỹ nhưng tại sao lại thích đi Mỹ. Cho con học ở Mỹ rồi lại lấy vợ Mỹ. Phải chăng BT muốn tìm một bãi đáp an toàn sau này ở Mỹ...".

Trong Cộng đồng người Việt tại Mỹ có một hạng người không giống ai. Nếu họ là người homeless, hay cuộc đời gặp toàn thất bại thì không có gì đáng nói. Đàng này họ sống trên đất Mỹ đã vài chục năm, làm ăn sinh sống khá thành đạt cũng có của ăn của để, con cái học hành thành tài. Vậy mà hề cứ có dịp là họ chửi Mỹ, nào là làm ra bao nhiêu tiền, bảo hiểm và sở thuế ăn hết, chủ tư bản bóc lột đến tận xương tủy (câu này sao nghe quen quen!) Có người thấy vậy chướng mắt bèn nói móc họ : "Nếu ông thấy sống ở Mỹ có quá nhiều điều không ưng ý, thì ông nên về Việt Nam sinh sống để khỏi vương mắt đến những điều này". Lặng thinh! không nghe câu trả lời, những người này rất xứng đáng mang cái tên là "ăn cháo đá bát".

Suy cho cùng, để cảm nhận thật sự nước Mỹ phải có thời gian để cho cái

"chất Mỹ" nó ngấm vào người. Chứ còn chỉ đi du lịch hay thăm thân nhân vài ba tháng, hay được bảo lãnh qua Mỹ sống vài năm, thì thật tình chưa biết gì nhiều về nước Mỹ. Những người đó cảm thấy nước Mỹ sao chán ngắt, vừa buồn hiu vừa lạnh lùng. Đi đâu cảnh vật cũng tựa tựa như nhau, giống y như câu thơ của Nguyên Sa : *"Trời trên đất khách buồn vô hạn. Trăng rất quen mà vẫn chẳng quen"*. Thời giờ lúc nào cũng eo hẹp, cặp mắt cứ lảo liên ngó đồng hồ. Không hề có cảnh sáng cả phê cả pháo cả tiếng đồng hồ, chiều lai rai bia bọt, kiếm người tán gẫu không phải dễ. Cái xứ gì mà người ta phải ôm đồm đủ thứ nợ : nợ nhà, nợ xe, nợ thuế, nợ bảo hiểm, nợ thẻ tín dụng... Cho nên có rất nhiều người Việt qua Mỹ một thời gian rồi lại quay về cố quốc.

Muốn cái "chất Mỹ" nó ngấm vào người theo tôi nghĩ cũng phải mất cỡ 5 năm. Khi nào người ta thấy nổi nhở nhà nó dịu lại, nhìn cảnh vật chung quanh không còn thấy buồn như trước. Vào mùa Đông trời chớm lạnh ra đường thản nhiên vận áo T shirt, điều đó có nghĩa là không còn sợ lạnh như những năm tháng đầu đến Mỹ. Ra đường gặp ai bất kể lạ hay quen đều gật đầu chào : "Hello! How are you

doing". Nói chuyện với người Mỹ không còn dùng body language nữa. Ăn uống không còn thuần túy: bún bò Huế, hủ tiếu, mì phở... mà còn thích hamburger, hog dog, pizza, sushi, pasta... Khi nào cảm thấy vui với cái vui của nước Mỹ và buồn với cái buồn của người Mỹ, là coi như không còn có thái độ bàng quang như trước kia, là biết con người mình đã đổi khác. Cuối cùng một điều quan trọng nhất, là khi ta quay về cố quốc, lòng chột bång hoàng thảng thốt, đất nước không còn giống như trong tâm tưởng nữa rồi, mọi chuyện đời đều đã thay đổi... và một ý nghĩa buồn rầu nảy ra là mong sao sớm trở về nước Mỹ. Như ai đó đã nói một câu như là chân lý : "Nước Mỹ không phải là Thiên đường, nhưng là một nơi đáng sống nhất trên cõi đời này".

Viết xong ngày 16-11-2016
NGÔ ĐỊNH CHÂU (K2)

Khoa trái oằn cành đón xuân sang
 Ngày xuân hạnh phúc nắng xuân tràn
 Gió xuân lay nhẹ trên cành lá
 Hương xuân thoang thoảng nhánh mai vàng
 Vui xuân trẻ nhỏ theo chân mẹ
 Đến chùa nhận lộc xuân cười vang
 Mời nhấp chung trà xuân thơm ngát
 Lời xuân cung chúc vạn an khang.

Tiếng Xuân

LAM THANH

Xuân ơi đừng đến

Xuân về tươi mát nụ vàng
 Vàng mai, vàng cúc, thọ vàng sắc xinh
 Oanh vàng vui hót mời tình
 Riu ra riu rít cho mình gặp anh
 Mát đưa mát nhẹ chớp nhanh
 Nắng xuân mở lối lan chanh em vào
 Tinh xuân muôn vạn câu chào
 Trời xuân ấm áp chuyển trao nắng hồng
 Biết rằng có có không không
 Mà sao em vẫn ngóng trông đôi hồn
 Xuân ơi đừng đến thì hơn!

MẮT NÂU

Phù Du

Chớp mắt, đời người vèo qua
 Chớp mắt, đã là dĩ vãng.
 Bao nhiêu vui, buồn, lo toan
 Trả lại cho người tất cả...
 Bên cạnh nhịp đời hối hả,
 Ai trách, ai giận cũng đành
 Ai thương thôi thì biết thế
 Tất cả đều là phù du.
 Giữ cho lòng mình yên tĩnh
 Không buồn, không vui khó sao...
 Khó rồi cũng quen, chẳng mới
 Lạnh xa mọi chốn ồn ào...

Nỗi buồn

Người về tìm lại dòng sông
 Vết lên nỗi nhớ, nghe mòng mênh buồn
 Cầu thơ viết gửi cánh chuồn
 Chuồn chuồn bay mất, sao buồn không bay.

Trăng ngà

Đêm nay dưới ánh trăng ngà
 Em ngồi xoa tóc như nàng Hằng Nga
 Còn tôi chú Cuội thật thà
 Ngàn năm cứ mãi gốc đa ngồi chờ.

Nhớ nhà

Chiều chiều nỗi nhớ quê nhà
 Nhớ cha, nhớ mẹ, mãi nhà thân yêu
 Nhớ con đường nhỏ nắng chiều
 Lòng người xa xứ lắm điều nhớ thương.

TRẦN MỸ LỆ (K2)

Một thời để nhớ

Khây cho tôi những tháng ngày,
Con đường đất đỏ, hạt mưa bay.
Đôi chân nhẹ bước tay ôm cặp,
Lặng lẽ theo em quãng đường dài.

Nhớ em

Tôi ngồi lặng lẽ bóng đêm đen,
Đường quê vắng vẻ, tôi không đèn.
Chút tình vương vấn còn sót lại,
Nhờ gió mang dùm gửi trả em.

Nỗi lòng

Tôi ngồi lặng lẽ bóng nắng cao,
Hàng cây dương liễu gió rì rào.
Tiếng chim riu rít bay gọi bạn,
Lòng tôi như xé... nỗi buồn nao.

PHI HÙNG (K3)

Thương em ngày nắng hạ
Nhớ em mây cho vừa
Mong em ngày thu đến
Hồi lá, ...vàng hay chưa

Thương em ngày nắng hạ
Ghét chiều nao mưa sa
Đường trơn ngăn em lại
Mưa buồn ....tí tách xa

Bên ấy thật trời mưa?
Hồi còn giọt nào thừa
Gửi về anh, em nhé
Mất lòng nắng hạ xưa

Thương em ngày nắng hạ
Em vất vả đường xa
Gặp nhau nhìn không nói
Hay muốn nói ...nhưng mà !

Hồi còn bao lâu nữa
Mùa hạ sẽ rồi qua?
Mới đó là kỷ niệm
Mới đó mà chia xa

Ngày chia tay anh nhớ
Em chắc đã ghen lời
Em quay lưng vội bước
Anh đứng nhìn chơi vơi

Thương ngày nắng Hạ

VCH (K1) - 08/30/11

Xế chiều rồi...!

(Vài dòng thơ ...nhớ người đã khuất)

Xế chiều rồi... mỗi ngày ông vẫn nhắc
“Uống thuốc cho đều, đừng quên nhé bà ơi!”

Tập dưỡng sinh mà sương lạnh đầy trời
“Áo ấm nhen bà, đề phòng ho cảm!”

Xế chiều rồi... mà ông còn can đảm
Sáng và chiều, hai buổi đạp xe đi.
“Thử dục bà ơi, cho khỏi ù lù
Để sống với bà thêm vài năm nữa!”

Xế chiều rồi... đã sắp tàn hương lửa
“Bà đừng lo, tôi vẫn khỏe đây mà!”
“Vài năm nữa (?) sao giờ lại đi xa...
Chỉ còn lại mình tôi, hình với bóng!”

Thời hết rồi, những đợi chờ trông ngóng
Sợ rủi ro, sợ té ngã bên đường
Còn lại gì? Chỉ là nỗi vẫn vương
Nửa thế kỷ đã cùng nhau chung sống.

ĐẶNG HỒNG CÚC

Từ Tập truyện “TÔI HỌC LÀM THẦY” của Giáo sư Võ Phá đến tấm lòng của thầy cô

1. Tôi đang giữ quyển sách có chữ ký tặng của thầy, có điều kiện đọc đi đọc lại nhiều lần nhưng vẫn không ngưng được việc truy cập vào Góc trao đổi của Diễn Đàn khi nhận thông tin từ Ngọc Anh cho biết đã cập nhật tác phẩm của thầy vào đây. Trong đời thường, suốt 36 năm dạy học, không biết đã có bao nhiêu lần tôi nói với học trò về cách học bài để nhớ, lâu quên mà thầy đã trao truyền. Còn trong Đặc san THTĐ, không dưới 2 lần tôi nhắc về thầy, một giáo sư dạy Vạn vật nhưng đã để lại trong tôi nhiều ấn tượng tốt đẹp về nhân cách đạo đức, tác động đến học trò hơn cả thầy cô dạy Giáo dục công dân. Không chỉ có cô học trò giỏi thầy dạy trong thập niên 60 thầy đã nhắc đến trong tập truyện mà có lẽ còn nhiều học trò muốn theo ngành giáo cũng bởi ngưỡng mộ thầy.

Suốt khoảng thời gian đi dạy, tôi thấy mình hạnh phúc khi còn tìm được nơi để bộc bạch tâm trạng, được có

thầy và nhiều hình ảnh đẹp trong nghề để mình sống được như ý nguyện. Mỗi năm, ít nhất tôi vẫn dành buổi chiều mùng 3 Tết đến thăm thầy. Nhìn cơ ngơi gia đình các con gái của thầy sống quay quần bên thầy, tôi vẫn nói với bạn cũ đầu hỏn con trai mới hiểu để được với cha mẹ. Đặc biệt nhất là cô con gái út với các cháu ngoại đã yêu thương ông hết cỡ. Thầy chịu uống thuốc, chịu vào viện chăm sóc sức khỏe cũng nhờ công lớn của cháu ngoại. Thời gian đã nghỉ hưu, lúc thầy còn khỏe, tôi vẫn thường đến để nghe

thầy nói về vốn hành trang để lại cho đời. Vẫn còn bao điều đang chờ thầy giải mã nhưng tôi biết là chưa phải lúc. Không chỉ có một anh công nhân thà bỏ nghề dạy hơn phải nộp tiền để được nhận nhiệm sở, an tâm không phải đánh mất mình và bằng lòng với hiện tại khi chọn được “cách sống chân tình”. Vẫn còn nhiều sinh viên Sư phạm thuộc thế hệ cháu nội, ngoại cũng đành đánh mất ước mơ hơn vào nghề với vết nhơ “chạy chỗ”. Tranh luận với bạn bè, tôi vẫn còn say sưa để bảo vệ nét trong sáng cần thiết trong nghề dạy học. Chẳng nào còn trẻ con, xã hội vẫn còn cần những ngôi trường với đội ngũ giáo viên mang tinh thần “Lương sư hưng quốc”. Tập truyện **“Tôi học làm thầy”** do thầy viết nhanh chóng được học trò chuyền tay rồi photo. Sau này, tập truyện đã được thầy cho tái bản nhiều lần. Gửi các nhà sách phát hành quá chậm, thầy đưa về nhà, dùng làm quà tặng cho học trò. Ai cũng thích khi có lời đề tặng và chữ ký của tác giả. Giờ thì chỉ còn là nỗi nhớ!

2. Bỗng dưng tôi trở thành tài xế tự nguyện cho các bạn muốn thăm lại thầy cô, bạn hữu. Góp thêm niềm vui cho nhau, ở tuổi lão ông, lão bà rồi chắc ai cũng sẵn lòng nhưng đâu phải ai muốn cũng làm được. Lâu dần, tôi

thân quen với ngôi trường Tiểu học mà thầy tôi gắn bó, chăm sóc cho nó hết lòng dù chỉ trong cương vị một thành viên trong Hội đồng Quản trị kể từ ngày cô mất. Cách quan tâm, gần gũi, hết lòng vì học sinh của đội ngũ giáo viên nhà trường đã đẩy tỷ lệ đối tượng cần được chú trọng đặc biệt vượt trên 50% trong năm học vừa qua. Ngày nào thầy cũng đến trường, cũng đi một vòng thăm các lớp. Với đối tượng học sinh đặc biệt như thế này, địa phương cũng như cơ quan quản lý đành phá lệ để trường hoạt động trong hè, chủ yếu nhằm giúp cho học sinh. Ai đến thăm cũng đều trân trọng, ngưỡng mộ việc thầy làm. Gần 20 năm rồi ngành mà thầy vẫn luôn nặng tình với sự nghiệp giáo dục nên việc thầy gửi gắm bao yêu thương vào những đứa con tinh thần, chăm chút cho sự ra đời của từng quyển Đặc san cũng là điều mà học trò thầy và cả Diễn Đàn trân quý.

CAO MINH (K4)

Những con roi mây

Sau khi nhận nhiệm vụ làm giám học, tôi suy nghĩ suốt đêm và thấy rằng công việc chỉnh đốn nhà trường rất phức tạp, nhưng tựu trung thuộc hai lĩnh vực: một là chỉnh đốn kỷ luật và nề nếp học sinh mà tôi cho là ưu tiên thứ nhất, hai là chỉnh đốn nề nếp văn phòng, ưu tiên thứ hai.

Về ưu tiên thứ nhất thì tôi làm thế này:

Ngay sau ngày nhậm chức, tôi đề nghị anh hiệu trưởng triệu tập khẩn cấp đại hội phụ huynh học sinh.

Một tuần sau, đại hội được khai mạc với rất đông người tham dự. Sau lời giới thiệu của anh hiệu trưởng, tôi vào đề ngay, chẳng cần dông dài:

- Kính thưa quý phụ huynh học sinh, tôi xin thành thực thông báo cho quý vị rõ: trong thời gian vừa qua, do sự xáo trộn trong thành phần lãnh đạo nhà trường, kỷ luật của học sinh đã xuống dốc đến mức trầm trọng, nếu không chấn chỉnh được thì rất tai hại cho công tác dạy dỗ các em. Việc chấn

chỉnh kỷ luật học đường là điều cấp bách và hoàn toàn cần thiết cho sự giáo dục các em. Nhà trường đề ra hai biện pháp và xin trao quyền cho đại hội chọn một trong hai biện pháp đó. Biện pháp thứ nhất là thiết lập hội đồng kỷ luật thường trực. Mọi vi phạm của học sinh đều được đưa ra hội đồng kỷ luật xử phạt với hình thức cao nhất theo quy chế. Mọi quyết định của hội đồng kỷ luật đều được ghi vào học bạ, tạo nên một vết đen rất khó xóa trong lý lịch học sinh. Đó là biện pháp thứ nhất. Và đây là biện pháp thứ hai.

Tôi dừng lại, bưng ly nước lên uống. Cả hội trường im phăng phắc, mọi người đều tỏ ra căng thẳng, nhìn tôi như bị thôi miên.

Tôi chậm rãi đặt ly nước xuống và nói vào máy vi âm:

- Biện pháp thứ hai mà nhà trường đề nghị là học sinh phạm lỗi không bị đưa ra hội đồng kỷ luật, nhưng bị xử phạt bằng roi mây, không ghi vào học bạ. Tôi xin nhắc lại, xử phạt bằng roi

mây và không ghi vào học bạ, nghĩa là lý lịch của học sinh vẫn trắng sau khi thọ phạt xong. Ngoại trừ khi nào lỗi của học sinh quá sức trầm trọng mà roi mây chắc chắn không còn hữu hiệu nữa thì hội đồng kỷ luật mới được triệu tập một cách bất thường. Đó là biện pháp thứ hai. Tôi trân trọng xin quý vị suy nghĩ và quyết định cho phép nhà trường áp dụng biện pháp nào trong hai biện pháp mà tôi vừa trình bày xong.

Cả hội trường ào ào bàn tán sôi nổi. Kết quả thì ai cũng đoán được: một trăm phần trăm tham gia biểu quyết và một trăm phần trăm chấp thuận biện pháp thứ hai, tức là biện pháp xử phạt bằng roi mây.

Nhiều phụ huynh còn phát biểu một cách nhiệt tình:

- Các thầy cô cứ đánh đi, đánh cho thực đau đi. Đó là các thầy cô thương con chúng tôi, chúng tôi rất biết ơn.

Dạo đó, việc dùng roi đối với học sinh không được Bộ Giáo dục cho phép nhưng cũng không chính thức bị cấm đoán. Gần như Bộ thả nổi vấn đề. Trường nào dùng roi thì Bộ làm ngơ, nhưng bị rắc rối thì ráng mà chịu.

Rắc rối thì chỉ về phía phụ huynh học sinh thôi. Nay đại hội đã đồng thanh chấp thuận rồi, chẳng còn gì phải

ngại. Tôi nháy mắt cho cô thư ký ghi vào biên bản và sau đó ngồi yên để anh hiệu trưởng điều hành nốt buổi họp.

Ngay ngày hôm sau, tôi cho xuất quỹ mua hai chục cây roi mây, chia cho anh tổng giám thị mười lăm cây, tôi thủ năm cây.

Một thông cáo nẩy lửa do tôi soạn và ký tên được thông báo đến các lớp, với những điều khoản thực rõ ràng về kỷ luật học đường.

Roi mây trong tay nam giám thị, roi mây treo la liệt trong văn phòng. Chưa có em nào bị đánh đòn cả, nhưng chỉ hai tuần lễ sau, kỷ luật và nề nếp học tập tiến triển khả quan. Những con roi mây chỉ có tính cách răn đe chứ đâu có thầy cô nào muốn đánh đòn các em. Điều này làm cho tôi rất vui lòng. Các nhân viên phòng Tổng giám thị và hầu hết giáo sư trong trường đều hợp tác tích cực với tôi. Đó là lý do chính yếu để đạt được kết quả nhanh chóng.

Có lần, một cô giáo trẻ mới ra trường, về trình diện tôi để nhận việc. Điều lo lắng nhất của các cô ra dạy năm đầu là cách xử trí đối với học sinh phạm lỗi, nhất là học sinh vô lễ. Ở hầu hết các trường, chuyện rất thường xảy ra là học sinh chọc ghẹo các cô vừa mới rời trường sư phạm. Đặc biệt, các cô tốt nghiệp Đại học Sư phạm, giáo sư trung

học đệ nhị cấp, phải dạy lớp lớn trong trường, khi tuổi đời của các cô không hơn học sinh là bao. Chắc chắn, ở trường sư phạm, người ta có đặt vấn đề này ra nhưng có lẽ không ai giải quyết được ổn thỏa cho các cô yên lòng.

Cô giáo trẻ đang trình diện tôi cũng trong tâm trạng đó. Cho nên, sau khi xin tôi cho biết những điều cần thiết về chương trình dạy và thời dụng biểu, cô hỏi:

- Thưa ông giám học, ở đây học sinh có ngoan không?

- Khá ngoan nhưng thỉnh thoảng cũng có em vi phạm kỷ luật, điều đó không trường nào tránh khỏi.

Cô giáo trẻ lưỡng lự một chút rồi đi thẳng vào đề:

- Thưa ông Giám học, học sinh vi phạm kỷ luật, nhất là tội vô lễ thì nhà trường dùng biện pháp nào?

Tôi không trả lời tiếp mà chỉ lên vách tường: sau bàn làm việc của tôi, lủng lảng hai cây roi mây, sau chiếc bàn cạnh cửa để tôi tiếp học sinh, thêm ba cây nữa. Thế là đủ năm cây trong phòng giám học. Cô giáo trẻ nhìn mấy cây roi một cách ngạc nhiên, ở trường Sư phạm người ta không bao giờ dạy cho cô sử dụng những món này. Cô lắc đầu trông thực tội nghiệp.

Tôi nhìn cô và suýt bật cười. Với cơ

thể yếu đuối mảnh mai, với gương mặt hiền lành và non choẹt thế này thì làm sao sử dụng được vũ khí mà “ông giám học” trao cho.

Tất cả học sinh đều biết chính tôi đang chủ trì việc chấn chỉnh nề nếp học đường và là tác giả của “đạo luật roi mây” nên tỏ vẻ sợ hãi tôi. Khi tôi đứng trước cửa văn phòng, các học sinh lớp nhỏ không dám đi ngang qua mà lại đi vòng cột cờ để về lớp mặc dù xa hơn. Tôi buồn lắm nhưng đành phải thế thôi.

Tuy nhiên tôi không quá lạc quan. Tôi biết, sự ổn định tạm thời mới chỉ là bước đầu. Bước thứ hai phải là sự tâm phục ở học sinh, phải dài lâu mới xong được. Hiện tại, các em chỉ mới vào nề nếp ở nơi nào mà mắt tôi có thể nhìn đến. Rất cần thiết phải rèn cho các em gìn giữ tác phong, mọi nơi mọi lúc, dù có tôi hay không. Và tôi buộc lòng phải sử dụng roi mây đến hai lần.

Đây là lần thứ nhất.

Giờ ra chơi khá dài giữa buổi học, cô giám thị đi kiểm tra các lớp mười hai. Có một nam sinh đứng quay mặt vào tường với vẻ lén lút. Cô bước lại xem và bắt quả tang cậu ta đang hút thuốc lá. Bị buộc quảng thuốc và bị la rầy trước mặt các bạn gái, em nam sinh nổi tự ái, cự lại:

- Cô bảo cấm học sinh hút thuốc lá, văn thư nào quy định như thế, cô cho em xem đi.

Đòn phản công này thực bất ngờ và độc đáo. Chuyện cấm học sinh hút thuốc lá trong trường là chuyện quá thông thường, cũng như cấm học sinh ở trần vào lớp vậy, làm sao tìm ra ngay được một cái văn thư như thế? Vậy là cô giám thị ngớ người ra một lúc và chịu thua. Gặp lúc tổng giám thị không có mặt nên cô đành báo cáo lại sự việc cho giám học giải quyết.

Tôi tự nghĩ: “Rắc rối rồi đây. Kỷ luật và nề nếp học sinh như cái nhà mới dựng lên sơ sai. Nếu việc này không giải quyết dứt điểm, tiếng đồn vang đến các lớp, ắt sẽ có hậu quả rất xấu. Mặt khác, phải giải quyết cho nhanh gọn, không qua thủ tục rườm rà như hội đồng kỷ luật, hay viết giấy mời phụ huynh, cả tuần lễ sau mới đến. Dĩ nhiên, cuối cùng học sinh sẽ phải nhận lỗi, nhưng cả một tuần lễ chờ đợi phán xét, ảnh hưởng xấu lan rộng, không phải chỉ một lớp thôi đâu”.

Suy nghĩ như thế, tôi quyết định ngay phải dùng biện pháp mạnh và tức thì. Tuy nhiên, phải rất thận trọng. Nếu là học sinh lớp nhỏ thì khá dễ. Còn cậu này là học sinh lớp mười hai, bắt đầu thành người lớn rồi. Mặc kệ,

tôi phải liều một chuyến, phải chứng tỏ rằng mình dám đối xử với học sinh đồng đều như nhau, không kể lớp sáu hay lớp mười hai. Tôi phải chứng tỏ rằng mình cao hơn các em gấp bội.

Dòng tư tưởng trên đây, viết ra thì lâu nhưng thực sự diễn ra trong đầu tôi chưa đầy một phút. Tôi nói với cô giám thị:

- Cô hãy dẫn em đó lên đây để tôi giải quyết.

Cô giám thị tỏ vẻ mừng rỡ vì giao được chuyện rắc rối này cho cấp trên. Tuy nhiên cô vẫn áy náy:

- Thưa ông giám học, em học sinh đó nhất định đòi coi văn thư cấm hút thuốc. Khi em đó đòi hỏi như thế thì các học sinh bu chung quanh reo hò một cách vừa mất dạy, vừa khoái trá. Sự reo hò cổ vũ làm cho mặt em học sinh đó tự nhiên vênh lên. Nếu có văn thư đó thì mọi chuyện ổn thỏa. Nhưng tôi ở phòng tổng giám thị lâu năm nên biết, hiện nay không thể tìm được cái văn thư đó trong trường mình đâu. Bây giờ làm sao? Không lẽ cử người về bộ xin ra một cái văn thư như thế hay sao?

Tôi dụ dằng nhìn người nhân viên có lương tâm chức nghiệp đó và cố trấn an cô ta:

- Được, cô hãy yên tâm. Dẫn em đó

lên đây nhanh lên. Văn thư hả? Tôi có, cô đừng lo.

Cô tỏ ra ngạc nhiên và ra khỏi phòng.

Khi cô và em nam sinh bước vào, tôi trông thấy nhưng cố tình cầm cúi trong công việc. Tôi ra lệnh một cách rần rỏi:

- Cô hãy để em đứng đó và về trông coi các lớp đi.

Tôi ngẩng đầu lên rồi cúi xuống ngay tức thì. Chỉ một thoáng rất ngắn ngủi nhưng đủ cho tôi thấy cái dáng cao gầy của em đứng khép nép bên bệ cửa. Nét mặt em khá hiền lành và có vẻ lo lắng. Tôi hơi yên tâm và cố kéo dài thời giờ làm việc để chờ đợi. Các bạn có đoán được tôi chờ đợi cái gì hay không?

Reng..., tiếng chuông thứ nhất báo học sinh phải ngừng ngay các trò chơi trong giờ giải trí.

Reng..., tiếng chuông thứ hai báo học sinh uống nhanh ly nước ở căng tin, trả tiền và lập tức trở về lớp học.

Reng..., tiếng chuông cuối cùng giục già học sinh hàng ngũ chỉnh tề trước cửa lớp để đón giao sư đến vậy tay cho phép vào học.

Thầy cô lục tục đến các lớp, tiếng nói chuyện của học sinh giảm dần. Tôi vẫn án binh bất động!

Tôi liếc lên, thấy mặt em quay ra ngoài, nhìn các bạn mình vào lớp. Tôi vẫn án binh bất động, chờ tất cả học sinh vào lớp. Tôi đoán biết tâm hồn em bắt đầu hoảng loạn. Tiếng chuông vào lớp, giây phút đột ngột im lặng trong sân trường, tiếng thầy cô giảng bài văng vẳng vọng đến, tất cả những thứ đó hợp lại tạo nên mãnh lực phi thường, làm rung động tinh thần của học sinh đang chờ lệnh phạt và chưa được vào lớp. Đó chẳng phải là khám phá gì mới lạ mà là tâm trạng mà tôi đã kinh qua khi còn là học sinh. Tâm trạng bất ổn đó triệt tiêu mọi năng lực phản kháng trong lòng kẻ phạm lỗi, và hơn nữa có thể làm cho kẻ phạm lỗi hối hận một cách chân thành.

Bây giờ tôi mới từ từ đứng dậy, sắp hồ sơ ngay ngắn, bước ra khỏi bàn. Nhanh như chớp, tôi chụp vai em, ấn xuống bàn, với tay lấy cây roi mây trên vách, thẳng cánh giáng xuống ba roi. Tôi nắm lấy vai em lôi dậy, nói nhanh:

- Làm lỗi mà không nhận lỗi thì đáng ăn đòn. Lớn rồi phải dằn hoàng để làm gương cho các em lớp nhỏ, nghe chưa? Thôi, lần đầu thầy tha cho em, về lớp học nhanh lên, trễ mất mười phút rồi.

Tôi đẩy nhẹ em ra cửa. Tất cả các động tác trên tôi đã tính kỹ, diễn ra rất

nhANH, không một kẻ hở để cho em phản ứng lại.

Em cúi đầu bước ra khỏi văn phòng, đi về lớp. Tôi đứng yên, nhìn theo bóng dáng cao gầy, đi thất thểu trong sân trường vắng lặng, nước mắt tôi chực trào ra. Tôi quay vào và vùi đầu trong công việc.

Trưa hôm đó, tôi bỏ cơm. Cứ mỗi lần la rầy học sinh nặng lời là tôi buồn bã, bỏ một bữa cơm. Hôm nay thì tệ hại hơn cả la rầy nặng tiếng!

Tôi còn buộc đánh đòn học sinh lần thứ hai và là lần cuối cùng. Đó là một trận đòn tập thể.

Trong mấy tháng vừa qua, khá nhiều đồng nghiệp tỏ ra xa cách tôi. Tôi cảm thấy cô đơn. Tôi biết họ muốn giữ một khoảng cách với người đang có tí quyền hành trong tay và đang sử dụng quyền hành đó một cách nghiêm túc. Họ không muốn người khác nhìn mình như những kẻ xum xoe với cấp trên. Đó là những đồng nghiệp rất tự trọng của tôi, những người trí thức đúng nghĩa, và hơn nữa, những thầy cô của các em.

Tôi muốn đồng nghiệp hiểu rằng, đối với tôi, chức vụ chỉ là cái áo khoác bên ngoài. Đến hoàng đế đi nữa, khi cởi long bào ra thì cũng vẫn cái cơ thể tầm thường của cha mẹ sinh ra. Nhưng

cũng có khi cái áo bên ngoài làm biến chất cái cơ thể bên trong. Tôi không bao giờ là thế.

Tuy nhiên, quá bận rộn và mệt mỏi vì công việc, tôi không còn đủ sức phân trần nữa. Vì vậy, tôi vẫn cô đơn và mong đến ngày từ chức. Cũng may, có những người bạn thật thân thiết vẫn đến trò chuyện và tâm tình với tôi. Họ đứng trên cả cái dè dặt bình thường của người có tư cách, nhờ thế tôi được khá nhiều an ủi. Vì vậy, bên dưới chữ «bằng hữu» quý giá trong lòng, tôi trân trọng viết thêm chữ «biết ơn».

Tình hình nhà trường được cải thiện rõ rệt, nhiều người nhận xét như thế để khuyến khích tôi. Dĩ nhiên, đó là công lao của tất cả thầy cô và nhân viên văn phòng. Tuy nhiên, tôi vẫn ý thức mình là cái đích ngắm đầu tiên của những thử thách sắp tới. Tôi phải chuẩn bị vượt qua các thử thách trước khi làm tròn lời hứa với ông Phụ tá Bộ trưởng để được giải nhiệm và trở về với nếp sống đứng lớp bình thường và phẳng lặng.

Thử thách đó đến với tôi trong một cuộc họp hội đồng giáo sư, hai tháng một lần.

Trong buổi họp, một đồng nghiệp có ý kiến:

- Học sinh có kỷ luật rồi nhưng lười

học bài lắm, anh giám học có biện pháp gì không?

Điều phi lý ! Học trò không học bài là chuyện của thầy cô đứng lớp chứ, tại sao lại đùn đẩy trách nhiệm cho giám học? Thế nhưng, tôi hiểu đây là một thách đố của đồng nghiệp đối với tôi chứ không hẳn là một lời yêu cầu hữu lý. Nếu tôi từ chối, ắt sẽ bị đánh giá một cách không công bình, có thể phương hại đến uy tín của tôi và nhất là bất lợi cho tình hình mỏng manh của nề nếp nhà trường. Vả lại, tôi cũng hiểu rằng, kỷ luật và chăm học là hai mặt của cùng một bản chất. Nâng được một mặt lên thì sẽ lôi kéo mặt kia. Nếu hai mặt cũng song hành thì hiệu quả giáo dục càng nhanh chóng. Vì vậy, tôi cố lấy giọng thản nhiên, đáp lại:

- Tôi nhận làm việc đó.

Anh hiệu trưởng ngồi kế bên quay qua nhìn tôi, vừa ngạc nhiên vừa lo lắng. Tôi mỉm cười để anh yên tâm.

Ngay sáng hôm sau, một thông cáo của Giám học được phổ biến đến tất cả học sinh: «Mỗi cuối tháng, thầy giám học đi khám sổ điểm các lớp. Mỗi số không vì lười học bài sẽ bị xử phạt bằng hai roi mây».

Có lẽ các bạn không lạ gì học sinh. Thông cáo chui vào lỗ tai này thì lập tức, hay vài ngày sau, chui ra bằng lỗ

tai kia. Điều đó xuất phát từ nguyên nhân rất thường xảy ở hầu hết các trường: thông cáo ban ra lại không được thi hành đến nơi đến chốn. Vì vậy, thông cáo này của tôi cũng bị học sinh xem thường, coi như một sự dọa nạt cho có lệ của giám học mà thôi. Các em chưa bao giờ thấy một giám học đi đánh đòn học sinh như trong thông cáo. Học sinh lần thầy cô, chẳng ai ngờ là tôi làm thiệt.

Cuối tháng, tôi dẫn đầu một toán giám thị hùng hậu đi xét sổ. Đến mỗi lớp, tôi đứng ngoài, nhờ một giám thị vào đưa sổ thông báo cho thầy cô đang dạy, đề nghị chính thầy cô đọc lại cho học sinh nghe, sau đó nhường lớp cho tôi.

Thầy cô bước ra khỏi lớp thì tôi vào ngay. Tôi ra lệnh cho học sinh hai bàn đầu dồn xuống, mang hai chiếc bàn lên kê sát băng đen. Tôi rà sổ, lần lượt kê từng em lười học lên nằm trên bàn trước mặt mọi người và chính tôi đánh đòn bằng roi mây. Những nam sinh với quần áo bảnh bao, những nữ sinh với tà áo dài trắng thướt tha, tất cả đều ngoan ngoãn úp mặt để nhận đòn.

Tôi khởi đầu sự trừng phạt ở các lớp mười hai. Đó là sự tính toán kỹ lưỡng. Cuộc xét sổ điểm của lớp sẽ phải kéo dài suốt ngày. Nếu làm lớp nhỏ trước,

tiếng tăm đến các lớp lớn thì khó lường được phản ứng của các em.

Tính toán của tôi là đúng. Mọi chuyện đều trôi chảy, đến trưa thì xong xuôi các lớp sáng. Tôi mệt rồi.

Trưa đó tôi bỏ ăn, buổi chiều với các lớp khác, đặc biệt là với khối lớp Mười, tôi gần kiệt sức; các lớp nhận đơn sau cùng là các lớp nhỏ nhất, được may mắn vì cuối buổi, tôi chỉ còn đủ sức đưa roi lên cao và không còn sức đánh xuống mạnh nữa...

Bây giờ, ngồi đây nhắc chuyện cũ, tôi cảm thấy lòng buồn ngùi vô kể. Tôi không thể quên được cái dáng ngoan ngoãn của các em khi bò lên bàn để nhận roi rồi ngoan ngoãn tụt xuống, nét mặt sợ hãi lẫn đau đớn, nhiều em nhòe nhoẹt nước mắt. Ôi, những đứa học trò bé bỏng xưa kia của tôi! Phải chỉ lúc đó tôi nghĩ ra được biện pháp nào hay hơn để các em khỏi chịu đựng những roi đòn như thế. Phải nhờ đến uy lực của roi mây mới thuyết phục được các em học bài, đó là bằng chứng của sự yếu kém trong khả năng giáo dục của tôi lúc đó.

Dù sao những con roi cũng giúp tôi đạt được kết quả mong muốn. Một tháng sau trận đòn tập thể, lại đến kỳ họp hội đồng giáo sư. Tất cả thầy cô đều công nhận một trăm phần trăm

học sinh đều thuộc bài.

Từ đó, nề nếp học sinh ổn định, tiếng tốt của nhà trường được bên ngoài đồn đãi. Những con roi mây nằm yên trên vách quá lâu, bụi bặm và mạng nhện đóng vào dơ dáy nên được gỡ xuống vứt đi. Có người xin về để lấy hên trong việc dạy dỗ con cái.

Tôi đã thành công trong việc chinh đồn nề nếp học đường, tuy nhiên, nỗi buồn và nỗi cô đơn trong lòng tôi lại mỗi lúc một tăng lên. Tôi mong chóng đến ngày được từ nhiệm nên gấp rút làm nốt công việc thứ ba: chỉnh đồn nề nếp của văn phòng.

Viết đến đây, nhớ lại những giọt nước mắt trẻ thơ của hơn ba mươi năm về trước, tôi cảm thấy mắt mình dường như cay cay. Bị tôi đánh bằng roi mây, chỉ vài giờ sau thì các em hết đau và ít lâu sau các em không còn nhớ nữa. Còn đối với tôi thì một cảm giác gần như đau đớn cứ bám mãi trong lòng. Tôi đã quá nóng vội trong việc giải quyết nên phải dùng biện pháp mạnh. Tôi đã thành công nhưng đó không thể là điều đáng khen, đáng bắt chước cho những người làm công tác giáo dục sau tôi.

Tôi mong các thầy cô đừng bao giờ đánh đòn các em, tội nghiệp lắm!

Thầy VÕ PHÁ

Trích "Tôi Học Làm Thầy"

Năm 1973, tôi đang làm giám học tại trường Trung học Hoàng Đạo ở Thủ Đức. Nhờ nỗ lực đồng đều của tất cả thầy cô, môi trường giáo dục tiến triển rất khả quan. Học sinh có kỷ luật, chăm chỉ; tiếng tốt lan ra khắp tỉnh. Tôi khắp khởi mừng thầm và nghĩ rằng công việc của mình được nhẹ nhàng hơn và có thể chi bớt thì giờ lo cho cái sống của gia đình đang rất khó khăn vì, do chiến tranh, vật giá leo thang nhanh chóng.

Nhưng tôi đã lầm, ít có nhà trường nào được yên ổn trong một thời gian dài. Nhà giáo, đặc biệt là những người làm công tác quản lý giáo dục không bao giờ được thanh thoi. Ở trường tôi cũng vậy, một chuyện rắc rối khá nghiêm trọng đã xảy ra. Đó là, ở một lớp thuộc cấp lớp Tám, vào một ngày gần cuối tháng, quyển sổ điểm của lớp bị xé một miếng khá to làm mất nhiều cột điểm của một số môn. Nguy lắm rồi!

Theo qui chế, tháng nào, giáo sư cũng phải có điểm cho tất cả học sinh,

ít nhất từ một đến ba cột điểm cho mỗi môn, tùy theo giờ dạy ít hay nhiều trong tuần. Đến gần cuối tháng, phòng Học sinh vụ tức là phòng Giám thị kiểm tra thấy sổ điểm nào chưa đầy đủ thì báo ngay để giám học nhắc nhở giáo sư. Một số ít giáo sư cho điểm của học sinh vào sổ riêng của lớp. Tuy nhiên, đa số thầy cô không có sổ riêng nên cho điểm thẳng vào sổ cái của lớp. Vì vậy, nếu sổ cái bị thủ tiêu hay bị hủy hoại thì quả là một điều rắc rối nghiêm trọng.

Trong suốt niên khóa, sổ điểm được giữ tại phòng Học sinh vụ. Đầu mỗi buổi học, trưởng lớp đến ký nhận sổ và cuối buổi đem trả. Ở lớp Tám nói trên, có lẽ sổ bị xé vào giờ chơi.

Phòng Học sinh vụ phải điều tra cho ra thủ phạm, còn phòng Học vụ, tức là phòng Giám học thì có bốn phận lo cho có đủ điểm để giám thị cộng vào cuối tháng. Tôi mời một số giáo sư đến và năn nỉ họ cho học sinh làm bài kiểm tra cấp tốc. Anh tổng giám thị thì lo lắng ra mặt. Anh lần lượt gọi trưởng lớp và vài học sinh khác lên văn phòng để điều tra nhưng không có kết quả.

Chuyện đang bế tắc thì dùng một cái, lớp kế bên cũng bị xé sổ điểm. Tôi và anh tổng giám thị lo đến bỏ ăn bỏ ngủ. Phải ngăn chặn ngay; nếu không,

việc nghiêm trọng này có thể trở thành một cơn dịch lan sang nhiều lớp khác thì nguy to.

Trước hết, anh tổng giám thị họp tất cả trưởng lớp và giao nhiệm vụ cho các em đó giữ gìn sổ điểm suốt buổi học, nhất là những giờ chơi. Anh đề ra biện pháp đó nhưng không chắc thành công vì các em trưởng lớp còn vị thành niên nên nhà trường không thể áp đặt trách nhiệm này một cách dài hạn cho các em.

Cuối cùng, anh tổng giám thị nói với tôi:

- Theo lời đề nghị của vài giám thị của phòng tôi thì chúng ta phải tổ chức một mạng lưới bí mật trong các lớp. Mạng lưới này sẽ truy tìm và báo ngay cho chúng ta thủ phạm hay một em nào đó có ý định xé sổ điểm. Phải bắt được thủ phạm thì mới chấm dứt được tình trạng này.

Tôi hơi khó chịu về đề nghị này. Tổ chức mạng lưới bí mật đó tức là tổ chức một số học sinh làm «ăng ten» hay làm mật thám cho phòng Học sinh vụ. Tuy nhiên thấy vẻ mặt đầy ưu tư của anh, tôi không nỡ phản đối. Vả lại, trong thâm tâm, tôi cũng muốn bắt được thủ phạm để hi vọng chấm dứt tình trạng rắc rối và nguy hiểm này.

Tôi hỏi anh:

- Anh bảo nhân viên của anh đề nghị như thế nhưng ý anh thì sao?

Anh trả lời, nét mặt rầu rầu, đầy vẻ lo lắng:

- Tôi thấy biện pháp đó chẳng hay ho gì nhưng chúng ta buộc phải thi hành để ngăn chặn tình trạng tệ hại này.

- Thôi được rồi, anh giữ ý định đó đi nhưng khoan thi hành. Vài hôm nữa là đến kỳ họp hội đồng giáo sư, anh trình bày ý định đó cho hội đồng biết để sau đó khỏi bị phê bình hay trách móc.

Anh gật đầu đồng ý.

Mấy ngày sau, trong buổi họp hội đồng giáo sư mở rộng, nghĩa là gồm luôn cả các giám thị và nhân viên văn phòng, anh tổng giám thị đưa đề nghị này ra với lời lẽ khá mạch lạc và tha thiết. Lập tức, có nhiều tiếng phản đối của giáo sư.

Một giáo sư, tôi không nhớ rõ là ai, đứng lên gay gắt lên án đề nghị của anh tổng giám thị là vô đạo đức!

Anh giáo sư bảo rằng ông tổng giám thị có thiện chí và có trách nhiệm chặn đứng hành vi phạm tội của học sinh. Đó là điều tốt. Nhưng không thể vì mục đích tốt đó mà được quyền sử dụng biện pháp vô đạo đức là tổ chức mật vụ trong hàng ngũ học sinh để

biến một số em thành kẻ rình mò và có thể nguy hơn nữa, kẻ thù của những em khác.

Cả hội đồng đều tỏ ý tán thành.

Dĩ nhiên, sau đó, phòng Học sinh vụ không dám nhắc nhở đến ý định trên và chẳng tìm được biện pháp nào khác. Cũng may, việc xé sổ điểm chấm dứt và nhà trường được yên ổn cho đến khi năm học kết thúc.

Nhiều năm sau, tôi vẫn thường nhớ đến câu chuyện này và vẫn luôn luôn cảm phục phản ứng rất đáng nể của hội đồng giáo sư ở thời đã qua ấy.

Hơn bất cứ lĩnh vực nào trong xã hội, môi trường giáo dục dứt khoát loại bỏ bất cứ sự kiện nào, dù rất nhỏ nhất, vi phạm đạo đức của con người.

Thầy VÔ PHÁ

Trích "Tôi Học Làm Thầy"

RỬA LỖ TAI

Năm 1973, trường Trung học Thủ Đức khuyết giám học, anh hiệu trưởng phải đích thân trực tiếp điều khiển mọi việc trong trường. Dùng một cái, anh phạm lỗi với cấp trên và bị cách chức. Anh không nhận lỗi, phản đối án quyết kỷ luật và tuyên bố không bàn giao chức vụ cho bất cứ ai về trường thay thế.

Rắc rối to ! Trường như rối mắt đầu, khúc mình và khúc đuôi cọ quây lung tung. Học sinh gây ồn ào làm mất trật tự, nhiều em bỏ lớp, trốn đi chơi. Thầy cô, vài người bắt đầu chán nản bỏ giờ dạy hoặc đi trễ vì có đi đúng giờ cũng không dạy được. Nhân viên bảo vệ cũng mất hết tinh thần trách nhiệm, không thiết giữ gìn tài sản nhà trường. Ban đêm kẻ trộm vào bửa cửa nhà kho ra, chở nhiều vật dụng đi mất. Nền nếp, kỷ luật học đường bị phá vỡ, sự giáo

dục tuốt dốc một cách thảm hại.

Người ta quyết định cử một giáo sư (bây giờ gọi là giáo viên) của trường lên thay thế hiệu trưởng. Đó là một quyết định sáng suốt vì đỡ mất thì giờ làm thủ tục chuyển chuyển và vì, trong trường hợp chưa được bàn giao, người ấy vẫn nắm được tình hình để có thể điều hành công việc một cách hữu hiệu.

Nhưng đề cử người nào trong giai đoạn khó khăn này? Không biết ai đã giới thiệu mà Văn phòng Bộ trưởng lại chọn tôi vì cho rằng tôi là người có khả năng tái lập trật tự nhà trường.

Khổ nỗi, ngay từ khi còn là sinh viên sư phạm, tôi đã có lỗi nguyên suốt đời dạy học chứ không làm chức vụ nào khác. Tôi liệt tất cả các chức vụ mà người đời thường tranh giành vào loại «công danh phù thế» như Tản Đà đã gọi trong bài thơ «Cảm thu»:

Vào trông lá rụng đầy sân,
Công danh phù thế có ngần ấy thôi!

Trong «Cổ học tinh hoa» (hay một quyển sách xưa nào đó của Trung hoa) cũng có câu chuyện làm tôi tâm đắc. Đó là chuyện một người hiền, hình như họ Chung, sống vào thời Xuân thu Chiến quốc bên Tàu.

Câu chuyện thế này:

«Chung tiên sinh được nhà vua triệu vào để nhường ngôi. Tiên sinh nghe xong vội vàng chạy xuống suối để rửa hai lỗ tai. Có một mục đồng dẫn trâu đến, định cho trâu uống nước. Thấy tiên sinh đang lui cui rửa lỗ tai, mục đồng lấy làm lạ hỏi lý do. Tiên sinh kể lại chuyện vua mời vào để truyền ngôi nên phải rửa tai cho sạch những lời vua nói. Mục đồng lắm bẻm:

- Nước dơ rồi, phải cho trâu đi uống chỗ khác.

Nói xong, lẳng lặng dẫn trâu đi».

Tôi thích chuyện này vì bẻm tánh tôi không ưa chức tước. Tôi không chịu nổi cái cảnh người có chức quyền ngồi vênh râu trên ghế để dân đen đứng xổ rở bắm thừa. Vì thành kiến đó nên tôi chỉ muốn sống với học sinh chứ không muốn trở thành những người có chức có quyền.

Được đứng lớp dạy học, đó là một đòi hỏi hết sức khiêm tốn của tôi.

Nhưng có yên thân đâu. Ít nhất, hai lần tôi đã bị đề cử làm hiệu trưởng nhưng từ chối được. Tệ hơn nữa là có lần có người bạn làm công cán ủy viên cho ông Bộ trưởng Giáo dục, bảo rằng nếu tôi đồng ý thì sẽ giới thiệu tôi làm ứng cử viên cho chức Giám đốc nha Trung học, trực tiếp đứng đầu toàn bộ các trường Trung học từ Bến Hải đến Cà Mau.

Chẳng biết đó là lời nói chơi hay nói thiệt, nhưng tôi cứ to tiếng cự nự cho anh bạn đừng nhắc tới nữa.

Bây giờ lại gặp rắc rối. Ông Phụ tá Bộ trưởng, đặc trách Trung Tiểu học mời tôi đến để nhận chức hiệu trưởng. Tôi từ chối rồi ra về nhưng không đi rửa lỗ tai như Chung tiên sinh! Tuy nhiên, tôi thấy trong bụng khoan khoái vì chính ông thứ trưởng cũng không gài được tôi vào cái vòng danh lợi công cong đó.

Hôm sau, ông Phụ tá Bộ trưởng hỏa tốc gọi người bạn khá thân của tôi đang dạy cùng trường lên trình diện. Có lẽ, hai người ấy đã bàn bạc với nhau và đi đến quyết định. Ông Phụ tá lại mời tôi lên lần thứ hai và nghiêm giọng bảo tôi:

- Tôi đã đề cử anh T. làm hiệu trưởng và lấy kỷ luật công chức chỉ định anh làm giám học. Tôi nhắc lại,

hôm nay tôi chỉ định anh làm giám học chứ không phải đề nghị như hôm trước nữa. Anh phải nhận để tránh vi phạm kỷ luật. Tôi mong anh và anh T. cố gắng chỉnh đốn nề nếp của trường. Tôi cho các anh thời hạn một năm.

Nghe ông thứ trưởng đưa kỷ luật công chức ra hù, tôi cứng họng, đành phải gật đầu. Thế là, lần này chỉ ra một chiêu thôi, ông đánh bại tôi ngay vì ông đã nắm được nhược điểm của tôi là không bao giờ để cho người khác gọi mình là vô kỷ luật.

Tuy nhiên tôi cố vớt vát:

- Vâng tôi xin nhận nhiệm vụ và cố gắng chỉnh đốn nề nếp nhà trường. Tuy nhiên, tôi xin ông Thứ trưởng chấp thuận một điều.

Ông Phụ tá bộ trưởng nhìn tôi một cách chăm chú và hỏi nhỏ:

- Điều gì? Anh cứ trình bày.

- Nếu chúng tôi chỉnh đốn nhà trường xong trong thời hạn một năm thì xin ông Thứ trưởng cho tôi từ nhiệm và trở về công việc thuần túy dạy học.

Ông phụ tá mỉm cười một cách vui vẻ:

- Được, tôi chấp thuận.

Tôi bước ra khỏi phòng, lệnh bỏ nhiệm giám học trong tay.

Giám học thì nhiệm vụ và quyền hạn bao trùm hết nội bộ nhà trường,

quan trọng hơn hiệu phó chuyên môn sau 1975.

Khi tôi trở về trường, anh hiệu trưởng mới nhậm chức kêu tôi về nhà nói chuyện thực lâu trong tình thân thiết của bạn bè xưa cũ. Anh khuyến khích tôi thực nhiều và câu cuối cùng là:

- Anh cứ quyết định hết mọi việc trong nội bộ trường, không cần thông qua tôi.

Điều này thì tôi biết rồi, ngay từ lúc nhận sự vụ lệnh từ tay ông Phụ tá Bộ trưởng.

Lập tức, tôi lao vào công việc.

Tôi hiểu rằng, muốn thành công, phải nỗ lực hết mình, phải cương quyết đồng thời khôn khéo. Tôi đã cố gắng làm như thế, cho nên một năm sau, tôi chỉnh đốn được nề nếp nhà trường nghĩa là thực hiện được lời hứa với ông thứ trưởng. Đáp lại, người ta cũng đã cho tôi từ chức như đã hứa với tôi.

Tôi đã làm được những việc gì trong một năm đó?

Khoan, xin các bạn cho tôi tạm gác chuyện đó lại, và sẽ kể sau. Còn bây giờ, hãy dành cho tôi chút thì giờ để tôi trình bày lý do tại sao tôi ghét chức tước đến thế. Tôi ghét thực lòng, làm cho những bạn thân trong trường phải ngạc nhiên. Chắc chắn tôi không hề có

khuyh hướng «vô chính phủ». Ai cũng phải công nhận rằng tôi là người biết giữ gìn kỷ luật, thế thì làm sao gọi là có khuyh hướng «vô chính phủ» được. Đương nhiên, tôi công nhận sự cần thiết của tôn ti trật tự trong mọi tổ chức của loài người. Ở các trường mà tôi đến đây, tôi luôn luôn kính trọng ban giám đốc (ban giám hiệu theo cách gọi ngày nay) và sẵn sàng giúp ích khi được yêu cầu. Tuy nhiên tôi ghét cay ghét đắng chức vụ mà người ta muốn dành cho tôi. Tại sao như thế?

Tôi đã suy nghĩ về điều này và đã tự phân tích tâm lý của chính mình. Tôi đã tìm được hai lý do.

Thứ nhất là tôi rất yêu nghề dạy học. Cuối bậc trung học tôi đã thi đậu vào rất nhiều trường đại học và tôi chọn ngay trường Sư phạm, không chút do dự. Tôi yêu nghề với ý nghĩ khá hẹp hòi. Theo tôi, công tác giáo dục đích thực phải là đứng trước mặt học sinh để trao kiến thức đồng thời dạy dỗ các em nên người. Tôi muốn làm công việc đích thực giáo dục đó với tất cả tâm hồn và thì giờ của tôi. Tách tôi ra khỏi lớp học tức là không cho tôi làm công tác giáo dục nữa. Bây giờ, tôi cho rằng đó là quan điểm hẹp hòi, nhưng lúc tôi còn trẻ thì tôi yêu thích quan niệm này lắm.

Đó là lý do thứ nhất. Lý do thứ hai càng quan trọng hơn nữa. Đó là ảnh hưởng sâu đậm của sách truyện vào tâm hồn tôi.

Lúc nhỏ tôi mê đọc truyện vô cùng. Những truyện kiếm hiệp, truyện Tàu: Đông châu liệt quốc, Tam quốc, Tây hớn, Tây du..., những tiểu thuyết Việt Nam của Hoàng Ngọc Phách, Thế Lữ, Tự Lực Văn Đoàn... những thi phẩm cổ điển của Nguyễn Du, Nguyễn Đình Chiểu..., những thơ mới của Xuân Diệu, Huy Cận... Ôi thời đủ thứ, tôi không từ bất cứ quyển sách nào xuất hiện trước mắt tôi. Lúc nhỏ tôi chăm học và học giỏi nên luôn cảm thấy rằng mình không có đủ thì giờ để đọc sách. Thói thường, khi một điều ưa thích không được thỏa mãn thì điều ưa thích đó càng nung nấu tâm can. Lòng mê đọc sách truyện của tôi cũng vậy.

Tôi còn nhớ một chuyện về ba ngày nghỉ do bãi khóa. Cuối năm 1949, nổ ra cuộc tranh đấu của sinh viên học sinh dẫn đến cái chết của anh Trần Văn Ôn vào tháng giêng năm 1950. Tôi được lệnh vận động học sinh bãi khóa. Tôi làm được việc này với lớp tôi và một lớp bên cạnh. Tôi đã hoàn thành nhiệm vụ đối với Việt Minh. Tuy nhiên điều đó không làm cho tôi thích thú bằng có được ba ngày

ngủ do bãi khóa, bẽ nguyên một chồng tiểu thuyết từ tiệm cho thuê sách vào trong vườn Bồ rô (vườn Tao Đàn ngày nay), đọc từ sáng đến trưa, từ trưa đến chiều, rồi mang về nhà đọc từ chiều đến tối và từ tối đến khuya.

Vô số những nhân vật đã đi qua trong tâm hồn tôi. Ảnh hưởng của những nhân vật đó có cường độ không như nhau. Những nhân vật gây ảnh hưởng sâu nhất cho tôi là 108 vị anh hùng Lương sơn bạc trong Thủy hử với hành động «thế thiên hành đạo», là ông Từ Hải trong truyện Kiều với «gươm đàn nửa gánh, non sông một chèo».

Cũng may là lớn lên tôi không đi làm ăn cướp như những nhân vật ưa thích mà trở thành một anh thầy giáo hiền lành. Tuy nhiên, cái chất ung dung tự tại, xa lánh hoạn lộ, ghét sự ràng buộc trong tổ chức chánh quyền đã được hình thành trong lòng tôi, không thể nào gột được.

Ảnh hưởng của sách truyện đối với tâm hồn trẻ thơ sâu xa như thế đó. Điều này cũng dễ hiểu. Ở cái tuổi mới lớn lên, lúc mà nhân cách đang được hình thành, mọi ảnh hưởng về tâm lý sẽ lưu lại suốt đời và trở thành nhân cách của con người. Trên trang giấy trắng tinh, dòng chữ được viết lên sẽ mãi còn

nguyên vẹn ý nghĩa.

Bây giờ, sách truyện nhiều hơn thuở tôi còn bé nhiều lắm lắm, trong đó chắc chắn không thiếu những tác phẩm có hại cho sự hình thành nhân cách của trẻ thơ. Các bậc phụ huynh ngày nay quá bận rộn vì chuyện sinh sống không thể để ý đầy đủ đến sự giáo dục của con cái. Thế là trách nhiệm trao cho thầy cô càng nặng thêm. Hiểu rõ được nội dung sách truyện đang lưu hành là điều cần thiết cho công tác giáo dục. Vì vậy phải bỏ ra nhiều thì giờ để đọc để biết được loại sách nào bổ ích, loại nào có hại thì mới có thể cho học sinh lời khuyên xác đáng được.

Tuy nhiên lương tiền của thầy cô giáo hiện nay quá thấp so với mức sống trong xã hội. Vì vậy, nhà giáo còn phải đi kiếm sống, lên lớp cho hết giờ là tốt rồi, làm sao có đủ thì giờ lo cho việc hình thành nhân cách của các em. Thực là đáng buồn. Mong một ngày nào đó, thầy cô được đãi ngộ xứng đáng hơn thì mới có thể làm tròn nhiệm vụ giáo dục đúng nghĩa của mình. Trách nhiệm đang nằm trong tay các vị lãnh đạo đất nước, có phải thế không?

Thầy VÕ PHÁ

Trích "Tôi Học Làm Thầy"

Tôi xin kể tiếp ưu tiên thứ hai, việc chỉnh đốn nề nếp học đường của tôi.

Ở miền Nam, trước 1975, có một nguyên tắc hành chánh rất chặt chẽ. Bất cứ hồ sơ nào có chứng chỉ học trình hay giấy chứng nhận quan trọng đều được nơi nhận gửi bằng văn thư 'mật' về cơ quan cấp phát. Cơ quan này xác nhận thật hay giả rồi gửi trả lại, cũng bằng văn thư 'mật'.

Chứng chỉ học trình là một giấy tờ quan trọng. Nó dùng để xin việc làm, thi vào các trường chuyên nghiệp hay dạy nghề. Quan trọng hơn, nó còn dùng để xin hoãn dịch, vấn đề sinh tử ở thời chiến.

Khi tôi mới về trường để đứng lớp, tôi đã nhiều lần thấy các cô nhân viên văn phòng rất khổ cực khi phải xác nhận một chứng chỉ học trình. Từ nhiều năm rồi, hồ sơ học sinh chất đống lộn xộn trong mấy cái tủ khổng lồ, mỗi năm một nhiều thêm. Số cái để lưu thì quá sơ sài và thiếu sót, không đủ để tham khảo. Hồ sơ chi tiết thì không được phân loại nên xác nhận được một chứng chỉ mất rất nhiều thì giờ, có khi cả ngày lục lọi vẫn không tìm ra. Nếu không xác nhận được thì kết quả chắc chắn sẽ rất bi đát đối với học sinh cũ của trường.

Do đó, công việc của tôi là phải sắp xếp lại đống hồ sơ hỗn độn đó. Trường

rất thiếu thốn nhân viên nên phòng Giám học chỉ có một thư ký. Rất may, thư ký đó là một chị thông minh, cần mẫn, ngăn nắp.

Tôi và chị làm việc suốt nhiều tháng ròng rã: tuân tất cả học bạ ra, kiểm tra lại có đủ chữ ký và con dấu chưa, xếp lại cho từng em; mỗi em có bảy học bạ nếu học liên tục từ lớp sáu cho đến lớp mười hai, hoặc ít hơn nếu bỏ học nửa chừng. Mỗi học bạ đều được cấp một chứng chỉ. Lập cho mỗi em một phiếu dày ghi tất cả các chi tiết cần thiết của học bạ. Phiếu đó là hồ sơ gốc. Các học bạ đều trả lại cho học sinh. Các em đang học thì gửi thẳng lên văn phòng để nhận. Học sinh cũ đã rời trường thì nhờ chi Thông tin Thủ Đức phát thanh để thông báo.

Công việc được xúc tiến suôn sẻ một thời gian khá dài thì có một người lạ mặt đến xin gặp tôi. Không chút dè dặt, anh ta giới thiệu luôn là dân áp phe chuyên nghiệp, chuyên cung cấp các chứng chỉ giả cho hồ sơ về quân dịch.

Ở chế độ cũ, nếu có chứng chỉ lớp chín, lớp mười thì học trường Hạ sĩ quan ra trung sĩ, có chứng chỉ lớp mười một thì học Liên trường Võ khoa Thủ Đức ra thiếu úy, không có gì cả thì làm binh nhì.

Chứng chỉ lớp mười một đang học

thì được hoãn dịch một năm.

Anh chàng này quả thực là chuyên nghiệp. Anh thấy đây là áp phe cực kỳ quý giá và hiếm có vì dễ gì tìm được một trường trung học lập lại hồ sơ gốc trong nhiều năm trước cho học sinh. Chứng chỉ giả mà có hồ sơ gốc thì biến thành thứ thiệt, hoàn toàn hợp lệ; thứ này rất cao giá.

Là dân áp phe chuyên nghiệp nên anh vào đề ngay: mỗi chứng chỉ, bất cứ loại nào cũng tính cho tôi một trăm ngàn đồng, tương đương với hai lượng vàng. Nếu tôi bằng lòng, anh ta sẽ đặt ngay từ năm mươi đến một trăm cái, trả tiền trước một phần ba, nhận hàng xong trả nốt, rồi đặt đợt khác.

Ngạc nhiên và tò mò, tôi cứ để cho anh ta nói. Anh hạ giọng và tiếp tục ba hoa:

- Tôi có đường dây rất lớn. Nếu ông giám học chịu vào thì có thể được đặt hàng từ vài trăm đến một ngàn cái.

Tôi cho rằng anh này là dân áp phe thứ thiệt nhưng con số anh ta đưa ra quá lớn nên tôi chẳng biết anh ta nói thực hay lờ để dụ tôi hợp tác. Sự dụ dỗ của anh ta thực độc địa vì tôi có thể thu lợi hàng ngàn lượng vàng chứ có phải ít đâu. Mà đâu phải là điều phi lý hay lường gạt. Tôi biết chắc, dù được tôi và trả tiền cho tôi sòng phẳng, anh ta cũng

còn lời nhiều vô số kể. Con nhà giàu có thể bỏ ra hơn một chục lượng vàng để được hoãn dịch hoặc đi học trường sĩ quan khi không thoát được quân dịch; đó là chuyện thường tình. Do đó, nếu phải bỏ ra hai lượng vàng để mua một chứng chỉ hợp lệ, chắc chắn anh ta sẵn lòng. Đối với tôi, một nhà giáo nghèo, chưa sắm nổi một mái nhà riêng, lời đề nghị của anh ta quả thực là hết sức hấp dẫn và việc thực hiện nằm trong tầm tay của tôi. Vì vậy, nếu cứ để anh ta tiếp tục dụ dỗ, có thể tôi sẽ sa ngã mất. Do đó, tôi đứng dậy chìa bàn tay phải ra và nói:

- Thôi, ông nên đi chỗ khác mà tìm áp phe đi. Tôi nghèo thực nhưng mới lợi mà ông vừa nói chưa đủ để mua cái lương tâm của tôi đâu.

Câu nói quá lịch sự đó của anh thầy giáo làm anh ta hiểu lầm là tôi đòi thêm nên mắt sáng lên:

- Thế ông giám học muốn thế nào?

Bỗng nhiên cơn giận bùng lên một cách đột ngột, tôi gằn giọng:

- Muốn thế nào hả? Muốn kêu cảnh sát đến công tay ông.

Anh ta cười gượng, nhìn quanh rồi đứng dậy đi ra. Tôi chẳng thèm nhìn theo, cúi xuống với công việc đang bừa bộn. Tôi đang bận rộn và anh ta đã làm mất thì giờ quý báu của tôi. Tôi

chúi mũi vào đồng hồ sơ nhưng cảm thấy trí óc không còn thanh thoi nữa. Nghĩ đến món lợi quá lớn, nghĩ đến cuộc sống thanh bần của vợ con, tôi cảm thấy lương tâm mình có vẻ không chịu ở yên trong cái vỏ bọc của nhà giáo nữa.

Tôi bước ra sân, đi một vòng, nhìn vào các lớp, trông thấy những mái đầu xanh cắm cúi trên trang sách giáo khoa, trông thấy những đôi mắt thơ ngây và trong sáng chăm chú nhìn thầy cô giảng bài, tôi thấy mình không thể nào có hành động phản bội lại những hình ảnh cực kỳ tôn quý đó. Thế là cái lương tâm nhà giáo mỉm cười trong lòng tôi.

Tôi trở về văn phòng với bước chân thực nhẹ nhàng. Tôi ngồi vào bàn và sức nhớ lại, khi này, trước khi ra khỏi phòng, anh chàng áp phe có nhìn quanh. Điều đó làm tôi nhớ chuyện Tây du ký mà tôi đã đọc hơn một lần lúc còn bé. «Bồ Đề Tổ sư muốn dạy phép riêng cho Tôn Ngộ Không nhưng không muốn cho ai hay biết. Giữa đám đồ đệ, tiên sinh gõ lên đầu con khỉ già ba cái. Hiểu ý, con khỉ đợi đến canh ba thanh vắng mới đến yết kiến và học được 72 phép để về sau đại náo thiên cung».

Tôi đoán anh ta sẽ đến nhà riêng của tôi là nơi thanh vắng. Vì thế, trưa

về, tôi dặn người nhà là nếu có ai hỏi tên tôi thì mời vào còn ai hỏi ông giám học thì bảo qua văn phòng gặp trong giờ hành chánh. Từ giữa trưa hôm đó, tôi bận việc đi Sài Gòn đến tối mới về. Bước vào nhà, tôi nghe nói, khi này, khoảng sáu giờ chiều, có người đến tìm tôi. Theo lời người nhà mô tả nhân dạng thì đúng là anh chàng áp phe chuyên nghiệp đó.

Chuyện xảy ra như thế làm tôi rất lo lắng. Tôi đã quá căng thẳng và mệt mỏi vì nhiệm vụ hàng ngày. Anh hiệu trưởng thường hay đau ốm phải đi nằm bệnh viện, một mình tôi phải tả xung hữu đột. Tôi đã bỏ bớt nhiều giờ dạy thêm ở trường tư nên thu nhập của gia đình sụt giảm, sự chi tiêu phải hết sức dè sẻn.

Trong những ngày rất bận rộn vì công việc và lo lắng cho sự sống, tôi biết mình sẽ không thể nào chịu đựng nổi nếu bị dây dưa vào vụ chứng chỉ giả dù tôi đã thẳng tay xua đuổi anh chàng áp phe. Tôi cần phải giữ sự an lành để hoàn thành công việc cho đến ngày được giải nhiệm. Tôi âu lo vì hiểu rằng kẻ gian có lắm mưu mô, không chắc gì đã bỏ cuộc. Tôi tin sự ngay thẳng của các nhân viên phòng Học sinh vụ (tức phòng Tổng giám thị) và phòng Học vụ (tức phòng Giám

học) nhưng dù sao đề phòng cẩn mật vẫn hơn. Tôi muốn ngày tôi nhận được giấy từ nhiệm đúng theo nguyện vọng, tôi sẽ ngẩng cao đầu bàn giao công việc cho người khác một cách ung dung tự tại, và thanh thản trở về với nhiệm vụ đứng lớp của mình. Liệu có được như vậy hay không?

Tôi đã suy nghĩ nhiều ngày đêm và để tìm được biện pháp, tuy hơi trễ. Tôi xin kể câu chuyện sau đây để chứng minh biện pháp của tôi cũng có phần hữu hiệu.

Sau khi tôi hoàn tất việc sắp xếp hồ sơ học sinh khá lâu thì một hôm, cô nhân viên phòng Học sinh vụ mang qua cho tôi một chứng chỉ lớp mười hai do một nơi khác gửi đến xin xác nhận. Cô nói với tôi, giọng có vẻ cộc lốc, khác mọi ngày:

- Ông giám học xem có phải chữ ký của ông hay không?

Tôi nhìn kỹ và trả lời:

- Đúng, chữ ký của tôi.

Cô nhìn xoáy vào mắt tôi, nghiêm giọng nói:

- Không có trong hồ sơ gốc!

Tôi giật mình, nhìn kỹ sáu số thứ tự trên đầu tờ chứng chỉ và trả lời:

- Em này học lớp Mười A3 chứ không phải lớp Mười hai A3, cô về truy lại hồ sơ gốc đi.

Cô nhìn tôi, vẻ mặt vừa ngạc nhiên, vừa hoang mang. Tôi cười, lấy ngón tay chỉ vào số 12A3 và bảo:

- Xem kỹ chỗ này. Nếu cần, xuống phòng thí nghiệm mượn kính lúp trông rõ hơn.

Một lát sau, cô trở lại, vẻ mặt cùng nụ cười đầy thiện cảm. Cô nói với tôi với nét vui vẻ và lễ phép hơn hẳn lần trước.

- Thưa ông giám học, chứng chỉ bị cạo sửa hết sức tinh vi. Số 10 thành số 12. Tôi và anh tổng giám thị phải dùng kính lúp mới nhận ra được. Em này có tên trong sổ gốc, lớp 10A3. Mà sao ông Giám học mới nhìn qua lại biết ngay?

Tôi cười, không trả lời. Cô hỏi tiếp:

- Bây giờ làm sao?

- Cô viết công văn phúc đáp cho nơi nhận hồ sơ biết chứng chỉ đã bị cạo sửa. Thế thôi. Không làm gì thêm nữa, mất thì giờ của mình. Mặc kệ, họ muốn làm gì thì làm.

Cô ra khỏi phòng. Tôi biết cô vẫn còn thắc mắc. «Tại sao ông giám học biết?». Tôi đã im lặng để bảo vệ bí mật nghề nghiệp. Hôm nay thì chẳng cần phải bảo vệ nữa. Bí mật đó thế này:

Khi ký tên, tôi dùng màu mực trong lọ mất, làm cho mọi người cho rằng đó là màu mực đặc chế riêng của ông giám học để phòng ngừa giả mạo

chữ ký. Thực ra, chẳng có đặc chế gì cả. Tôi mua một bình mực xanh đỏ chung với bình mực đỏ, xong hút vào bút máy dùng ký tên. Mọi người chỉ chú ý vào màu mực, tôi yên tâm vì đó chỉ là «hư chiêu».

Đó là hư chiêu vì, nếu chỉ căn cứ vào màu mực để bảo vệ chữ ký của mình thì thực là ấu trĩ. Kẻ gian có thể làm bạc giả với màu sắc vô cùng phức tạp thì màu mực của tôi có nghĩa lý gì. Chữ ký của tôi lại rất đơn giản nên kẻ gian chỉ cần bỏ ra vài ngày tập ký vài ngàn lần thì đến ngày tôi cũng không phân biệt được thực giả. Vì vậy, màu mực chỉ là hư chiêu; còn thực chiêu là gì?

Tôi ra ba chiêu liên tiếp.

Chiêu thứ nhất là ghép chặt hai con dấu «Giám học» và «tên tôi» vào nhau, ở giữa có một khoảng trống dành cho chữ ký. Thông thường, hai con dấu «chức vụ» và «tên giới chức» rời nhau, đóng hai lần trên và dưới chữ ký nên khoảng cách thay đổi tùy tờ giấy. Ở tờ giấy do tôi ký, khoảng cách này cố định, nhìn vào dễ biết. Nếu cần thì lấy thước mà đo để xác nhận. Chiêu này chỉ làm cho tôi an tâm độ ba mươi phần trăm mà thôi.

Chiêu thứ hai: Giấy tờ đưa tôi ký thì trước đó, nhân viên phải đóng dấu

chức vụ và họ tên, ghi ngày cấp phát. Nếu cấp phát ngày mùng một của tháng thì tôi chấm vào ngay dưới mẫu tự 'G' của chữ 'GIÁM HỌC' và bắt đầu ký. Nếu là ngày hai của tháng thì chấm vào đuôi chữ 'T' mà ký; ngày ba thì dưới chữ 'A', vân vân... Thế là an toàn đến 99,5 phần trăm, còn lại 0,5 phần trăm là do ngẫu nhiên không đáng kể. Đó là thí dụ giản dị hóa cho dễ hiểu còn chính xác thì hơi phức tạp hơn vì chữ GIÁM HỌC chỉ có bảy mẫu tự còn một tháng có đến ba mươi hoặc ba mươi mốt ngày.

Hai chiều trên giúp tôi nhận ra ngay chữ ký thực sự của tôi trong chứng chỉ mà cô T đưa qua. Còn tại sao tôi biết ngay chứng chỉ bị cạo sửa, lớp 10A3 thành lớp 12A3, thì đó là do chiều cuối cùng sau đây.

Cái máy mà tôi dùng để đánh số thứ tự trên chứng chỉ, mỗi lần nhấn xuống thì cho ra 6 chữ số. Tôi biến sáu chữ số đó thành một mật mã.

Chữ số đầu tiên cho biết năm cấp chứng chỉ. Thí dụ số 3 ứng với năm cấp là 1973.

Chữ số thứ hai cho biết năm học. Thí dụ, số 9 là niên khóa 1969-70.

Chữ số thứ ba cho biết cấp lớp. Thí dụ, số 9 cho biết chứng chỉ đang cấp là lớp Chín.

Chữ số thứ tư cho biết lớp. Thí dụ, số 4 cho biết học sinh học lớp A4.

Hai chữ số cuối cùng là số thứ tự trong sổ điểm, ứng với tên học sinh theo thứ tự ABC. Nếu hai số cuối

đó là 01 thì tên học sinh nhất định phải khởi đầu bằng mẫu tự A hoặc B, hoặc C. Nếu số cuối là 40 thì mẫu tự nằm trong khoảng R đến Y... Thí dụ, học sinh Nguyễn văn H., học lớp Mười A3, năm học 62-63, chứng chỉ cấp ngày 10-10-1971 thì sáu chữ số trên đầu chứng chỉ như sau là đúng: 120315.

Chữ số thứ ba là 0 được tôi dùng để chỉ lớp 10. Trong chứng chỉ mà cô T đưa cho tôi có chữ số này mà bên dưới ghi lớp 12 thì tôi biết ngay là giấy của kẻ gian rồi.

Tôi rất tin tưởng vào sự an toàn của 3 thực chiều này, chỉ tiếc rằng tôi áp dụng quá trễ, lúc sắp hoàn tất công việc nên chỉ thực hiện được trên một số ít chứng chỉ mà thôi. Vì vậy, trong thời gian ngắn mà tôi làm giám học, với một hư chiều và ba thực chiều đó tôi chỉ đánh trúng đích thủ một lần như tôi vừa kể trên đây. Chỉ một lần thôi nhưng tôi cũng được an tâm và hài lòng.

Người thầy thuốc thực sự có lương tâm thì không mong có bệnh nhân

nhiều để mình chữa bệnh. Tôi cũng thế, tôi không muốn có nhiều vụ gian lận để có dịp áp dụng ba thực chiều của mình.

Khi tôi vui miệng kể lại chuyện này thì có người bảo rằng làm giám học thì có gì ghê gớm lắm đâu mà phải đầu tư trí óc hung thế và trong xã hội nếu có vài trường hợp gian lận thì đã đến đời nào.

Quả thực, tôi cũng biết rằng «giám học» là một chức vụ quá nhỏ so với các chức vụ có tính «quốc gia đại sự». Tuy nhiên, tôi vẫn nhớ câu chuyện Hàn Tín giữ kho lương thực của Lưu Bang ở Hán Trung, trong truyện Tàu «Hán Sở tranh hùng». Hàn Tín có tài kinh bang tế thế, có khả năng bình thiên hạ, nhưng khi nhà vua cho một chức quan rất nhỏ là thủ kho, ông ta cũng đã thi hành nhiệm vụ hết sức tận tâm, không chút nào sơ suất. Đó là hành động của người quân tử.

Tôi không phải là quân tử nhưng vì đọc nhiều sách Tàu, tôi muốn học theo phong cách người quân tử.

Cho nên bất cứ việc gì, dù lớn dù nhỏ, tôi cũng phải làm hết sức mình.

Thế mà việc giáo dục đâu phải là việc nhỏ để chúng ta có thể cầu thả được. Hơn ai hết, người làm giáo dục không được phạm lỗi lầm. Ở các lĩnh

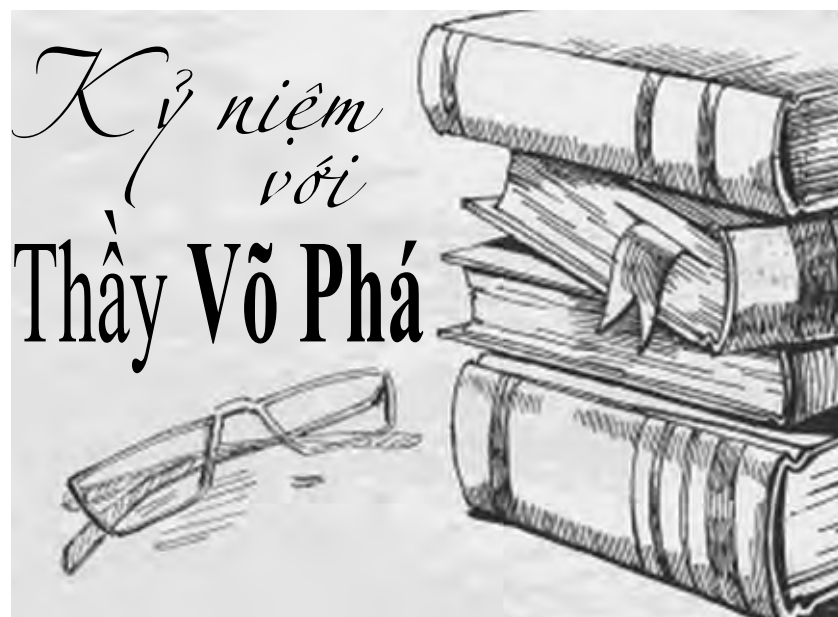
vực khác của xã hội, sự sai sót có tác hại gần như tức thì và có thể khắc phục hậu quả dù phải tốn công tốn của. Lĩnh vực giáo dục thì không như thế. Sai lầm ngày nay sẽ gây tác động xấu rất lâu về sau và một khi hiệu quả tai hại đã biểu hiện thì vô phương cứu chữa.

Ngoài ý nghĩ cho lợi ích xã hội sau này, tôi cố gắng làm việc cũng vì phẩm cách cá nhân và lòng tự trọng của mình. Đặc biệt trong chuyện cấp chứng chỉ, tôi cần phải đề phòng nghiêm túc và cẩn mật để cho cuộc sống sau này của tôi không bị phiền phức và rắc rối do quá khứ. Được như thế thì trong tương lai, tôi mới giữ được sự ung dung tự tại và luôn luôn có thể thản nhiên nhìn thẳng vào mọi người, kể cả ông to nhất nước.

Nhắc lại chuyện chứng chỉ, tôi vẫn còn thấy hài lòng và hãnh diện rằng mình đã thắng được một sự cám dỗ không phải là nhỏ. Giờ đây xã hội có nhiều người ăn tiền rất bần thủ. Tôi mong rằng chuyện đó không bao giờ xảy ra cho nhà giáo. Trong lòng mỗi thầy cô đều phải khắc đậm 4 chữ «lương sư hưng quốc». Trách nhiệm của mỗi thầy cô đối với tiền đồ Tổ quốc quan trọng thay và vinh quang thay!

Thầy VÕ PHÁ

Trích "Tôi Học Làm Thầy"

Dạo gần đây, ĐĐ-THTĐ đã ngậm ngùi tiễn đưa hai vị Thầy: Thầy Võ Phá và Thầy Trần Quang Tuấn. Có một thời gian tôi là học trò của Thầy Võ Phá, nhưng đối với Thầy Trần Quang Tuấn thì thú thật hồi ở trường tôi không hề biết Thầy, có lẽ khi Thầy về trường thì tôi đã đi khỏi. Cho nên tôi chỉ có thể viết về Thầy Phá, còn Thầy Tuấn thì xin dành cho người khác.

Có lẽ học trò Khóa 1 và Khóa 2 hiếm có người học với Thầy Võ Phá, cơ duyên của tôi được học với Thầy Võ

Phá là như thế này.

Khóa 2 chúng tôi là khóa đầu tiên của trường, tham dự lớp 12, niên khóa 1969-1970. Lúc đó còn gọi là lớp Đệ Nhất, trường lập ra 2 lớp Đệ Nhất, lớp Đệ Nhất A (ban A) và Đệ Nhất B (ban B). Tôi học lớp Đệ Nhất A do Lữ thị Ngọc Minh làm Trưởng lớp (sau làm Phó Giám đốc Công ty Chế biến Thực phẩm Vicsan), và Đệ Nhất B do Nguyễn văn Hùng tự Hùng Bò làm Trưởng lớp (sau là Sĩ quan Hải quân, di tản qua Mỹ năm 1975). Lúc đó Thầy Hồ văn Trai làm Hiệu trưởng, Thầy

Trần Minh Đức làm Tổng Giám thị.

Hai lớp Đệ Nhất này, học tại hai phòng do Quân đội Mỹ xây tặng. Khóa 2 năm đó có gặp một sự kiện khá lạ lùng, trước sau chưa từng có. Chuyện như thế này, có một ông Thầy mới về trường, Thầy dạy Toán, không biết Thầy dạy ra sao mà học trò chẳng ai hiểu. Học trò bèn phản ứng lại bằng cách không chịu vào lớp dự giờ của Thầy, Thầy tự ái bèn xin chuyển đi trường khác. Đó là lớp của Hùng Bò, còn lớp tôi cũng gặp một trường hợp tương tự. Thầy HHT cũng dạy Toán, Thầy vào lớp hầu như chẳng hề nói câu nào, Thầy chỉ cầm cụi chép bài lên bảng, sau đó ra dấu cho học trò chép bài vào tập, chỉ vậy thôi cho đến hết giờ và kéo dài cho đến hết niên học, học như vậy học trò nào không dốt toán mới là chuyện lạ. Nhắc đến 2 trường hợp cá biệt này (và còn nữa!!!), để giải thích tại sao chúng tôi yêu mến biết đường nào những Thầy Cô đã hết lòng hết sức với học trò chúng tôi.

Năm đó, tôi học hành chênh mảng, ham chơi hơn ham học, rất thiện nghệ ngồi quán cà phê đấu láo hơn là vào lớp. Hậu quả tất nhiên, tôi thi hỏng Tú tài 2 năm đó.

Có lần tôi đã viết Khóa 2 học hành kém hơn các khóa khác. Có thằng bạn

già của tôi nổi cơn tự ái và phản đối chuyện này. Nó kể, chưa có Khóa nào đào tạo nhiều Bác sĩ như Khóa 2. Nó kê khai ra một loạt Bác sĩ Khóa 2 như: Trần Thị Hồng, Nguyễn Thị Thanh Toàn, Phan Kim Ngân, Nguyễn Thế Doanh, Phan Văn Xái, Trịnh Văn Lập, Phạm Ngọc Thạch và sau này có thêm Võ Quốc Hùng tốt nghiệp tại Canada.

Tôi đáp đúng vậy, Khóa 2 có nhiều Bác sĩ, nhưng tỉ lệ thi đậu rất kém. Trong khi các Khóa sau, nhờ có phương tiện đi học thêm dễ dàng, nên tỉ lệ thi đậu rất cao. Bằng chứng là Khóa 3 mà tôi được biết, thi Tú tài 2, đậu gần như hết khóa, thiệt dễ ợt.

Khóa 2 thi Tú tài 2 đậu chưa tới phân nửa, vậy mà học lại lớp 12 (có nghĩa là lọt xuống Khóa 3) chỉ có 3 người. Tôi và Nguyễn Lan Phương (người Bắc, nhỏ xiu) lọt xuống lớp 12A1, còn Trần Thị Tấn lọt xuống lớp 12A2. Còn các bạn khác tứ tán ở đâu tôi thật không biết, chỉ biết Minh Phương và Ánh Nga xuống Sài Gòn theo học trường Văn Học.

Năm này tôi học môn Vạn Vật với Thầy Võ Phá. Lúc đó trường đã phát triển khá lớn, Giáo sư các nơi kéo về rất đông, nên tôi không thể nào biết hết được, và tôi cũng không biết Thầy Võ Phá về trường từ năm nào. Khi

Thầy nhận dạy môn Vạn Vật cho lớp 12A1 của chúng tôi, đến lúc đó tôi mới biết Thầy.

Thầy Phá có bề ngoài của một người đàn ông nhợt nhẽ, nghiêm nghị và lạnh lùng. Tuy nhiên, sau một thời gian gần gũi với Thầy, tôi thấy Thầy chẳng hề nhợt nhẽ, mà còn ngược lại.

Thầy vào lớp, học trò rần rần đứng dậy chào Thầy. Thầy đi thẳng đến bàn làm việc, để sách vở lên trên, rồi Thầy quay lại đứng giữa bục giảng, hai tay Thầy giang ra, rồi từ từ Thầy hạ tay xuống, nghiêng mình chào học trò: "Mời các em ngồi xuống" Nghi thức chào học trò của Thầy, vừa đẹp đẽ vừa trang trọng. Nghi thức này được lặp đi lặp lại y chang như thế, như một khuôn mẫu, mỗi khi Thầy vào lớp. Tôi chưa hề thấy một Thầy Cô nào có một phong thái đáp lễ học trò tuyệt vời đến như vậy.

Tôi đã học môn Vạn Vật này vào năm trước, với một ông Thầy khác, xin lỗi, ông Thầy này đã dạy học trò, một cách hết sức thờ ơ và buồn chán, chúng tôi học mà chỉ mong hết giờ. Còn đối với Thầy Phá thì hoàn toàn khác hẳn, hai giờ học của Thầy trôi qua rất lẹ. Thầy dạy hết sức tài tình và hấp dẫn, chúng tôi say mê theo dõi bài giảng của Thầy một cách thích thú. Thích thú

cho đến nỗi, ngồi cạnh tôi có thằng bạn tên Nguyễn Văn Chuẩn. Sau khi nghe Thầy giảng bài xong, nó chỉ cần nhắm mắt lại tập trung trong vài phút, là có thể thuộc lòng cái dàn bài của bài vừa học. Điều này có nghĩa là bài học nhập vào đầu óc chúng tôi một cách dễ dàng, và không phải ông Thầy nào cũng làm được điều đó.

Năm lớp 12, môn Vạn Vật học về Cơ thể con người. Thầy có nói một câu mà tôi nhớ mãi: "càng hiểu biết về cơ thể con người, người ta nghiệm ra được một điều, là có sự hiện diện nhiệm màu của Thượng đế...".

Có một hôm, Thầy vào lớp với sắc mặt hăm hăm, học trò ngồi bên dưới sợ nín thở. Giảng bài một hồi, bỗng dừng Thầy dừng lại, rồi thở dài tâm sự với học trò: "Sáng nay, lúc tôi ngồi trên Phòng Giáo sư chờ đến giờ dạy. Khi chuông reo, tôi đứng lên chuẩn bị đi xuống lớp, thì có anh bạn đồng nghiệp cười cười nói với tôi như thế này: "từ từ đã anh Phá, đi đâu mà vội, ngồi chơi thêm 5-10 phút nữa, có sao đâu!". Tôi bực tức trả lời ngay rằng: "Thưa anh, tôi không muốn đánh cắp thời giờ của học trò tôi"....

Tôi già từ trường năm 1971, từ đó tôi không còn gặp Thầy nữa. Mãi về sau, tôi mới thấy Thầy xuất hiện trên

Đặc san rồi trên Diễn đàn. Tôi lấy làm lạ Thầy Cô dạy học ở trường rất đông, mà chỉ có một số rất ít ỏi Thầy Cô lên tiếng trên Diễn đàn hay trên ĐS và hình như Thầy Võ Phá xuất hiện nhiều nhất. Có thời gian Thầy rất thích xướng họa thơ Đường trên ĐĐ, có một tay học trò ngớ ngẩn nào đó đã phê bình chỉ trích việc này. Anh ta đã không phân biệt được, chúng ta chống chính sách bá quyền của Trung Quốc, nhưng không chống người Trung Quốc cũng như văn hóa Trung Quốc. Cha ông chúng ta ngày xưa vừa đánh giặc Tàu vừa xướng họa thơ Đường đó anh bạn ạ. Từ đó Thầy cụt hứng, có lẽ chỉ còn làm thơ trong âm thầm, thiết tội nghiệp.

Năm 2011, tôi có về thăm quê nhà. Có một bữa, tôi cùng với Kim Duyên và Liên Minh đến nhà thăm Thầy Phá. Nhà Thầy thuộc khu vực Tam Hà - Thủ Đức, ngôi nhà mang một phong cách khá đặc biệt. Tôi ngồi trong vườn nhà Thầy và lặng lẽ quan sát. Hình như cuộc sống bát nháo ngoài kia không hề ảnh hưởng đến nơi này. Trong thời buổi tắc đát tắc vàng, Thầy thản nhiên dành một khoảng sân rộng trước nhà chỉ để trồng cỏ xanh mướt. Giữa sân Thầy trồng một cây bàng Mã lai, xòe tán hình cây dù rất đẹp, đây là một loại

cây lạ mà tôi chưa hề gặp, gần đó Thầy trồng một cây sa kê cao lớn tỏa bóng mát. Khu vườn toát lên một vẻ êm ả, thư thái và mát rượi đến tận cùng.

Thầy Cô tiếp chúng tôi rất vui vẻ. Thầy hỏi tôi trước kia đi lính thuộc đơn vị nào, tôi nói tôi thuộc đơn vị Trung đoàn 14- Sư đoàn 9. Thầy ò lên ngạc nhiên, Thầy nói trước kia Thầy có thời Thầy là Sĩ quan thuộc Trung đoàn 15 cũng thuộc Sư đoàn 9. Thầy kể tiếp, sau 75 Thầy có đi cải tạo, sau khi được thả về, Thầy không được dạy ở THPT nữa mà sang dạy bên Trường Đức Minh. Thầy dạy thêm chừng vài năm thì Thầy nghỉ dạy. Tại sao? tôi không dám hỏi. Rồi thôi, Thầy trò chia tay, Thầy tặng tôi quyển sách "Tôi học làm Thầy" do Thầy là tác giả.

Chuyện của Thầy đến đây tưởng chừng đã hết, nhưng không phải vậy. Tôi mang quyển sách về nhà rồi nghiền ngẫm. Khi đọc xong, tôi thấy nổi lên trong lòng một cảm xúc, hay đúng hơn là một "thắc mắc buồn rầu" không sao tả được. Trong cuộc chiến oan khiên vừa qua, điểm đứng của Thầy là ở chỗ nào, sao bóng dáng của Thầy bàng bạc nơi nào cũng có. Đã có nhiều lần tôi định hỏi Thầy, nhưng rồi thôi, tôi ngần ngại vì e đụng đến một miền riêng tư uẩn của Thầy. Đạo gần

đây, qua Thầy Lưu Anh Dũng, tôi được biết Thầy rất tâm đắc với bài thơ Bạc Tàn Hoài của Đỗ Mục. A ha! Bạc Tàn Hoài ư? hình như tôi đã lỡ mờ đoán được tâm sự của Thầy.

Nay Thầy đã nằm xuống, như mọi người Việt Nam bình thường khác, Thầy đã rũ sạch mọi tai ương thảm khốc, đã đổ xuống vai những người sinh ra trong cuộc chiến tức tử vì vua. Nay nắp áo quan đã đóng xuống, theo qui luật, người ta không bàn luận chuyện thành bại của một đời người vừa khuất bóng.

Mọi chuyện hãy khép lại, nhưng có một chuyện vẫn vĩnh hằng trong lòng tôi. Đó là, Thầy là một trong những Thầy Cô mà tôi ngưỡng mộ và kính mến đến vô cùng. Thầy vừa có tài mà lại vừa có tâm, đã ảnh hưởng sâu đậm đến học trò. Thầy chờ bao giờ nói chuyện Quốc văn Giáo khoa thư, nhưng chúng tôi vẫn cảm nhận được tâm ý của Thầy, qua việc Thầy mang chính bản thân của mình, với hành động cử chỉ, đã làm tấm gương sáng dạy dỗ học trò. Người xưa có nói "khẩu giáo không bằng thân giáo", Thầy đã làm đúng y như vậy, đã hun đúc cho học trò một tính khí vừa cao quý vừa cao ngạo, là sống trên đời phải có "sĩ khí", nếu không "thà nát với cỏ cây".

Theo tôi nghĩ, không phải ông Thầy nào cũng hết lòng hết sức với học trò, không phải ông Thầy nào cũng coi giáo dục là sự nghiệp cao quý, và không phải ông Thầy nào cũng được học trò yêu mến bái phục. Riêng tôi, Thầy Võ Phá là một trong những Thầy Cô xuất sắc "hiếm hoi" của trường THPT (tôi đã hết sức đắn đo khi viết lên nhận xét này, dĩ nhiên nó hết sức chủ quan và hạn hẹp, tuy nhiên đó là điều thật lòng của tôi).

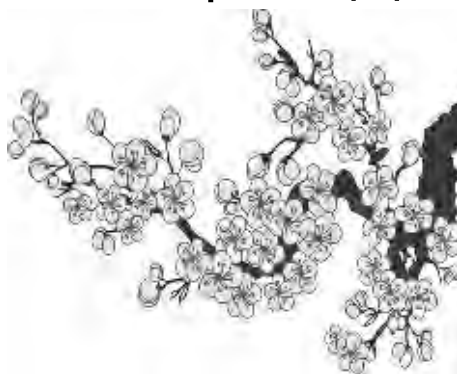
Cuộc đời dẫu có phù vân. Ở trong mây nổi có phần thiên thu (thơ Nguyễn Sa). Tôi thấp một nén nhang tưởng niệm Thầy tôi, Võ Phá.

- Lay Thầy, Thầy đi, xin đừng ngoảnh lại, của trần gian xin để lại nơi này.

- Lay Thầy. Thầy đi. Vĩnh biệt.

Học trò cũ.

NGÔ ĐỊNH CHÂU (K2)

*Xuân viên xú... chợt nghe lòng man mác
Một nỗi buồn... thương nhớ đến quê hương...
Dòng sông xanh... đồng lúa... cả khu vườn
Bông... trái ngọt... thăm tình... yêu Đất Nước...
Buồn biết mấy!!! Bao giờ ta trở lại?
Từng bước chân,... con đê nhỏ xoáy mòn...
Chú Mục đồng... cất tiếng hát véo von
Sao ảm áp con tìm người xa xứ...
Như mùa đông... cây khô vàng lá úa
Tóc bạc dần theo nhịp đếm thời gian
Xuân còn không? Trong giây phút ngỡ ngàng
Bên bếp lửa... chợt nghe lòng Thôn Thúc!!!*

*Xuân
viên
xú*

Đón

Xuân

*Đất trời rộn rã đón Xuân sang
Hòa mai nở rộ sắc huy hoàng
Chim ca... bướm lượn xòe đôi cánh
Nắng vàng óng ánh giữa trời xanh...
Ta mơ em đến đáng liêu trai
Rượu nồng chưa uống đã vội say
Giương rộng vòng tay truyền hơi ấm...
Tinh giãc... giao thừa... phsao nổ vang...*

Chúc Xuân

*Nâng ly ta chúc mọi người...
Sống vui... sống khỏe... vui cười suốt năm
An hòa... thanh thản chữ Tâm
Lộc... tài... thịnh vượng chắc cầm trong tay
Vạn Phúc sẽ đến từng ngày
Thọ như Tùng Bách... xanh hoài tuổi Xuân.*

NGUYỄN TAM PHU NHÂN
Xuân Đinh Dậu - 2017

CHÙM THƠ WƯƠNG ĐĂNG

Lá Tình

Hằng rưng rưng mưa rơi
Yêu nhau chẳng ngại hi sinh bất kỳ
Một mùa tôi rằng giữa đường
Đưa nhau đi gặp lại trong tình yêu

Mở Mắt

Trời rộng bằng sao rộng ai tình ca
Ngủ quên tại lều lá mưa tình
Vội vàng... đến với mùa xuân tình
Đạt được tâm trạng được được mình

Thiên

Đời người như cơn gió
Tình trần như bụi trần
Khách viễn du từng độ
Vượt bao tử biền cương

Sáng như tiếng chim hát
Lặng như tiếng gió thổi
Mặt trời chưa mọc
Khuya rồi với ai bên

Loài người như cơn gió
Thiên nhiên như bụi trần
Giống như cơn gió thổi trên cát
Đời người như cơn gió thổi trên cát
Đời người như cơn gió thổi trên cát
Đời người như cơn gió thổi trên cát

Đời người như cơn gió
Thiên nhiên như bụi trần
Giống như cơn gió thổi trên cát
Đời người như cơn gió thổi trên cát
Đời người như cơn gió thổi trên cát
Đời người như cơn gió thổi trên cát

Mỗi Ngày Một Niềm Vui

Đời này

Tôi muốn sống vui vẻ, tôi muốn sống vui vẻ

Khi gặp ai

Tôi sẽ mỉm cười chào đón

Khi gặp ai tôi sẽ mỉm cười chào đón

Khi gặp ai tôi sẽ mỉm cười chào đón

Khi gặp ai

Tôi sẽ mỉm cười chào đón

Tôi sẽ mỉm cười chào đón

Tôi sẽ mỉm cười chào đón

Xiêu xai, khi tôi mỉm cười chào đón

Gia đình gặp một ngày vui, tôi sẽ mỉm cười chào đón

Tôi sẽ mỉm cười chào đón

Lưu lại trong lòng

Xin vui lòng chào đón

Xin vui lòng chào đón

Đời này tôi sẽ mỉm cười chào đón

Tôi sẽ mỉm cười chào đón

Tôi sẽ

Tôi sẽ mỉm cười chào đón

Đời này tôi sẽ mỉm cười chào đón

1985

Hận thù có thể giết chết bạn, khoa học nói gì về sự tha thứ?

Các tôn giáo xưa nay đều giảng nhấn nhai khi bị xúc phạm, nhưng trên thực tế, chúng ta thường rất khó tha thứ trong tình huống này. Có thể chúng ta cảm thấy chẳng có gì sai khi phản ứng như vậy, hoặc tin rằng việc trả đũa sẽ giúp mình tránh khỏi những tổn thương. Tuy nhiên, các chuyên gia cho rằng, chúng ta thường phải trả giá đắt cho nỗi oán hận đeo đẳng trong lòng.

“Rồi bạn sẽ phải gánh chịu những hậu quả sau này”, tiến sĩ Everett Worthington, tác giả, nhà tâm lý học lâm sàng, và là giáo sư tâm lý học tại Đại học Virginia Commonwealth cho biết. “Chúng ta thường cảm thấy tức giận, căng thẳng, và không hề nhận ra những ảnh hưởng từ việc đó. Nhưng cuối cùng, chúng sẽ xuất hiện nếu chúng ta nuôi dưỡng thói quen đó trong một thời gian dài”.

Khái niệm “tha thứ” chủ yếu chỉ tồn tại trong lĩnh vực tôn giáo. Mặc dù các tác phẩm đồ sộ của Sigmund Freud đề cập đến hầu hết các vấn đề tâm lý, nhưng chúng ta chưa từng bắt gặp khái niệm về sự tha thứ trong các công trình của ông. Những bậc tiền bối của Freud cũng tỏ ra không mấy mặn mà với chủ đề này. Tuy nhiên, một sự kiện xảy ra vào những năm 1980 đã làm các nhà tâm lý học phải thay đổi cách nhìn nhận.

Khoa học đã chỉ ra rằng sự oán hận trường kỳ có thể dẫn đến huyết áp cao, tăng căng thẳng và viêm nhiễm, mức hoóc môn nội tiết cũng theo đó tăng lên.

Kể từ đó, khoa học đã chỉ ra rằng sự oán hận trường kỳ có thể dẫn đến huyết áp cao, tăng căng thẳng và viêm nhiễm, mức hoóc môn nội tiết

(cortisol) cũng tăng lên, từ đó phá vỡ gần như mọi quá trình hoạt động của cơ thể.

Worthington là một trong những nhà khoa học đầu tiên tiến hành nghiên cứu chuyên sâu về đề tài sự tha thứ, và chủ đề này đóng vai trò trọng tâm trong công tác nghiên cứu của ông. Ông bắt đầu quan tâm đến khái niệm tha thứ khi thực hiện công việc tư vấn hôn nhân vào những năm đầu của thập niên 1980. Một vài năm sau đó, ông đã công bố những bài viết đầu tiên về chủ đề tha thứ, trong đó xem xét vai trò của sự tha thứ trong các biện pháp hàn gắn các cặp vợ chồng.

“Một nghiên cứu sinh của tôi khi đó tỏ ra khá quan tâm đến chủ đề này, và chúng tôi bắt đầu nghiên cứu nó như một đề tài khoa học, việc nghiên cứu đã bắt đầu như thế”, ông nói. “Năm 1996, mẹ tôi bị sát hại, điều đó giống như một phép thử và sau đó thực sự làm tôi phải chú ý nhiều hơn đến sự tha thứ”.

Làm thế nào để tha thứ

Theo tiến sĩ Worthington, một trong những trở ngại lớn nhất để có thể tha thứ là không biết phương pháp thực hiện.

“Tôi nghĩ mọi người thường không biết làm thế nào để có thể tha thứ”,

ông nói. “Họ nhận được rất nhiều sự khích lệ để tha thứ. Nhiều người cho rằng tha thứ là một điều tốt đẹp. Tại bạn rót đầy những lời giáo huấn, và các bài viết trên tạp chí nói với bạn rằng tha thứ có lợi cho sức khỏe của bạn”.

“Thế nhưng cũng có người nói: ‘Vâng, nếu tôi có thể nhảy cao 6m thì tốt biết mấy, nhưng đáng tiếc tôi không thể làm được’”.

Mặc dù Worthington là một tín đồ Cơ đốc giáo, nhưng ông nói rằng không nhất thiết phải tin vào Chúa mới nhận thấy được giá trị của sự tha thứ. Trên thực tế, các nghiên cứu đã chỉ ra rằng chỉ riêng mình tôn giáo là không đủ để người ta đạt đến cảnh giới của sự tha thứ.

Theo tác giả Tiến sĩ Everett Worthington, chìa khóa để tha thứ thành công là trau dồi ý thức về sự đồng cảm, khiêm tốn, và tình thương.

“Nếu bạn nghĩ rằng ‘tôi có bốn

phận phải tha thứ bởi vì tôi tuân theo tôn chỉ của tôn giáo này', kết quả là bạn sẽ có thể tha thứ được một chút theo cách đó, nhưng không nhiều. Động cơ từ bốn phận tôn giáo dường như không mấy hiệu quả trong việc thúc đẩy người ta tha thứ nhiều hơn", ông nói.

Chìa khóa để tha thứ thành công là trau dồi ý thức về sự cảm thông, khiêm tốn, và tấm lòng lương thiện.

Theo Worthington, chìa khóa để có thể tha thứ thành công là trau dồi ý thức về sự cảm thông, khiêm tốn, và tấm lòng lương thiện. Các nghiên cứu đã chỉ ra rằng, sự tha thứ dễ đến hơn với những người biết quan tâm đến người khác, hơn là chỉ chú ý đến lợi ích cá nhân.

Thông qua nghiên cứu và kinh nghiệm điều trị, Worthington đã phát triển một phương pháp để mọi người học cách tha thứ. Nó được gọi là REACH:

R (recall): có nghĩa là hồi tưởng – hãy nhớ lại cảm giác khi người khác làm bạn tổn thương, theo một cách khách quan nhất có thể.

E (empathize): là sự thông cảm, đồng cảm – cố gắng để hiểu quan điểm của người đã xử tệ với bạn.

1. A (altruism): là lòng vị tha –

suy nghĩ về khoảng thời gian khi bạn làm tổn thương ai đó và đã được tha thứ, sau đó hãy ban tặng món quà tha thứ ấy cho người đã làm tổn thương bạn.

2. C (commit): là phạm lỗi – công khai tha thứ cho người đã làm điều sai trái với bạn.

3. H (hold on): là kiên nhẫn – dù không thể quên được nỗi đau, nhưng hãy nhắc nhở bản thân rằng chính bạn đã lựa chọn tha thứ.

Mục tiêu của REACH là xem xét những cảm giác tổn thương mà không đổ lỗi cho người khác hoặc nhắc đi nhắc lại khi bị đối xử bất công. Thông tin chi tiết có sẵn trong tài liệu Word miễn phí trên trang web của Worthington.

Cuốn sách mới nhất của Worthington, "Tiến lên phía trước: 6 bước để Tha thứ cho bản thân và Thoát khỏi quá khứ", sẽ cho bạn một cái nhìn sâu sắc và nhiều chiến lược để ứng phó.

Tha thứ và quên đi

Một trong những khó khăn đối với nghiên cứu về sự tha thứ là việc xác lập một định nghĩa chính xác. Có nhiều điều mọi người coi là sự tha thứ nhưng thực sự lại là một điều gì đó hoàn toàn khác.

"Tha thứ không phải là cách duy nhất để đối mặt với những bất công mà ta trải qua. Có rất nhiều cách", Worthington nói. "Một, đơn giản chỉ là chấp nhận: "Ồ, cuộc đời mà. Mình vẫn đang tiến bước". Cách nữa là sẽ bào chữa cho những gì đã thực hiện hoặc biện minh cho những gì đã làm hoặc đổ tại ý trời – "Tôi đơn giản là sẽ để Chúa hạ gục chúng". Hoặc, "tôi sẽ để Chúa trời lo liệu tất cả bởi vì nó không phải là vấn đề của tôi".

Sự tha thứ đích thực cần có nỗ lực phi thường. "Tha thứ không chỉ là thôi không giữ những cảm xúc tiêu cực đối với ai đó, mà trên thực tế là bắt đầu nhìn nhận [người ấy] như một người có giá trị – một người có thể cải biến được" Worthington nói.

Ý niệm muốn tìm ra giá trị ở người khác dường như quá lạ lẫm trong xã hội hiện đại đầy rẫy những cạnh tranh và bất đồng về quan điểm chính trị. Nhưng Worthington tin rằng những thay đổi lớn có thể thành hiện thực nếu chúng ta tích cực khuyến khích nhận thức về sự tha thứ. Nghiên cứu gần đây của ông còn coi sự tha thứ là một sáng kiến cho sức khỏe cộng đồng.

"Điều gì sẽ xảy ra nếu bạn ở trong một cộng đồng, giả dụ như thành phố New York, và bạn chỉ cần phát động một chiến dịch nâng cao nhận thức chung thế là bạn đã có thể khiến cho cả thành phố đổ dồn sự chú ý vào việc tha thứ?", ông nói. "Nếu có một mối quan hệ chặt chẽ giữa liều lượng (tha thứ) và phản ứng từ việc đó, thì những người được tiếp xúc rất nhiều với sự tha thứ và nghiêm túc muốn tha thứ, sẽ có thể đạt được sự tha thứ".

Khi các trường học thực hiện các chiến dịch nâng cao nhận thức về sự tha thứ, thì hầu hết mọi người trong trường nhìn thấy những lợi ích tích cực về sức khỏe tinh thần và thể chất.

Những thử nghiệm như vậy đã được tiến hành trong các trường đại học. Đối với các trường đã chấp thuận các chiến dịch nâng cao nhận thức về sự tha thứ thì hầu hết mọi người trong

trường đều nhìn thấy những lợi ích tích cực về sức khỏe tâm thần và thể chất.

Tìm kiếm sự hỗ trợ

Khoa học cho thấy rằng, nếu bạn cứ ôm giữ một nỗi oán hận trong lòng, thì rất có thể sẽ gây ra bệnh tật. Nhưng đối với một người được chẩn đoán là đang ở trong tình trạng nghiêm trọng, thì việc tha thứ và buông bỏ càng trở nên quan trọng hơn.

Theo Katherine Puckett, nhân viên bệnh lý xã hội và giám đốc quốc gia về Y học Tinh thần-Thể chất tại các Trung tâm Điều trị Ung thư của Mỹ (CTCA), bệnh nhân thu được nhiều lợi ích khi hiểu được những gì họ đánh mất nếu cứ ôm giữ nỗi tức giận trong lòng.

Phát triển các mối quan hệ hỗ trợ là một trong những bước đầu tiên để đạt được sự tha thứ.

“Khi chúng ta bị căng thẳng, có những điều thực sự tiêu cực xảy ra trong cơ thể”, Puckett cho biết. “Cơ

thể cảm nhận sự căng thẳng đó như là một mối đe dọa cho sự sinh tồn của chúng ta. Có sự phóng thích khoảng 1.400 các chất hóa học khác nhau lan tỏa khắp cơ thể khi chúng ta ở trong tâm trạng căng thẳng. Khi người ta đang ở trong tâm thái không tha thứ, tức là họ đang gặp rắc rối trong việc buông bỏ oán giận, thì họ đang sống trong một tình trạng mà các kích thích tố (hormone) đang ngừng hoạt động”.

Theo Puckett, phát triển các mối quan hệ hỗ trợ là một trong những bước đầu tiên để giúp bệnh nhân đạt được sự tha thứ.

“Chúng tôi muốn có thể giải thích những gì chúng ta đang trải qua”, bà nói. “Khi có rất nhiều tổn thương và đau đớn, sẽ khó mà học được cách buông bỏ đi điều đó, đặc biệt là khi không có sự giúp đỡ nào cả”.

Nhận dạng sự thù hận

Để thấu triệt được nguyên nhân của lòng thù hận đòi hỏi phải tự xem xét chính mình và tìm ra nguồn gốc của những cảm xúc tiêu cực. Trong quá trình tìm hiểu, các bệnh nhân ung thư có thể chỉ ra một loạt những thứ để đổ lỗi, chẳng hạn như những mối quan hệ xấu, bị cha ngược đãi, hoặc do công việc căng thẳng. Xác định nguồn gốc của sự tổn thương là một bước quan

trọng trong quá trình buông bỏ.

Trong nhiều trường hợp, bệnh nhân cần giúp đỡ trong việc tha thứ cho bản thân mình. Một phần quan trọng của chương trình tha thứ (forgiveness) tại Trung tâm Điều trị Ung thư của Mỹ (CTCA) là giúp cho bệnh nhân nhìn nhận giá trị của sự tự chăm sóc. Puckett muốn mọi người đối xử tốt với bản thân như cách họ đối xử với người bạn tốt nhất.

“Rất nhiều khi mọi người cảm thấy họ không xứng đáng có được hạnh phúc, hoặc họ không đáng được thoát khỏi tội lỗi hay sự oán giận”, cô nói. “Đó chỉ là cách sống khác nhau của mỗi người. Họ chưa có kinh nghiệm làm những điều tốt đẹp để chăm sóc bản thân. Đó là một tiến trình học hỏi, nhưng nó rất đáng giá. Tôi nghĩ điều này rất hiệu quả”.

Dwayne Bratcher (57 tuổi), bệnh nhân của CTCA cho biết, tự tha thứ đóng vai trò rất lớn trong quá trình chữa bệnh của ông. Khi ông được chẩn đoán mắc bệnh ung thư vú, ông cảm thấy vô cùng ngỡ ngàng khi bị một “bệnh phụ nữ” và xấu hổ vì đã hút thuốc lá hơn 20 năm. Bratcher cũng tự mô tả bản thân là một người “tham công tiếc việc”. Trước khi đến CTCA, ông đã tiết kiệm được tới 970 giờ nghỉ

ốm đau. Tất cả những gì ông nghĩ đến chỉ là công việc của mình.

“Tôi đã phải tha thứ cho bản thân mình vì đã không dành nhiều thời gian cùng với gia đình. Kể từ khi tôi bị ung thư hồi năm ngoái, điều đó làm cho tôi và gia đình tôi gần nhau hơn”, ông nói. “Bây giờ tôi nói chuyện với con gái của tôi mỗi ngày, trong khi trước đó điều duy nhất trong tâm trí của tôi chỉ là công việc”.

Hỗ trợ tinh thần

Không còn e ngại về bệnh tật của mình, hiện nay Bratcher tham gia vào các lĩnh vực hoạt động của những người bị bệnh ung thư vú và rất cởi mở khi nói chuyện về nó. “Một khi tôi đã tha thứ cho bản thân mình để sống cùng căn bệnh ung thư vú, tôi có thể nói chuyện với bất cứ ai”, ông cho biết.

Bratcher coi bệnh tật của mình là một tiếng chuông cảnh tỉnh và coi bệnh ung thư của mình như một phước lành, trong cái rủi có cái may. Phần lớn sự hỗ trợ mà ông nhận được đều đến từ nhà thờ. “Tôi có cả một cộng đoàn giáo hội đang cầu nguyện cho tôi được khá lên. Việc đó đã giúp tôi rất nhiều”, ông nói.

Đối với những người không có một cộng đồng tâm linh nào hỗ trợ, CTCA

đề nghị có một giáo sĩ không thuộc giáo phái nào để hỗ trợ cho những bệnh nhân này. Theo Carl Williamson, người quản lý của đội ngũ mục sư chăm sóc tại Trung tâm y tế khu vực miền Trung Tây của CTCA, những giáo sĩ có thể cho bệnh nhân một cơ hội để chia sẻ cảm giác tội lỗi, xấu hổ và oán giận của họ mà không phán xét gì cả.

“Bệnh nhân ung thư thường thấy khó tha thứ cho bản thân mình bởi họ đang trải qua trải nghiệm gây ra rất nhiều áp lực về tài chính và tình cảm lên gia đình” Williamson nói. “Khi chúng tôi cho họ sự hỗ trợ, họ có thể buông bỏ rất nhiều những gì họ đang ôm giữ”.

Đôi khi các bệnh nhân nói rằng họ oán giận Chúa, nhưng hầu hết đều là vấn đề về gia đình. Dù vấn đề gì đi nữa, các giáo sĩ có thể trở thành một người ủng hộ bằng cách truyền tải những nhu cầu cụ thể của bệnh nhân cho những người còn lại của nhóm chăm sóc, hoặc họ có thể chỉ đơn giản là giữ bí mật trong sự tâm sự riêng tư.

“Gần đây một trong những giáo sĩ của chúng tôi đã kể với tôi rằng, một bệnh nhân đã chia sẻ với anh một điều mà cô ta chưa bao giờ chia sẻ với bất cứ ai khác”, Williamson nói. “Anh ta

là người duy nhất biết những gì cô ấy đang trải qua”.

Tha thứ rốt cuộc là một sự quyết định, nhưng có thể mất nhiều năm nỗ lực mới đạt được điều đó. Một số bệnh nhân có thể không bao giờ đạt được sự tha thứ, nhưng Puckett nói rằng điều quan trọng là phải kiên nhẫn với họ.

“Để tha thứ, những người khác nhau phải mất lượng thời gian khác nhau, và có lẽ một số người không bao giờ hoàn toàn đến được đỉnh điểm của sự buông xả và tha thứ”, cô nói. “Nhưng nếu họ cảm thấy có sự hỗ trợ đồng hành, điều đó sẽ làm dịu đi bất kể căng thẳng nào mà họ đang gặp phải”.

VƯƠNG ĐĂNG

Chuyện bà tàu hủ

Tàu hủ ê...ê ê ê....

Nghe tiếng rao ngân dài của bà bán tàu hủ nước đường, tôi ngồi bật dậy. Giờ này mà bà ấy rao thì chắc hẳn đã là hai giờ trưa rồi.

Ngày nào cũng thế, hễ nghe giọng rao quen thuộc của bà tàu hủ đi ngang trước cửa nhà, là tôi lại ngóng cổ nhìn lên chiếc đồng hồ. Mười lần như một, y kinh là hai giờ đúng!!

Có lẽ vì thói quen đúng giờ này mà tôi để ý đến bà chẳng? Hay là vì giọng rao trong trẻo, ngọt lịm như thau nước đường bả trắng??

Hồi đầu khi bà ấy mới đẩy xe ngang nhà, tôi chỉ chú ý đến giọng rao và cái dáng người nhỏ bé của bà mà thôi. Đó là một người đàn bà nhỏ con, khuôn mặt bé choắt cùng cái dáng gầy gò, trái ngược hẳn với giọng rao lạnh lạnh đầy sức sống...Chính tôi cũng lấy làm ngạc nhiên khi khám phá ra điều này.

Mới đầu, tôi cũng ngần ngại khi nhìn chiếc xe tàu hủ của bà. Sau đôi lần tiếp thị thử cho cô con dâu và thằng cháu nội, chúng rồi rít khen ngon làm tôi cũng háo hức muốn thử. Thật ra tàu hủ nước đường thì có lạ lùng gì đâu. Thời trẻ tôi vẫn thường được bà ngoại mua cho ăn hoài. Mà hồi xưa người ta gánh đi bán chợ không xài xe đẩy như bây giờ.

Tôi vẫn nhớ như in gánh tàu hủ nóng ngày xưa nơi đầu ngõ, mà bà ngoại tôi thường gọi vào mua. Mở nắp nồi ra là mùi thơm lá dứa bay ngào ngạt. Tôi thích nhìn bàn tay chị bán tàu hủ gọt từng miếng một trên lớp đậu bốc khói. Chị làm động tác mức cứ thoăn thoắt và nhẹ nhàng như đang chơi trò hàng gánh. Cái miếng chị dùng để mức tàu hủ nó tẹt lết, vậy mà chị mức hay thiệt. Mặt tàu hủ cứ gợn sóng rồi vơi đi, vơi đi...theo tay mức của chị. Tôi nhìn nồi tàu hủ mà tưởng

tượng đến mặt hồ, mặt biển... Chúng cứ nhấp nhô, nhấp nhô như làn sóng, trông thật là đẹp mắt vô cùng... Khi múc được hai phần chén, chị quay sang mở nồi nước đường cho vào một muống. Mùi thơm của đậu nành, của lá dứa, của chút gừng cay và nước đường ngọt lịm làm lũ trẻ chúng tôi lúc ấy mê tít thò lò. Thêm một tí nước dứa beo béo nữa thì lũ con nít chúng tôi không tranh nhau mới là lạ. Đứa nào cũng cố gắng húp cho thật lạ để còn được múc thêm chén khác... Nói không phải quá chứ mỗi lần chị bán cho nhà tôi, ngoại tôi hầu như bao giờ hết!!! Mà ngoài gánh tàu hủ nước đường quen thuộc này, cũng còn một gánh khác làm tôi mê không kém. Đó là gánh bông cỏ hạt lựu thêm tí dầu chuối thơm lừng... Ái chà, nhắc đến bông cỏ thì khỏi nói. Giờ đâu dễ gì tìm ra món ngon này, giữa bao nhiêu là rau câu, thạch dứa đang lan tràn phát triển... Tôi vẫn nhớ

như in màu bông cỏ trong trong, vàng vàng đựng trong cái thau nhôm. Người bán cũng cầm muống gọt nhẹ từng chút một trên bề mặt y như món tàu hủ nước đường. Sau đó nhẹ nhàng cho vào một chút nước đường cát được thắng trong veo. Rồi thêm ít hạt lựu trắng trắng, đỏ đỏ vào cho bắt mắt, cuối cùng là thêm tí nước cốt dứa và xít dăm ba giọt dầu chuối... Ôi, ta nói món bông cỏ này mà không có mấy giọt dầu chuối ấy thì cũng cầm bằng vất đi...!!! Tuổi thơ của tôi ngày xưa nhấp nhô theo từng gánh hàng rong, và mùi dầu chuối thơm thơm của món bông cỏ mát lạnh như thế đó...

Trở lại với chuyện bà tàu hủ. Sau dăm bận lân la, tôi được bà kể cho nghe về hoàn cảnh gia đình mình. Chồng bà ốm đau suốt, bà phải thay chồng gánh vác việc kiếm cơm. Có mấy cậu con trai lại vô công rồi nghề, thế nên đã già một đời người, bà vẫn phải hằng ngày gắn bó với cái xe đẩy này. Bà bảo bán tàu hủ nước đường bây giờ cũng phải theo trào lưu chế biến mới, khách mới chịu ăn. Ấy là ngoài nước đường, nước dứa và tàu hủ ra, còn phải làm thêm mớ trân châu cho vào.

Tôi thì tôi chỉ thích tàu hủ truyền thống, chả ưa gì mấy cục bột trong trong, dai dai, giòn giòn mà bà gọi là trân châu ấy! Vậy mà lũ trẻ lại ưa mới lạ kỳ...

Băng đi cả tuần lễ bận bịu với công việc, tôi cũng quên phắt đi bà bán tàu hủ nước đường với chiếc xe đẩy mỗi trưa đi ngang qua nhà. Không thấy xe, cũng không nghe tiếng rao quen thuộc của bà, tôi đoán chừng bà nghỉ vài hôm vì cảm mưa cảm nắng.

Thằng bé hàng xóm cạnh nhà tôi là mối ruột của bà cũng phấp phồng đợi trông. Nó ghiền tàu hủ nước đường, còn tôi thì ghiền nghe tiếng rao "tàu hủ đề...ê ê ê..." quen thuộc...

Chiều qua, đứa con dâu đón thằng cháu nội đi học về, trên tay nó cầm lủng lẳng bịch tàu hủ nước đường. Chưa kịp hỏi, nó đã bỏ bô: Mẹ hay gì chưa? Bà tàu hủ bị xe tông cả tuần nay rồi. Chiều nay thằng con bả ra bán. Nó để xe ở bên hông chợ, không đẩy đi như má nó, mẹ ơi!

Trời đất! Trái tim tôi như thót lại... Sao mà người khổ, người nghèo lại hay mắc cái eo quá vậy ???! Chắc là bà ấy lụm cụm đẩy xe khi phố đông, đường chật nên mới ra cố sự này. Con người ta cứ phải khổ vì cơm áo gạo tiền. Nhưng khổ thì cũng khổ vừa vừa,

đang này bà ấy đúng là quá khổ!!! Ăn còn lo chưa xong, giờ lấy đâu ra tiền để mà thang mà thuốc đây trời???

Thằng cháu nội đưa ly tàu hủ mời bà. Tôi nhìn ly tàu hủ, lại nhớ đến cái lưng còng còng và dáng đẩy xe của bà bán tàu hủ. Bên tai tôi như văng vẳng tiếng rao "tàu hủ đề... tàu hủ đề...ê ê ê..." quen thuộc.

Điều này chắc phải còn lâu lắm mới nghe lại được âm thanh ấy của bà....

Ta nói, cái gì đã thành thói quen thì khi thiếu sẽ cảm thấy trống trải vô cùng. Phải vậy không, tôi ơi...?!!...

CỎ HẰNG (K7)

Tháng 10/2016

Cuối tháng mười, cây điệp vàng trước nhà lại bắt đầu xanh lá, lại bắt đầu lục đục đơm bông... Vạn vật cứ theo chu kỳ thời gian mà tiến triển. Bầu trời xanh hơn, trong hơn..., không còn cái u ám, ảm đạm của những ngày mưa vừa dứt.

Tôi đang ngồi thì điện thoại reo. Mở ra thấy tin nhắn chị BL gửi nhắc viết bài cho đặc san. Trời ạ, đầu óc lúc này đương rỗng không, một chữ cũng mò không ra, làm sao mà viết được??!

Năm nào cũng ngần ấy câu chuyện về lớp về trường, kể đi kể lại hoài chắc bà con đọc cũng ngán như cơm nếp nát. Mà tôi chắc người ngán đầu tiên phải là thầy Trai và toàn ban biên tập rồi, hihi...

Nghĩ đi nghĩ lại thì thấy thương và nể phục thầy Trai quá đỗi. Không có thầy thì chắc gì vụ làm đặc san còn sống sót cho đến giờ này?? Có ai rảnh hơi đâu mà lập ban biên tập, rồi đi động viên người này, nhắc nhở người kia... viết bài cho đầy đủ. Mấy cái từ "Trung học Thủ đức" cũ mèm từ năm năm, sao lại có sức hấp dẫn ghê vậy nhỉ?!!! Bao nhiêu là chuyện kể, nói hoài, viết hoài... vậy mà vẫn chưa thấy dứt. Chuyện thương chuyện ghét, chuyện nhớ chuyện quên.. cứ như được lôi từ học bàn ra vậy đó! Mà mỗi lần lôi là một lần mới lạ à nha!!! Cái học bàn thuở thiếu thời chưa biết bao kỷ niệm. Khi thì những gói me chua, dăm ba quả cóc... Lúc lại là những bức thư e ấp chưa dám tỏ bày.

Vậy mà mỗi lần nhắc đến, là một lần khuấy lên trong ký ức đã ngủ quên những thương mến của ngày xưa ngày xưa, xa vắng lắm, xa vắng lắm....

Tháng mười, tôi ngồi đây... Nhìn trước mặt là cái cổng trường Việt Đức cũ mèm đang giương mặt thách thức

với thời gian. Một chút chạnh lòng cho cái bảng tên của trường mình. Đã lùi vào dĩ vãng chưa bốn chữ Trung Học Thủ Đức thân quen??? Hơn năm mươi năm trôi qua rồi..., biết bao nhiêu thế hệ học sinh đã rời trường, đã ra đi... Và cũng biết bao nhiêu thầy cô từng gắn bó với ngôi trường thân yêu của chúng tôi, nay cũng đã kẻ còn người mất...!!!!

Điển hình là năm vừa qua có đến hai thầy đã ra đi. Thầy Tuấn và thầy Phá. Một mất mát lớn cho gia đình nhỏ của các thầy, và cả gia đình lớn Trung học Thủ Đức chúng tôi nữa... Ôi, nghĩ lại mà buồn lắm thay!!! Dẫu biết rằng cái quy luật tự nhiên của tạo hóa là như thế, nhưng nhìn những cây cổ thụ của trường từ từ rụng, đổ ai trong chúng ta không khỏi chạnh lòng.... Rồi đây mỗi lần họp trường, lại có thêm những chiếc ghế bỏ không như thế, trách sao không khỏi bàng khuâng khi nghĩ đến...???

Tháng mười trở về. Cây điệp vàng sau những ngày thay lá lại bắt đầu đơm nụ. Rồi lá sẽ lại xanh, hoa sẽ lại vàng. Cuộc sống vẫn sẽ lại tiếp diễn như cái chu kỳ vốn có của nó. Đường vẫn đông, xe vẫn chạy, phố xá vẫn ồn ào... Riêng chỉ có mình tôi ngồi cắn bút ngẩn ngơ, đầu óc cứ như trôi xa xa tận phương nào cơ ấy...

Có tiếng còi xe bắt chợt làm giật cả mình!!!

Ờ hay! Thì ra nãy giờ mình vẫn chưa viết được gì cho bài đặc san năm nay... Biết làm sao bây giờ??? Chị BL ơi, thông cảm cho em đi nhé!!!!

CỎ HẰNG (K7)

Tháng 10/2016

Mùa xuân ơi! Tôi sẽ viết về một mùa xuân đẹp nhất trong trong cuộc sống này mà tôi từng được hưởng. Mùa xuân có nắng vàng bên sông và tiếng sóng đập vào bờ nghe ộp oạp và bình dị như không khí tôi đang thở. Nơi có cội mai vàng nội trồng từ bao năm và cứ mỗi mùa xuân về hoa nở vàng từ gốc đến ngọn. Hương mai thoang thoảng trong gió xuân vừa lạnh vừa ấm. Chút lạnh cuối đông còn sót lại. Nồng ấm vì xuân vừa thấp thoáng ngoài đầu hoa. Không khí thanh bình yên ấm trở về từ nhiều năm. Những người con trở về sống với bình an. Những người con mong làm giàu từ mảnh đất này. Từng ngày quê hương trở mình thành phần vinh hơn trước. Những bài thơ, nhạc, tranh hình ngày một dịu dàng hơn thấm đẫm tình dân tộc bắt nguồn từ đất nước bình yên này. Những hội xuân từ Bắc cho đến Nam trong suốt mùa như ca tụng vẻ đẹp vốn có của thiên nhiên và cảm ơn một năm đầy hạnh phúc qua đi rồi mong cầu năm mới tốt tươi, đầy đủ.

Mùa xuân ơi! Tôi sẽ viết về mùa

xuân có cô cô bé vừa trở thành thiếu nữ mắt xoe tròn nhìn vào tương lai. Mái tóc dài bay trong gió. Gót hồng em dẹt tương lai. Em sẽ trở thành một người tốt và có một nghề em ưa thích và thi thoảng em làm một bài thơ, một bức tranh hay đàn khúc nhạc nhẹ như tơ trời.

Tôi sẽ viết về chàng trai đáng cao vai rộng ra sức gánh giang sơn: Đất đất gấm hoa mà cha ông ta đã bao đời xây dựng và truyền lại cho chúng mình ngày hôm nay. Phải là mùa xuân cùng anh em xứng danh quê hương mình. Bước chân em đi như thánh Gióng mang an bình cho đất nước này, mang phần vinh như bao đời Lý Lê Trần.

Tôi nghe tiếng ngọng nghịu của đứa trẻ lên hai tập nói và câu đầu tiên là chúc nội vui. Nội vui vì cuộc sống bình an tứ thời, vui vì sức khỏe nội ổn định, vui vì ngày ngày dưới cội mai nội tía lá và thăm niệm Phật. Đứa trẻ nói tiếng được tiếng mất rồi xà vào lòng nội. Nội cười xòa và ôm thẳng cháu vào lòng.

Mùa xuân ơi, tôi sẽ viết ngày mai một ngày tươi sáng bớt những khổ đau trong cuộc sống: no đủ, hạnh phúc. Những khốn khó dần qua, những bất công ra đi và con người sống với cuộc sống lương thiện. Ngày an lành, đêm an lành, tứ thời cùng an lành...tôi cầu nguyện cho tất cả mọi người, cho đất nước tôi.

DIỆU HÒA (K6)

Nhìn con gái sẫm soi chiếc áo và cất vào tủ đầy những quần áo và đa dạng màu sắc khiến tôi thâm nhớ. Cách đây 40 năm, ngày tôi là con nít lên 6 tuổi thềm thường nhìn bạn mình mặc quần áo xanh đỏ và được ủi thẳng tắp. Còn tôi chỉ một bộ không ủi mặc từ chiều hôm trước và ngày hôm sau mặc bộ ấy đi học. Vâng, ngày ấy học sinh dù học trường nào cũng không mặc đồng phục. Gia đình

khá giả thì con có hai bộ cho một ngày, nghèo chỉ một mà thôi. Đa số chỉ một. Nên vào lớp học đặc trưng mùi mồ hôi chua chua cùng mùi khét nắng cộng với mùi xà bông cục đặc trưng thời chưa phát triển.

Trong khu nhà dành cho những người lao động mệnh danh xóm nhà lá mà gia đình tôi cũng là một gia đình nghèo. Ba là một y tá ở bệnh viện tỉnh, mẹ ở nhà là thợ may cùng nội trợ. Nhà tranh vách đất và xung quanh mẹ trồng nhiều loại rau để ngôi nhà xinh thêm và thêm thức ăn. Có giàn đậu ván, giàn dưa gang tây nở hoa như chiếc lồng đèn màu tím nhạt thoang thoảng nhẹ nhẹ. Phía sau có giàn mướp, giàn bầu, mấy hàng cải, rau răm, rau mùi...hương ngai ngái. Đặc biệt không biết vì nghèo hay người lúc ấy không biết ăn cắp nên nhà không có hàng rào và cửa chỉ cài then rồi đi ngủ. Cây trái ai thiếu cứ hái ăn, lá đậu ván con ai có xảy cứ hái vò lấy nước tắm. Cả xóm nghèo nhưng không khổ. Cả xóm thương nhau như anh em ruột thịt. Cuối tháng ai thiếu cứ vay mượn qua tháng có lương rồi trả và không tiền lời. Dầu đèn ai thiếu cứ sốt chia khi trời tối đến. Một người đi chợ cho hai ba nhà. Ai về quê có chút dưa chút mắm đều chia cho nhà hàng xóm. Xóm ít ai

mua thịt cá trừ ngày giỗ chạp. Tụi trẻ cũng quen không thèm thịt cá, bánh kẹo. Thi thoảng có được cục kẹo ú là ngon lắm rồi. Đầu đó có cục kẹo sữa, kẹo bạc hà khiến chúng không dám ăn. Cục kẹo bạc hà màu xanh trong khe đến là thương. Cục kẹo sữa gọi là nô ga sao mà mềm thơm quá. Có cục kẹo nó cắn làm đôi ba chia cho em. Đứa bé ngâm chảy nước miếng đầy áo. Tối đến ế a nhà này học bài, nhà kia làm toán. Không ai nói xấu ai, không ai lên mặt với ai. Cuộc sống nghèo nhưng bình yên.

Hằng ngày, con bé chỉ sáu tuổi trên tay ẵm bé năm sáu tháng tuổi và tay dẫn thêm thằng bé bốn tuổi đi xung quanh xóm ghé vào nhà này một chút nhà nọ một lát. Chúng thường tụ tập hàng ba nhà bác Cộng nơi có trảng xi măng vừa coi con cho bác vừa cùng nhau chơi. Chia nhau ra từng nhóm một. Những đứa nhỏ ngồi chơi cùng nhau bằng những bông hoa dại được hái trước đó. Và nhóm lớn la hét đủ kiểu. Chơi rờn rần lên mây, năm mười, đánh đũa, cò cò...Tiếng cười vang rần cả xóm. Ai muốn kiếm con đến đây có đủ mặt. Có đứa chưa học bài xong hay công việc chưa tròn nghe tiếng bạn vui quá liền bỏ việc chạy theo bị mẹ bắt và mang khuôn mặt

buồn so về nhà. Có đứa ham chơi chạy nhảy rách quần chảy máu đầu gối liền cõng quần giữa bạn bè và quay quần phía trước ra phía sau trong tiếng cười nghiêng ngả của chúng bạn. Và chính bạn cũng ôm bụng cười.

Trưa mười hai giờ rửa chân xỏ đôi guốc và xách cặp đi học mang theo mùi nước dãi của em đến trường. Học trường chùa. Trường do các vị sư lập ra để dạy những đứa trẻ xóm nghèo. Chiều bốn giờ về lại họp nhau cùng chơi. Chơi là chính và học chỉ là việc phụ. Sau tôi được chú tiểu kèm cặp chỉ sáu tháng tôi đọc viết được.

Mùa đông đến họ chia xẻ những chiếc áo ấm cũ nhưng lành lạnh và sạch sẽ cho nhau. Những người phụ nữ ôm con ngồi dưới nắng sưởi ấm. Cái ấm các bà hưởng từ nắng mặt trời ngày có ngày không còn những tấm áo ấm dành cho bọn trẻ chúng tôi.

Gần một năm sau ba tôi chuyển công tác về Sài Gòn. Nhà ba mẹ tôi thuê trong xóm lao động nhưng gần trường học và chợ. Lương ba không nhiều nhưng chi tiêu nhiều hơn vì nhà nhỏ không trồng thêm cọng rau nào cả. Vừa mang bụng bầu, vừa may quần áo gia công, vừa nuôi con nhỏ, con lớn. Thế rồi cũng là ngày chúng tôi vào trường trung học phổ thông. Thiếu

thốn đến cùng cực. Mẹ không thể may nhiều hơn vì nhiều năm sức khỏe mẹ đã yếu lắm rồi. Con cái mỗi đứa phụ một tay nhưng cũng thấm vào đâu với bảy anh chị em. Mẹ bươn ra chợ buôn rau cải và gạo. Mẹ phơi lưng cho trời nắng, mẹ nhường chỗ cho mấy thúng gạo vào trời mưa. Cả nắng lẫn mưa áo mẹ là nơi cho nắng đậu và mưa dừng. Chiếc áo ấy dù lạnh lắm cũng có đôi miếng vá nho nhỏ và khéo lắm. Đôi chân mẹ bằng đôi dép hai màu của hai chiếc từ hai đôi dép ghép lại. Ngày nắng chân mẹ khô quắt gót nứt, ngày mưa chân mẹ ngâm nước đến nhợt nhạt. Chiếc nón của mẹ dùng đến khi rách vành tựa chung quanh mẹ xin chiếc nón của con. Mẹ ơi ! con chưa thấy ai khổ như mẹ trong giai đoạn này. Lưng mẹ càng ngày càng cong xuống. Da mẹ đen xạm thấy mà thương.

Thế rồi ngày tôi tốt nghiệp ra trường là ngày mẹ vui nhất trên đời này. Dẫn các em tôi cũng bước theo tôi và bây giờ chúng tôi đã thành công trong cuộc đời này. Hơn bốn mươi năm mẹ nhìn ăn nhìn mặc lo cho đàn con thương yêu. Nhìn những đôi, từng cặp hạnh phúc sau những đám cưới không làm mẹ tính toán đến tóc mẹ bạc trắng nhưng mẹ cười hân hoan hạnh phúc

đón tay những đứa cháu tinh khôi đến với mẹ.

Hôm nay trời mùa đông hơi lạnh, tôi nhìn mẹ vui cùng với đám cháu ghé thăm. Mẹ hạnh phúc vô cùng. Chúng tôi ngày nào cũng ghé thăm mẹ để được nhìn mẹ, nói cùng mẹ những câu chuyện vui. Mẹ ơi! Tôi mong mẹ khỏe luôn ở bên chúng tôi để niềm hạnh phúc luôn đông đầy trong đại gia đình. Mẹ mãi mãi bên chúng con. Con cảm ơn mẹ thật nhiều vì đời con hôm nay tốt đẹp là nhờ có mẹ!

DIỆU HÒA (K6)

Ánh sáng huy hoàng, ánh sáng ơi,
Ngập tràn thế giới đến muôn nơi.
K hôn yêu mí mắt, xoa tim dịu,
Ánh sáng tràn lan, sáng rạng ngời.

Này hỡi em yêu, em có biết,
Chúng ta đang cuộc sống ta đây.
Trong tim, khúc tự tình đang trôi,
Trời rộng ngút ngàn, gió lộng bay.

Trái đất tiếng cười thêm rộn rã,
Huệ lan tươi thắm cội lung lay.
Nhấp nhô, phơi phới tràn cung gió,
Ánh sáng tựa vàng giắt cội mây.

Châu ngọc đường lung linh réo rắt,
Em ơi, ngàn lá rụng niềm vui.
Phiến này soi phiến kia ngời sáng,
Sắc khoáng tỏa lan thật tuyệt vời.

Lấp lánh dòng sông trong khói sóng,
Xò nhau chạy mãi đến chân trời.
Nước xanh dâng ngập tràn bờ bến,
Sóng bạc rập rờn xuôi viễn khơi.

**Ánh
Sáng**

VIÊN THU dịch.
Nguyên tác: Tagore.
Tập Gitanjali

Rồi con bỏ chúng ta còn lại,
Cứ thế quay lưng thẳng bước đời.
Bởi có bao trò chơi hứng thú,
Vội bạn bè thân thiết không ngơi.

Nếu thì giờ nhớ nhưng không có,
Thì chẳng có gì trách móc thay.
Còn chúng ta an nhiên biết thế,
Cũng đang trong tuổi tác già đây.

Ta đang đủ tháng ngày nhàn rồi,
Để đếm thời gian mãi lãng trôi.
Và vẫn ôm trong lòng những thú.
Mà tay không giữ nổi, nên rời.

Dòng sông chảy xiết vui ca hát,
Đập nát những gì cản trở thôi.
Nhưng núi non thì còn ở lại,
Nhớ mong nhìn đôi bóng sông trôi.
Cùng với lòng yêu mến ngậm ngùi !

Con yêu,
Ta muốn tặng con một thứ gì,
Bởi vì mình cũng sẽ trôi đi.
Theo dòng sông ở nơi trần thế,
Đời chúng ta rồi bị tách ly.

Tinh tụy cũng dành quên lãng cả,
Như ta chẳng đến nỗi điên chi.
Mong dùng quả để mua cho được,
Cái quả tim con những vụng về.

Đời hãy còn trẻ lắm con ơi,
Đường thế gian đầy vấp cút dài.
Và mỗi tình ta mang tặng đó,
Con liền một ngụm uống vơi ngay.

VIÊN THU dịch.
Nguyên tác: Tagore.
Bài The Gift ****

Những chùm thơ vụn vặt...

CỎ HÀNG (K7)

Ký ức...

Những cánh buồm ký ức...
Trôi vào miền xa xăm...
Có bao giờ trở lại
Chuyện vui buồn tháng năm...

Ta ngồi đây chờ mãi...
Cánh buồm xa.. năm nào
Mùa thu không ở lại
Để hạ buồn hư hao...

Tuổi học trò em gửi
Theo từng chiếc lá rơi
Bảng đen và phấn trắng
Ai cũng qua một thời...

Cánh buồm trôi, trôi mãi...
Tóc xanh dần phai pha
Chiều phai màu phượng nhớ
Cứ ngỡ vừa hôm qua...!!!

Ơi, cánh buồm ký ức..
Đậm nét trong hồn ta
Mãi mãi là như thế...
Những yêu thương ngọc ngà...

Riêng tặng k7
Cỏ hàng (k7)

Làm thơ...

Hôm qua trời nắng chang chang
Cỏ ngồi đếm sợi nắng vàng mộng mơ
Nào đâu mưa đến bất ngờ
Cuốn bay đi hết vắn thơ vừa tìm
Ông trời cứ thích ú tim
Chơi trò cút bắt đuổi tìm... nắng, mưa...
Thế nên từ sáng đến trưa...
Bài thơ viết dở... vẫn chưa ghép vắn...!!!

Nhớ...

Cứ ngẩn cứ ngơ cứ chờ cứ đợi...
Cứ thấy buổi chiều vơi vợi đi qua
Nỗi buồn không tên cũng khẽ thôi mà
Đang buông nhẹ xuống hồn ta mở cửa...

Đã một ngày rồi lại thêm ngày nữa
Người mong người vơi nỗi nhớ vu vơ
Có thấy xuân qua, có biết hạ về...
Có ngoảnh lại chiếc dương cầm lạc phím...

Đàn đã lỡ ... đâu cần so dây nhĩ?!
Nhịp đã chùng... thôi hẹn nữa mà chi
Cũng đã rêu phong chút kỷ niệm thừa
Sao vẫn cứ quất quay cùng nỗi nhớ...!!!

Sống chậm lại để thấy đời thông thả
Vội vàng chi mà hối hả gót hài
Trước sau gì cũng sẽ đến ngày mai
Nhanh hay vội rồi cũng đều thế cả..

Sống chậm lại để từ từ cảm nhận
Nắng dịu dàng của một sớm bình minh
Những dấu yêu vẫn ở cạnh bên mình
Xin trân trọng, kẻ thành linh vượt mắt!

Sống chậm lại dấu hoàng hôn sắp tắt
Bước từ từ kẻ vệt nắng chiều loang
Ngắm mây trôi trên những chiếc lá bàng
Rồi chợt nhớ... ngày xưa... và xưa nữa...

Sống chậm lại, bao lần tôi vẫn nhủ..
Đời ngắn dài cũng tùy thuộc bước chân
Cứ thông dong... hối hả chẳng ích gì?!
Vì sớm muộn ai chả về nơi ấy...!!!

Sống chậm lại, người ơi... xin chậm lại
Đừng ồn ào, đừng vội vã mà chi !
Để mai này mắt có khép rèm mi
Môi vẫn nở một nụ cười viên mãn...

CỎ HÀNG (K7)

Sống
chậm
lại...

Đợi thu...

Tháng tám mùa thu cây chẳng chịu trở mình
Heo may gió chả về qua ngõ vắng...
Ta ngồi với những ngày dài thăm lặng
Ngắm tuổi buồn theo những chiếc lá rơi...
Tháng tám mùa thu... ời, tháng tám tuyệt vời!
Em đâu nhĩ, có biết lòng ta đợi?!

Thu năm cũ nay đã xa vời vợi...
Tuổi thanh xuân thu đã giấu theo mùa
Để khẽ khàng sau những giọt mưa rơi
Thu chạm đáy...cho lòng ai xao động...

Tháng tám mùa thu... như vẫn còn hoài vọng
Ta vẫn thương thắm... một chiếc lá thu phai...!!!

Bình thường thôi...

Bình thường thôi, chả có gì vội vã...
Mặc ngày lên, mặc nắng sáng mưa chiều
Xe vẫn chạy, bước chân người... vẫn bước
Cuộc sống xoay vòng... gió vẫn hiu hiu...

Soi...

Viết cho Minh Ôn

Nghiêng đầu soi phù phiếm
Mặt nạ đời đánh rơi
Tiền tài và danh lợi
Thôi cũng đành buông rơi
Trần gian người có giữ
Cũng chẳng qua một đời
Cuộc chơi dân khắp lại
Có gì mà chơi với...!!!!

Con chim sẻ vẫn chuyền càn nhẩy nhót
Nắng loang dài giấu mặt giữa hàng cây
Mây ở đây và ta cũng ở đây
Mà với mãi... tâm tay dài mộng mị...

Bình thường thôi, xin em đừng suy nghĩ
Cứ an nhiên với những việc quanh mình
Thêm một ngày là thêm một bình minh
Dẫu sau đó... là hoàng hôn sẽ đến...!!!

Nhớ những giờ vãn

Ngày Chủ nhật 21/11/2004 vừa qua, thầy trò trường Trung học Thủ Đức cũ có buổi họp mặt mừng ngày Nhà giáo Việt Nam tại nhà hàng Vườn Xưa. Sau năm 1975 chúng ta mới biết có ngày “Hiến chương các nhà giáo” rồi ngày 20/11 hàng năm được chính thức coi là “Ngày nhà giáo Việt Nam”. Trên toàn quốc vào ngày này thầy trò tổ chức ngày lễ ngay trong trường nhưng các học sinh đã học xong, đã rời trường, cũng như các thầy cô đã quá tuổi, đã nghỉ dạy khi muốn gặp phải chọn được địa điểm và ngày giờ thích hợp.

Những năm gần đây nhóm học sinh cũ của trường Trung học Thủ Đức

đều có tổ chức họp mặt. Địa điểm thì khi nơi này, khi nơi khác, có lúc tại tư gia, ít lần họp ngay tại trường cũ. Thầy cô và học sinh tham dự cũng năm nhiều, năm ít. Ngày giờ thì đã có quy ước là ngày chủ nhật liền sau ngày 20/11 (vì vậy năm nay họp mặt Chủ nhật 21/11). Kỳ này có năm thầy và một cô tham dự, học trò có khoảng 50-60, đa số thuộc các khối A và B, đặc biệt một số ở xa gửi thư về chúc sức khỏe các thầy cô và thăm hỏi các bạn đồng môn, có thêm quà tặng kèm theo những lá thư nặng ân tình.

Gặp lại các bạn đồng nghiệp tôi thấy vị nào cũng già tuy tóc chưa bạc nhiều, đi lại có chậm chạp hơn trước nhưng bước chân còn vững vàng, có vị còn hát cho học sinh nghe. Phần tôi năm nay ở tuổi 80, thể lực suy giảm, đầu gối chân phải sử dụng khó khăn. Hôm vừa rồi học sinh phải đưa đón tận nhà mà lên, xuống xe cũng vất vả. Khi nói chuyện, tôi hỏi tới tuổi các học sinh thì không ai còn dưới 50, tôi chợt nhớ ra mình đã nghỉ dạy hai chục năm rồi.

Thấm thoát đã hai chục năm rồi, vậy mà mỗi lần thấy lại ngôi trường cũ, bạn đồng nghiệp xưa, nhất là khi trò chuyện với học sinh năm nào thì những kỷ niệm trong tiềm thức lại hiện ra. Rất tiếc là tôi có nhược điểm là ít

nhớ được tên các bạn đồng nghiệp dạy các môn khác và một số học trò đã học với mình. Cách đây hai năm một ông bạn có việc đi ngang qua nhà ghé vào thăm, nhìn mặt thấy rất quen mà không nhớ nổi là ai, may mà không lâu ông bạn tự giới thiệu, thì ra là thầy L. dạy toán cùng trường khá nhiều năm. Những dịp được gặp đồng học trò cũ, câu hỏi thường làm tôi bối rối là: “Thầy có nhớ con không?” (tôi lớn tuổi hơn học trò mình khá nhiều nên học thường xưng hô bằng con). Nhìn những gương mặt thật dễ thương, nghe những giọng nói thật thân quen nhưng không nhớ nổi tên, có khi nhớ lầm người nọ ra người kia, được đính chính thì lại ngượng ngùng, phải chi trò nào cũng tự giới thiệu trước khi nói chuyện với thầy cô cũ thì hay biết mấy!

Ít nhớ tên người nhưng tôi lại nhớ những lớp mình đã vào dạy. Thường là những lớp 11 xưa gọi là lớp “Đệ nhị”, lớp cuối cấp còn học văn, vì lên đến lớp “Đệ nhất” môn Văn thay bằng môn Triết. Cuối năm đệ nhị còn có kỳ thi tú tài I, kỳ thi này đặc biệt quan trọng đối với nam sinh vì nếu đậu được thì học lên lớp 12, thi tú tài, có cơ may vào Đại học và chỉ phải thi hành nghĩa vụ quân sự sau học trình ở cấp này, nếu không đậu tú tài I thì đành phải từ giả

bút nghiên. Ở cấp có kỳ thi như cấp lớp này môn nào cũng phải học thật căng, tùy theo từng ban mà hệ số điểm các môn thi cao thấp khác nhau nhưng môn Văn tối thiểu cũng là hệ số 2. Cũng vì thế mà nhiệm vụ thầy cô dạy môn Văn rất nặng. Thêm nữa trong các kỳ thi môn Văn là môn khó “ăn” điểm nên lúc dạy cũng khó ép học sinh học môn này. Có lần tôi nghe một học sinh thưa rằng: “Chúng con học ban B, môn thi toán có hệ số 4 ...”. Tôi cũng vẫn biết môn Toán có hệ số lớn mà một bài thi Toán làm đúng để đạt điểm tối đa, bài thi Văn ít định rõ được thang điểm nên điểm tối đa hầu như không có. Ở một vài hội đồng giám khảo ban Văn còn đặt ra lệ giám khảo nào muốn cho bài thi Văn từ 16/20 điểm trở lên thì phải đưa bài ấy ra “bình” trước toàn ban. Thí sinh ban B lo học Toán là đúng nhưng ta thử nghĩ nếu thí sinh ấy không viết được một bài văn điểm số xấp xỉ trung bình thì còn gì là giá trị của tấm bằng tú tài I?

Vậy làm thế nào để học sinh chú tâm vào các môn chính của Ban A hay ban B mà không lơ là việc học văn. Đến đây tôi nhớ lại những giờ đứng lớp, muốn cùng ôn lại với học trò mình.

Như đã thành thói quen, tiếng chuông chưa dứt hồi là tôi đã ra khỏi

phòng giáo viên và đi chậm về phía lớp có giờ dạy. Thấy tôi vừa đi ra học sinh lật đặt đến xếp hàng trong hành lang theo chiều dài của lớp và từ xa tôi đã để ý quan sát học sinh tập hợp. Nếu là lớp mới học Văn với thầy H. và vào những ngày đầu năm học thì việc này có hơi lè mè, nhưng chỉ sau vài lần, biết tính khó của thầy thì việc làm nhanh gọn, thường thì lúc thầy đến cửa lớp là hàng ngũ đã chỉnh tề. Việc đầu tiên là tôi nhìn lớp trưởng, thấy vui tươi là lớp ổn định, thoáng có nét nhăn nhó là lớp đang có chuyện gì thầy cần giúp giải quyết ngay. Trật tự giữ tốt, phòng học sạch sẽ thì được vào lớp sớm, ngược lại phải chấn chỉnh hàng ngũ, làm vệ sinh ... và coi như lớp bị cảnh cáo, cũng may những việc như thế rất ít khi xảy ra. Tôi là người vào lớp sau cùng, từ trên bục giảng tôi đưa mắt một lượt đến tất cả học sinh, ai đó còn lom

khom phải đứng thẳng lại, tôi để ý đến học sinh nào cố ý tránh né ánh mắt của thầy. Thường thì việc này mất chưa đầy một phút, học sinh ngồi xuống lấy sách vở ra, tôi vẫn phải coi xem học sinh làm những động tác ấy thế nào, nếu thấy ai lúng túng là rất có thể đã bỏ quên sách vở ở nhà hay chuẩn bị bài mới chưa tốt. Giây phút nghiêm trọng bắt đầu từ lúc thầy lật sổ điểm cho đến hết giờ khảo bài cũ. Thầy cầm bút đưa ra từ đầu danh sách viết theo thứ tự a, b, c, các trò hồi hộp dò theo động tác của thầy, thấy ngọn bút chậm lại ở đoạn nào là đoán ai sẽ được (hay bị) gọi lên trả bài. Tay thầy tuy rà bút nhưng mắt thầy lại nhìn về mặt học sinh, thấy ai có vẻ lo lắng thì đoán được trò ấy học bài chưa kỹ hay soạn bài chưa tốt, trò nào thấy bút thầy lướt qua tên mình mà không được gọi đến lấy làm tiếc thì đúng là đã chuẩn bị kỹ mà không được lấy điểm cao. Ngọn bút đưa lần xuống cuối trang sổ nhưng đột ngột thầy gọi một học sinh ở ngay đầu hay giữa danh sách. Hầu như cách này được áp dụng thường xuyên đến nỗi có học sinh nói đùa thầy có thêm cặp mắt ở trên trán nên vừa dò sổ điểm vừa thấy học sinh ngồi phía dưới. Riết rồi học sinh tin rằng giờ Văn nào của thầy H. mình cũng có thể bị khảo bài

bất ngờ, chỉ còn cách học kỹ bài cũ và soạn bài mới thật tốt để chuẩn bị, tôi nghĩ tuy học sinh phải làm việc nhiều thêm một chút nhưng lại tốt cho các lớp đi thi. Đến phần giảng văn thì mọi người hớn hờ ra mặt, lắng nghe và ghi chép lời giảng, một đôi khi được mời góp ý với thầy về nội dung bài. Nhớ lại có lần học thơ tả cảnh của Nguyễn Khuyến, bài được chọn giảng là “Thu điếu”. Thầy có dịp nhắc lại thể thơ Đường, mà các thi sĩ Việt Nam ưa dùng khi làm thơ Nôm, rồi bàn về nghệ thuật tả cảnh và tìm hiểu tâm trạng của tác giả. Cuối giờ, một học sinh thưa với thầy là ở tuổi của các em lại sống ở thành thị khó có thể cảm nhận được cảnh đẹp cô tịch tả cảnh trong bài thơ. Một người khác nhận xét: qua tám câu thơ không có một từ ngữ Hán cũng như điển tích cổ nào, lời thơ giản dị, trong sáng, nếu như đề bài được đặt là “Mùa thu câu cá” thì bài thơ thuần Nôm, tuyệt đẹp. Mọi người trong lớp đều cho đó là ý hay từ đó nảy ra một cuộc thi đua nội bộ để sưu tầm những bài (hay những câu) thơ “rất” Nôm và đã phát hiện thêm nhiều điều mới. Muốn làm được như thế cả thầy lẫn trò đều phải cố gắng, mà cố gắng là có tiến bộ. Ngày ấy tôi chưa nghe đến “giáo án” nhưng trước khi vô lớp dạy tôi đã soạn

bài giảng, tùy theo từng lớp mà có thay đổi để học sinh dễ tiếp thu. Khi giảng bài tôi nhìn ánh mắt của học trò để đánh giá bài soạn. Những năm học không bị thôi thúc bởi các kỳ thi (như lớp đệ tam) thì giờ học thoải mái hơn. Thầy thường kể những giai thoại văn chương, những trích đoạn từ kho tiểu thuyết Trung Hoa cho học sinh nghe, ai cũng say mê. Có thể đến bây giờ, hai ba chục năm sau, có người còn nhớ những mẩu chuyện được chọn kể như “Tam cố thảo lư” (anh em Lưu Bị ba lần cầu gió đông để thủy quân của Ngô Tôn Quyền đánh quân Tào ở Xích Bích) trích từ Tam Quốc Chí, có những mẩu chuyện trích từ nguồn khác như Đông Chu liệt quốc, Tây Du Ký, v.v... Viết đến đây tôi nhớ ra một khuyết điểm lớn của mình là hay hút thuốc ngay trong lớp vào những lúc kể chuyện. Xin tất cả học sinh thân yêu hãy thứ lỗi cho thầy và xin nói nhỏ lại là từ hai năm nay thầy đã bỏ được thói quen tai hại đó.

Giờ luận văn tôi chú trọng đến phần hình thức trong những tuần đầu năm. Tôi buộc học sinh trình bày bài làm theo một khuôn khổ nhất định, phải ghi ngày tháng rõ ràng, chép đề thật kỹ, có ô điểm và khung lời phê của thầy, lề bên trái để sửa bài rộng bằng

½ phía phải viết bài làm. Một số học sinh miễn cưỡng phải làm theo để chiều ý thầy, để khỏi bị trừ điểm, số khác hiểu rằng một bài luận trình bày cầu thả, chữ viết nguệch ngoạc dễ mất thiện cảm của người đọc mà nếu người ấy là giám khảo thì tai họa khôn lường. Chỉ cần vài lần viết luận học sinh đã tập được thói quen tốt. Cứ hai tuần có một bài làm ở nhà, hai tuần kể tiếp một bài làm tại lớp. Bài làm tại lớp cũng tập làm như khi đi thi vậy, có thời hạn rõ ràng, không được dùng tài liệu, có mang theo thì phải cất riêng. Bài làm ở nhà được tự do hơn, có tham khảo tài liệu nhưng nếu có trích văn đều phải ghi xuất xứ để tránh lỗi “đạo văn” và đặc biệt là phải nộp đúng ngày, thầy phạt và không chấm những bài nộp trễ. Thầy cũng phải chấm và trả lại bài cho học sinh đúng hạn. Luật lệ đặt ra cho cả thầy lẫn trò và được kiểm soát gắt gao. Nhiều năm, thầy chưa trễ hạn bao giờ, học sinh cũng rất ít khi phạm luật. Cũng vì gắt gao nên có chuyện làm thầy trò phải chảy nước mắt. Một lần, có một nam sinh (xin giấu tên) vốn rất khá môn Văn, luôn được điểm cao, mà sao kỳ phát bài ấy anh ta không nhận lại được bài của mình. Các bạn thấy làm lạ : anh không nộp bài làm tuần trước hay thầy bỏ sót không chấm?

Nhưng không ai dám có ý kiến gì còn học sinh ấy mặt tái mét, không dám nhìn ai. Giờ học trôi chậm chậm, nặng nề nhưng rồi tiếng chuông cũng reng lên báo hiệu giờ chơi. Tôi bước ra khỏi lớp để ý như có ai vội theo mình, và tôi đến cửa phòng giáo viên thì anh ta cũng vừa theo kịp. “Thưa thầy”. Tôi mở cặp lấy ra một bài luận đã chấm với điểm số khá cao là 14/20. “Bài của anh đây mà sao không phải chữ anh viết?”. Anh ngập ngừng như muốn phân trần điều gì lại chột im bật vì một ánh mắt từ ngoài sân chơi nhìn vào anh. Mắt anh đỏ hoe khi anh lảng lảng trở lại lớp. Giờ Văn giữa tuần anh cũng vắng mặt. Các bạn ngồi cùng bàn cảm thấy như trống trải, thầy buồn buồn lật sổ điểm như mọi khi, định điền vào chỗ ghi tên anh hai con số không nhưng ngập ngừng rồi lại thôi, vì thương học trò nên chưa nỡ phạt mà chờ tìm hiểu nguyên nhân việc phạm lỗi, dù rằng như thế là phá lệ nhưng đành vậy, mà sao vẫn không thấy yên tâm. Sáng hôm sau, trong giờ chơi nghe lớp trưởng báo cáo là trò ấy bệnh và nhận xét thêm bệnh thì ít mà chán nản muốn bỏ học thì nhiều. Tôi nói tim. Việc nghiêm trọng đến thế sao? Liệu mình có quá gắt không? May mà đến trưa khi tôi ra về thì một nữ sinh,

tay cầm xấp giấy, đứng đón phía ngoài cổng trường đến gặp. “Con xin chịu lỗi với thầy ... cuối tuần trước nghe anh ấy bệnh, con đến thăm, gặp lúc anh ấy lên cơn sốt, chân tay run rẩy và trên bàn học có bản nháp bài luận đã viết sẵn này. Con đề nghị chép lại bài vào khuôn giấy kẻ sẵn giùm anh để kịp nộp cho thầy đúng hạn. Anh miễn cưỡng phải đồng ý vì không còn cách nào khác. Không ngờ ... lỗi tại chúng con không can đảm để thú thật với thầy chuyện này sớm hơn”. Nghe rõ chuyện tôi thấy người nhẹ nhõm hẳn, sẵn sàng tha thứ và nhấn lời giục học sinh phạm lỗi đi học tiếp. Khi gặp lại, cả thầy và trò đều muốn giấu cặp mắt

ướt nhưng rồi cả lớp ai cũng thấy và thông cảm.

Dù có bị ép nhưng học sinh các ban A, và B vẫn phải chuyên tâm vào các môn là Toán, Lý, Hóa và Sinh vật nên Văn hay có điểm thấp, thường chỉ khoảng phân nửa số bài viết đạt điểm trung bình trở lên. Thầy chấm bài đều tay như khi chấm ở các hội đồng thi, để qua điểm số học sinh lượng được sức mình, phần lý thuyết về văn nghị luận luân lý, phổ thông hay văn chương thường đi theo những giờ trả luận. Tuy là lớp cuối cấp còn học văn nhưng thầy vẫn ôn tập cách chọn, dùng từ và ngữ pháp cùng lúc với cách bố cục một bài nghị luận. Chú trọng nhiều đến thực hành, tôi thường ví học lý thuyết luận văn như học đánh cờ tướng để biết cách xếp bàn cờ và đi quân nhưng muốn đánh cho khá phải thực hành nhiều, để trở thành danh thủ phải dày công tập luyện thêm có năng khiếu. Tập đánh cờ như tập làm văn, đi sai nước là hư một ván cờ, viết lạc đề là làm hỏng cả bài văn. Tôi luôn nhắc nhở học sinh chép đề cẩn thận, tập trung suy nghĩ vào những từ quan trọng trong đề để tìm đủ ý cho một bố cục hợp lý. Phải tập viết đúng trước khi viết hay, cách tốt nhất là dùng lời văn giản dị, trong sáng để diễn ý. Học sinh

được nghe kể Anatole France, văn hào Pháp nổi tiếng nhờ viết dễ, Bạch Cư Dị, thi hào Trung Hoa làm thơ rất bình dân và thi sĩ Nguyễn Khuyến ở nước ta được các nho sĩ đương thời trọng vọng mà lại gần gũi với người nông dân quê ông, nhờ văn phong giản dị. Tôi chỉ cố gắng cho học sinh khá có thể lấy điểm môn Văn bù cho môn thi khác, học sinh còn đang kém có thể đạt điểm trung bình. Tham vọng chỉ có bấy nhiêu mà khi học trò đi thi tôi lo lắng như chính mình đi thi vậy.

Nhìn lại những năm dạy ở trường Trung học Thủ Đức tôi thấy hài lòng với công việc được giao phó. Không tham dự vào Ban Giám hiệu, trừ vài năm có chân trong hội đồng kỷ luật, tôi được dồn tâm sức vào việc truyền thụ kiến thức cho lớp trẻ và tự đánh giá là mình đã tròn nhiệm vụ của một nhà giáo bình thường. Phần thưởng tôi nhận được là sự kính trọng của học sinh. Qua nhiều năm dài tôi chưa từng phạt học sinh vì nóng giận. Với tôi, học sinh vừa sợ vừa mến, sợ vì thầy nghiêm khắc, mến vì thầy gần gũi và hết lòng với mình. Mến mà sợ tạo nên một khoảng cách cần thiết để cả thầy lẫn trò làm tốt bổn phận của mình cho đến nhiều năm sau khi rời ghế nhà trường, học trò không nói là đã trưởng

thành mà đang sắp bước vào tuổi già, có người đã có cháu nội, ngoại mà khi gặp thầy vẫn rụt rè như thuở nào. Bản thân tôi đối với các thầy cũ cũng thế.

Tôi nói mình hoàn thành nhiệm vụ truyền thụ kiến thức văn học và cư xử hợp đạo cho lớp trẻ nhưng ước mơ thì chưa thực hiện được. Trong số học sinh cũ có người nối nghiệp thầy không biết có ai cùng một ước mơ như thầy? Đó là làm cho học sinh biết trân trọng Tiếng Việt và thật yêu quý văn học Việt Nam. Có được niềm đam mê mới kiên trì khảo sát ngôn ngữ dân tộc để hoàn thiện và thống nhất tiếng nói ba miền và Văn học qua các thời kỳ lịch sử để xác định những luồng tư tưởng đã tạo nên nền văn hiến Việt Nam. Trước kia tôi dự định khi nào nghỉ dạy sẽ xin tham gia vào công cuộc ấy, một công cuộc cần đến sự góp sức của tất cả mọi người có tâm huyết nhưng rồi hoàn cảnh riêng (nhất là tình trạng sức khỏe) đã không cho tôi được toại nguyện.

Bây giờ chúng ta đã có Viện Ngôn ngữ bên cạnh Viện Văn học, cả hai đã và đang hoạt động tích cực. Mới đây báo chí nói đến sinh hoạt của câu lạc bộ các nhà ngữ học trẻ ở thành phố, xin hoan nghênh và đặt kỳ vọng vào các bạn.

BÙI HỮU HUÂN

(trích kỷ yếu 2005)

Bài xướng:

Lưu Luyến

Lưu luyến bên nhau chẳng muốn rời,
Chao ôi! Buồn quá lúc chia phôi.
Ngập ngừng cất bước khôn ngăn lệ,
Bịn rịn chia tay khó thoát lời.
Kể ở, thuyền neo đầu bến nước,
Người đi nhận lạc cuối chân trời.
Nghìn trùng xa cách sầu đôi ngả,
Thương nhớ nhau chi, lưỡng ngậm ngùi.

QUANG TUẤN

Bài họa:

Biệt Ly

Mình nắm tay nhau chẳng muốn rời
Bạn đi buồn quá lúc chia phôi
Ngập ngừng chân bước trao câu chúc
Lưu luyến tay chào tiễn mấy lời
Anh đến anh đi đầu tháng chạp
Tôi ngồi tôi đợi cuối chân trời
Mai này nếu có còn tìm lại
Xin giữ cho nhau những ngậm ngùi!

Cảm tác nhân đọc bài LƯU LUYẾN của Quang Tuấn
(ghi lại buổi chia tay với anh tại quán cà phê HO, San Jose trước
khi anh ấy mất độ 2 tháng)

NGUYỄN CANG (2/2/2016)

Bài xướng:

Chiều Lữ Thử

Nắng ngủ trên cành đồ giấc say
Giục chim về tổ tiễn chân ngày
Chiều còn băng lãng bên bờ vắng
Đêm vội nhá nhem suốt dặm dài
Lẻ gót tha hương mờ cát bụi
Nghe sầu viễn xứ mịt trời mây
Cho ta xin khói hoàng hôn trước,
Ấp ủ hồn quê thương nhớ đầy.

QUANG TUẤN

(trích tập thơ Quê Hương của Quang Tuấn, trang 17).

Bài họa:

Buồn Lữ Thử

Nắng chiều rớt nhẹ giục hồn say
Mấy cánh chim bay tiễn cuối ngày
Mấy tim hoàng hôn giăng phở vắng
Đêm mờ sương giá trải đường dài
Bước đi chân mỏi trời nghiêng dốc
Nghĩ đến thân gầy tóc kết mây
Mong ước thời gian quay trở lại
Về quê ta tắm nước sông đầy!

Họa thơ Quang Tuấn (sau khi anh mất mấy ngày)

NGUYỄN CANG

Vương Đăng tưởng nhớ và giới thiệu anh Quang Tuấn

*Một con người đầy lòng nhân ái
Một nhà thơ có những bài dịch
và câu thơ đáng thưởng thức*

Anh Quang Tuấn đang nói về thơ.

Anh Quang Tuấn tên thật là Trần Quang Tuấn, sinh quán Gò Công; Tốt nghiệp Đại học Sư phạm Sài Gòn và cử nhân Văn khoa (Đại học Văn khoa - Sài Gòn); đã dạy các trường Trung học Công lập: Tân An (Long An), Thoại Ngọc Hầu (Long Xuyên) và giữ chức Hiệu trưởng trường Trung học Thủ Đức từ năm 1973. Năm 1992, anh Quang Tuấn qua định cư tại California (Hoa Kỳ). Anh Quang Tuấn mất ở California, gần San José, vào đầu tháng 3-2016.

Thi phẩm của anh Quang Tuấn gồm có: Hòa Diệu, Về Nguồn, Thơ tình Quang Tuấn, Phù Du, Quê Hương, Cõi Trần, Vấn Vương, v.v...

Đôi dòng tản mạn:

Lòng Yêu thương

Những khi buồn tôi ưa suy nghĩ tản mạn, viễn vông lắm. Điều tôi thường liên tưởng đến nhất đó là sự yêu thương giữa mình với mọi người trong cuộc sống này.

Tôi muốn viết ra những gì chan chứa trong lòng, nhưng tiếc thay tôi chỉ là nhà giáo bình thường chớ không phải một học giả hay một triết gia uyên bác nên khó viết ra cho được rõ ràng, đầy đủ, mong quý bạn thông cảm cho.

Tôi nghĩ rằng nếu Thượng Đế hỏi tôi: Con hãy cho Ta biết cái gì con cho là đặc ân quý báu nhất mà Ta đã ban tặng cho loài người chúng con?

Tôi sẽ sụp đầu lạy Ngài ba lạy và thưa rằng: “Thưa Thượng Đế ngoài hình hài đẹp đẽ và trí óc thông minh Ngài đã tạo nên con người, đặc ân quý báu nhất chính là lòng yêu thương mà Ngài đã ban cho chúng con. Vì con nghĩ nếu thế giới này không có tình thương thì nhân loại sẽ đi về đâu? Nếu cuộc đời này thiếu tình thương thì còn

ý nghĩa gì nữa? Và riêng con mỗi khi cảm thấy yêu thương và được yêu thương thì sung sướng và hạnh phúc hơn bao giờ cả...”.

Tôi cũng cảm thấy: Tình thương sao nó rộng lớn quá, bao la quá khó cho mình định nghĩa rất ráo được. Trong ta có biết bao nhiêu thứ tình mà mỗi thứ tình đều có hương vị, sắc thái riêng của nó không thể lấy cái này thay thế cái kia được. Nào là tình thương đối với quê hương xứ sở, với gia đình, với bè bạn, với người yêu, với thiên nhiên vạn vật và một thứ tình thật mênh mông nữa đó là tình thương giữa con người với con người với nhau còn gọi là tình nhân loại.

Tôi còn nhớ năm học lớp 12 một ông Thầy đã dạy chúng tôi về lòng yêu thương thế này: Các con ơi! Các con nên biết: “Yêu thương và được yêu thương là nhu cầu tình cảm thâm sâu nhất, cần thiết nhất của con người, thiếu nó ta sẽ hụt hẫng, cô đơn và khổ sở vô cùng. Đó là bờ bến hạnh phúc gần nhất để ta đi tìm, v.v.v...”.

Về sau, tôi lại gặp ý nghĩa tương tự như vậy trong quyển sách Đắc Nhân Tâm của triết gia Dale Carnegie mà ông thường nhắc đi nhắc lại nhiều lần...

Càng lớn lên ý thức được việc đời thì tôi mới hiểu tại sao Phật Thích Ca, Chúa Jésus được người đời tôn thờ

muôn thuở dù một người cầm bình bát đi khát thực, một người áo vải, dép rơm không tiền tài, thế lực chi cả. Nếu không phải là nhờ hai Ngài dạy điều cao quý nhất trên thế gian này là lòng yêu thương hay sao? Phật dạy ta lòng Từ bi hỷ xả, Chúa dạy lòng Bác ái vị tha, chung qui cũng đều là tình thương đối với mọi người và vạn vật mà nhà Phật gọi chung là chúng sinh...

Ông Lão Tử cũng có nói câu giống như vậy: “Ngã hữu tam bửu trì nhi bảo chi: nhất viết từ, nhị viết kiệm, tam viết bất cảm vi thiên hạ tiên”. Ta có ba điều quý báu để gìn giữ: nhất là lòng yêu thương, nhì là cần kiệm (hạn chế), ba là không cho thiên hạ cảm thấy ta trên trước hơn họ.

Trong thời gian gần đây, tưởng cũng nên nhớ đến hai Vị được mọi người trên thế giới tôn kính, tiếc thương, sau khi qua đời đó là: Mẹ Térésa người Ấn Độ và công nương Diana người Anh, chẳng qua vì suốt đời hai vị tận tình hy sinh, cứu giúp những người nghèo khổ, bệnh tật, v.v..

Về Việt Nam tôi cũng thường gặp quý ni cô, quý Soeur ở các trại: người mù, phong cùi, trẻ em mồ côi, người già khuyết tật... Quý vị ấy hy sinh tuổi trẻ của mình để suốt đời săn sóc dưỡng nuôi những người bất hạnh. Đừng tưởng họ buồn, không đâu! Họ vui vẻ

lắm cơ! Họ không sống cho mình mà cho người khác, sống có mục đích, có lý tưởng. Thật tình, trước họ tự nhiên tôi tự thấy mình quá bé nhỏ và họ rất vĩ đại vì tôi không bao giờ có thể làm được như họ bởi đòi hỏi quá lớn lao: “Thương người như thể thương thân...”. Tôi liên tưởng: dù quý vị ấy không mặc áo cà sa, không khoác áo nhà dòng... nhưng bằng hành động âm thầm như vậy, quả xứng đáng là những bậc Chân Tu, khỏi cần thuyết pháp cũng nêu được lẽ Đạo cao thâm.

Đối với những người có lòng quảng đại như vậy thì hạnh phúc đồng nghĩa với từ tâm rồi vì: hạnh phúc khác nào nụ hôn, muốn trọn vẹn cần phải có người khác cùng chia sẻ, chứ không thể đơn độc một mình mà có được.

Dù không định nghĩa rõ ràng được tình thương nhưng tôi cũng xin mạo muội tìm xem những đặc tính và biểu tượng tình cảm nào có liên quan đến lòng yêu thương ra sao? Xin lần lượt kể ra dưới đây:

1. Yêu thương là tưởng nhớ:

Hễ yêu thương ai là ta luôn tưởng nhớ đến người ấy dù nghìn trùng xa cách đi nữa, “*tam tứ song cũng lợi, thập lục đèo cũng qua*” để được gặp nhau cho thỏa lòng tưởng nhớ, chứ sao. Ăn món gì ngon ta cũng nhớ đến người ấy. Đi chơi đâu cũng nhớ tới người ấy,

nếu không có người ấy thì ta nghe thiếu vắng làm sao! Nói gì khi cặp tình nhân sống xa nhau thì nhớ đêm nhớ ngày, nhớ quên ăn quên ngủ... họ mắc chứng bệnh gọi là Tương Tư rồi. Cầu trời trong chúng ta đừng có ai mang chứng bệnh Thầy chạy này như Xuân Diệu than thở:

Anh nhớ tiếng, anh nhớ hình, anh nhớ ảnh

Anh nhớ em, anh nhớ lắm em ơi!

Trước kia, sau khi vợ chết, tôi đau khổ quá mới tìm đến một vị sư ông nhờ khuyên giải và được ông khuyên: “Con có thương thì thương chớ đừng có nhớ.” Tôi nói thầm trong bụng: trời đất quý thần ơi! Thương là cha nội của nhớ làm sao tách làm hai bây giờ? Hễ thương thì bắt nhớ mà nhớ thì bắt thương. Thiết tưởng trong tình bạn cũng như tình yêu khi xa cách nhau, nên dành khoảng thời gian nào đó để nhắc nhở, quan tâm đến nhau hầu giữ tình thương được đậm đà... Đâu cần chi nhiều: vài hàng thư hàn huyền tâm sự, một cú điện thoại hỏi thăm, một món quà nho nhỏ gửi tặng, một lời nói thân tình, v.v., từng ấy thôi cũng thầm nói lên được nhiều tình thương dành cho nhau mà ta còn tiếc rẻ sao?

2. Yêu thương là hiến dâng:

Sau tưởng nhớ hai đặc tính rõ nét khác của lòng yêu thương phải nói là

niềm mong muốn hiến dâng và chiếm đoạt, và hai mặt tình cảm này luôn mâu thuẫn, đối nghịch nhau vô cùng. Khi thương yêu ai tôi muốn ban tặng hay hiến dâng những gì tôi có cho người ấy mà không chút do dự, luyến tiếc dù họ không xin xỏ hay đòi hỏi chẳng nữa. Ta tặng người bạn cái đồng hồ tay làm quà sinh nhật chẳng hạn. Cảm thấy vui sướng trong lòng biết bao vì ta gửi tình thương đến người ta thương và cũng chưa chắc gì cái vui của người nhận, người được tặng bằng cái vui của người gửi tặng? Cha mẹ suốt đời tận tụy nuôi dưỡng, dạy dỗ mong “thành nhân chi mỹ” mà có bao giờ than thở, kể công đâu? Trái lại rất vui sướng trong lòng vì hy sinh tất cả cho con. Người con gái khi yêu có khi dám hiến dâng trinh tiết cho người tình dù biết rằng tiết trinh quý báu nhất của đời mình. Người chiến sĩ xông pha nơi trận mạc coi thường cái chết là để bảo vệ Tổ Quốc mến yêu. Ôi sự ban tặng, hiến dâng làm cho con người thêm cao cả biết chừng nào!

Thật vậy, khi yêu thương ai mà ta cứ tính toán, so đo lợi hại, hơn thiệt, làm ơn để mong được trả ơn, thì đâu có đúng nghĩa thật sự yêu thương.

Một du khách người Anh khi sang Tây Tạng về đã kể lại câu chuyện làm tôi không khỏi cảm động. Câu chuyện

như sau: Khi đi dọc đường ông ta gặp một bà lão ăn xin gầy yếu, xanh xao có vẻ đói khát. Sẵn có ổ bánh mì thịt mang theo, ông ta liền bố thí cho bà lão. Bà cầm lấy cúi đầu cảm ơn rồi nhai ngấu nghiến coi bộ rất ngon lành. Chợt đâu có con chó nhỏ chạy lại nhìn bà ăn mà tỏ vẻ đói khát, thêm thường lắm. Không chút do dự bà lão liền bẻ nửa khúc bánh chia cho con chó. Du khách liền nghĩ: Ta lấy của dư tặng bà lão, còn bà lấy cái thiếu, cái cần để sống tặng cho con chó đói; vậy việc bố thí bên nào có nhiều ý nghĩa hơn?

3. Yêu thương là chiếm đoạt:

Kể lòng muốn hiến dâng, đặc tính rõ nét thứ hai của yêu thương tôi muốn nói đến ấy là sự mong mỏi chiếm đoạt. Khi yêu thương ai ta rất quý trọng và muốn người ấy phải là riêng của ta, độc nhất của ta; do đó mới dễ sanh ra tật ghen tuông, ganh tị ... Nói chi mấy bà khi thấy chồng mình đi cặp với bóng hồng nào đó thì làm sao khỏi nổi sung thiên lên được?

Có một người em gái họ hàng hỏi tôi một câu thật hóc búa khó trả lời như vậy: “Anh ơi! Làm sao hiểu mình có yêu ai đó thật sự hay không? Tôi thật lúng túng nhưng rồi cũng ấp úng được: Thí dụ nếu đi shopping thấy chiếc cà vạt quá đẹp mà em tiếc tiền không dám mua tặng người yêu trong khi anh ấy

thiếu. Thí dụ nếu thấy anh chàng ta cặp bồ với cô gái khác mà em không nổi sùng tam bành, lục tặc, v.v., tức là chưa phải yêu thật sự vì không muốn giành phần hiến dâng và cũng không mong chiếm đoạt là chưa chắc đã yêu thật sự. Em ơi! Em có thể chia tiền chia bạc cho người khác thì được, chớ đâu bao giờ chịu chia người yêu cho ai: Sức mấy!

Giờ đây, tôi thiết tưởng cũng cần nhắc đến bà Gina Lombroso tác giả người Ý đã lãnh giải thưởng Nobel qua tác phẩm Tâm Hồn Phụ Nữ. Trong quyển này có đoạn bà phân biệt rõ ràng hai đặc tính ấy khác nhau như thế nào giữa nam giới và nữ giới? Sau khi nghiên cứu và phỏng vấn nhiều ngàn phụ nữ đủ các lứa tuổi và đủ giai cấp trong xã hội bà kết luận rằng: “Tình thương của người đàn ông nặng phần chiếm đoạt hơn là phần hiến dâng. Còn Tình thương của người đàn bà thì trái lại nặng phần hiến dâng hơn phần chiếm đoạt”. Riêng tôi cũng nhận thấy: Thường thường nam giới hễ một khi đối tượng gây khổ mình quá thì bắt đầu chán nản.

Người cha cũng biết thương con nhưng làm những việc lắt nhắt không tên như cho con bú, thay tả, dỗ con ngủ, thức khuya, dậy sớm săn sóc lúc con đau... thì không thể nào chịu khó bằng người mẹ. Người đàn bà trái lại

càng khổ cực với đối tượng chừng nào thì càng yêu thương nhiều chừng ấy. Người mẹ sẽ yêu thương đứa con tàn tật nhiều hơn cả vì bà có nhiều khổ cực với nó. Trong chiến tranh nhiều nữ bác sĩ lấy lính binh nhì làm thương bởi vì tận tụy săn sóc lâu ngày mà đem lòng yêu thương. Bà G.Lombroso còn cho biết: “Người phụ nữ cảm thấy sung sướng nhất, hạnh phúc nhất không phải là lúc được thiên hạ vỗ tay hoan nghinh mà chính là lúc chồng con trong lòng âu yếm nó, cho nó bú; lúc được nằm trong vòng tay êm ái, hay săn sóc, lo lắng người mình yêu”.

Gương bà Trần Tế Xương::

Quanh năm buôn bán ở ven sông

Nuôi lấy năm con với một chồng!

Ai bảo nuôi chồng con là khổ? Nuôi chồng con sung sướng lắm chứ! Bà sẽ trả lời chúng ta như vậy! Riêng tôi thì tin rằng: Thượng Đế sinh ra người phụ nữ mềm mỏng, dịu dàng là để tượng trưng cho sự che chở, yêu thương trong cõi trần này ... Tại sao khi chúng ta đau khổ không tìm người đàn ông để cầu xin, kêu cứu mà tìm người đàn bà? Thay vì tìm Phật tìm Chúa là đàn ông ta lại tìm Phật Bà Quán thế âm hoặc Đức Mẹ Eva Maria, đều là đàn bà cả? Vị thần tình yêu (theo Tây phương) cũng là người đàn bà nốt đó là Nữ thần Aphrodite còn gọi là Venus hay Vệ Nữ

thật là hợp tình hợp lý quá đi thôi.

Ngắm bức tượng điêu khắc La Piéta của Michael Angelo Đức Mẹ Bồng Chúa trên tay sau khi chịu khổ trên thánh giá, tôi vô cùng xúc động vì cảm nhận được lòng yêu thương, che chở của người Mẹ, người phụ nữ thật bao la, vĩ đại biết dường nào!

Trong việc làm phước thiện cũng vậy, tôi vẫn thường thấy đa số là phụ nữ hăng hái tham gia, còn nam giới thì thưa thớt. Như vậy tình thương của nữ giới chẳng phải là vị tha nhiều hơn tình thương nam giới hay sao?

Gắm lại tình thương ta ban phát đâu bao giờ mất, nó sẽ thấm thía mãi trong lòng người như nước mát thấm vào lòng cây cỏ khô hạn. Đời là tấm gương mà: Ta mỉm miệng cười thì trong gương sẽ mỉm miệng cười lại; ta giờ quả đắng tay thì trong gương sẽ đáp lại ta giống hệt như vậy. Ta ban phát tình thương tất nhiên là cùng lúc ấy thu nhận được tình thương rồi cần gì phải chờ mong người đáp lại? Phải chăng tình thương cũng lây lan, truyền nhiễm nên có câu ca dao:

Gió đưa trăng thì trăng đưa gió

Ta thương người, người đó cũng thương ta.

Phân kết: Mẫu người dễ thương

Để đúc kết, tôi xin kể chuyện về: mẫu người dễ thương như thế nào mà ai

cũng quý mến: Trước kia, có ông Năm Tiên nhà ở cùng đường, cùng xóm với tôi sát bên cạnh làng Đại Học Thủ Đức. Khi tôi biết ông thì ông đã trên 80 tuổi rồi. Dù tuổi cao, dù ở biệt thự, dù giàu nhất xóm nhưng lúc nào ông cũng giữ thái độ nhã nhặn, khiêm tốn, với mọi người dù già trẻ bé lớn, dù giàu hay nghèo không cần phân biệt. Gặp ai ông cũng luôn tươi cười, niềm nở hỏi chào. Ông thường cho gạo những người nghèo khổ trong vùng, đi chùa cúng Phật và sốt sắng tham gia những việc phước thiện giúp người tàn tật khó khổ. Ông nhìn mọi người không phải bằng con mắt mà bằng con tim rộng mở. Một năm nọ vợ ông qua đời, dù chưa quen nhưng vợ chồng tôi có đến phúng điếu qua tình chòm xóm. Tưởng sao? Vài hôm sau ông mặc áo dài, bịt khăn đóng trình trọng đến nhà tôi để cảm ơn làm chúng tôi hết sức ngại ngùng và cũng hết sức cảm động...

Thời gian sau chúng tôi thường lui tới gần gũi ông nhưng chưa bao giờ nghe ông phê bình, chỉ trích hay nói xấu về ai cả. Lúc đó, ở cuối xóm có anh chàng tên Hùng khoảng gần 40 tuổi là dân bất lương, vô nghề nghiệp, nhiều tiền án trộm cắp mà mọi người gọi anh theo tiếng bình dân là “loại đá cá lặn dưng”. Anh ta luôn say sưa giấc mộng, đánh vợ chửi con, ngang ngược không

ai chịu nổi. Thế mà hôm đám tang vợ ông, anh ta đến lạy quan tài bà và khóc bù lu bù loa như mẹ chết. Chúng tôi phục ông Năm sát đất không biết làm cách gì mà ông thu phục được con người bất lương như vậy? Khi đau nặng biết không còn sống bao lâu nữa ông bèn gọi con cháu và kẻ ăn người làm trối rằng: Ông đã già quá rồi nên thường lắm cảm. Nếu ông có la rầy oan ức hay làm gì các con buồn thì bỏ qua cho ông... Có lẽ nhờ sống với lòng chan hòa yêu thương như vậy nên ông thọ được 92 tuổi. Ông chết đi mọi người đều nhắc nhở thương tiếc và với chúng tôi ông mãi là người cha già để chúng tôi học tập cách tiếp nhân xử thế ở đời.

Trước khi chấm dứt, xin mượn lời của đại văn hào Pháp Victor Hugo: “Chúng ta tìm được tốt đỉnh hạnh phúc là khi nào cảm nhận được rằng ta được mọi người yêu thương”.

Nếu một ngày nào đó khi vĩnh viễn ra đi, nhất định tôi sẽ mỉm cười và cảm ơn Thượng Đế lần cuối rằng “Con đã sống, đã biết yêu thương quê hương đất nước, yêu thương con người và cuộc đời này theo ý Ngài mong muốn khi tạo ra loài người chúng con...”.

Thơ là gì?

Trăng là thơ trên trời
Hoa là thơ dưới đất
Xuân là thơ của đời
Em là thơ của tôi!

What is the Poetry?

Moon is the poetry in the sky
Flowers, the poetry on the earth
Spring, the poetry of the life
And you, the poetry of mine!

Giới thiệu

Vài bài thơ của Thầy Quang Tuấn

Il pleure dans mon cœur

PAUL VERLAINE

Il pleure dans mon cœur
Comme il pleut sur la ville
Quelle est cette langueur
Qui pénètre mon cœur.

O bruit doux de la pluie
Par terre et sur les toits
Pour un cœur qui s'ennuie
O le chant de la pluie!

Il pleure sans raison
Dans ce cœur qui s'écoeur
Quoi! Nulle trahison
Ce deuil est sans raison.

C'est bien de la pire peine
De ne savoir pourquoi?
Sans amour et sans haine
Mon cœur a tant de peine.

Lệ rơi trong tim tôi

QUANG TUẤN dịch

Lệ rơi trong tim tôi
Như mưa rơi ngoài phố
Nỗi buồn nào chơi vơi?
Thấm thía cả tim tôi.

Ôi tiếng mưa nhẹ rơi
Trên thềm và trên mái
Cho con tim ngậm ngùi
Ôi tiếng nhạc mưa rơi!

Lệ cứ rơi vu vơ
Trong tim này thổn thức
Sao! Tình phụ bao giờ?
Mà sầu này vu vơ.

Thật vô cùng khổ đau
Vì đâu nào ai biết?
Không thương không ghét nhau
Mà quấn thắt tim đau.

BÀI THƠ BẤT HỦ HOÀNG HẠC LÂU CỦA THÔI HIỆU

Bài thơ Hoàng Hạc Lâu là một trong những bài thơ Thất ngôn nổi tiếng của thời nhà Đường. Theo tục truyền vào thế kỷ thứ 6 trước Tây lịch có một tiên ông cưỡi hạc vàng đến bãi sông Trường Giang, sau đó ít lâu Ông cưỡi hạc vàng đi mất. Về sau Lâu Hoàng Hạc được dân chúng xây dựng trên ghe nhô đá cũng có tên là Hoàng Hạc thuộc huyện Vũ Xương tỉnh Hồ Bắc vào năm 223 sau Tây Lịch.

昔人已乘黄鹤去，
Tích nhân dĩ thừa hoàng hạc khứ.
此地空余黄鹤楼。
Thử địa không dư Hoàng-hạc lâu.
黄鹤一去不复返，
Hoàng hạc nhất khứ bất phục phản.
白云千载空悠悠。
Bạch vân thiên tải không du du.
晴川历历汉阳树，
Thanh xuyên lịch lịch Hán-dương thụ.
芳草萋萋鹦鹉洲。
Phương thảo thê thê Anh-vũ châu.
日暮乡关何处是？
Nhật mộ hương quan hà xứ thị？
烟波江上使人愁。
Yên ba giang thượng sử nhân sầu.

Người xưa đã cưỡi hạc vàng bay xa
Nơi đây còn trơ lầu Hoàng Hạc
Hạc vàng một đi không trở lại
Mây trắng nghìn năm vẫn bay trên không .

Sông tạnh in rõ cây thành Hán Dương
Cỏ xanh dày đặc bãi sông châu Anh Vũ
Trời đã chiều tối, quê hương biết nơi đâu?
Khói sóng trên sông khiến người sầu thương.

1. LẦU HOÀNG HẠC

(Tản Đà dịch)

Hạc vàng ai cỡi đi đâu
Mà nay Hoàng Hạc riêng lầu còn trơ.
Hạc vàng đi mất từ xưa
Nghìn năm mây trắng bây giờ còn bay.

Hán Dương sông tạnh cây bày
Bãi xa Anh Vũ xanh dày cỏ non.
Quê hương khuất bóng hoàng hôn
Trên sông khói sóng cho buồn lòng ai.

2. LẦU HOÀNG HẠC

(Trần Trọng Kim dịch)

Người đi cỡi hạc từ xưa
Đất này Hoàng Hạc còn trơ mái lầu
Hạc vàng đi mất từ lâu
Nghìn năm mây trắng một màu mênh mông

Hán Dương cây bóng lòng sông
Bãi kia Anh Vũ cỏ trông xanh rì
Chiều hôm lại lắng tình quê
Khói lan, sóng vỗ ử ê nổi sầu.

3. LẦU HOÀNG HẠC

(Khương Hữu Dụng dịch)

Ai cỡi hạc vàng đi mất hút
Trơ lầu Hoàng Hạc chốn này thôi
Hạc vàng một đã đi, đi biệt
Mây trắng nghìn năm bay chơi vơi.

Sông tạnh Hán Dương cây sáng ửng
Cỏ xanh Anh Vũ bãi xanh ngời
Hoàng hôn về đó quê đâu tá
Khói sóng trên sông nào dạ người.

4. LẦU HOÀNG HẠC

(Quang Tuấn dịch)

Người xưa cỡi hạc khuất chân mây
Lầu Hạc trơ vơ mãi chốn này.
Một thuở hạc vàng đi chẳng lại
Nghìn năm mây trắng bay còn bay.

Hán Dương, cây thăm soi sông tạnh
Anh Vũ, cỏ xanh dẹt bãi đầy.
Đâu hỡi quê hương chiều lỡ thứ?
Trên sông khói sóng, gợi sầu ai.

Lời bàn của Hoàng Phong (Pháp, 2007):

Theo thiển ý của tôi thì lấy thể thơ Đường luật mà dịch ra bằng thể thơ Lục Bát thì dù sao cũng mất đi phần lớn âm hưởng và cách kết cấu từng câu thơ của bản chính Đường luật.
Riêng câu thứ 3 : Hoàng hạc nhất khứ bất phục phản (Hạc vàng một đi không trở lại) thì 3 bài dịch đầu đều dịch không đúng nghĩa lắm chỉ có bài thứ 4 cuối cùng là dịch thật sát nghĩa và toàn bài lại ẩn chứa nhiều chất thơ hơn cả.

Nhớ

Bèo giạt lênh đênh nhớ bãi gành
Chim về rừng thẳm nhớ đồng xanh
Rong rêu nhớ nắng phong bờ đá
Ôm bóng trăng tà em nhớ anh.

Cố hương

Bạn có bao giờ xa cố hương?
Bơ vơ như lá rụng bên đường
Thân nơi đất khách, hồn quê mẹ
Lê bước lạc loài nặng nhớ thương.

Tình yêu hơi

Tình yêu không có tay
Sao trời nhau quá chặt?
Tình yêu đâu phải dây
Mà buộc nhau rất chắc!

Tình yêu không có chân
Có sao xồng xộc tới
Đố ai mà cản nổi
Thà chết chứ không dừng!

Tình yêu không có mắt
Tất nhiên phải mù lòa
Làm sao thấy được xa
Cho nên thường vấp vấp.

Tình yêu không có cánh
Sao bay bổng lên mây?
Làm gì có đường bay
Cho nên thường lạc hướng.

Tình yêu đâu phải nắng
Sao sưởi ấm tim ta?
Cũng không phải đường xa
Vậy mà nghe thăm thẳm!

Tình yêu là nước mắt
Lấp lánh trong nụ cười
Là trò chơi cú bắt

Anh là ai?

Anh là vàng thỏi dương
Em là cành hoa thắm
Nhờ nắng hồng sưởi ấm
Hoa rạng rỡ sắc hương.

Anh là một bài thơ
Ngày nào em cũng viết
Viết câu đợi câu chờ
Viết hoài viết không hết.

Anh là biển mênh mông
Em là dòng sông nhỏ
Tháng ngày mang thương nhớ
Tìm biển đổ vào lòng.

Anh là vàng trắng soi
Em là cơn gió thoảng
Giữa vô tận đất trời
Nghìn năm tình vẫn vương.

Anh là vì sao trời
Có đem lại quên mọc
Còn em vắng sao rồi
Đêm nào mà chẳng khóc.

Em đi

(Thơ Đường, Thất ngôn bát cú)

Từ lúc vắng em quanh phố phường
Đất trời ôi cũng quá thê lương!
Dòng sông năm cũ dâng triều nhớ
Rặng liễu ngày xưa nhỏ lệ buồn.

Mắt biếc, hồ Thu vương vấn sắc
Tóc huyền, gió Hạ luyến lưu hương.
Em đi mang cả hồn mây nước
Và trọn hồn ta ngập nhớ thương.

Em có nghe Thu về

Em có nghe

Thu về không em hơi?

Khép mi mờ nắng ngủ gục tường vi

Đàn bướm trắng về đâu không trở lại

Lá phai tàn lặng lẽ bỏ cảnh đi.

Em có nghe

rừng Thu mờ mịt bóng

Ầy chập chùng ôm ấp đình non xa

Đường về xóm mênh mông buồn hoang vắng

Ầy cảnh lan sương trêu ngọn la đà.

Em có nghe

ngoài kia mưa thồn thức

Quanh hơi Thu liêu nhỏ lệ vẫn dài

Có thấy lòng mình buồn man mác

Nhớ thương mà chẳng biết nhớ thương ai.

Em đi một buổi chiều Thu

Nhìn nhau bịn rịn lệ trào tiên đưa

Người về buồn tựa là khô

Mang điếu tàn rữ bên bờ cô đơn.

Em đi vắng ngắt phố phường

Ngóng trông tà áo cuối đường gió bay.

Chùng trong giọt nắng tàn phai

Còn vương hương tóc ngày ngày em qua.

Em đi biên biệt trời xa

Đường xưa quanh quẽ gió mưa tiêu điều

Em đi đường cũ quanh hiu,

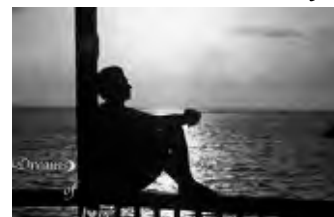
Chờ mong gót nhỏ phong rêu vô vàng.

Rồi em thành biển mênh mang

Tình tôi tram nước trường giang đổ về.

Đất trời thôi cũng ỉ ề

Anh mòn mỏi đợi ngày về, em ơi.

Chiều
Thu
em đi

Bạn ta,

Thật bất ngờ nhận được tin ngắn của Trí : thầy Tuấn ra đi- thời gian viếng thứ 6 : từ 4 pm - 9 pm, thứ 7 : 10 am-3 pm, chủ nhật : Thiêu tại nhà quần Oakhill.

Lòng đang băng khuâng thì được Thiện Chí gọi phone từ Chicago sẽ bay đến San Jose thứ sáu để tiễn đưa thầy Tuấn (dượng của Chi) đến nơi an nghỉ cuối cùng.

Buồn vui lẫn lộn...

Tối thứ 6, đi làm về trễ cùng gia đình anh Hồng và vợ chồng Hoà (em gái) đến viếng Thầy, thấp nén hương với mong mỗi Thầy an vui miền Vĩnh cửu.

Trưa thứ 7 gặp Chí, Hải tại khu thương mại VN cùng uống cà phê, ăn trưa tại Krung Thai sau đó trở về nhà quần Lima Family. Tại đây gặp lại bạn hữu THPTD các khóa ngày nào.

Trong tang lễ, Kiệt, con trai trưởng

thầy Tuấn đôi lời cảm ơn mọi người hiện diện, san sẻ nỗi đau thương cùng gia đình tang quyến. Phần phát biểu, thầy Đoàn Trọng Bào kể về kỷ niệm cùng dạy tại miền Tây rồi gặp gỡ tại THPTD, cùng chia sẻ vần thơ sâu lắng, nhẹ nhàng mang nặng chất thiền. Kể đến cô Ngô Ngọc Khanh đọc lời phân ưu của các thầy cô THPTD. Thêm vào đó là giọng ca cao vút của Cô với tâm tình thương tiếc tiễn đưa người đồng nghiệp "nghìn trùng xa cách, người đã đi rồi...".

Lòng nặng trĩu với những bài thơ của Thầy, bạn Nguyễn Hưng K7 diễn đạt tình cảm yêu thương, ưu tư sâu lắng mang nặng chất thiền làm mọi người tham dự bồi ngùi thương mến.

Ra về với nỗi niềm thương tiếc... miên viễn cách xa Thầy từ đây.

Mến, Thư.

B.H.T (K4)

Cách đây hơn 50 năm, con chỉ mới cởi bỏ lớp áo của đứa bé bước lên thiếu nữ. Chưa thể là cô gái và cũng không còn là đứa bé còn nhảy cò cò. Con chưa đủ lớn để ý thức những sự xảy ra quanh mình mà mình phải xử lý tốt hơn để không hối tiếc về sau này. Có ai trách đứa trẻ mới lớn ấy không. Không, nhất là mẹ. Người đàn bà quê mùa chỉ biết lo cho con không bao giờ trách con mình dù một lời nhỏ. Không ai trách đứa trẻ ấy. Nhưng trong lòng con người ấy canh cánh một hối tiếc vô cùng. Con cố quên ngày tháng ấy. Nhưng không, con vẫn nhớ mỗi sáng mỗi chiều. Nhớ vạt nắng chiếu trên lưng mẹ khi lom khom cúi cấy hái từng ngọn rau. Nhớ cái nắng khiến mẹ nheo mắt nhìn thẳng út chạy từ trường học về bên mẹ khi mẹ ngồi

ngồi cạnh hàng hiên. Nhớ cái dáng của mẹ thanh thoát và nhanh nhẹ trên con đường về nhà mỗi ngày. Tiếng những đứa con hân hoan chạy ra ôm lấy mẹ. Đứa dành gióng gánh, đứa ôm cánh tay mẹ. Nghèo mà vui ghê đi.

Từng ngày qua đi với hình ảnh thân thương quay về và nỗi ân hận nhất trong cuộc sống. Nỗi đau mỗi lúc một lớn dần thành niềm ân hận không nguôi trong lòng. Nỗi nhức nhối ấy sống trong lòng con mỗi đêm. Với tiếng sủng, tiếng hét và tiếng thì thầm của mẹ. Đau quá mẹ ơi, con biết mẹ đã quên nhưng con mãi nhớ mẹ ạ. Con biết mẹ tha thứ cho đứa con ngốc nghếch của mẹ nhưng niềm đau vẫn còn trong con. Con giật mình và ngồi nhìn vào trong bóng đêm như đêm ngày hôm ấy, ngày cuối cùng mẹ làm

bổn phận người mẹ với các con của mẹ, và tìm con lại nhói đau. Con ngồi ôm ngực nhìn vào bóng đêm mẹ ạ. Con thấy bóng mẹ lơ nhờ đi qua và vuốt tóc rồi đi luôn ra cửa...

Ngày ấy một bà mẹ với đàn con vùng chiến chinh ở một vùng quê xa thành phố mịt mù. Sau một đêm những đứa con không thấy cha trong ngôi nhà của mình. Chúng nháo nhác hỏi mẹ. Người mẹ ngoảnh mặt đi mắng át các con hãy ăn cơm và đó là chuyện của người lớn. Vàng ba là ba của chúng, chúng không có quyền biết ba chúng đang ở nơi nao. Vùng chiến tranh đang diễn ra nơi chúng ở. Và khi chúng đã dần quen cuộc sống không có cha. Một sáng khi thức giấc thấy cha yếu đuối nằm ở cái chõng tre ngày xưa nội vẫn hay đùa nghịch với chúng. Chúng mừng chạy đến định ôm ba. Nhưng mẹ ngồi dưới đất bên chõng ấy ngăn chúng lại. Cha chúng thật yếu đuối. Những vết thương đầy người. Cha nằm im nhắm mắt. Đám trẻ con không biết vì sao ba chúng lại bị như thế. Mẹ nói với chúng đi chơi, khi nào ba khỏe ba lại chơi cùng các con. Chúng im lặng và chạy đi chơi. Mẹ chạy tới lui nhờ y tá đến chăm sóc cho ba. Người y tá lắc đầu nhưng mẹ năn nỉ quá ông ta đành làm. Không năn nỉ sao được vì cả làng

mới có một người y tá. Sau một thời gian, thấy vết thương không lành và ba ra đi vào một đêm đầy gió mưa. Tiếng mẹ khóc làm đàn con bật dậy đứng nhìn ba ngủ. Rồi đám tang. Lần đầu tiên đàn con biết thế nào là đám tang. Thế nào là mất cha. Tiếng khóc nấc lên. Cô bé mười hai ngơ ngác thấy người ta mang ba ra chôn nghĩa trang. Thế là mất cha mãi mãi. Cha ra đi như thế đó.

Không biết làm gì nuôi con bà chỉ còn cách sáng sớm hái rau từ mảnh vườn con con mang ra chợ bán và trong ánh sáng lập lờ của ban đêm cả hai bên. Không ai biết đó là cuộc sống của người lành. Vượt qua lần đạn người đàn bà ấy ngày ngày vẫn gánh ra chợ áp gánh rau tươi mơn mớn để bán. Có ai biết gánh rau ấy là cả mồ hôi nước mắt của mẹ già và đàn con ở nhà. Tất cả cuộc sống đều ở gánh rau ấy. Nhưng trên gánh không ghi chép cảnh nhà của bà mẹ quê ấy. Người ta vẫn vô tình chọn lựa những cọng rau ngon và rẻ. Bỏ tiền ra mua người ta đi qua đi lại so sánh bó này với bó khác. Bước đến và bước lui có ai nhìn thấy cặp mắt van lơn, nụ cười héo hon của bà mẹ quê khi chào mời khách khàng. Những ngày rau không bằng hàng khác bà phải bán vội kéo trời trưa. Và buổi trưa nắng gắt

ấy bà mẹ bước vội về nhà trên con đường đầy nắng vào mùa hè bằng đôi chân không dép. Cái nắng như rang, như thiêu đốt khiến bà mẹ chạy càng nhanh về hướng làng nằm trơ vơ giữa cánh đồng. Có ai nghe tiếng đàn con chờ mẹ. Có ai nhìn thấy cảnh con ngóng mẹ trong căn nhà cũ rách không? Trời trưa nắng đứng bóng đàn con đói ơi là đói.

Một buổi sáng, mới hai giờ mẹ kêu đứa con gái lớn mười hai tuổi - tuổi ăn chưa no, lo chưa tới - dậy phụ mẹ bó rau cho mẹ kịp buổi chợ. Con ngồi lên rồi lại nằm xuống. Con không thể mở mắt ra nổi nữa. Con cố gắng. Con nhớ con đã ngồi dậy và bước theo mẹ. Con ngồi bó rau. Từng mớ rau muống. Con cột thật chặt và bỏ vào giỏ gánh cho mẹ. Con nhớ những giọt sương đã len qua từng cọng rau khiến tay con tê buốt. Con nhớ sương đêm ướt đầm vai áo con... Và mẹ gánh một gánh rau thật đầy ra chợ. Mẹ đi chợ nghĩa là mẹ đang bán sinh mạng của mẹ cho đàn con này.

Chợt đâu đây, có tiếng súng nổ, tiếng mìn nổ... Con giật mình tỉnh dậy. Ánh sáng ban mai vừa lấp ló ngoài khe vách. Con giật mình chạy ra vườn thì mẹ đã gánh gánh rau đi rồi. Những hành động bó rau chỉ là niềm nhớ được

thực hiện trong nhiều ngày trước. Ngày hôm nay con mệt quá không giúp mẹ. Mẹ có buồn không. Con bước ra vườn rồi bắt đầu tưới cây, lật sâu. Những giọt nắng bay lượn trên từng chiếc lá rau sao mà xinh quá. Nắng màu vàng, phơn phớt hồng hòa với màu xanh mới tỉnh khô mang theo nhiều hy vọng. Ráng nhẹ rau. Mai em theo mẹ ra chợ nghe. Cô bé hiền hòa với từng hạt nắng, chút cây cỏ trong vườn nhà. Cô vẫn hy vọng cuộc sống sẽ êm dần trôi qua trong xóm nghèo này và gia đình héo hon của mẹ và các em.

Trưa hôm ấy mẹ không về và đàn con húp nồi cháo mẹ vừa nấu khi sáng để con ăn sáng, trưa. Chiều mẹ cũng không về. Đàn con đợi mẹ. Con hái rau luộc cho em ăn. Hôm sau mẹ cũng

không về. Bác hai qua hỏi mua đám rau và con gặt bán. Chút tiền chị em lại nấu cháo. Cả tuần mẹ cũng không về. Hàng xóm nói chắc mẹ mày chết rồi vì bữa hôm đó hai bên đánh nhau dữ lắm. Không biết làm sao chỉ đứa trẻ mới lớn ngơ ngác không biết thế nào là mẹ chết, không biết đi kiếm mẹ ở đâu. Đàn gà con lạc mẹ biết đi về nơi nao? Nỗi cô đơn sợ hãi bắt đầu xuất hiện trong trí óc đứa con nít mới lớn. Con sợ lắm mẹ à. Mẹ ở nơi nào chúng con sẽ chạy u đến bên mẹ. Một tháng sau tin qua lại biết chắc rằng mẹ đã chết trong trận ngày hôm ấy. Mẹ là cát bụi nay mẹ lại trở về với cát bụi. Con không thể tìm mẹ trên cánh đồng rộng bao la ấy. Con không biết nơi nào mẹ nằm. Con không biết làm cách nào có thể tìm lại mẹ.

Tối ngủ chị nằm và đưa em ôm chặt lấy chị. Cả hai cùng khóc. Cả hai đều nhớ ba và mẹ. Ba nằm đó, còn mẹ biền biệt. Con mong mẹ từng bước chân. Con mong mẹ từ cái dáng thon thon ấy trong bộ quần áo bà ba đen. Quần áo của mẹ chỉ là bà ba đen. Một kiểu duy nhất. Chẳng có bộ nào lành. Mẹ vá rất khéo. Đứa em nằm co quắp ôm quần áo mẹ ngủ trong tiếng nấc. Có ai thấy đó thảm cảnh ấy trong chiến tranh chắc họ sẽ ngồi xà xuống ôm

những con người bé nhỏ và hàng nước mắt rơi để nhớ đến con mình.

Rồi chiến tranh càng ngày càng gay gắt, xóm làng chạy loạn. Chị em cũng thu gom những mảnh quần áo rách theo đám người nông dân. Con theo mọi người buôn bán. Cuộc sống đảo lộn qua ngày... Cuộc đời đã qua đi. Con đã lập gia đình với gia cảnh không khấm khá. Rồi chồng con đã ra đi vì một căn bệnh hiểm nghèo. Hai năm sau đứa con duy nhất của chúng con đã về với cha nó sau một tai nạn. Tất cả đã bỏ con. Con cô đơn một mình trong căn nhà vắng ngắt. Con nhớ mẹ thật nhiều.

Mẹ! bây giờ trong ngôi nhà nhỏ của con - đơn sơ và nhỏ nhoi – con nhìn lên di ảnh của mẹ. Mẹ vẫn đó. Vẫn khuôn mặt hiền hậu của bà mẹ trẻ. Mẹ mỉm cười nhìn con. Hình như mẹ muốn nói với con điều gì khi ánh chiều đang dần xuống thấp. Con đang đi dần về phía mẹ. Con thấy sao lạnh lẽo quá mẹ à. Con thấy hình mẹ nhạt nhòa. Con thấy con thương mẹ nằm lại trên cánh đồng cùng sương với gió. Và mẹ đã tan biến vào cát bụi. Con không nhớ nơi ngôi nhà của mẹ con mình là ở đâu. Con muốn trở về nơi đất in dấu chân mẹ để hốt một nắm đất để con cảm thấy hơi ấm từ mẹ truyền sang con.

Con muốn biến nơi mẹ nằm lại là nơi nào để con hốt nắm đất về thờ cho tâm hồn ấm lại. Không ai biết nơi nào có mẹ. Con muốn có nắm cát trên con đường mẹ gánh rau đi lại nhiều lần nhưng con không thể biết nơi ấy là nơi nào. Con muốn nắm được nắm bụi đã từng hôn chân mẹ nhưng con không nhớ được con đường mẹ từng tảo tần sáng hôm. Mẹ ơi!

Mẹ! buổi chiều xuống thấp dần, con đang nhìn ra hàng rào đây những cây dâm bụt, chèn tàu...cây cao, cây thấp, chúng nghiêng ngả theo hướng nào chúng thích không đẹp như hàng rào nhà mình ngày xưa. Con muốn tìm lại căn nhà hạnh phúc của ba mẹ ngày xưa nơi con cất tiếng khóc chào đời. Căn nhà đã bán qua mấy chủ rồi và chắc chắn không ai nhận ra con đã từng sống trong căn nhà ấy và nhà mình không còn hình dáng xưa nữa. Nó được cất lại nhiều lần. Tìm một miếng gạch xưa cũng là khó. Miếng gạch đã manh hơi ấm hạnh phúc của gia đình có cha con, vợ chồng... Nhưng mẹ à, con sẽ trở lại nơi ấy nơi có bầu không khí mẹ đã thở, có hạt cát bám lấy chân mẹ và con xin mang những hạt cát ấy về.

Sau một hành trình gian khổ vì xương sống lưng con không thể ngồi

lâu, con đã về được ngôi nhà xưa nơi con cất tiếng khóc chào đời. Căn nhà ngày xưa đã ôm hình bóng thật trẻ và hạnh phúc tràn đầy của mẹ. Căn nhà ngày xưa giờ là một căn phố cao ráo và khang trang. Người chủ nhà mới không hề biết con là ai nhưng họ đã tiếp đón con một cách ân cần. Và căn phố ấy không có nơi nào hở ra để có thể lấy được miếng đất. Và họ nghe nguyện vọng của bà già kỳ lạ này. Họ đã đồng ý cày 4 viên gạch ở góc sân. Và nằm sâu dưới lớp gạch ấy có đã lấy lớp đất pha cát màu đen đen và trao lại con. Con xin bồi thường chi phí nhưng người chủ nhà cười và nói đó là tấm lòng của họ với chủ nhà cũ.

Con giật mình tỉnh giấc. Giấc mơ vừa đi qua. Con trở mình nhìn vào màn đêm cùng tiếng nỉ non của giun dế. Mẹ ơi! Con nhớ mẹ cả trong giấc mơ đi tìm mẹ. Con yếu lắm rồi mẹ ạ. Chắc gì ngày mai khi mặt trời ló dạng một lần nữa con nhìn thấy ánh bình minh. Con đi theo mẹ, nha mẹ. Mẹ chờ con với.

Mẹ con thấy dáng mẹ mặc áo bà ba đen ngồi vuốt tóc con. Con gục vào chiếc bóng ấy. Con thấy con nhỏ bé như thuở mười hai đạo nọ. Con nhỏ bé nằm trong lòng mẹ. Mẹ ơi! Con hạnh phúc quá mẹ à.

DIỆU HÒA (K6)

Bạn đợi ta về...

Bạn đợi ta về ngày mới lập đông, khi mùa hoa đã quỳ bắt đầu vàng cả lưng đồi, và oải hương cũng chẳng còn kiêu kỳ khoe sắc tím... Mùa mưa tàn, nắng bắt đầu lung linh bên triền dốc... Bạn vẫn đợi ta về, bước chân chùng như nhẹ nhàng và hoang hoải...

Đã bao lâu rồi ta không về lại chốn này? Đã bao lâu rồi ta chôn chặt ký ức

của mình theo từng mùa hoa đã quỳ tàn lụi...??? Màu hoa vàng rực trong ký ức tuổi thơ luôn bám theo ta dai dẳng.., tưởng chừng như mới hôm qua hay hôm kia thôi vậy...

Bạn đợi ta về, đâu đó trên đầu con dốc nhỏ. Để chỉ cười với nhau một nụ cười vu vơ. Hỏi với nhau những câu hỏi rất thừa. Rằng ta sao rồi? Còn bạn thì vẫn vậy. Thế là đủ, phải không?! Bạn đợi ta về, trong cái lạnh nhẹ nhàng của ngày chớm đông. Bàn tay giấu sâu trong túi áo, co ro... Bàn tay muốn tìm một bàn tay, chẳng để làm gì, chỉ đơn thuần là vì... lạnh.

Thế thôi!...

Chúng ta đã đi cùng nhau qua bao

mùa thương nhớ. Bạn và ta lúc nào cũng như bóng với hình. Thế mà không dưng có một ngày, hình lại bỏ bóng ra đi... Ta đã xa rồi bạn như thế đấy, nhưng bạn vẫn bao dung. Bạn luôn đợi ta về.

Bạn vẫn đợi ta về, cùng con phố cũ, cùng căn nhà xưa. Cùng luôn với những kỷ niệm ấu thơ đã rong rêu rã mục... Chúng ta đã có cùng nhau từng trái bắp nướng thơm lừng, đến những ly sữa đậu nành nóng hổi, khi hai đứa lang thang trên phố lạnh mỗi đêm... Bạn vẫn nhớ còn ta thì quên... Thật đến tội!!!

Biết nói thế nào với bạn đây, khi ta như cánh chim muốn bay lên thật cao cùng bầu trời rộng mở. Muốn được chạm tay vào những đám mây bông bênh để xem chúng là thực hay hư. Và cũng muốn hái cả những ánh sao trời lung linh trong đêm tối nữa... Còn bạn, suốt một đời an nhiên. Bạn bằng lòng với những gì hiện hữu chung quanh. Bạn không đòi hỏi nhiều, không mơ ước nhiều. Bao nhiêu với bạn cũng là vừa, là đủ, là được rồi... Bạn luôn dễ thương như thế đấy! Chẳng hơn thua ai, chẳng tham vọng gì... Bởi thế mà cuộc đời luôn an yên với bạn.

Còn ta, đời sóng gió khi ta luôn muốn kiếm tìm, luôn muốn đổi thay.

Hai cá tính, hai con người hoàn toàn trái ngược sao lại có thể gắn bó và thân thiết đến vậy cơ nhĩ?????....

Chiều nay, trở lại con dốc này khi hoa vàng đã rộ. Những chùm hoa đã quỳ nghiêng nghiêng trong màu nắng phai, đẹp lạ thường... Ta nghe như mùa đông đang lẩn khuất trên từng con dốc vắng. Phố núi đón ta với chút mù sương hờ hững ở cuối đường. Ta không nhìn thấy cái dáng nhỏ nhắn thân yêu của bạn đâu cả. Tại sao thế? Bạn đã chẳng từng nói bạn sẽ đợi ta về bất kể thời gian nào đó sao???

Vậy mà lần này ta về, bạn để ta một mình bơ vơ trên con dốc vắng. Không có ai cho ta chờ một câu hỏi vu vơ. Cũng chả có bàn tay nào đưa ra nắm giữ. Giữa khoảng không tịch mịch của núi đồi, tai ta như còn nghe vắng tiếng cười giòn tan của bạn... Nụ cười lẩn khuất sau những bông hoa đã quỳ e ấp cùng chòm lá xanh xanh. Bóng dáng bạn cũng lẩn trong màu xanh xanh ấy..., thực thực và hư hư....

Một mùa mới bắt đầu...

Ta trở về và không có bạn, không còn bạn. Liệu sẽ còn ai nơi cuối con đường ta đến, khi mà bạn đã thôi đợi ta về....

Đã quỳ ơi, có hay....?!!!

CỎ HẰNG (K7)

Trong đời người, có rất nhiều bạn: bạn học, bạn láng giềng, bạn cùng cơ quan. Nhưng bạn đồng môn (chung một trường) thì ít người quan tâm đến. Vì một ngôi trường hằng trăm, hằng ngàn học sinh vào ra cổng. Ngày qua ngày, khi rời xa mái trường, có mấy ai nhớ mặt nhau. Tất cả chỉ còn trong ký ức.

Người ta chỉ nhớ bạn cùng lớp chứ mấy ai nhớ đến bạn cùng trường, trừ những bạn học sinh sinh hoạt đoàn thể văn nghệ, báo chí, thể dục thể thao!

Tôi nhớ ngày còn đi học, dưới mái trường THPT tôi là một con bé gầy còm, nhút nhát, học lực thuộc loại trung bình. Bây giờ khi gặp lại thầy cô, ít khi nào tôi được nhận ra.

BẠN ĐỒNG MÔN

Nhưng sau năm 1975 tôi cũng phải bước ra cuộc đời để mưu sinh. Nhưng bản tính mơ mộng, e dè, rụt rè vẫn theo tôi ra trường đời. Trường đời khác trường học xa lắm. Thời đó, bạn bè thương yêu nhau như anh chị em ruột. Thầy cô có nghiêm khắc, la mắng cũng chỉ là dạy dỗ cho ta nên người, cho ta hành trang hoàn chỉnh để vào đời.

Khi tôi đối mặt với cuộc đời, tôi đã ngỡ ngàng và không hòa nhập được với những sóng gió phong ba. Và tôi mang tâm trạng chán nản vì mình không có bản lĩnh, thì tôi gặp một người bạn đồng môn. Tôi nhận ra anh dễ dàng vì anh là một học sinh nổi bật trong những hoạt động đoàn thể của trường nên đa số học sinh biết đến anh.

Ngày ấy năm 1981 Trương từ nơi học tập về.

Lúc đó nhà tôi đang sửa chữa và

xây những công trình phụ để chăn nuôi. Tôi nhớ rõ một bữa sáng khi chuẩn bị đi làm thì tôi thấy anh đạp xe vào nhà tôi cùng với những người thợ xây nhà. Tôi nhận ra anh ngay, người bạn đồng môn, học trên tôi vài lớp. Anh là một học sinh nổi bật của trường thì tôi nhận ra là đúng rồi. Nhưng anh nhận ra tôi, mới là thật ngạc nhiên! Anh hỏi tôi có học trường THPT phải không? Chúng tôi nói chuyện thân thiết như đang học chung dưới mái trường. Có lẽ đặc điểm của học sinh THPT là không cần học chung lớp, chỉ biết học chung trường là quan tâm tới nhau ngay.

Ngày thầy Phá (thầy là GS hướng dẫn của lớp 12A1 - NK: 73-74) qua đời, tôi có đến viếng và tiễn đưa thầy về nơi an nghỉ cuối cùng. Sau mấy mươi năm không gặp mặt, tôi vẫn nhận ra các anh chị học trước tôi và các em học sau tôi.

Khi gặp nhau, Trương và tôi đã trở thành những người tâm đắc. Tôi xem anh như là một người anh lớn, vì tôi

thấy ở anh toát ra sự trưởng thành, từng trải của cuộc đời.

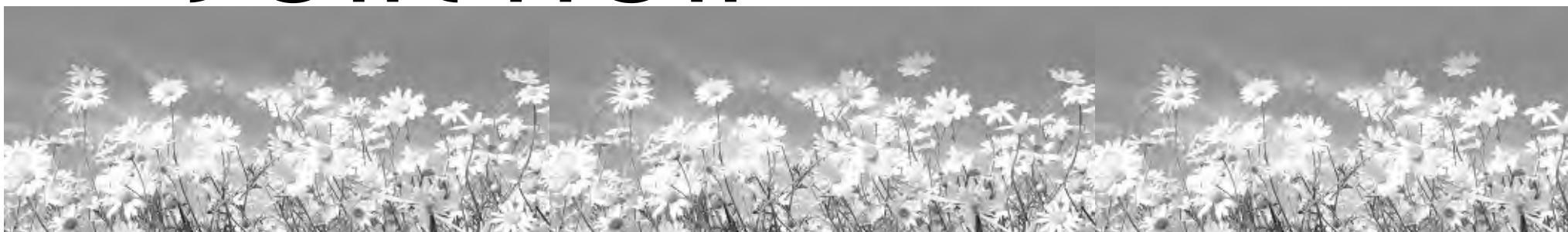
Những ngày anh làm việc ở trại gà VA - Thủ Đức, mỗi khi có chuyện bức bối, trắc trở ở cơ quan, tôi đều gặp anh để giải bày và nhận được nhiều ý kiến tư vấn rất hay, nên tôi đã vượt qua những phiền muộn tranh chấp trong một cơ quan phức tạp.

Sau đó anh chuyển qua một cơ quan khác, không hiểu sao chúng tôi không còn gặp nhau nữa.

Được biết anh đang sống ở Mỹ và bình yên bên gia đình trong lòng tôi thấy vui lắm!

Trải qua 35 năm, màu thời gian phủ mờ mái đầu xanh, Xuân Đinh Dậu 2017 sắp đến, nhớ lại chuyện xưa, tôi thấy như mới ngày nào. Đó là một tình bạn đẹp, trong sáng. Cho dù thời gian ngắn ngủi nhưng suốt đời lưu lại trong tâm hồn tôi người BẠN ĐỒNG MÔN khó quên. Vẫn có một ngăn trong tim để cất giữ. Người già thường hay nhớ về quá khứ.

KIẾN NÂU (K6 THPT)

- Thầy Tuấn về ! Thầy mời tụi mình đến nhà thầy lúc 16h chủ nhật này nè !

- Thầy Tuấn ? Mình nhớ hồi đi học đâu có học thầy nào tên Tuấn đâu ?

- À ! Thầy về trường lúc tụi mình còn học nhưng không dạy tụi mình ! Năm mình ra trường rồi thì thầy làm hiệu trưởng và đổi tên trường từ Trung học Thủ Đức thành Trung học Hoàng Đạo ! Sau 1975 trường đổi thành THPT Nguyễn Hữu Huân đến nay đó ! Thầy định cư ở Mỹ nhưng năm nào thầy cũng về VN, họp mặt học trò cũ của trường, năm nay thầy nhắc nhà người đó, đến nha !

- OK ! Đã là thầy giáo của trường dù có học hay không học với thầy thì mình cũng là học trò của thầy ! Mình sẽ đến !

Woa ! Một căn nhà nhỏ nhắn, xinh xắn vô cùng ! Khoảng sân rộng với cây với hoa thật trang nhã, một bộ bàn ghế tiện dụng, một chiếc xích đu xinh xắn và những pho tượng đặt rải rác trong vườn tạo nên một khung cảnh thật nên thơ. Trong nhà những tranh ảnh, phù điêu, những lọ hoa, tượng gỗ bài trí thật hài hoà với bàn ghế, tủ kệ cho mọi người thấy óc thẩm mỹ tuyệt vời của chủ nhân !

- Thầy mời các em đến vì sáu tháng ở Mỹ, dù có con cháu nhưng lúc nào thầy cũng nhớ đến học trò của thầy ở VN ! Thầy rất biết ơn về tình cảm các em đối với thầy ! Quý lắm ! Thầy mong năm nào thầy về cũng được gặp các em như thế này ! Quý lắm ! Xúc động lắm các em à !

Nghe thầy nhắc đi nhắc lại "quý lắm" mà rưng rưng, ôi các thầy giáo của tôi !

- Thưa thầy ! Hôm nay là lần đầu tiên em gặp thầy ! Mấy năm trước em không biết nên không đến ! Tụi em cũng tổ chức Ngày Nhà Giáo hàng năm nhưng không biết thầy về nên không mời thầy dự ! Từ năm nay tụi

em sẽ mời thầy dự với tụi em ! Em sẽ ghi lại số phone của thầy để liên lạc !

- Thầy rất yêu văn thơ, năm ngoái thầy thấy em vào Diễn đàn trường nên hỏi thăm về em, bảo sang năm thầy về các em nhớ nhắc thầy mời em !

- Dạ ! Em dự định sắp dịp hôm nay họp mặt có một số bạn bè anh chị đồng môn thân thiết, em đưa thiệp mời dự đám cưới con em ! Vì em chưa gặp thầy bao giờ nên em không viết sẵn thiệp ! Nay gặp thầy em rất quý thầy, muốn mời thầy mà em sợ thầy sẽ trách giận em, cho rằng em vô lễ nên em còn ngần ngại !

- Không ! Không ! Thầy rất vui khi được em mời ! Nhất định thầy sẽ dự ngày vui của gia đình em ! Nếu em biết thầy lâu thì em sẽ thấy là thầy không biết giận ai bao giờ ! Nhất là các học trò thân yêu của thầy ! Các em đừng sợ thầy giận ! Không bao giờ đâu em à !

Sau này được biết hàng năm thầy ở Mỹ sáu tháng, về VN sáu tháng vào dịp cuối năm để tránh rét và có khi ở lại ăn Tết VN với học trò ! Và có một điều thầy không nói cho tất cả học trò biết, chỉ vài đứa thân thiết là sáu tháng ở Mỹ, thầy đi quyên góp tiền của bạn bè thân thiết bên ấy để sáu tháng sau đem về VN đi làm từ thiện, xây cầu xi

măng thay những cây cầu khỉ, ủng hộ tiền để khuyến khích dân làm cầu tiêu, xóa bỏ cầu cá, giúp đỡ tặng học bổng cho học sinh nghèo. Năm nào về thầy cũng cùng một số bạn bè đi Miền Tây, có năm thầy còn rủ vài đứa học trò cùng đi thực hiện những điều dự định của năm trước. Sau đó lại đi đến những xã vùng sâu vùng xa khác xem còn gì cần giúp đỡ, lên dự tính để về Mỹ tiếp tục đi quyên góp để năm sau về thực hiện. Và trải qua mười một năm biết thầy, hàng năm gặp thầy vào dịp thầy về VN, dịp thầy từ già để sang Mỹ, dịp họp mặt ngày "Nhà Giáo", dịp Sinh nhật hai vị Hiệu trưởng cùng tháng mười hai với biết bao kỷ niệm đẹp của thầy trò, dịp nào thầy cũng chụp hình, rồi rửa ra, gởi cho từng đứa học trò có mặt. Dịp những buổi ngồi nghe thầy đọc bài thơ thầy mới sáng tác, được thầy tặng những tập thơ thầy vừa in, trong gian phòng khách trang nhã, ấm áp của thầy.

Để rồi năm ngoái khi thầy về, nhìn sắc mặt thầy không tốt, học trò thì thăm với nhau : "Hình như thầy bệnh nặng lắm mà thầy dấu !". Hỏi, thầy chỉ bảo :

- Đạo này đi đường xa hay bị mệt, năm nay các con thầy cảm không cho thầy về nhưng ngoài nhớ các em, thầy

còn phải làm cho xong việc gói gắm của mọi người bên đó giao cho thầy, người ta tin tưởng mình thì mình phải làm cho trọn vẹn !"

Thầy vẫn có một chuyến đi Miền Tây ! Hôm họp mặt ngày "Nhà Giáo" thầy nói chuyện thật cảm động về tình thầy trò ! Một lúc sau cô bạn ghé tai nói nhỏ :

- Thầy Tuấn kêu bồ kìa !

- Dạ ! Thầy gọi em ?

- Thầy mệt quá ! Em chở thầy về trước nha !

- Dạ ! Để em ra lấy xe ! Thầy ngồi đây chờ em một chút !

Các bạn cản :

- Không được đâu ! Thầy mệt ! Bồ chở thầy bằng xe gắn máy nguy hiểm lắm ! Nhờ chị Hồng đi ! Chị ấy có xe hơi, có tài xế thầy đi an toàn hơn !

Đến báo lại với thầy, thầy bảo :

- Thôi cũng được ! Thầy định bảo em chở thầy về để thầy tặng em quyển thơ thầy mới in ! Không nhiều lắm mà đem đến đây thì lại không đủ để tặng !

- Dạ ! Để hôm khác em ghé nhà thầy em nhận ! Thưa thầy về !

Và đó là lần cuối cùng gặp thầy ! Tuần sau đến nhà thì được biết con thầy về VN đưa thầy trở về Mỹ nhập viện gấp ! Ba tháng sau thầy từ già cõi tạm ! Thầy đi để lại bao tiếc nuối cho

lũ học trò, một vị thầy nhân ái, không biết giận ai bao giờ !

Lại nói về chuyện vác ngà voi !

Một quán cà phê ở thành phố Venice tại nước Ý xinh đẹp, một người đàn ông bước vào gọi một ly cà phê cho mình và một ly trên tường. Uống xong anh trả tiền hai ly rồi bước ra, người phục vụ dọn bàn và gắn một mảnh giấy lên bức tường, nơi đã có sẵn những tờ giấy khác.

Một đôi nam nữ bước vào quán, gọi hai ly và phê và một ly trên tường. Xong cả hai trả tiền ba ly cà phê, người phục vụ cũng gắn lên tường một tờ giấy nhỏ.

Rồi một vài người nữa vào, uống một ly cà phê và trả tiền cho một ly cà phê trong mảnh giấy gắn lên tường.

Một người đàn ông run rẩy với chiếc gậy trong tay, quần áo tồi tàn như một homeless, chậm chạp bước vào quán, với tay lấy một mảnh giấy trên tường, vào bàn ngồi, đưa cho người phục vụ gọi một ly cà phê, uống xong người ấy đi ra, không gọi tính tiền !

Câu chuyện "Ly Cà phê trên tường" được du khách chứng kiến đã lan truyền trên mạng Internet nhanh chóng ! Và tại một quán cà phê ven

kênh Nhiêu Lộc Thị Nghè, cách Venice thơ mộng hơn mười ba ngàn cây số, một buổi sáng, vài bác sĩ, thương nhân, nhân viên văn phòng ngồi uống cà phê, ngắm nhìn dòng nước đen lững lờ trôi, cùng nhau bàn luận về một dự án "Dĩa Cơm Trên Tường" cho các bệnh nhân, thân nhân nuôi bệnh nghèo !

Vâng, làm cách nào để bữa cơm đến với bệnh nhân một cách nhân văn, đừng để lâm vào hoàn cảnh như một số nhóm từ thiện hàng ngày đưa những hộp cơm được đóng gói sẵn đến các bệnh viện phát cho bệnh nhân nghèo, xe chở cơm vừa vào cổng BV, người nhà bệnh nhân chưa kịp có mặt để nhận cơm thì một nhóm người từ ngoài cổng đã tràn vào cướp trắng trợn trên tay các mẹ, các chị phát cơm ! Một chị lắc đầu thở dài :

- Họ là dân "cò" bệnh viện, dân xì ke, dân anh chị, dân buôn bán, làm ăn trước cổng bệnh viện ! Nếu là dân cơ nhỡ, bán vé số, nhặt ve chai tui tui cũng cho, nhưng những người này cướp chứ không xin ! Họ đâu có ăn, họ lấy năm hộp, ba hộp rồi đem bán lại cho người nghèo cần cơm mà đến trễ, với giá rẻ năm bảy ngàn, mười ngàn một hộp. Mai một tui tui phải kiếm mấy thằng con trai khoẻ mạnh theo

phụ việc phát cơm cho an toàn ! Nghe nói ở BV khác do cự cãi không cho, họ đã đánh người phát cơm phải nhập viện luôn đó !

Cả nhóm đồng ý với phương án quyên góp trong ngành y, trong sự quen biết giới doanh nhân của vị thương gia, được bao nhiêu, sẽ hợp tác với các căn- tin trong bệnh viện, bệnh nhân sẽ được phát phiếu đến nhận các đĩa cơm ngon, đã được trả tiền trước với giá từ hai mươi đến hai mươi lăm ngàn theo giá bán tại từng nơi. Với một bác sĩ ở BV Tâm thần Saigon, một bác sĩ giám đốc phòng khám EXSON, một doanh nhân có tiếng hay làm từ thiện ở Saigon cùng bắt tay thực hiện. Và về lâu về dài cần nhiều kinh phí hơn, họ đã tổ chức chương trình "Đêm nhạc blouse trắng" hàng tuần tại một quán cà phê trên đường Nguyễn Du Q. 1, Saigon vào thứ bảy hàng tuần do một ông bầu xung phong đứng ra tổ chức. Chương trình do các người áo trắng (y, bác sĩ, được sĩ) các người áo bông (các ca sĩ chuyên và không chuyên) cùng có một tấm lòng vì người nghèo, đàn hát, làm việc không nhận thù lao. Chương trình không bán vé, khán giả đến uống nước, trả tiền cho quán, thưởng thức chương trình và ủng hộ bệnh nhân nghèo bằng cách bỏ vào

bao thư cho vào thùng từ thiện tùy tâm ! Có chị bán vé số đến gửi bao thư, không ghi tên, ủng hộ hai đĩa cơm, một hành động làm những người thực hiện chương trình rưng rưng nước mắt. Có những em y tá, y công trích một phần trong phần lương nhỏ bé của mình để ủng hộ mà yêu cầu không ghi tên. Ông chủ quán ủng hộ bằng cách trích một phần doanh thu bán thức uống cho mọi người trong ban tổ chức, từ ban nhạc, ca sĩ, sắp chỗ ... dùng để trả tiền nước mình uống.

Đến nay đã được mười hai kỳ "Đêm nhạc Blouse trắng" và có đến bảy bệnh viện được tham gia chương trình "Đĩa cơm trên tường", khoa thận BV Thủ Đức cũng là nơi được tham gia chương trình. Rất mong chương trình nhận được sự ủng hộ lâu dài của các nhà từ thiện để bệnh nhân và gia đình bệnh nhân nghèo bớt một gánh nặng.

Và chuyện vắc ngừa voi còn nhiều, rất nhiều ở khắp mọi nơi. Cô bạn cùng khoá vừa đi Quảng Bình về cùng nhóm từ thiện của Gia Đình Phật Tử. Hàng năm bạn vẫn có những chuyến đi như thế đến những vùng bị thiên tai trong cả nước. Một cô khoá đàn em, cũng là bác sĩ, lâu lâu có một đợt đi khám bệnh từ thiện ở các vùng quê nghèo, thường vài ba tháng mình xin gửi kè một ít

thuốc, một ít cặp sách nhờ cô đem cho các em ở quê nghèo. Hôm rồi gọi hỏi khi nào đi để chị gửi một ít thuốc, em bảo : "Bây giờ khó lắm chị ơi ! Phải xin phép nhiều kê lắm, bọn em chờ một thời gian nữa xem sao !". Cô em gái chuyên khoa Đông y cũng bon chen đi khám bệnh từ thiện cùng nhóm bác sĩ bệnh viện Gia Định ! Hỏi cô : "Người ta Tây y, mình Đông y đi theo lạc quẻ sao ?" Cô cười hi hi : "Em cũng biết đo huyết áp, bắt mạch, đếm nhịp tim, đọc, viết tên thuốc chứ bộ !". Và còn vài cô bạn, cô em lâu lâu khoe hình vừa theo nhóm từ thiện nào đó, đi đâu đó tặng quà mới về, sẵn dịp sẵn ảnh đẹp luôn !

Nhiều, nhiều lắm, nhiều tấm lòng sẵn sàng làm người vắc ngừa voi, nhường cơm sẻ áo, bỏ thời gian, công sức, tiền bạc giúp đỡ những người khốn khó hơn mình. Bài học : "Nhiều điều phủ lấy giá gương" thuở bé được học luôn theo từng bước với thầy trò chúng mình !

THUẬN KHANH (K4)

Quê nó ở tận cổ thành Hoa Lư, ngày nay là khu du lịch nổi tiếng - Ninh Bình - Nó tự hào về quê hương của nó ! Tuy vậy, ký ức về cố hương trong nó chỉ mờ nhạt như tấm ảnh ngôi nhà, có ông nội ngồi xòe nan quạt chụp hình trước cửa, mà Mẹ nó bảo : "Nhà mình đó." Vậy thôi...

Gia đình nó xuôi Nam theo dòng thác di cư thừa ấy, bỏ lại tất cả sau lưng... Nó còn rất nhỏ !

Trạm dừng chân đầu tiên của gia đình nó trong hành trình đi tìm cuộc sống mới là ven biển Sơn Trà, Đà Nẵng.

Bãi biển hoang vu, vắng lặng... Đoàn người di dân được chia đất dựng nhà sát chân núi, chạy dài ra tới biển. Những gian nhà lá đơn sơ mọc lên san sát ,rời chợ, rồi trường học... hình thành một xóm nhỏ . Mọi người làm

quen với môi trường mới, cuộc sống mới.

Theo thời gian, nó lớn dần lên với tiếng sóng biển đập dồn, với những mùa giông bão, với những chuyến thuyền chài cặp bến ... cuộc sống êm đềm, phẳng lặng. Ba và những người đàn ông trong xóm thường vắng nhà vì sinh kế, mẹ và các con quanh quẩn khi trong nhà, khi lại dắt nhau vào suối tắm giặt, hái cây rừng ... gần gũi với thiên nhiên thật tuyệt !

Ở cạnh nhà nó là gia đình Bác Đôn ,có con Hòa là bạn nó, hai đứa hay rủ nhau ra bãi biển đuổi theo những bông cỏ tròn bay là là trên mặt cát, có lần, chán chạy theo cỏ, hai đứa men theo bờ biển, nhặt những con sứa trong veo bị sóng đánh giạt vào bờ, xỏ xâu vào cành cây, mỗi đứa cầm một đầu "dung dăng, dung dề" ... cứ thế đi miết ...đi miết ... Lúc quay lại thì ... quên đường về ! Nhìn chung quanh bãi biển vắng hoe, thế là ... "vừa đi vừa khóc". Khi ba mẹ tìm được, về nhà, mỗi đứa bị một trận đòn nhớ đời.

Và bị cấm "đi biển" !!!

Ở Đà Nẵng được 6 năm, Ba được lệnh chuyển vào Saigon, một lần nữa gia đình nó lại "vô gia cư". Nó buồn vì phải xa con Hòa, nó sẽ không được Ba dắt đi tắm biển, không được theo Mẹ

vào tuổi lười biếng, nó đùa thỏa thích, không được hái hoa Trâm Ồi rồi bứt ra từng cọng mút mút để nghe ngọt ngọt đầu lưỡi .. Nó buồn nhưng lòng lại thấy nôn nao. Nó tự hỏi "Không biết Saigon như thế nào nhỉ?"

Vào Saigon gia đình nó ở tạm nhà Bác Hai, nơi đây có nhiều xe ngựa lắm, sáng ra, nó thấy nào xe chở rau, chở hoa, chở cả người nữa. Nó thích nhất là được các chị, con nhà Bác dẫn đi chợ bằng xe ngựa, cái xe nhỏ xíu, trải một manh chiếu, mọi người trên xe ngồi sát cạnh nhau, ngựa chạy lóc cộc, lóc cộc...xe lắc lư, lắc lư...

Khoảng hơn tháng thì Ba Má thuê được nhà ở Phú Nhuận, lúc này nó đã 7 tuổi -Nó đi học- con đường từ nhà đến trường cạp theo đường ray xe lửa, ban đầu nó rất sợ mỗi khi thấy đoàn tàu chạy ngang, lâu dần rồi quen, có ngày nó và tụi bạn thi nhau chạy trên đường ray nóng bỏng, về nhà hai bàn chân phồng giộp lên, bị má la "con gái mà nghịch như con trai"!

Khi nó đang học lớp tư, một lần nữa Ba lại được lệnh chuyển về Thủ Đức, mỗi cuối tuần nó được Má dắt đi thăm Ba, ngồi trên xe đồ nhìn hai bên đường ruộng lúa, bờ kinh xanh mát, nó thích quá chỉ muốn đường cứ xa mãi,xa mãi..

Từ trường năm ấy, nó chuyển về học tại trường Nữ Thủ Đức, cô giáo lớp Ba của nó là cô Lan, cô đẹp quý phái, và rất hiền, cô dùng nước hoa mùi rất đặc biệt, bây giờ bất chợt gặp đầu đó mùi nước hoa này là nó lại nhớ đến Cô ngay, lên lớp nhì nó học cô Hạnh, lớp nhất với cô Giêng. Ở mỗi lớp, mỗi cô đều để lại cho nó một dấu ấn khó mờ.

Học xong tiểu học, nó thi đậu vào trường Trung học Thủ Đức, đây là quãng thời gian đẹp nhất đời nó, với vô vàn kỷ niệm, những kỷ niệm ấy nó để dành ở một góc đẹp nhất trong tim.

"Đất lành chim đậu". Hơn năm mươi năm gần bó trên đất Thủ, nơi đây đã chứng kiến những trò tình nghịch thời thơ ấu, những tình cảm thân thương của tuổi mới lớn, những rung động đầu đời, những thăng trầm trong cuộc sống của nó. Dù ai có bảo : "quê hương mỗi người chỉ một"...thì nó vẫn nhận Thủ Đức là quê hương thứ hai của mình, bởi nơi đây đất mẹ đang ôm ấp hình hài của hai đứa sinh thành, của những người thân yêu, và rồi cả của nó nữa. Nó đã già !

*Dòng đời thì vẫn đang trôi... đang trôi...
Nhưng dường như nó đã tìm được bến đỗ...*

Tháng 11/2016

KHÔNG THỊ LÝ (K4)

Em, xin cho anh gọi em như em ngày xưa nhé. Sau mấy mươi năm xa nhau nay anh biết được email của em qua người bạn thân thường hay kết hai đứa với nhau. Chúng ta một lần nữa là bạn và chỉ là bạn thôi nhé. Chúc em vui và khỏe.

.....

Em, ngày anh bắt gặp em bước trên bãi cát vàng chạy xa tít. Dáng em mảnh khảnh, mái tóc dài bay bay trong gió. Cái dáng đã cuốn hút anh vào mái tóc em. Dáng em đẹp như một bài thơ. Chính cái dáng ấy luôn ẩn hiện trong giấc mơ ngày anh còn trẻ. Những lần anh ú ớ trong mơ vì dáng em chợt đi qua như bóng mây. Anh ngồi dậy không biết làm sao mình trở lại giấc mơ để cùng em đi trên dòng cát vàng ấy. Anh giận mình quá đỗi. Sáng hôm ấy anh chờ em đi qua sân trường trong

ánh nắng hồng ban mai. Em làm lơ như không thấy anh. Và anh từng bước theo em đến lớp. Mùi hương thoang thoang... anh ngồi phía sau em. Anh chưa nói chuyện cùng em. Em còn nhớ?

....

Anh, Em đọc thư anh và tìm em một lần nữa đập nhanh và khuôn mặt em đỏ ửng. Em làm sao quên được hình ảnh người con trai làm bước chân em ngượng khi qua đồi cát. Dáng cao thanh thanh của anh luôn đón em ngày hai buổi đến trường khiến em dẫu nổi ngượng ngập vào mái tóc xõa nửa mặt. Em bắt đầu có những giấc mơ không còn trẻ con nữa. Rồi anh bước theo em vào lớp và ngồi phía sau em. Cả thân mình em nóng ran. Muốn đuổi anh đi nơi khác. Muốn anh sẽ là cái đuôi của em. Con người em là thế.

...

Em, sau hai tuần mail anh gửi đi và anh nhận được thư em. Anh không còn tin vào mắt mình nữa. Một lần nữa chúng ta lại là bạn. Anh không có ý định tán tỉnh em nhưng những ký ức về em anh không thể xóa nhòa trong tim anh. Trước kia những ký ức ấy hình như được đóng khuôn và dấu vào ngăn cuối trái tim và cất thật kỹ, không ai có thể mở ra được. Đôi khi đi đường thấy dáng ai giống em quá nhưng anh gạt đi: không có quyền nhớ. Nhưng hôm nay anh lại nhớ. Nhớ như ngày mái tóc còn xanh và trái tim hồi hộp khi mở email như ngày còn trẻ nhận thư trao qua trang sách. Bao lần anh không được em hồi âm. Tánh lặng im như muôn ngàn vạn lần giận dỗi. Im lặng để trái tim ai mong ngày có nhịp đập trở lại. Nhớ em vô vãn.

...

Anh, em vẫn tự nhủ em không có quyền nhớ ai ngoài anh ấy vì anh ấy là chồng em cũng như anh không có quyền nhớ em vì chị ấy là vợ của anh. Nhưng cách ba năm, một sự trùng hợp lạ lùng khi nghe tin vợ anh không còn. Chị ấy đã không còn ở trong vòng tay ấm áp trong sự che chở của anh. Em đau khổ và trái tim em đầy vò. Giá như... anh ấy không phải khổ đau như

bây giờ. Không nỗi đau nào đau hơn khi một nửa của mình không còn. Mái tóc nào còn dựa bên vai anh. Cuộc sống anh phải thay đổi khi chị ấy không còn, những thói quen tốt và xấu cũng thay đổi. Tội nghiệp anh. Trái tim hình như ngưng đập và trong đêm bóng dáng chị ấy về với em...

Sự trùng khớp là anh ấy cũng ra đi sau một lần nhậu say và không biết đường về sau chị ấy một năm. Trái tim em tan nát. Em trở thành góa phụ. Em không tin. Em quen được che chở, được nâng niu sao mà chỉ một tích tắc anh đã mang đi tất cả của em. Em đau buốt khi trên bờ vai không ai cho em dựa. Bàn tay nào hứa dìu em đi đến cuối cuộc đời. Bây giờ tình đã vỡ nát. Em sẽ chông chênh đến cuối cuộc đời này sao. Anh bỏ em một mình sao em. Trái tim em như vỡ tung... Em mất tất cả. Cuộc sống em không còn lý lẽ gì khi chỉ còn một mình. Đôi chân em không còn bước nổi sau quan tài anh ấy. Em thương anh ấy hơn thương em. Em không còn muốn sống.

Sau đám tang các con lại trở về với công việc. Thi thoảng có cuộc điện thoại từ con cái. Em như chết đứng với căn nhà rộng thênh thang. Em ngỡ ngàng khi bữa cơm chỉ có một mình và cái giường bên kia lạnh tanh. Bất cứ chỗ

nào em cũng thấy bóng dáng anh ấy. Khi anh đùa vui với các con khi con còn nhỏ, như bạn khuyến nủ khi con khôn lớn. Bóng dáng cha chạy trên sân đá banh cùng con sao mà ấm áp. Con không thể nhỏ lại và cha không thể về ngồi bên con. Cuộc sống trôi qua là trôi vĩnh viễn không bao giờ trở lại. Em nhớ anh ấy vô cùng. Không hình bóng nào lớn như anh ấy.

...

Em, anh đi qua nỗi đau như em đang chịu đựng. Nỗi đau quá lớn tưởng chừng vượt qua nỗi đau của con người. Hãy nhớ thật nhiều để tình yêu luôn sống trong tim dù người ấy không còn. Anh không chấp nhận ai ngoài chị ấy. Chị ấy đã yêu anh trong suốt thời gian cùng anh. Bọn anh xây dựng bằng con số không thật to và khi có tất cả: con cái, vật chất và tình yêu tuyệt vời nhất thế gian thì chị ấy rời bỏ anh. Lòng anh đau quặn thắt khi nhìn di ảnh chị ấy. Vẫn xinh tươi, nhí nhảnh.

Xuyên suốt cuộc đời này trong anh em mãi mãi 20. Trong em anh mãi chàng trai trẻ của mối tình đầu. Người ta nói tình đầu không rủ cũng tới nhưng với anh tình đầu chỉ là kỷ niệm. Kỷ niệm đọng đầy trong trái tim trẻ trung: nóng bỏng và lỗi lầm rất nhiều phải không em. Là bạn nha em.

....

Vâng, trên đời này chỉ chúng ta là người bạn hiểu và thân nhất. Chúng ta hãy sống với tuổi trẻ hai mươi của mình. Em chưa có tấm hình nào của anh sau ngày chia tay và hình như anh cũng vậy. Hãy giữ hình đẹp hai mươi của mình. Mái tóc anh vẫn bồng bênh. Mái tóc vẫn dài đong đưa theo gió. Hai dáng thanh thanh, thon thả trên bãi biển của chiều hè. Nắng đẹp dần ta đi đến cuối con đường. Như thế anh nhé.

....

Em, anh thấy những đứa con anh sao giống anh ngày xưa. Cũng yêu bằng tất cả trái tim. Cầu trời cho chúng thành công không như chúng mình. Em có nghĩ như thế không. Vui nha em.

....

Anh, em cũng chúc cho chúng thật vui và thành công. Chúc anh vui.

Những dòng tin đi, thư lại chúng tôi đã dành cho nhau tất cả yêu thương suốt năm năm và chưa lần nào gặp nhau. Chúng tôi cũng dành cho nhau như ngày hai mươi bằng những món quà gửi qua bưu điện. Vâng, ngày hôm qua tôi vừa nhận được phong chocolate đen. Hãy như bây giờ nghe anh.

KIM DUNG (K6)

Giọt nước mắt từ tim

Tôi sẽ viết về hận xuất phát từ tấm lòng của một người cô đơn. Muốn quên để hận chìm sâu vào chốn hư không nhưng không nó vẫn còn đó. Cứ mở mắt thấy mặt trời là thấy chữ hận dâng nghen đến tận cổ, cứ nhắm mắt lại thấy tiếng hận sôi gan, cháy lòng. Vì tôi là hiện thân của sự liên kết của hai người gây nên sự hận thù ấy. Sự hận thù ấy làm trái tim tôi tan nát đến ngừng đập. Sự hận thù ấy khiến tôi muốn la lên, hét lớn nhưng tôi không làm được. Sự hận thù ấy dài ngút ngàn không có thước nào đo được. Sự hận thù sâu thẳm không ai thấy nguyên nhân bắt nguồn từ đâu. Sự hận thù cao như ngọn núi mà không thể đo được chiều cao. Sự hận thù ấy không rộng lớn không thể nào đo được. Nó hiện ở trong lòng tôi khiến tôi không thể ăn ngủ được. Sự hận thù ấy làm tôi không thể làm việc được. Sự hận thù ấy

che hết con mắt tôi khiến con mắt tôi chỉ thấy một màu đen tuyền. Không ai có thể cứu tôi ra khỏi mối hận thù này cả chỉ có mỗi mình tôi thôi...

Vâng, ba mẹ tôi là những người có học không giàu nhưng cái ăn cái mặc dư dả. Ngày tôi bắt đầu tượng hình trong bụng mẹ là những ngày hạnh phúc của ba mẹ tôi. Lúc ấy tôi là nguồn hạnh phúc vô biên giữa đôi vợ chồng son ấy. Bà nội tôi mỉm cười nhìn con hạnh phúc. Bà tự nhủ đây là hết cơn bỉ cực đến hồi thối lai. Hai mươi lăm nội mất chồng trong chiến tranh, một tay nội xoay xỏa vừa làm dâu vừa làm mẹ. Những bão táp mưa mưa bán bán nuôi con ăn học đến thành tài nội vui mừng khi đứa con trai duy nhất có công ăn việc làm. Cái mừng thứ hai là ngày con thỏ thẻ bên tai mẹ: đứa con gái của gia đình xa lạ về làm con nội. Nội vui mừng đến nỗi nội khi nhìn thấy cô con dâu cũng có ăn học như con trai mình là nội gạt đầu liền. Hạnh phúc đang dần mở cửa. Chỉ hơn ba năm sau sau cái đám cưới mà nội lo cho con được nở mặt nở mày với hàng xóm là cái tờ giấy ly hôn được ký kết, khi đứa con trai chỉ hai tuổi. Cả hai đi tìm niềm hạnh phúc mới và đứa cháu nội về sống với bà nội.

Nội không than phiền chỉ chấp

nhận trả quả một cách kiên nhẫn. Hết tiền, lực kiệt nội bán vé số nuôi cháu đỡ hơn hơn. Một già một trẻ con trong ngôi nhà đơn sơ rau cháo qua ngày. Những ngày nắng chen ngày mưa tôi cũng lớn và biết đi tìm mẹ. Mẹ trong ngôi nhà lớn thiệt lớn với những đứa em. Tôi đứng bên hàng rào nhìn mẹ cho em ăn bột, cười với thằng lớn nhưng với tôi mẹ quay mặt đi. Tôi nghĩ mẹ không nhìn thấy tôi và tôi la lên:

- Má. Má ơi mở cửa con vô đi má.

- Vô một chút rồi về.

Má mở cổng cho tôi vô. Tôi đứng xơ rơ trong sân thật đẹp có đủ cây cảnh. Nhưng điều tôi thấy sân này đẹp vì có má. Tôi đứng chừng năm phút thì em ăn xong. Má nói con về đi. Má bận lắm. Và má đẩy tôi ra và đóng cánh cổng. Tôi tần ngần đứng đó chờ má rảnh má sẽ cho tôi vào. Nhưng hồi lâu má ra nói:

- Về đi!

Rồi má khóa cổng. Hôm ấy buổi trưa nắng tôi đi bộ về. Chân không dép, đầu không nón tôi về nhà xà vào lòng nội khóc sao cho thỏa. Nội ôm tôi và không nói câu gì. Nội giặt khăn ướt và lau mặt cho tôi và kèm thêm tô cơm. Nhiều lần tôi đi ngang qua nhà má tôi đứng nhìn má và các con của má. Má yêu chúng như bao người mẹ

khác mà tôi thấy. Cũng nưng niu, cũng chiều chuộng, cũng âm thanh của những tiếng yêu thương ngút ngàn mà bà mẹ nào cũng có dành cho con mình. Tôi khóc khi má gọi thằng em tôi là Cún Cưng. Tôi cúi mặt khi má tôi hôn lấy hôn để thằng nhỏ và ôm chặt thằng lớn. Cả ba cùng nô đùa cùng hạnh phúc. Chúng là con má sao mà yêu thương tốt đỉnh và tôi má lại ghét như con chó ghẻ. Chúng là con của má thì tôi cũng vậy. Chúng tôi cùng ruột của má chui ra mà sao đứa má thương, đứa má ghét. Tôi bước đi và hứa sẽ không bao giờ ghé nhà má. Giận thì nói vậy chứ làm sao tôi quên má. Mấy bữa tôi lại nhìn ngắm má trong bộ đồ mới, trong hạnh phúc bình an, trong sự thương yêu con cái hết mực của má.

Rồi khi tôi bắt đầu đi học là một buổi học và một buổi bán vé số. Những con đường qua đi dưới gót chân tôi là những đôi dép mà bạn bè không còn dùng cho tôi. Dép chiếc xanh chiếc đỏ, quần áo cái dài cái ngắn trên khuôn mặt cháy nám vì sương gió. Không phải bán vé số mà đốt đầu nhé. Có những ngày đi ngang qua nhà thằng bạn nhà giàu tôi len lén bước, chột tiếng reo của nó. Tôi tính chạy thì má nó nói con vô học với bạn để cô bán cho. Bạn không hiểu bài tôi dạy tới nơi tới chốn và đến

trưa cô giao tiền cho con vừa đủ và mời tôi bữa cơm nóng hổi. Ăn xong xin chén cơm cho nội. Ngày hôm ấy nhà nội không nấu cơm trưa.

Những ngày này tôi bắt đầu không nhìn má. Khi đi bán tôi tránh đi ngang nhà má. Nhưng con tìm vẫn gọi tôi đến thăm má. Tôi đến cổng và người giúp việc ra nói:

- Bà không có nhà.

Má không nói làm sao chị ấy dám nói như vậy. Lòng con buồn vô hạn và bước đi đến nỗi người kêu mua vé số tôi cũng đi luôn. Bây giờ tôi là người biết tìm đến ba. Biết số điện thoại của ba tôi mừng hết lớn. Tôi gọi và tiếng ba trả lời. Tôi như nhảy cẫng vì còn có ba. Tôi muốn gặp ba phải lựa chọn ngày và đặt hàng trước tuần, hay hai tuần. Con đường đến nhà ba sao mà dài nhưng tôi vẫn thấy ngắn. Ba cũng có má mới và những người con mới. Má ơi nhìn con như đứa bất lương. Nhìn lom lom. Ba điều bốn chuyện với ba, mà tôi không biết đã nói gì với ba và ra về. Trên chiếc xe buýt tôi ngồi đơn lẻ một mình mà ai cũng vui vậy hạnh phúc. Nhà ba lớn hơn nhà má, có xe hơi, có tất cả... riêng không có tôi. Về đến nhà nội không nói gì và ôm tôi vào lòng như muốn tôi nhỏ lại chút xíu cho ấm trong cánh tay gầy. Nội vuốt

tóc tôi, và hôn vào mái tóc cháy nắng của tôi. Tôi nghe giọt nước ấm chảy xuống da đầu tôi. Tôi ôm nội thật chặt. Cứ đến thăm ba vài lần là thấy ba có má khác, con khác (ba có cả thấy bốn má). Ai cũng nhìn tôi như con thú lạ. Lần nào tôi cũng nói với ba vài câu và bước ra về và trong lòng buồn cùng thề sẽ không đến nhà ba nữa. Rồi tôi lại lần mò có cuộc hẹn cùng ba và lại đến.

Đến khi tôi học cấp hai, tôi phụ bán cơm vì ngoài lương tôi còn được bữa cơm và len lén xin chén cơm về cho nội. Tôi bị đánh khi chạy bàn chưa kịp khi khách đông. Một lần vì chậm trễ tôi bị bà khách đổ nước mắm từ đầu xuống. Nổi cực nhọc, nổi đau đớn tê tái trong tôi. Tôi cúi đầu nhìn những ngón chân vấy nước mắm. Hôm ấy, là ngày hơi vắng khách tôi dở cuốn tập ra ôn bài. Chưa kịp ôn thì thấy ba và vợ ba cùng hai đứa nhỏ bước vào quán. Tôi bước ra hỏi gia đình muốn dùng gì. Ba không muốn nhìn tôi và cùng với gia đình ba chọn món. Tôi bưng từng món đến bàn của ba để được hưởng chút ánh mắt hay một câu hỏi thăm, không thăm tôi ba cũng không hỏi thăm nội một tiếng. Nhưng đến lúc kết thúc bữa ăn ba không hề hỏi tôi một câu và bình tĩnh dẫn gia đình ra xe. Tôi bỏ nghề phụ quán ăn. Tôi đi phụ hồ. Với sức

vóc nhỏ con và đi học một buổi khiên tôi bị thúc ép biết bao nhiêu. Lương ít và cố sức cũng nhiều. Thôi cố gắng để không gặp ba.

Bà nội ngày một yếu và một sáng mùa thu khi ngoài sân có lốm đốm ánh sáng. Nắng nhẹ nhàng, tôi ở nhà với nội vì nội không khỏe. Nhìn vóc dáng ngoại còn da bọc xương nằm trên chiếc giường cũ. Tôi cũng trưởng thành được vài năm nhưng thời gian quá ngắn không đủ đền đáp ơn nội nuôi dạy tôi. Nội gọi tôi vào bên cạnh. Nội cởi kim băng và lấy ra một gói nhỏ:

- Đây là chút quà nội dành cho cháu đầu.

- Gì vậy nội.

- Chút vàng đó mà.

Nội nuôi con mà còn để dành vàng cho cháu đầu. Tôi ngỡ ngàng cầm nắm chỉ vàng mà nội dành dụm hai mươi năm nay.

- Nội ơi!

- Nội mà đi rồi đừng báo tin cho ba mẹ con. Nội trả nợ xong rồi thì nội đi. Con ở lại cố gắng sống tốt. Con lên Hội Chữ Thập Đỏ xin cái hòm và đám làm đơn sơ nghe con.

Tôi ngồi cầm bàn tay đầy xương xẩu của nội mà lòng tái tê. Ngày hôm sau nội đi. Khi đám đang diễn ra, ba tôi đến vái lạy nội và đưa tiền cho tôi lo

tang cho nội vì ba bận. Tôi đẩy trả về phía ba. Ba không cầm, tôi chạy theo liệng tiền vào xe ba và tôi gục khóc cho nội. Ngày hôm sau tôi đưa nội ra đồng.

Trong căn nhà không có gì để mất và lòng hận thù của tôi lên ngút ngàn. Có gì ba má lại bỏ tôi bơ vơ đến lạc loài trong thế giới loài người đến thế này. Tôi có cha, có má đâu phải dân bụi. Bụi cũng còn có ba má còn tôi có cũng như không. Gần nhà tôi, bao nhiêu người từ tỉnh khác đến thuê trọ cũng đi bán vé số và trăm nghề tay chân khác nhưng tối về họ có gia đình dù họ nghèo. Gia đình gồm ba mẹ và các con. Nghèo nhưng họ rất đầm ấm. Tôi cần một ánh mắt trìu mến, một lời nói yêu thương nhưng chưa bao giờ được nhận. Ba, má cho các em được ăn ngon còn nội và tôi ăn để sống qua ngày, chưa hề biết bữa ăn ngon. Nội nói nội trả nợ xong nội về với Phật. Nội không trả thù vì nội còn tôi đứng sau lưng. Nội có gì thì ai là người đùm bọc, yêu thương tôi. Còn tôi bây giờ chỉ có một mình, tôi không phải nuôi nấng ai. Tôi muốn đòi món nợ: “bỏ rơi tôi”. Không thương, thì bỏ phận làm cha mẹ ở đâu vì ba má là người có học cơ mà. Có học mà con lang thang đầu cuộc đời cho đến khi con trưởng thành. Gặp mặt con không nhìn. Con đến nhà như bóng ma đi đòi

nợ. Sao ba, má đây ả con đến thế. Con chưa làm ba, má buồn điều gì mà. Sao lại ghét con ruột mình đến thế.

Tôi muốn trả thù nhưng vị sư khả kính khuyên tôi là đừng lại. Vì mình trẻ và sức khỏe tràn trề mình sẽ thắng nhưng không thể thắng với pháp luật, với đạo hiếu. Những ngày con bị pháp luật xử lý là những ngày hối lỗi, ăn ăn. Đừng bao giờ như vậy. Vị sư ấy khuyên: bằng nhiều cách làm ăn chân chính tôi sẽ giàu. Vâng điều này tôi làm được. Và từ đó tôi sẽ mở một ngôi nhà cho trẻ em có hoàn cảnh như tôi nương tựa. Vâng, điều này tôi làm được. Nhưng khi tôi giàu tôi sẽ làm mọi cách cho gia đình ba, má tôi phá sản. Vị sư khuyên tôi đừng. Vì cuộc sống hơn nhau chỗ biết tha thứ, biết bao dung. Mình trả thù không có nghĩa gì trong cuộc sống này, trong luật nhân quả.

Sự cô đơn này chỉ mình tôi biết, mình tôi hiểu, mình tôi sống cùng với nó. Nhưng không, tôi sẽ từ bỏ nỗi cô đơn này, nỗi đau đến cùng cực và tôi đi lên với niềm vui an lạc. Những buổi tối sau những buổi đi làm và học thêm tôi đến chùa. Tôi ngồi dưới gốc cây sala, tôi nhắm mắt lại nghe dòng máu chảy trong tôi. Tôi nghe tim tôi đập nhịp nhàng. Tôi nghe hàng chục loại chim hót trong vườn chùa. Tôi mở mắt thấy

con chồn nhỏ xiu đang đu dây. Sợi dây mỏng manh, chú thong người xuống phía dưới dây, bốn chân bấu lên dây và nhanh nhanh đu qua khoảng sân rộng. Trong mọi tình huống con người và mọi vật đều thích nghi. Như cành cây, vướng cục đá chúng ẹo qua và vươn lên. Là con vật cũng sống trong mọi hoàn cảnh khác nhau để tìm sự sống cho riêng mình. Và con người có cha, có mẹ thì ấm êm, không cha không mẹ con vẫn vươn lên với trái tim ham sống mãnh liệt. Sống để trả nợ đời. Sống để thấp cho nội nén nhang thơm. Sống để nhìn đời qua những ngón tay do cha mẹ sinh ra. Sống để đi trên đôi chân do cha mẹ để lại để đi vào đời bằng những bước vững chắc nhất, chân chính nhất, hiền lành nhất, công việc với tấm lòng yêu thương nhất. Sống để dâng cho đời đóa hoa xinh tươi cho đời, cho anh em...

Nỗi đau rồi cũng nguôi. Tôi ngủ được. Tôi còn hận những người sinh ra tôi. Những lần tôi đến chùa nhiều hơn. Tôi lân la cùng chú tiểu nhỏ. Cùng chú tôi tìm hiểu chốn thiền môn... một cách tự nhiên. Một ngày nào đó tôi sẽ là sư đệ của các chú. Trái tim tôi không còn giọt nước mắt cho ngoại, cho má ba. Trong trái tim tôi có đóa sen sáng ngời dành cho Phật.

DIỆU HÒA (K6)

SƯ TÂM CHUYỆN VUI

Có ông Bác sĩ kia ế khách, bèn nghĩ ra một kế.

Ông ta trưng tấm biển trước phòng mạch, nói rằng: trị dứt bệnh thì tính 20 Mỹ-kim, còn không dứt bệnh thì bồi thường cho bệnh như 100 Mỹ-kim.

Bên cạnh phòng mạch có một ông luật sư ế khách đói dài, thấy vậy bèn tới phòng mạch Bác sĩ đó định kiếm 100 bạc xài chơi.

Luật sư: Tôi bị mất khứu giác, ông trị giùm tôi.

Đốc tư: Y tá, lấy lọ thuốc số 9 và nhỏ vô lỗ mũi ông này ba giọt.

Luật sư: Ê, cái này là nước mắm mà.

Đốc tư: Xin chúc mừng ông đã lấy lại được khứu giác. Trả tui 20 đô.

Luật sư cả giận, ba ngày sau trở lại phục hận.

Luật sư: Tui mất trí nhớ, ông trị giùm tui.

Đốc tư: Y tá, lấy lọ thuốc số 9 và nhỏ vô mồm ông này ba giọt.

Luật sư: Đừng, đừng. Cái này là nước mắm, tôi nhớ mà.

Đốc tư: Ông đã lấy lại được trí nhớ. Trả tui 20 đô tiền trị bệnh.

Tuần sau, luật sư tới phục hận một lần nữa.

Luật sư: Tui bị giảm thị giác, ông trị giùm tui.

Đốc tư: Cái này thì tui chịu thua. Đây là tờ 100 đô tui bồi thường cho ông.

Luật sư nhìn tờ giấy bạc rồi nói: Đây là tờ 10 đô mà, đâu phải 100 đô?

Đốc tư cười hề hề: Tui đã lấy lại được thị giác cho ông. Trả tui 20 đô lệ lên ông Luật sư.

BÍCH LOAN - K1

Nói chuyện cùng em

Nói với em về tình thân “tâm - quý”
Cũng chính là tự nhắc nhở bản thân
Dù “trường trai” chưa phải chúng đạo lành
Nhưng qua đó, nghiệp “sát” đã cùng tận.
Cuối mỗi tuần bên nhau ta đọc luật
Biết yêu thương, biết mở rộng lòng nhân
Nên ghi nhớ từng giờ trong cuộc sống
Luôn bao dung, khắc kỷ chớ phân vân!

PHƯỚC CHÂU (K4)

Ngay khi có mẹ

Thật hạnh phúc khi con có mẹ!
Lớn bao nhiêu vẫn thấy bé con
Đi xa mẹ đợi mỗi mòn,
Lúc về mẹ chẳng rầy con một lời.

Tròn hạnh phúc Vũ Lan có mẹ
Nhận bông hồng tươi thắm xinh xinh
Nhìn ai bông trắng một mình,
Mẹ ơi! Vâng mẹ tội tình làm sao!

Gia có mẹ, nay con vắng mẹ
Nước mắt rơi như trẻ lên ba
Giờ đây những lúc xa nhà,
Khi về mong tiếng mẹ la chẳng còn!

LAM THANH (K4)

Cười chút chơi

LÃO NGOAN ĐỒNG (K1) - St

Ba điều ước

Bà Tư, một bà lão sống lẻ loi bên đường thiên lý với con mèo tam thể, nó là thân nhân và bè bạn duy nhất của bà, nhờ nó bà cũng đỡ cô đơn trong cuộc sống hàng ngày. Bà và con mèo sống bằng tấm lòng hảo tâm của khách qua đường, thu nhập hàng ngày, dù nhiều, dù ít bà đều chia cho con mèo tam thể yêu quý, họa chi có bữa quá ít, bà còn nhường hết cho nó và riêng mình thì uống nước lạnh dần lòng.

Việc yêu thương súc vật đó đã làm động lòng Tiên nương phụ trách sở bảo vệ súc vật, Tiên nương bèn biến thành một bà già nghèo đói, mình mẩy đầy ghẻ lở nằm ngất xỉu trước cửa khi bà Tư vừa đi xin về. Tuy rất mệt và đói vì cả ngày phải đứng để xin khách qua đường, nhưng khi thấy cảnh như vậy, Bà Tư bèn vực bà lão kia vào nhà và chia đôi phần ăn của mình cho bà lão nghèo đói đó.

Bà lão đã tỉnh táo khi ăn xong, nhưng vẫn tỏ vẻ thèm thuồng khi nhìn mớ đồ ăn còn lại trên tay bà Tư. Thấy vậy, nén tiếng thở dài, bà Tư đưa nốt phần còn lại cho bà lão và dự định đêm

nay sẽ lại uống nước trừ cơn một lần nữa!...

Bỗng... "Ùm" một tiếng nổ vang như tiếng pháo và Tiên Nương hiện ra trong hào quang chói lòa, quần là áo lượt, cốt cách phi phàm, tay cầm chiếc đĩa thần, Tiên Nương hiền từ nói với Bà Tư

- Con quả là một người có lòng hảo tâm, đã thương súc vật mà còn thương người nữa, vậy để thưởng công, ta sẽ cho con 3 điều ước, con ước gì cũng được !! nào...điều ước thứ nhất của con là gì đây?

Quá ngỡ ngàng và vui sướng, Bà Tư không cần suy nghĩ xin điều ước thứ nhất:

- Dạ, điều ước thứ nhất là con muốn có nhiều tiền, rất nhiều tiền, nhiều hơn cả Bill Gates nữa

"Ùm..." Bà Tư thấy căn chòi của mình biến thành 1 lâu đài nguy nga long lẫy, với tôi nam tở nữ bao quanh cung phụng và một kho tàng đầy ắp, ôi...khỏi phải nói....

- Còn điều ước thứ 2 của con
Tiên Nương nhân từ, ân cần nhắc Bà Tư tính toán rất lẹ: Mình giờ

đã có tiền, tức là sẽ có mọi thứ, nhưng nếu mình không có sức khỏe và tuổi trẻ thì cũng vất đi, nên bà Tư mạnh dạn đưa ra điều ước thứ 2

- Dạ con muốn được trẻ lại, trẻ lại tuổi 20 mười

Và Bà Tư thấy mình được trở lại trẻ đẹp như ngày mới 20

- Còn 1 điều ước chót, thế con muốn gì?

Giờ mình đã có tất cả, tuổi trẻ lẫn tiền bạc, mình đâu còn ước muốn gì nữa, chỉ còn con mèo tam thể, con mèo đã chia vui xẻ buồn với ta bao năm qua, vậy thì:

- Dạ, xin Tiên Nương cho con mèo yêu quý của con được biến thành một Hoàng tử đẹp trai để cùng con hưởng thụ vui thú

Và ....trước mặt bà một Hoàng tử đẹp trai, lịch lãm xuất hiện để thay thế cho con mèo tam thể của bà cùng lúc với luồng hào quang đưa Tiên Nương nhân ái về trời

Yến tiệc được bày ra, trong ánh sáng lung linh của ánh đèn chiếu trên những ly chén bằng vàng và ngọc lưu ly, trong tiếng nhạc réo rắt của tiếng tơ đồng Bà Tư, không Nàng Tư tay trong tay cùng Hoàng Tử Tam Thể thưởng thức Bò Đào Mỹ tửu, thưởng thức những món ăn trân quý

Và ngắm đoàn vũ công lả lướt trong khúc Nghê thường...

Buổi tiệc nào cũng phải tàn, sau khi về phòng riêng, sau khi đã cùng uống chén rượu hợp cần, và sau khi các tì nữ đã kín đáo rút ra ngoài, không gian và thời gian còn lại chỉ còn có 2 người, thì thật lạ ....Tân lang sao vẫn hững hờ, chả có vẻ háo hức gì cả, vẫn ngồi trên bàn, tay mân mê chén rượu và mắt thì như ngó về một nơi xa xăm nào đó!??

Nén lòng không được, Tân Nương phải thổ thề

- Sao chàng còn ngồi đó, sao chàng lại có vẻ hờ hững với thiếp như vậy, chàng không thương thiếp hay sao?

Nén tiếng thở dài, Tân lang ầm ừ nói

- Nàng không nhớ hay sao?? Tháng Sáu năm ngoái, trong một chiều vừa gió lại vừa mưa, nàng đã nỡ lòng đem tôi đi thiến mất rồi!

Chết Sướng Hơn

Một chú muỗi được đang tà tà bay qua, bay lại thì bất ngờ, bị người kia xòe bàn tay đập cái chết. Chết, đẹp lẹp.

Quá uất ức, linh hồn muỗi không siêu thoát được mà bay lại bay vút lên trời xanh, vượt qua trăm ngàn tinh tú đến cúi lạy trước Thượng Đế khốc lóc:

- Thưa ngài, con có làm chi nên tôi

đâu mà để bị loài người đập chết thẳng tay như vậy. Xin ngài cứu xét cho con được hồi sinh.

- Thế anh có chích người ta không.
- Thưa không. Hoàn toàn không. Chỉ có đám muỗi cái khát máu mới rủ nhau đi chích người ta. Đám muỗi được tui con là dân "chay trường". Bữa nào vui lắm cũng chỉ rủ nhau đi hút mật hoa mà thôi.

Thượng Đế gọi đám kỹ sư mang blue print ra coi lại.

Kỹ sư trưởng coi xong, kính cẩn:
- Thưa Thượng Đế, theo bản design của ngài hồi khai thiên lập địa thì chỉ có muỗi cái trưởng thành mới chích hút máu người và động vật máu nóng để nuôi trứng phát triển duy trì nòi giống. Muỗi cái có vòi dạng đặc biệt có thể xuyên thủng da người và động vật để hút máu. Muỗi cái cần hút thêm máu để có nguồn protein để sản sinh ra trứng. Còn muỗi đực được design với 1 cái vòi có đầu lọc ra như hình loa kèn chỉ để hút những giọt sương đêm đọng trên hoa trái hoặc mật hoa mà thôi, tuyệt đối không chích ai được.

Tóm lại, muỗi đực dân "ăn chay trường".

Quay qua muỗi đực, Thượng Đế trầm ngâm:

- Thế anh có "chích" mấy nàng

muỗi cái không?

Muỗi đực lật đặt lại sát gần Thượng Đế, trình ngài xem cái vòi toét lọc của mình rồi phân bua:

- Thưa ngài, xin ngài coi lại xem, cái vòi này mà chích được ai!

- Anh hiểu sai ý ta rồi. Ta hỏi anh có "chích" muỗi cái bằng cái vòi khác cơ, cái vòi ở dưới kia kia.

Vừa nói, ngài vừa chỉ tay vào hạ thể muỗi đực

Muỗi đực cúi đầu, gãi tai, thú nhận:

- Thưa, cái vụ này thì có. Có đều đều..

Suy nghĩ hồi lâu, Thượng Đế phán:

- Chính vì anh "chích" con muỗi cái, nó có bầu, nó cần protein để nuôi con anh, nó mới phải đi chích máu người. Nếu anh đừng chích nó thì nó cũng chỉ hút sương, hút mật, cũng "trường chay" như anh thôi... Kể cũng không oan uổng gì...

Thượng Đế chưa dứt lời thì muỗi đực, biết mình đuối lý, bật khóc nức nở.

Thượng Đế mềm lòng:

- Thôi được, ta có thể cho anh sống lại với một điều kiện

- Điều kiện gì, thưa ngài?

- Anh sẽ không bao giờ được "chích" muỗi cái nữa. Anh có bằng lòng không?

Muỗi đực cúi đầu, suy nghĩ 1 lát, lẩm bẩm như là nói với chính mình:

- Nếu vậy, chết sướng hơn ..... hihihihhi

Chuyện cổ tích

..Và thế là nàng Bạch Tuyết ở lại trong rừng cùng với 7 chú lùn. Hàng ngày, 7 chú lùn đi vào hầm mỏ trong rừng sâu đào quặng. Bạch Tuyết ở nhà nấu nướng giặt giũ... Thấm thoát đã được vài tháng.

Một hôm, Bạch Tuyết nổi hứng đòi đi theo các chú lùn chơi, gọi là "thay đổi không khí". Các chú vốn chiều nàng Bạch Tuyết, đồng ý ngay. Tất cả xếp thành hàng một hành quân vào rừng, vừa đi vừa hát "Hey ho.. hey ho.. to take the trouble go..." theo đúng như trong phim.

Đang đi, bỗng đâu có một khe suối hiện ra, nước trong veo mát lạnh. Bạch Tuyết thích quá, đòi xuống suối tắm. Bảy chú lùn không yên tâm để Bạch Tuyết ở lại suối một mình. Nàng đành bảo: "Thế bây giờ các chú quay mặt đi

vậy, bao giờ ta tắm xong sẽ ném một hòn đá xuống suối "tủm" một phát để ra hiệu".

Các chú lùn vốn thật thà, ngay lập tức xếp thành hàng quay lưng lại phía suối, chú nọ trông chú kia. Bạch Tuyết được một mẻ tắm suối êm mê. Khi nàng vừa tắm xong, đi lên bờ định mặc quần áo thì có một con ếch thấy động nhảy xuống suối "Tủm" một cái! 7 chú lùn quay lại...

Thế là hăng nước ngọt 7-UP ra đời!

Chuyến xe ma

Dọc đường thiên lý vào một đêm mưa gió bão bùng, ngang một khúc hoang vắng vậy mà anh Tư phải chú tâm để ráng đưa chếc xe qua khúc quanh hòng có thể ghé lại nghỉ chân ở thị trấn kế đầu đó cuối đường. Thế mà chiếc xe chết tiệt bỗng nhiên lại dở chứng, nó bỗng ho khục, khục rồi nằm ỳ một chỗ, không thềm đi nữa, bên trái là vực sâu thăm thẳm, bên phải là rừng cây ngút ngàn, phía trước là đường xa hun hút, không một bóng người, không một ánh đèn, chỉ loang loáng bóng nước trên con đường nhựa... đang tiến thối lưỡng nan thì có ánh đèn lập lòe rồi 1 chiếc xe từ từ tiến tới, mừng hóm, anh vội nhảy khỏi xe, ra đứng bên đường, cố nỡ một nụ cười cầu tài, bàn tay phải đưa ngang ngực, mấy ngón

tay nắm chặt, chỉ trừ ngón tay cái thì chìa qua bên phải, lắc lắc ra dấu xin quá giang.

Khi chạy ngang chỗ anh ta đứng xin quá giang, chiếc xe từ từ chậm lại, thế là đủ, không đợi chiếc xe ngừng hẳn... anh ta thót vội lên băng sau rồi vội vàng đóng cửa.

Sau khi yên vị, sau khi lau vội những giọt nước còn bám trên mặt, trên tóc. Anh bỗng giật mình, người lạnh toát, mồm há hốc, ú ớ không ra câu, chân như bị chôn cứng xuống sàn xe, tay thì đan cứng vào nhau đè chặt lên bụng còn lưng thì như bị dính chặt vào ghế vì anh chợt khám phá rằng... trên chiếc xe chỉ có mình anh, không tài xế, không một ai cả, vậy mà chiếc xe vẫn cứ từ từ lăn bánh!!!

Sự sợ hãi càng tăng hơn vì chiếc xe đang tiến đến 1 khúc quanh và nếu nó tiếp tục như thế thì... trước mặt là vực sâu thăm thẳm!!! chưa biết phải tính sao thì từ ngoài cửa xe, một bàn tay khẳng kheo, ướt đầm bỗng xuất hiện và chiếc xe lại tiếp tục lăn bánh đúng đường!!!

Qua khúc quanh, bàn tay lại biến mất cũng thần bí như khi nó đến!!! chuyện đó lại lặp đi lặp lại mỗi khi xe đến một khúc quanh nguy hiểm...

Ngồi chết cứng trên băng sau, tay

chân lạnh ngắt, nên khi thấy ánh đèn lập lóe xa xa, cố lấy hết can đảm, anh vùng lên, tông cánh cửa, lăn vội xuống đường, mặc kệ thân mình đầm ướt bùn dơ, rác rến, tay chân rướm máu vì đá nhọn bên đường, anh lom ngòm bò dậy và chạy bán sống bán chết, chạy vọt dò lên cổ về phía ánh đèn cứu tinh...

Khi đến nơi, anh mừng hóm vì đó là một quán rượu bên đường, chỉ kịp tông cửa chạy vào anh ta chỉ ra sau lưng, miệng hỏn hển, thều thào... Ma, Ma, Ma... nằm lăn quay xuống chiếc bàn gần nhất, mặc kệ chai lọ lổn ngổn xung quanh rồi... bất tỉnh nhân sự.

Cả quán xúm quanh anh Tư, xô xao bàn tán, chưa biết ắt giáp ra sao thì 2 cánh cửa bị xô rộng, mưa theo gió lạnh thổi thốc vào cùng với 2 người đàn ông mình trùm áo mưa ướt sũng, đáng mệt mỏi... Một người thở hỏn hển, chỉ tay vào chiếc bàn nơi anh Tư đang nằm bất tỉnh và nói:

- Đúng rồi, đúng nó là cái thảng khốn kiếp đã chẳng tiếp tay chúng ta để đẩy chiếc xe mà còn thót lên ngồi chễm chệ trên băng sau... đáng kiếp, chắc là cu cậu bị một mẻ sợ hết hồn hahahahaha...

Lời bàn: Thì ra chuyện ma cũng có thể đem đến nụ cười!

Cô bạn thân ở Nha Trang vừa gửi email khoe hình cháu nội, ngoại. Mấy đứa trẻ thật kháu khỉnh dễ thương. Giá như trước đây ba năm nó mà khoe như thế thì tôi cũng "tủi thân" lắm, nhưng giờ thì cũng có hình cháu để gửi, "phản công" lại nó chứ, đâu có dễ dàng chịu thua nhỏ náy. Có chẳng thua là nó có đủ nếp, tẻ, nội ngoại, mình thì chỉ có "hàng ngoại" thôi. Thời gian qua nhanh thật, nhớ ngày nào nhỏ Hoàng Nga còn "khi dễ" tôi: "đợi đến đám cưới con mày chắc tui tao húp cháo"... lúc đó con gái mới học lớp 3, vậy mà bây giờ đã có cháu ngoại hủ hủ rồi, hôm đám cưới con gái nhớ lại câu nói của nó tôi muốn dọn riêng cho nó 1 bàn gồm cháo 7 món để nó ăn cho "chừa" tật...thấy ghét.

Nhưng rồi tôi cũng bật cười 1 mình "Quái, sao nó có cháu nội, ngoại rồi mà mình vẫn nhỏ này nhỏ kia hoài vậy ta?, sắp vào hàng thất thập cổ lai hy rồi còn mày tao chi tổ đến bao giờ đây. Có đứa còn mày, tao cả với sui gia nữa chứ. Chẳng là tui nó 2 đứa cùng lớp ngồi sui với nhau...ôi, cái chuyện bạn bè cùng lớp ngồi sui với nhau cũng nhiều vấn đề lắm đây, hai bên khi xảy ra chuyện không được xuôi chèo mát mái lại con mày, con tao rồi tâm sự, kể lể với những đứa bạn xưa cùng lớp... mày coi đó, con nó dzậy mà nó bình... lại tiếp tục mày, tao... tao không bình đứa nào hết, tui bay tự xử đi, đứa nào kể tao nghe cũng có lý hết... rồi khi có cháu ra đời lại cháu nội mày, cháu ngoại tao... rồi "dành": khi nào nó sanh tao sẽ đem cháu về ở với tao...không được, bé sanh ra ra mang họ nhà tao thì phải ở với tao...

Ôi thôi, cứ mày, tao đến già, mà già rồi còn gì.

Nói chuyện sui gia của mấy đứa bạn tôi lại nhớ đến mình. Tôi thì không mày, tao với sui gia nhưng cũng không khách sáo, lễ nghi "anh sui, chị sui" như thường tình. Tôi lớn tuổi hơn nên bà sui xưng chị, em, còn tôi thì cứ Yến ơi, Yến ơi, bà chị hai nghe được vội sửa lưng ngay..."Sao gọi kỳ thế, phải gọi

chị sui chứ, ai lại gọi tên người ta vậy".

Bên chồng của con gái tôi rất chân chất, cởi mở, nên nhiều khi lên nhà chơi tôi cảm thấy thân thuộc, gần gũi như ở nhà mình vậy. Đặc biệt bà có cô con gái là chị hai của con rể tôi tánh tình rất dễ thương lại nấu ăn cực kỳ ngon dù chỉ là những món đơn giản, mộc mạc nhưng hấp dẫn vô cùng.

Nhớ lần sắp có đứa cháu đầu tiên, 2 bên "hồi hộp" chờ xem bên nào được nuôi. Anh sui thì vui ra mặt, nghe kể là ông ấy cứ tũm tũm cười suốt ngày, mong chờ cháu đích tôn ra đời. Chị sui thì tỏ vẻ "biết điều" hơn: "Ông à, bên đó người ta có đứa con gái duy nhất, chắc có cháu người ta sẽ dành nuôi chứ không đến phiên mình đâu". Còn phía bên tôi thì cũng "suy tư" không kém, ông xã bảo: "Vợ chồng nó ở với mình thì khi có cháu mình sẽ "ưu tiên" thôi".

Chưa tới ngày sanh mà ông bố chồng cứ điện thoại bắt con trai phải

đưa vợ vào Từ Dũ nằm trước dưỡng thai, phòng khi trở dạ không phải di chuyển đường xá đông đúc rồi kẹt xe... Bà mẹ chồng thì cứ liên tục gửi gắm... "Chị ơi, trăm sự em nhờ chị, cháu đích tôn của em mà em không xuống đón liền được, mai em sẽ xuống sớm", rồi bà liên tục cầu nguyện, bà điện thoại bắt con trai cũng phải cầu nguyện như bà.

Hai giờ sáng em bé chào đời, ôi thương quá, đáng yêu quá, tôi thở phào hạnh phúc khi thấy mẹ tròn, con vuông. Từ đây chúng tôi đã lên chức rồi, sẽ gọi nhau bằng bà nội nó, bà ngoại nó (cho... oai). Tôi điện thoại cho bà nội nó tả từng chi tiết mặt, mũi em bé, ngay cả "củ cà rốt" bé xíu xinh xinh, vì tôi dự tính sẽ đặt tên thân mật ở nhà cho bé là cà rốt khi biết đó là con trai.

Cũng thức cả đêm chờ đợi, câu đầu tiên thằng con rể nói khi thấy cô y tá bế bé từ phòng sinh ra: "Trời ơi, đẹp trai quá" rồi chạy bay đi, vừa chạy vừa nói "Con về làm việc đây, bấm thẻ xong con chạy qua liền", nơi làm việc của nó cũng ở đường Nguyễn thị Minh Khai gần đó.

Bà nội rước mẹ con nó ngay từ bệnh viện Từ Dũ về thẳng Tây Ninh để tiện chăm sóc, chẳng là bà có người em họ chuyên nuôi trẻ có kinh

nghiệm, chính cô này đã từng nuôi con rể tôi từ bé cho đến khi lớn về Saigon học. Cũng có lẽ bà thấy tôi lớn tuổi hơn bà, lại bận buôn bán nên sợ chăm sóc mẹ con nó không được kỹ. Tôi cũng chẳng "giận dỗi" gì khi biết điều đó vì thật sự tính tôi cũng không được chu đáo, ngăn nắp, hơn nữa cũng không có kinh nghiệm nuôi trẻ vì chỉ có một đứa duy nhất lại lâu lắm rồi không tiếp xúc với em bé.

Mấy ngày thức trắng đêm trong bệnh viện tôi muốn kiệt sức, đi không vững, mẹ con nó về bên chồng rồi mà tai tôi cứ nghe văng vẳng tiếng em bé khóc, nhớ chịu không nổi bèn để ông ngoại nó ở một mình coi nhà, còn tôi lại khăn gói lên nhà bà nội nó. Có đứa cháu, hai gia đình như gần gũi hơn, gắn kết hơn.

Ông bà nội chăm sóc mẹ con nó

thật chu đáo khiến tôi thật yên tâm, không mong gì hơn nữa.

Hết kỳ nghỉ thai sản mẹ con nó về lại nhà ông bà ngoại, từ đây tôi và ông xã không phải thấp thỏm nhớ nhung, điện thoại hỏi thăm nữa, mở ra một "chương" mới cho gia đình chúng tôi.

Đi đâu cũng không được đi hai người trừ khi rơi vào thứ bảy, chủ nhật, mà có khi rơi vào những ngày này cũng chẳng đi được, bé ám đầu một chút là...hôm nay mẹ đừng đi đâu nha. Riết rồi bạn bè muốn rủ rê đi chơi, ăn uống gì cũng phải "dè chừng"...thôi đừng rủ nó, nó mắc giữ cháu rồi...thiệt là "thiệt thòi" vô cùng.

Mười chín tháng tuổi bé phải đi nhà trẻ vì ông bà ngoại "hết xí quách", bé quậy dữ lắm. Ngày đầu đi học, cô hiệu trưởng trực tiếp xuống lớp theo dõi rồi khen bé ngoan lắm, ngày đầu tiên mà không khóc...nhưng rồi sau đó ông bà ngoại liên tục bị cô giáo mắng vốn, cô nói bé là sếp sòng của lớp, nhiều khi còn phụ cô giáo "dạy dỗ" các bạn khác nữa.

Tháng sau bé tròn 3 tuổi, đẹp trai, lanh lợi. Tôi thầm cảm ơn trời phật và mong sao luôn có sức khoẻ tốt để tiếp tục chăm sóc cháu ngoại... thứ hai.

Tháng 11/2016

NGÔ THỊ BÍCH LIÊN (K1)

Chuyện của Khờ

Hồi học Tiểu học, ngày nào vào lớp Khờ tui cũng say mê ngắm nhìn Cô giáo. Sao mà Cô nào cũng thật xinh đẹp, dịu dàng, sang trọng trong tà áo dài tha thướt với đủ màu, đủ hoa đủ hình ôi đẹp sao mà đẹp quá ! Chả bù với má Khờ tui, suốt ngày tóc búi ngược, áo quần nhàn nhúm, ngoài đàn con phải trông ngó, còn lũ heo đang đòi ăn ầm ỹ trong chuồng, còn mấy con gà mái mẹ dẫn con kiếm ăn, nếu không để ý là chúng dẫn nhau vô tuốt trong nhà, nhảy cả lên bàn lên ghế ! Lại còn lũ vịt xiêm chỉ rình đuổi theo tui con nít, lấy cây xua thì chúng chạy, không thoát thì xoe cánh bay tuốt qua dãy nhà bên kia, thế là cả bọn con nít lại ùa nhau chạy theo xua về !

Lên Trung học Khờ tui vẫn say mê ngưỡng mộ các Cô giáo. Khi đó khả năng cảm nhận cái đẹp của Khờ tui đã tăng, Khờ tui đã biết khen Cô này mặc

áo dài đẹp hơn Cô kia, biết rủ bạn bè cá cược với nhau Cô mặc áo này hôm nay, đến khi nào sẽ mặc lại nữa ! Cùng nhau đếm mỗi Cô có bao nhiêu cái áo dài, Cô nào có nhiều áo đẹp hơn ! Má Khờ tui vẫn đầu bù tóc rối, quần áo vẫn nhàn nhúm, vẫn tất tả với bao nhiêu công việc không tên trong nhà ! Dù không còn heo cúi gà vịt nữa nhưng má vẫn đầu tắt mặt tối ! Công việc khiến ba Khờ tui phải đi suốt, nhiều khi cả tháng tui Khờ tui mới gặp ba vài ba ngày, rồi lại đặng đặng ngóng trông chờ đợi ! Má Khờ tui vừa là mẹ vừa là cha trong nhà, do đó chị em Khờ tui chưa bao giờ được nhận sự dịu dàng âu yếm của má ! Má nghiêm khắc, khó khăn nổi tiếng trong xóm ! Tui con nít trong xóm cũng sợ má một phép !

- Sao má mày kêu mày là Khờ ?

- Tại tao khờ !

- Hả...??...!!...!

- Má tao nói để ra tao hông biết bú,

chỉ biết khóc thôi ! Má tao dứt vú vô tao hông biết nút, phải nặn sữa vô miệng để tao nuốt ! Vậy là tao đói, tao khóc hoài, khóc riết hông giống con nít khóc mà giống mèo kêu !

- Rồi mày có sống được không ?

- Ai bên nội tao cũng nói tao không sống nổi ! Chỉ có một ông bạn của ba tao nói : "Hai con mắt nó sáng như đèn pha dzậy thì làm sao chết được ! Nó mà chết tui đi đâu xuống đất !"

- Giống mấy ông trồng chuối ngược ở gánh xiếc đó hả ?

- Ủa ! Mà tui bay coi xiếc mô tô bay chưa ? Hôm trước ba tao mới dắt chị em tao đi coi !

- Hay không ?

Thế là câu chuyện chuyển hướng sang xiếc, tui nhỏ trong xóm chắc cũng hông biết Khờ tui có sống nổi vì không biết bú hay không !

Lúc này Khờ tui đã có thể phụ giúp má được nhiều việc như đi chợ, chăm em, nấu vài món ăn đơn giản. Sáng thức dậy thật sớm, ra chợ đến hàng bánh mì bì của chú Bảy Ngò, nhiều khi Khờ tui đến chú còn đang dọn hàng :

- Đi sớm dzữ dzậy ? Chờ chú chút nha !

- Dạ ! Sớm mới kịp ăn rồi đi học chú ơi !

Thế là từ đó, bữa nào đi hơi trễ, thấy Khờ tui là chú nói :

- Bà con cho nhỏ này lấy trước nha ! Nó còn phải dzĩa cho em nó ăn rồi nó mới đi học !

Lâu lâu Khờ tui đổi món :

- Mai ăn cháo huyết nha má !

Thế là tối, má bắc nồi nước, vo nắm gạo, thả vài con tôm khô để sôi một dạo rồi đập nấp lại, tắt bếp. Sáng sớm Khờ tui ra hàng thịt mua huyết tươi, ghé hàng rau mua ít hành ngò, giá sống, tập vô tiệm nước Nam Thanh mua mấy cái giò cháo quẩy. Về tới nhà nồi cháo má nấu lại đã nhừ, chỉ việc cắt huyết bỏ vô, nêm nếm là có nồi cháo huyết ngon lành !

Hồi đó các bà các chị, nói chung là phụ nữ con gái ra đường, ra chợ không được mặc đồ bộ, đó là bộ đồ ngủ chỉ mặc ở nhà ! Đi làm, các chị các cô mặc áo dài, quần tây áo sơ-mi hay áo kiểu, sang trọng xinh đẹp hơn thì các cô mặc đầm, mặc jupe. Các bà các chị đi chợ thì mặc quần satin, quần lãnh mỹ- a đen, áo bà ba hoặc áo kiểu. Khờ tui ra khỏi nhà má cũng bắt mặc quần tây áo sơ-mi, vậy mà Khờ tui lại gặp một "tai nạn" nhớ đời ! Hôm đó không hiểu sao Khờ tui dậy muộn, sợ trễ học nên mắt nhắm mắt mở chạy u ra chú Bảy Ngò, đến nơi mới thấy mình chưa thay đồ !

- Chắc ! Không sao đâu ! Trời còn mờ mờ không ai để ý đâu ! Về nhà đi ngó sau vô má cũng không biết đâu !

Chủ nhật đi sinh hoạt Gia đình Phật tử, một anh huynh trưởng (Học cùng trường trên Khờ tui một lớp) khều Khờ tui ra nói nhỏ:

- Thằng L. lớp anh nói bữa thấy em mặc đồ ngủ ra chợ?

- Hả? Ông đi đâu sớm dzữ dzậy trời!

- Nó ở tuốt dưới chùa An Lạc nên đi học sớm lắm! Nó hay ghé chợ mua đồ ăn sáng nên gặp em!

Thiệt là xấu hổ không biết cất cái mặt dzô đâu! Dù bộ đồ hôm ấy Khờ tui mặc cũng không thể gọi là nhếch nhác! Nói thật lòng là còn đẹp hơn khối bộ đồ hiện nay các bà các chị thường xuyên mặc ra đường!

Khờ tui đúng là khờ vì đã dại dột đâm đầu đi lấy chồng sớm! Một người bạn học chung với Khờ tui! Cứ tưởng đó là tình yêu đầu đời, nhưng cưới rồi chưa có trăng mật đã dập mặt!

- Lương em cao gấp ba lần lương anh! Anh còn phải phụ giúp U và Bá (Ông kêu ba má ông bằng U và Bá)! Phải trả công ơn nuôi nấng nên lương anh sẽ đưa về cho U, em lo cho con nhé!

Khờ tui không ở nhà chồng vì còn phải đi làm, mẹ Khờ tui phải trông cháu, vợ chồng con cái Khờ tui ăn cơm ngày ba bữa má nấu, chồng Khờ tui chả phải tốn đồng nào. Đầy tháng, thôi nôi con cháu, ông bà nội và bố cũng

chả có cái áo, hộp sữa mừng cháu! À không! Có chứ! Đầy tháng đứa đầu lòng, bà nội đem đến hộp sữa Guigoz.

- U ơi! Cháu còn nhỏ phải bú sữa Guigoz trắng, sữa vàng này sáu tháng mới bú được! U đem đổi cho cháu nha U!

- Bố nó bảo nó bú sữa này tao mới mua! Không được thì tao đem về!

- Dạ! U đem ra chỗ mua bảo họ đổi lại U ạ!

Mãi không thấy hộp sữa trở lại Khờ tui hỏi ông chồng thì:

- U nói không cho nó bú thì đem về cho con Hiền thằng Hoà uống hết rồi!

Và thế là chấm hết!

Sau 1975 Khờ tui bị đi sói trán, xét lương luôn thấp hơn đồng nghiệp, mà công việc thì bị đùn đẩy ngập đầu chỉ vì chồng đi học tập, lại thêm ba Khờ tui bị đánh tư sản, nhà bị tịch thu, nhà nước đổi cho ba Khờ tui một căn nhà trong khu gia binh cũ ở Hoà Hưng, ba Khờ tui phải ra khỏi nhà với cái bàn, cái ghế và cái giường đơn bằng sắt, nhà nước bảo nhà phải giao lại cho sở y tế quản lý vì tuy nhà do ba Khờ tui đứng tên, nhưng lại được chia làm hai, một bên chị Khờ tui mở pharmacy, một bên anh rể làm laboratoire, gia đình ở trên lầu. Khờ tui nói má kêu ba về Thủ Đức ở, má ậm ừ:

- Ông muốn về thì về, trước giờ ông đâu thèm ở đây!

Ôi! Hai ông bà già, cái tôi của ai cũng to đùng đùng!

Hai cha con Khờ tui thuê nhà ở gần ngã tư Phú Nhuận vì Khờ tui làm ngay ngã tư, chế độ xăng xe một tháng chỉ có ba lít, không đủ đi về Thủ Đức hàng ngày, chỉ có thể chiều thứ bảy về và sáng sớm thứ hai trở lên!

Đến khi chồng Khờ về, hồi hương theo gia đình về Lâm Đồng, hàng tháng Khờ tui lại dẫn con, cu bị tay xách nách mang đi thăm chồng chả khác những ngày thăm nuôi trước. Ba Khờ tui lên thăm thấy không khí trong lành, đất đai màu mỡ bèn nhờ chồng Khờ tui mua giùm một mảnh đất để cất nhà ở dưỡng già. Kế hoạch của ba là cất một căn nhà thật thoáng, nhiều cửa sổ và ông gọi đó là "Căn nhà ánh sáng".

Chồng Khờ tui cũng mua giùm ông, trông nom mảnh đất cho ông nhưng vẫn mĩa mai:

- Gì mà "nhà ánh sáng", viễn vông! Đất đai phải làm sao cho sinh lợi chứ chỉ để cất nhà ngó thôi sao!

Khờ tui muốn nổi điên khi nghe mĩa mai thế nhưng không dám nói lại cho ba Khờ tui nghe sợ ông buồn! Một hôm mấy mẹ con vừa xuống xe than (ngày ấy xe chở khách chạy bằng than

đá) đi bộ vào con đường đất để đến nhà chồng thì nghe hai cô gái đi sau nói chuyện:

- Con nhỏ đó bị anh nó đánh quá trời, đi hết nổi luôn! Anh nó còn xách dao đi kiếm ông L. đòi chén làm ông mấy bữa nay trốn biệt! Anh nó nói gặp ông ở đâu là chém chết tại chỗ, còn nhỏ em phải đánh cho xấy thai luôn mới hả dạ!

- Xuyt! Bà đi đằng trước cà!

- Tao nói lớn cho bà nghe mà! Có chồng không chịu giữ để chồng làm bậy! Chết tới nơi rồi còn không biết!

Tự nhiên hai chân Khờ tui muốn khụy xuống đi hết nổi:

- Mình ngồi ở gốc cây kia nghỉ chút nghe tui con!

Một lúc sau Khờ tui cố gắng dẫn con lê từng bước, vào nhà câu đầu tiên Khờ tui hỏi mẹ chồng:

- Đâu rồi U? Con muốn nói chuyện với chồng con!

- Mới lên tới nghỉ chút! Nó ở ngoài rẫy để biểu thằng Hoà kêu về!

Chờ một lúc thấy không động tịnh gì, Khờ tui ra bảo em chồng:

- Hoà ra kêu ông về cho chị nói chuyện, chiều chị về Saigon rồi!

Mẹ chồng la:

- Mới lên mà về gì, mọi lần ở tới chiều mai mới về mà!

- Dạ chiều nay con dẫn tui nhỏ về !
- Để tui nó ở đây chơi vài bữa nó dẫn về cho !

- Dạ không! Con cho tui nhỏ về luôn!

- Mà nghe ai nói gì hả ?

Thế là bà đã gián tiếp xác nhận !

- Dạ ! Con hy vọng cô bé này sẽ là con dâu ngoan của U, chăm sóc U từ bữa ăn đến tất cả mọi việc trong nhà ! Những việc mà con không thể quán xuyến khiến U than thở trách móc con suốt mấy năm nay ! Có con dâu mà cũng như không ! Vẫn phải cơm nước giặt giũ mãi !

Chồng Khờ tui về đến :

- Sao mới lên mà đòi về liền ?

- Tui yêu cầu ông trả lời cho tui một câu: "chuyện hàng xóm nhà ông đồn đãi mấy bữa nay là có hay không?" Trả lời !

- Để anh giải thích ...

- Không ! Chỉ cần nói "có" hay "không" mà thôi ! Có hay không ?

- Anh ở coi rầy, nó mò vào chòi anh...

- Đủ rồi ! Đủ rồi ! Tôi không còn gì để nói với ông nữa, mẹ con tôi về Saigon đây !

Khờ tui dặn má, dặn ba, dặn tất cả người thân không cho anh ta gặp Khờ tui ! Anh ta đến nơi Khờ tui làm việc chờ, Khờ tui đi cửa sau về !

Khờ tui đưa hai đứa em, bầy con cùng gia đình cô em họ đóng tàu đi vượt biên ! Bể ! Tàu bị tịch thu ! Ông Mười, một người quen trong đường dây có tàu, rủ gia đình Khờ tui đi hai chuyến nữa, lại bể ! Ba lần bị bể, một lần bị giam ở công an Giá Rai, một lần ở trại giam Cây Gừa, một lần đàn bà con nít được thoát (nói cho đúng được ngó lơ cho chạy) thẳng em bị đưa tụt xuống công an Sông Ông Đốc, Khờ tui lại cụ bị đi thăm nuôi em !

Lần đó Khờ tui vừa đi thăm em thì ở Saigon ba Khờ mất sau bao ngày lo buồn vì thấy lũ con cháu cứ vào tù ra khám liên miên! Điện tín đến Bạc Liêu thì Khờ tui đã xuống tới Cà Mau, mất thêm một ngày đi tàu đò vào Sông Ông Đốc, lại một ngày trở ra Cà Mau, về đến Bạc Liêu Khờ tui chết đặng ! Bà cô là BS ở BV Bạc Liêu nhờ quen biết nên dùng điện tín báo tin ba mất làm bằng chứng, đã xin được giấy cho em Khờ về, bà bảo đi đón nó luôn rồi từ Cà Mau về thẳng Saigon cho lệ, thế là lại mất thêm hai ngày nữa! Về đến nhà thì ba đã được chôn xong !

Khờ tui ở vào hoàn cảnh không còn gì để mất thêm nữa ! Ông Mười thấy hoàn cảnh Khờ tui bảo :

- Chuyến này thẳng Quân (CA biên phòng trong đường dây) nó đi vì

đường dây bể quá rồi ! Mà có đi thì đi, không tốn tiền, nhưng đi một mình thôi ! Có con nít dễ bể lắm !

Khờ tui suy nghĩ : "Mẹ đâu con đó, làm sao bỏ con lại được !"

- Chú Mười thương thì con cảm ơn, nhưng con không bỏ con con lại đâu !

- Thôi vậy ! Tao thấy thương chị em bây ! Bây cho một thằng em bây đi đi ! Biết đâu nó may mắn hơn bây !

Thế là thằng em mười lăm tuổi đi thoát dù bị vùi dập vì cướp biển đến ba lần ! Đến đảo chỉ còn mỗi cái quần xà lỏn ! Quần áo của nó Khờ tui cẩn thận lật phía trong, ghi tên tuổi, địa chỉ anh chị Khờ tui nhưng đâu còn, xui xẻo cái quần xà lỏn lại không được ghi ! Anh chị Khờ tui chạy đôn chạy đáo nhờ dò tìm nó ở khắp các trại tỵ nạn, mãi sáu tháng sau mới đón được con sang Mỹ !

Bà cô Khờ tui bảo :

- Mà phải trở thành dân Bạc Liêu, Cà Mau, lúc đó đi đâu cũng không bị để ý, chứ dân Saigon xuất hiện ở xứ này là thiên hạ báo CA theo dõi liền ! Thôi ở đây tao kiếm việc làm cho !

Thế là Khờ tui trở thành dân Bạc Liêu ! Càng ngày chuyện tổ chức vượt biên càng khó khăn ! Khờ tui hết làm ở Chi cục Cơ giới Nông Nghiệp, rồi BV Bạc Liêu, rồi trường Cao Đẳng Sư phạm Minh Hải, chuyển hết nhà trọ

này đến nhà tập thể khác, lận đận mãi vẫn không xong việc vượt biên ! Đến khi các trại tỵ nạn đóng cửa, đòi trả người vượt biên về VN, Khờ tui thấy vô vọng đành quay về Saigon ! "Cóc chết ba năm quay đầu về núi !"

Khờ tui nhớ đến mảnh đất ba Khờ tui đã mua, định lên tính chuyện bán đi làm vốn, bao nhiêu tiền của Khờ tui đã trút xuống biển hết rồi !

- Miếng đất đó tôi đã bán để cất nhà khi cưới vợ ! Nhà cũ của U, Bá để vợ chồng thẳng Hoà ở ! Khi nào có tiền tôi sẽ trả lại cho !

Khi nào ? Ba Khờ mất đã ba mươi sáu năm ! Anh ta cất thêm được căn nhà to vật vờ (theo lời con Khờ kể lại) mà tiền bán miếng đất của ba Khờ vẫn không thấy tăm hơi ! Khờ không bao giờ cho các con biết về lý do chia tay của vợ chồng Khờ ! Khờ không muốn gieo vào đầu óc chúng sự căm ghét khinh bỉ ! Một mình Khờ đau được rồi, chúng quá ngây thơ, phải giữ sự trong sáng cho trẻ con. Khờ vẫn để các con liên lạc với cha chúng, mặc kệ lời nỉ non đối trá :

- Bố lúc nào cũng yêu thương mẹ các con ! Bố mong mẹ các con cho bố được gặp gỡ, thăm viếng như một người bạn cũ, Bố mẹ chia tay vì bà ngoại khó khăn ! Vì thay đổi chính trị,

đưa đến hoàn cảnh sa cơ thất thế của bố ! Vì mẹ con không hoà hợp với bà nội ...vì... vì... và vì...

Tỷ tỷ lý do được anh ta tạo ra để lấp liếm sự thật ! Khờ tui không thèm quan tâm !

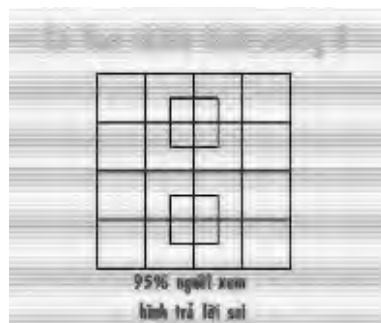
Giờ Khờ tui sống thanh thản, con cháu ngoan ngoãn hiếu thuận. Bạn bè bảo ông Trời bù đắp cho Khờ tui khoảng thời gian vất vả lên bờ xuống ruộng ngày ấy ! Con Khờ tui vẫn còn ám ảnh mãi khoảng thời gian ở trong trại giam, bị gọi là tù chính trị ! Chúng

nhớ hoài cảnh đói khát, lén xuống nhà bếp xin cơm cháy (người nấu bếp cũng là tù, mà chúng là con nít nên không bị nhốt trong phòng) ! Mẹ con Khờ tui không bao giờ quên những nắm cơm cháy được dầm dúi nhét cho, chỉ sợ cán bộ biết được là người cho bị biệt giam ngay ! Khờ tui tin rằng dù ở bất cứ nơi nào cũng vẫn còn những người tốt, những tấm lòng thiện lương, không ai, không chế độ nào xoá bỏ đi được !

THUẬN KHANH (K4)

Đố hình

1. Có bao nhiêu hình vuông ?

3. Dời 3 cây để còn lại 3 hình vuông.

(Xem giải đáp trang 190)

2. Đáp số bằng mấy ?

1	2	3
2	4	6
3	6	?

Thơ đối đáp

Ông nhìn kỹ lại tôi đi:
 Từ trên xuống dưới có gì khác không?
 Cũng đùi, cũng ngực, cũng mông
 Cũng lồi, cũng lõm... sao ông chẳng dùng?
 Sao ông vẫn thích ăn chùng
 Mặc tôi quăng quật trong mùng là sao?
 "Điện" tôi thuộc dạng rất cao
 Cứ chạm là giật- lẽ nào không tê?
 "Nước" tôi như thác đổ về
 Chẳng bao giờ cạn - ông chê điểm gì?
 "Ruộng" tôi cũng cỏ rậm rì
 Cũng cũng sâu và rộng có chi kém nào?
 "Buổi" tôi căng mọng, hồng hào
 Ai trông cũng muốn...cắn vào mà thôi...
 Vậy mà ông chẳng chịu xơi
 Tại sao ăn vụng- đồ trời đánh kia?

**Tại
sao?**

VÔ DANH

**Bà
oi!**

LND (K1)

Bà ơi, nhìn kỹ bà đi
 Từ trên xuống dưới cái gì cũng không ?
 Từ đùi, lên ngực xuống mông
 Không lồi, không lõm, không cong ...sao dùng ?
 Đàn tôi, dây cũng đã chùng
 Một năm 2 cũ là cùng...biết sao !
 "Điện" tôi khi thấp khi cao
 Chỉ chạm "của lạ" mới trào, mới tê !
 "Nước" tôi, hạn hán khó về
 Sông cùng, suối cạn, không chê, nhưng vì...
 "Súng" xưa nạp đạn chậm rì
 Bò tới bờ "ruộng" gối thì lao đao
 Nhìn xa cứ tưởng hồng đào
 Tới gần mới biết mướp xào ...nên thôi !
 Bà ơi, bà hời, bà ơi
 "Ăn vụng" mới thích, thói đời xưa nay !

Em không ngủ sợ thời gian qua mất
Sợ tháng ngày không đủ để yêu anh
Sợ sương mai còn đọng ở đầu cành
Mà không thấy bóng người thương đâu nữa

Nếu cuộc sống là những giây vô tận
Thì anh ơi! Em nào phải vội vàng
Ta gặp nhau sao lại quá muộn màng
Để dang dở cuộc tình riêng hai đứa

Có những đêm ngồi nhìn qua song cửa
Em ước gì nghe tiếng bước chân anh
Em chạy đến anh và khóc thật ngon lành
Như đứa trẻ tìm được vòng tay mẹ

Rồi em sẽ nói cùng anh thật khẽ
Em yêu anh yêu nhiều lắm anh ơi
Em muốn xin.. muốn nói với cuộc đời
Cho em thêm một ngày... ngày nữa để yêu anh.

Cho em thêm một ngày...

01/22/12
DAO

Anh rất muốn cùng em đêm nay thức
Em xanh xao, thực chẳng nở lòng anh
Ngủ đi nhé, dù sương có xa cành
Em vẫn giữ trong lòng anh mãi mãi

Ngủ đi em, an bình đừng sợ hãi
Mình gặp nhau dù có quá muộn màng
Tựa cuối thu, chỉ còn chiếc lá vàng
Nhưng nó báo, đông tàn rồi xuân đến

Ngủ đi em, ngủ yên đừng quyến luyến
Anh sẽ đi, nhưng hứa sẽ trở về
Về cùng em, tiếp nhạc khúc đam mê
Và ta sẽ trong vòng tay em nhé

Ngủ đi em, anh sẽ ru khe khẽ
Cái ngủ ngoan, yên giấc mộng... à ơi
Sáng mai dậy, quên hết những chuyện đời
Chỉ còn anh trong vòng tay nỗi nhớ!

Ngủ đi em...

01/25/12
VCH (K1)

Tiếng khèn Pi lê đưa văng vẳng
Quyên trong đêm thăm thẳm mù sương
Giao duyên giọng hát Dao Mường
Hở Mông nhịp sáo vãn vương xa gần

Bước giang hồ, từ xa anh đến
Gặp nhau đây duyên duyên chẳng rời
Mỗi năm họp một lần thôi
Chợ tình dẫn lối cho người tình chung

Tôi và em, mộng du hai kẻ
Đỉnh Sapa, đơn lẻ gặp nhau
Chợ tình nhóm họp nơi đâu?
Nhầu Vải tìm đến, bắc cầu Sơn mây

Uống chung ly rượu Táo Mèo đỏ
Ngọt bùi, đắng chát, có chung nhau
Say nhau dù chỉ lần đầu
Say rồi thì sẽ say nhau suốt đời

Đêm nay đôi ta ngồi đã muộn
Gà gáy xa, đục ròn tiếng mười
Nếu chẳng tình ý thì thôi
Còn không xin hãy cất lời...mình ơi

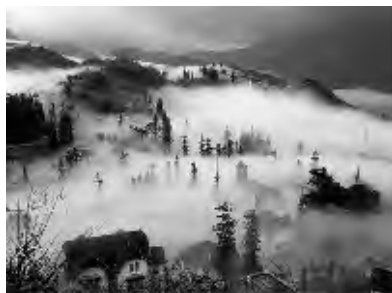
Bập bùng khơi bếp lửa lên
Chuyện nhau hơi ấm, chợ đêm nhóm rồi..
Xin được tặng những người tình chung

Chợ Tình

Tháng giêng 2009
VOCHIEU

Đỉnh Sapa mù sương

Ngày xưa Sapa là một Mường Tiên trên trời, không hiểu vì lý do gì mà Trời giáng xuống trần, có lẽ Trời muốn ban tặng xứ sở Việt một vật trân qui hay chăng?

Sapa nằm ở phía Bắc cách thị xã Lào Cai hơn 30 cây số. Nơi đây có khí hậu mát mẻ quanh năm, có những mùa đông tuyết rơi trắng xóa. Sapa với những địa danh mang đầy tính chất huyền thoại như Hàm Rồng, Sân Mây, Cầu Mây, thung lũng năm con rồng, đỉnh chống Trời, Giáng Phình ....

Chợ tình Sapa là chợ của người Dao, thường họp một lần duy nhất trong tuần vào tối thứ bảy. Chợ tình không bán, không mua vì "Tình cho không biểu không"! chợ tình là nơi để trai gái làm quen, hẹn hò và đính ước.

Múa Khèn

Chợ tình Khâu Vai mỗi năm chỉ họp một lần vào mùa xuân (27 tháng

3). Một đặc điểm khiến chợ này trở nên độc đáo là chợ chỉ dành riêng cho những người khi xưa lỡ dịp "kết tóc xe tơ" tìm về hội ngộ... Lúc trước vì một lý do nào đó người con trai không lấy được người con gái mình yêu cho nên phải đợi 365 ngày mới được một lần "thoả nỗi nhớ mong". Người đến chợ không hẳn là những người trẻ, bởi có những cuộc tình có duyên nhưng không có phận.

Theo tục lệ thì người phối ngẫu không có quyền ngăn cản người bạn đời của mình đi gặp người tình xưa. Những người đàn ông chung tình không chờ bạn ở giữa chợ mà tắt lối, đón đường để sớm gặp lại dáng hình người con gái đắm thắm, mặn mòi năm xưa.

Đón người tình chung

Tích xưa kể rằng, Khâu Vai là nơi dừng chân cuối cùng của một đôi tình nhân chạy trốn không thành. Chàng trai người H'mông yêu cô gái Giáy, nhưng bởi sự hiềm khích của 2 bộ tộc,

nên họ dắt nhau chạy trốn đến chốn này, trong sự truy đuổi của những người không chấp nhận mối quan hệ của họ. Rốt cuộc, cuộc chạy trốn không thành khi sức người có hạn. Người của 2 dòng họ bắt được đôi tình nhân khi họ lạc tới Khâu Vai. Để tránh một mối thù truyền đời giữa 2 tộc họ, đôi tình nhân đành chấp nhận chia tay, lấy Khâu Vai làm nơi hẹn gặp mỗi năm, cho đến khi từ già cõi đời. Ngày họ dừng bước chân trốn chạy, là ngày 27/3 âm lịch.

Trong câu chuyện về Khâu Vai, có những điều đến nay vẫn được truyền khẩu. Một người già kể lại trong hơi men đã ngà say rằng: Chợ ngày trước vẫn còn những bó đuốc khô, những bầu rượu ngô thơm nồng và những đôi dép đen cho người đến chợ tình. Đuốc để soi đường dẫn người vào hẻm núi

đã quen. Rượu để là m ấm thân người khi thung lũng đá vào đêm. Đôi dép để bà n chân tình nhân vượt

những mảnh đá tai mèo sắc nhọn, tìm đến với nhau.

Táo Mèo

Táo Mèo mọc trên những mỏm đá tai mèo (hay là loại táo rừng chỉ có ở nơi núi cao của người H'Mông sinh sống), quả táo được kết từ hương thơm của núi rừng, hứng sương gió và tinh khí của trời đất, nên mang đủ vị chua ngọt chất đắng. Không ai ăn loại táo này, những vị đó được hoà tan trong rượu tạo thành rượu táo Mèo, uống không biết say, mà say rồi lại càng thích uống.

Những đôi trai gái thích rượu táo Mèo vì chưa yêu nhau, sau khi uống chén rượu họ sẽ say nhau, uống nữa họ sẽ say nhau suốt đời, rồi cùng chia sẻ đắng cay ngọt bùi của cuộc đời, không rời xa nhau.

Chợ tình Khau Vai

Chợ tình không bán, chẳng mua
Mỗi năm họp mặt cho vừa nhớ thương.

Thoáng chút hương Lam

1. Tháng 10 của vùng đất tôi đã ở nơi xứ người mới bước vào thu khi tại Việt Nam đã là cuối thu. Hạnh phúc đang thọ nhận khi sống trong tình Lam, bên những tấm lòng cùng muốn thăng hoa cho cuộc sống (không chỉ riêng mình mà cho cả những người chung quanh) càng đi xa càng thấy đẹp vô cùng. Tuy phát xuất của chuyến đi là việc cá nhân, là cái riêng của một cựu học sinh (CHS) muốn lưu giữ kỷ niệm đón mừng 50 năm ngày vào

trường Trung học nhưng những niềm vui có được trong chuyến đi đã có sự góp phần không nhỏ của đời sống tâm linh, của sinh hoạt Gia Đình Phật Tử (GDPT).

Ở đất nước cờ hoa, mọi người đều nhắc nhau cố tránh làm phiền người khác nhưng với những bạn học xưa và các trưởng Áo Lam, điều này không được áp dụng. Vấn đề được các anh chị, các bạn nêu lên không phải sợ khách tốn kém mà là ngại khách buồn, bất tiện khi muốn gặp gỡ bạn hữu. Dự định ban đầu chỉ ở ba điểm: nhà bạn học ở Nam California, nhà chị Ng. ở Houston và nhà của chị ruột ở Seattle. Thế mà thực tế lại được ghé thêm rất nhiều điểm: nhà cựu đoàn sinh khi sinh hoạt với GDPT Đức Chánh - Thủ Đức, nhà anh chị huynh trưởng Ch + H ở El Monte, nhà TT, cô em Lam lần đầu gặp gỡ, nhà chị của bạn ở San Jose, nhà bạn trong Diễn Đàn Trung Học Thủ Đức (THTĐ) ở Sacramento, nhà cô em Áo Lam ở New York, nhà người đầu tàu K4 THTĐ ở Dalas, nhà bạn R, một phụ nữ bản lĩnh trong cuộc sống... Nụ cười cứ tròn đầy theo từng nơi đến.

Chuyến đi vượt cả ước mơ! Trở về, tôi nghĩ rồi mình sẽ sắp xếp để có dịp trở lại nơi này, thăm lại thầy cô, bạn

hữu thương quý, đi tiếp những nơi từng nghe danh nhưng chưa có dịp đến.

2. Đầu tháng 3/2016, thông tin về cuộc họp mặt với quy mô lớn cho cả Diễn đàn do các cựu học sinh khóa đàn em tổ chức được phổ biến. Thời điểm tổ chức với tôi sát nút lễ Vu Lan, Chu niên lần thứ 25 của đơn vị. Nhiều điểm tham quan hấp dẫn được lên kế hoạch. Hơn chục CHS ở Việt Nam quyết định đi, cầm thơ mời đi phỏng vấn, người được chấp nhận, người bị từ chối, 10 khóa đầu mà chỉ có 4 thành viên tham dự trên hơn 250 người đã lập xong thủ tục dự hội. Các khóa thuộc thế hệ Nguyễn Hữu Huân, cùng khóa với các thành viên Ban Tổ Chức là đông nhất. Dự Hội họp mặt, hậu Hội họp mặt, đi "Tour"..., cả Diễn Đàn vui như Tết. Với tôi, hộ chiếu vẫn còn giá trị cho chuyến đi, tôi nôn nao nhưng cuối cùng cũng dứt khoát được. Việc chuẩn bị cho các Phật sự sắp đến vẫn còn bị động, cả núi việc đang chờ, cái vui riêng đành phải tạm buông thôi! Hẹn sẽ gặp vào một dịp khác vậy!

Lên kế hoạch để có thể có mặt trên từng cây số với đơn vị cho xứng với thời gian ưu tiên dành cho gia đình nhưng khi gặp việc đột xuất do tổ chức triệu tập, tôi đành bỏ cuộc tiếp lần 2 trại Hè Vui Lục Hòa (Lần trước vào

năm 2010, khi tôi còn phải dưỡng thương ngay sau tai nạn). Buổi tối, ra về sau khi dự lễ khai mạc trại tại trú xứ, dặn dò khá kỹ, lưu ý toàn trại sinh nhưng rồi Ban Quản Trại cũng vương lỗi. Cứ thi đua, cứ vỗ tay, cứ nói cười rôm rả khi giờ chỉ tịnh ở chùa đã đi qua và mọi việc xong cứ thế êm ru. Sáng chủ nhật sau, lúc tác bạch cúng dường Trai phạn tại trú xứ trong mùa An cư của Chư Tôn Đức, tôi đi ngay vào nội dung chính, chẳng rào đón quanh co và cũng thoáng thấy có gì khang khác. Tuần sau nữa vào đầu tháng, họp Ban Huynh Trưởng, tôi mới vỡ lẽ ra nhiều điều. Sau phiên họp phải cùng anh Liên Đoàn Trưởng vào gặp quý cô xin

sám hối với đại chúng. May là được quý cô hoan hỷ thông cảm.

3. Tháng 8, danh sách thành viên đăng ký họp mặt Diễn đàn được công bố với niềm vui tràn ngập: số lượng tham gia ngoài dự tính. Mọi xáo trộn ở Diễn đàn cũng đã lắng xuống. Người trực tiếp tham dự dĩ nhiên là rất vui và những thành viên dõi theo thông tin, hình ảnh được cập nhật hằng ngày cũng thấy háo hức. Khóa 4 của tôi có bạn Th M qua được ải phỏng vấn đang chuẩn bị cho chuyến đi. Ngoài bạn thời Trung học, bạn ấy còn có bạn hữu, học trò từ đội bóng đá nên xem ra lịch đi đây đó cũng đầy kín. Xem hình ảnh, nghe nhắc lại những điểm đến tôi từng qua trong chuyến đi năm trước, tôi gửi email chia sẻ, chúc mừng, lại được nghe nhắc về các cậu em Lam đã ưu ái dành cho bà chị những ngày nghỉ cuối tuần khi biết chị sang chơi, chợt nghĩ đến lời hẹn sẽ nói chút xíu về sinh hoạt lam của mình cho thầy cô, anh chị, bạn hữu thân thương. Thì đấy! Duyên Lam gắn kết, việc Lam tự nguyện dần thân, trách nhiệm Lam chăm lo cho lớp trẻ, tinh thần Lam luôn soi rọi chính mình. Xin mời đến với sinh hoạt Lam!

4. Tháng 10, dự Đại hội GDPT Việt Nam Trên Thế Giới lần thứ tư, tổ chức ở Thái Lan vừa về, Ban Tổ chức

chưa kịp họp tổng kết thì Tân Ban Hướng Dẫn (BHD) đã có ngay việc phải làm. “Y giáo phụng hành” lời dạy của Chư Tôn Đức, tham gia buổi lễ kỷ niệm cho “Quốc thái - dân an, tai qua nạn khỏi” cũng là dự lễ phát động vận động, tổ chức cứu trợ đồng bào miền Trung sau cơn lũ lụt. Trong thông điệp gửi đi, Hòa thượng Thượng thủ không chỉ nhắc đến thiên tai là nạn trời mà còn là hậu quả của con người tàn phá thiên nhiên, coi thường luật nhân quả và trùng trùng duyên khởi trong dòng sống. Ban Tổ chức lên kế hoạch cụ thể, các đơn vị có hai tuần vận động trong đợt 1 và sau đó Đoàn cứu trợ sẽ

khởi hành ngay. Khi về chùa trú xứ của đơn vị, tôi lại nghe tin phái đoàn cứu trợ của các chùa Ni đã chuyển hàng cứu trợ ra Quảng Bình, chuẩn bị cho đợt cứu trợ trong ngày 31/10. Trước mắt, tiền Đức Tâm đã vận động được chia đôi, nửa gửi cho Đoàn cứu trợ của chùa và nửa gửi về BHD tổng hợp.

Ghi danh đi cứu trợ cùng quý cô, tôi đã trích quỹ dự trữ cá nhân lo tự túc chi phí nhưng sau đó lại nghe thông tin được yểm trợ 50% từ một Phật tử Mạnh Thường Quân. Trân trọng những điều kiện tạo duyên này quá đi thôi! Nhớ 3 năm trước phải đi đường bộ, ngồi xe suốt quãng đường dài, cơm nắm nước suối tranh thủ. Nay canh giá vé khuyến mãi đi bằng đường hàng không, thời gian đi được rút ngắn. Cuối chuyến đi còn được tháp tùng quý cô về Huế thăm viếng ân sư, tháp hương đánh lễ tháp Sư Bà, cảm nhận được thâm tình Chư Tôn Đức dành cho nhau, trân quý tình tông môn, nghĩa tử-muôi. Khi đến xã Ngân Thủy- huyện Lệ Thủy- Quảng Bình, tôi nhận ra chính nơi đây đoàn xe cứu trợ của GDPT từ 3 năm trước cũng đã được địa phương quan tâm tập hợp đồng bào gặp khó đến đây tiếp nhận sự chia sẻ của Áo Lam khắp nơi. Ghé thôn An Định ngoài kế hoạch với 50 suất quà

như một sự cảm thông với những người dân đã nghèo lại gặp thêm khổ khó. Về lại thành phố, biết tin chuyến đi Hà Tĩnh dự kiến vào cuối tuần phải hoãn do trận mưa lũ thứ ba lại tiếp tục giáng xuống nơi đây. Bà con đã có kinh nghiệm chạy lũ nên không có thiệt hại về người trong lần này.

Họp Ban Tổ chức, tất cả đều thống nhất khi đến với vùng bị lũ lụt, ngoài các hộ dân, đoàn cũng sẽ đến thăm và tặng quà cho học sinh của trường trong địa bàn ghé lại. Quý thầy ở địa phương đã liên lạc với 2 trường Tiểu học và một trường Trung học Nội trú dành cho hơn 200 học sinh các dân tộc trong vùng. Dự định đi vào buổi chiều nhưng chuyến bay bị báo hoãn đến 2 lần rồi cũng đưa chúng tôi tới thành phố Vinh ngay trong tối đó. Sáng hôm sau, dù khí trời lạnh lạnh nhưng trời trong, nắng ấm; đoàn đến điểm đầu tiên ở Hương Khê- Hà Tĩnh. Đường đi còn bùn nhão trơn trượt do nước ngập vừa mới rút đi. Vào trường Tiểu học Lộc Yên, đến với các em học sinh xong mới qua Hội trường phát quà cho đồng bào. Vui cùng các em, bài hát “Bên phải tôi đây là người tôi yêu tôi thương. Bên trái tôi đây là người tôi yêu tôi thương. Trước mặt tôi đây là người tôi yêu tôi thương. Sau lưng tôi

đây là người tôi yêu tôi thương...” được thầy HN, hoàng pháp tại địa phương phổ biến lại cho các em trong lúc phát quà tạo được không khí thân tình, gần gũi. Chia sẻ với các em bài hát nêu lên bài học của chú chim non từ chối lồng son để được sống tự do, mình nhắc các em phải chăm ngoan, nghe lời thầy cô, ba mẹ và tránh xa lời dụ dỗ đường mật, cần trọng trước nạn bắt cóc trẻ em đang diễn ra khắp nơi. Những nụ cười chia sẻ, những ánh mắt đồng tình. Thương yêu, chân tình bao giờ cũng có sự cộng hưởng!

Đến với đồng bào, khi một thành viên trong đoàn cứu trợ trình bày về nguồn tài chánh đoàn tập hợp được, đã có những bà cụ len lén lau nước mắt, những bà mẹ trẻ ôm con sụt sùi khóc. Làm sao không thương cảm trước cảnh “Máu chảy ruột mềm”! Cách nửa vòng trái đất mà vẫn luôn hướng về Việt Nam, chia sẻ nỗi đau thương, mất mát của đồng bào. Những bé Oanh vũ ở Canada, Hoa Kỳ, Úc Đại Lợi, Đức quốc... dù không được sinh ra trên quê hương Việt Nam, nói Tiếng Việt khó hơn Tiếng Anh, Tiếng Đức... lại xuống đường với những thùng lác quyen “Hướng về miền Trung Việt Nam lũ lụt”, với những gánh hàng rong, những đêm Văn nghệ gây quỹ “Cứu trợ đồng

bào miền Trung”. Nghĩa đồng bào, không ranh giới chính trị, tín ngưỡng nào xen vào đây cả! Sẽ luôn an lạc với hạnh nguyện cho đi không so đo, tính toán. Phải thế không chi, phải thế không anh, phải thế không em!

Đã một lần đến đây, ám ảnh bởi cảnh “vũ như cảnh” sau 3 năm trở lại, tôi gặp riêng, đề xuất với Ban Giám Hiệu và giới chức có thẩm quyền về việc chăm lo nơi vệ sinh cho các em. Thiện chí lắng nghe và lời hứa sẽ quan tâm theo tôi suốt đường về. Xe chậm chậm vượt qua đầm trũng trên đoạn đường đổ bê tông còn bê bết bùn với hai hàng trụ sắt nhô cao định hướng. Đôi tầm mắt ra xa một chút, đất sạt lở vẫn còn dấu mới nguyên. Đoàn dừng trưa tại chùa Hạ Phúc. Chỉ rau luộc, cải xào mà ngon chi lạ! Gắn bảng công nhận là di tích lịch sử nhưng chùa mới được xây lại từ 3 năm nay, từ lúc cô trụ trì mới về nơi này. Chùa dựng trên đồi, lại đồ cao mười mấy bậc tam cấp, vậy mà lúc đỉnh lũ, nước đã xâm xấp thêm chùa. Bị cô lập nhưng nước vừa tạm rút, cô đã tất bật với việc hướng dẫn các đoàn cứu trợ đến với dân nghèo. Nghe cô kể về những ngày còn là oanh vũ trước khi xuất gia, tôi nghĩ mình sẽ giữ liên lạc với cô để hỗ trợ việc duy trì sinh hoạt nhóm Phật tử cô đang gây dựng.

Rời Hương Khê, chúng tôi về Quảng Bình ngay sau đó, có dịp thăm cổng Lũy Trường Dục mà Đào Duy Từ đã cho xây dựng năm xưa, giờ nằm ở trung tâm thị trấn Đồng Hới. Mở sáng hôm sau, chúng tôi lên đường đến huyện Ba Đồn, men theo con đường làng chật hẹp, quanh co. Xe vào sân trường Tiểu học Quảng Minh 2 với gần 400 học sinh từ lớp 1 đến lớp 5. Thương quá đi thôi! Lớp năm chẳng nhỉnh hơn lớp một chút nào, cứ bé xíu như học sinh mẫu giáo của thành phố. Không đành lòng để các em đứng dưới mưa, dù chỉ là cơn mưa bụi lất phất, chúng tôi cùng các cô giáo đưa các em lên đứng dọc hai hành lang. Nghe cô Hiệu phó nói về quá trình chạy lũ của vùng, chưa tròn tháng mà 3 trận lũ nối tiếp nhau, tôi bước ra sân sau để thấy con sông chỉ cách trường hơn trăm mét còn

mênh mông nước sát bờ. Thảo nào các dãy lớp đều xây cao, tầng trệt cách đất gần cả thước mà các thiết bị dạy học cứ phải đưa lên lầu trên mới thoát ngập.

Quà cho các em, quà cho nhà trường, quà cho đồng bào. Tất cả đều quá nhỏ bé so với bao mất mát đau thương mà lũ lụt đã gây ra cho vùng đất này. Một chút chia sẻ như một sự cảm thông, nhưng đó là tất cả tấm lòng mà nhà Lam chúng tôi gửi đến đồng bào gặp nạn. Những thông tin chúng tôi tiếp nhận được trong những ngày đang cứu trợ này cho chúng tôi hiểu mình còn phải lên kế hoạch cứu trợ đợt 2, đợt 3 ở các tỉnh còn lại của trận lũ: Quảng Trị, Phú Yên... Dừng thôi chứ ông trời! Lời bài hát từ máy phóng thanh nào đó nghe não lòng: “Trời hành, trời hành cơn lụt mỗi năm!... Quê hương tôi nghèo lắm ai ơi! Mùa Đông thiếu áo, mùa hè thiếu ăn...”.

DIỆU QUANG

NGƯỜI LÁI ĐÒ Hạnh Phúc

Người ta thường ví nhà giáo như những người lái đò. Theo tôi nghĩ, nhiệm vụ thì giống nhau với mái chèo và viên phấn trắng nhưng khách thì không hẳn giống nhau.

Khách qua sông thì hiếm khi trở lại bến đò xưa còn “khách học trò” thì rất nhiều em, dù qua đò đã 30 năm, thậm chí 50 năm trước vẫn còn tìm về “người lái đò” để yêu thương, thăm hỏi nên tôi gọi đó là “người lái đò hạnh phúc” mà tôi may mắn là một trường hợp.

Nếu kể hết tình nghĩa thầy trò trong 20 năm dạy học thì không biết bao nhiêu trang giấy cho đủ, nên hôm nay tôi chỉ xin vài dòng tâm sự:

Tháng 3/2014, người bạn đời của tôi mất. Tuy nhà tôi ra đi nhẹ nhàng, không đau đớn nhưng có phần đột ngột, làm tôi hụt hẫng, lơ mơ như người bị mộng du! Cảnh nhà lại neo đơn, chỉ có ba mẹ con nên tôi thật sự lo âu, bối rối chẳng biết phải làm gì.

Trong tình trạng đau buồn đó, niềm an ủi lớn nhất của chúng tôi là được các bạn bè đồng nghiệp, dù lớn tuổi, dù đường xa xa xôi, trở ngại vẫn tìm đến chia buồn, động viên để tôi có được sự

bình tâm trở lại. Một nhóm các em học sinh cũ, phần lớn là thuộc trường THPT, hết sức nhiệt tình, nhanh chân đến giúp đỡ, dọn dẹp, nấu nướng, trà nước, nhang đèn, ... Các em cả trong và ngoài nước hay tin buồn đã trực tiếp đến rất đông hay gửi vòng hoa phúng viếng làm cho tôi quá bất ngờ và cảm động. Ngày động quan, các em lại đến thật sớm (5 giờ sáng), theo xe tang đến tận Bình Dương để tiễn đưa thầy.

Trong những ngày tang lễ, các em đã cực nhọc lo toan mọi việc thật chu đáo rồi vậy mà sau đó, trong 7 tuần cúng thất, lần nào cũng có vài em đến để tôi cảm thấy đỡ cô đơn, vắng vẻ. Có em rất am hiểu kinh Phật, đã cùng các sư thầy ở chùa tụng niệm cầu siêu cho nhà tôi.

Rồi thời gian sau này, thỉnh thoảng các em lại ghé nhà hay gọi điện hỏi thăm. Các em ơi, cách đây nửa thế kỷ và gần đây nhất là hơn 30 năm thầy trò xa cách mà sao tình nghĩa của các em đối với thầy cô bền chặt quá, sâu nặng quá nên cô không biết dùng lời lẽ gì để diễn tả tình cảm của mình, chỉ xin mượn những trang giấy này để tâm sự. Nói lời cảm ơn sẽ là khách sáo nhưng thật sự trong cô, ngoài tình thân gia đình thì các em đã trở nên quá đỗi quen thuộc, gần gũi.

Cô giáo của các em.

ĐẶNG HỒNG CÚC

Người lái đò

hạnh phúc

*Con sông hiền thức xuôi trôi,
Ngược dòng giữ lấy uơm chồi xanh non.
Cần gần tuổi ngọc vàng son,
Ra công hương dân không mòn lòng tin
Nhắc em thật dạ chí tình,
Đức tri rèn luyện mới sinh anh tài.
Non sông hoa gấm mong thay!
Lớp sau nối bước hai vai gánh gồng
Tiếp trang sử Việt oai phong,
Cha ông dựng nước chữ đồng nhắc nhau
Đồng tâm gìn giữ trước sau,
Cội nguồn dân tộc ai nào lãng quên!
Dạy em đắp móng xây nền
Tôn sư trọng đạo đắp nền nghĩa ân
Nhắc ghi lời dạy ân cần
Ra công học tập lập thân giúp đời
Đò xưa vẫn cứ ra khơi
Nhớ thương bến cũ thầy ơi, trở về!*

LAM THANH

Đố vui và MLR

Bạn còn nhớ đến MLR không? MLR là chữ viết tắt của Mô Làng Radio, một đài phát thanh nho nhỏ của Diễn Đàn THTĐ chúng ta do vợ chồng Mô Quyết chủ xướng và được phát thanh lần đầu tiên vào mùa thu năm 2013 với sự hợp tác của Vô Chiêu, Nguyễn Mão và Ký Trí, VCH giữ mục đố vui, vừa đem niềm vui đến Diễn Đàn qua làn sóng của MLR và eGroup của Diễn Đàn

Mùa xuân năm 2014, VCH có gửi đến Diễn Đàn qua MLR 2 câu đố, một về toán và một về thơ và như cách nói cho vui của VCH thì gọi là một văn, một võ, xin các bạn theo dõi những tình tiết khi các bạn trên Diễn Đàn tham gia 2 câu đố đó nhé

Sau khi công bố trên làn sóng MLR, VCH đưa câu đố đó lên Diễn Đàn:

Thưa Diễn Đàn

Vì Diễn Đàn ta các vị vừa giỏi toán lại vừa có tài về văn thơ nên kỳ này VCH xin gửi đến Diễn Đàn hai câu đố, câu đố trước về toán:

1. Bà mẹ chồng muốn thử tài quán xuyến của nàng dâu nên đưa cho cô ta 60 đồng và dặn ra chợ mua Bưởi, Cam và Quýt về ăn Tết, bà dặn rằng phải mua đủ 100 trái! Khi đến chợ thì cô nàng thấy giá cả như sau:

- Bưởi \$5 / 1 trái
- Cam \$1 / 3 trái
- Quýt \$1 / 5 trái

Vậy xin các bạn giúp cô ta mua làm sao cho hết 60 đồng mà đủ 100 trái cây nhé

Để tạo sự thích thú khi tìm thấy đáp số xin các bạn email câu trả lời này về cho VCH ở vochieu21@gmail.com. Câu thứ 2 này thì ngược lại vì có nhiều cách giải và để tạo không khí vui Xuân trên Diễn Đàn, xin các bạn gửi thẳng lên Diễn Đàn hoặc nếu quý vị gửi riêng cho VCH thì VCH cũng xin mạn phép để được chia sẻ với Diễn Đàn, câu đố như sau:

Thường thì Tết đến chúng ta hay được nghe câu chúc

Tiền vào như nước sông Đà

Tiền ra nhỏ giọt như cà phê phin !

Mời quý vị sửa câu chúc đó lại vài chữ, đổi 2 chữ “sông Đà” thành bất cứ con sông, giòng suối hay biển hồ gì ở Việt Nam (miền là có nước!) và sửa câu sau cho nó có vần và hợp nghĩa với câu trước thí dụ như:

Tiền vào như nước sông Hồng

Tiền ra nhỏ giọt như dòng sữa khô!

Tuy câu đố này có bạn nói rằng hơi khó, nhưng VCH nghĩ với kiến thức và văn tài của Diễn Đàn ta thì chắc không làm khó được quý vị đâu !

Ngày Xuân ngồi uống trà ăn bánh, vừa ôn lại sông suối ở Việt Nam, vừa ngâm nga làm thơ thì còn gì thú bằng, phải không quý vị.

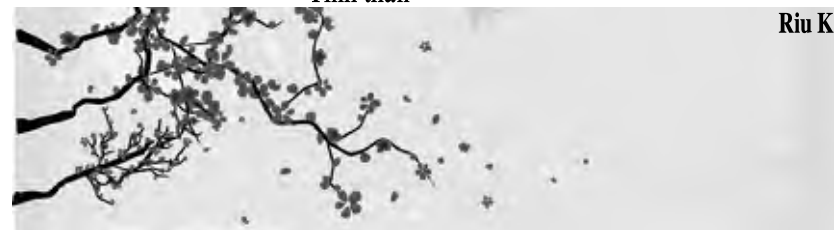
Năm hết Tết đến, VCH xin kính chúc tất cả Thầy Cô và các bạn 3 điều:

Điều thứ 1: Sức khỏe dồi dào

Điều thứ 2: Dồi dào Sức khỏe và

điều thứ 3: Luôn luôn mạnh khỏe để chia sẻ sự vui vẻ cùng hạnh phúc đến gia đình và người thân.

Tình thân

Và đây là những lời thơ giải đáp đi dỏm của Diễn Đàn

Thưa Diễn Đàn,

Điều thú vị nhất khi VCH đố vui hay kêu gọi làm thơ là VCH có dịp quen thêm bạn bè trên Diễn Đàn điều thứ hai là khám phá ra những tài năng mới trong Diễn Đàn.

Thật không ngờ phái nữ của Diễn Đàn lại giỏi toán như vậy! câu 1 đã có rất nhiều người đã giải đủ cả 3 đáp số và gửi rất nhanh! VCH xin cảm ơn các bạn Kim Dung K9, Đỗ Danh K2, Kim Lan Nhỏ K8, Hồng Nhung K4, Nguyễn Hạnh K3, Thảo Lê K11 đã trả lời đúng câu số 1.

Câu số 2 cũng được rất nhiều bạn tham gia rất hay và dí dỏm, mời Diễn Đàn xem thử nhé:

Tiền vào như biển Cần Giờ

Tiền ra nhỏ giọt như như chờ tin anh

Danh K2

- Dường như Danh Muội đang chờ tin của một anh chàng lính thủy nào đó

Tiền vào như nước sông Tiền

Lòng ta hớn hở như màu xuân tươi.

Riu K4

- SM Riu đã làm thơ khá rồi phải không quý vị? Tuy câu thứ 2 chưa đúng hẳn với luật chơi nhưng cũng có ý chúc Xuân nên... vẫn qua phà.

SM Kim Lan Nhỏ K8 tuy không mấy sành thơ, nhưng cũng rắng "rắn" được 2 câu như sau:

Tiền vào như nước An Giang

Tiền ra nhỏ giọt như "nàng" rạn thơ.

Bạn Nguyễn Hạnh K3 thì gởi đến 2 câu trả lời tuy sông Hằng ở tuốt bên Ấn Độ nhưng có lẽ cho vắn với chữ "trắng" ở câu sau nên bạn cũng chẳng nề hà gì!

Tiền vô như nước sông Hằng

Tiền ra khan hiếm như trăng giao thừa.

Tiền vô như nước sông Hương.

Tiền ra tính kỹ như xài lương hưu.

Ng. Hạnh, K3

- Đọc qua cũng biết Hạnh đã nghĩ hưu còn đêm Giao Thừa mà đi kiếm Trăng thì họa mò kim đáy biển còn dễ hơn! Đề ra đã nhỏ giọt như cafe phin mà quý vị đối lại thật chặt không cho một đồng rỉ ra thì đúng là đối nhau chan chất!

Còn Hồng Nhung K4 "hồn thơ lai láng" nên đã đóng góp 4 câu, chảy qua đến 4 giòng sông từ Nam ra Bắc:

Tiền vào như nước Cửu Long,

Tiền ra nhỏ giọt như lòng phú gia!

Tiền vào như nước sông Thương,

Tiền ra nhỏ giọt như sương trên cành!

Tiền vào như nước sông La,

Tiền ra nhỏ giọt như là vắt chanh...

Tiền vào như nước sông Gianh,

Tiền ra nhỏ giọt như cành sau mưa...

Hồng Nhung K4

Người kể là Lê Kỳ Thảo, một em K11 tên nghe cứ ngỡ là nữ nhi!!!

Tiền vào như nước sông Hồng

Tiền ra nhỏ giọt một đồng cũng không.

Thảo (K11)

- Lâu lắm mới thấy Lê kỳ Thảo tái

xuất giang hồ, "một đồng cũng không!" vậy chắc nhỏ giọt một xu nhỉ?

Tiền vô như nước sông Tiền

Tiền ra không được - Vợ hiền hồng chi...

Minh Quang K9

- Đọc qua là biết Minh Quang thuộc tít: Tui kính mến dzợ tui rồi hahahahaha!

Tiền vào như nước sông Cầu

Tiền ra như nước đọng đầu lá cây.

Tiền vào như suối chảy nhanh

Tiền ra như nước long lanh trên cành.

Tiền vào như nước sông Ba

Tiền ra chậm chậm như là rùa đi

Kim Thoa K12

- Trong 3 câu thì VCH thích câu thứ 3 hơn vì sông Ba làm người đọc liên tưởng đến con Ba Ba đồng loại với con rùa ở câu sau.

Tiền ra nước hạn đồng khô

Tiền vào tựa nước sông Lô tràn bờ

Kiệt K11

VOCHIEU (K1)

- Thì ra lâu nay Kiệt dấu nghề kỳ này Kiệt đối lại bằng cách đảo 2 câu lục bát... cũng là một ý kiến hay.

Bạn Trần Thu Cúc chắc đang nhớ về miền Bắc nên viết:

Tiền vào như nước sông Lô

Tiền ra như nước chảy vào lỗ kim.

Trần Thu Cúc K2

Ý cha, lỗ kim đến xỏ sợi chỉ còn khó khăn, làm sao giọt nước chảy qua nổi!

Nhân dịp đầu năm, nhắc lại một câu đố cũng như một vài kỷ niệm của Diễn Đàn cũng xin các bạn khai bút bằng vài vần thơ để vừa chung vui cũng như làm ngạc nhiên đến người thân khi được những câu chúc lạ tai nhưng không kém phần thâm thúy do chính các bạn sáng tác

Còn câu đố số 1 xin các bạn tìm lời giải đáp ở đâu đó trong quyển Đặc San này!

Cung Chúc Tân Xuân

Lời Xuân...

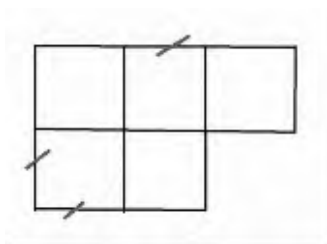
CHÚC - *Chúc cô Trường Xuân mạnh khỏe*
 MỪNG - *Mừng học sinh vui vẻ thành công*
 NĂM - *Năm mới sự hạnh phúc*
 MỚI - *Mới là ánh dương hồng ngày lên*

ĐẬU - 2017 BÌNH AN
 BÍCH HỢP (K10)

Đáp số:

(Giải đáp trang 172)

1. 40 hình vuông
2. Tương tự như 2 hàng trên,
tổng số của 2 ô đầu bằng ô thứ 3 ! $3+6=9$
3. Xem hình sau

MỘT LẦN GẶP GỖ

Cuối cùng rồi cũng đến ngày 6.8.2016, ngày họp mặt trường xưa nơi hải ngoại. Dù còn một mối vì vừa từ quê nhà trở lại Berlin, “nó” cũng quyết tâm cùng con trai nhỏ Matt dự họp mặt lần này.

Vì lấy vé gấp nên không còn nhiều chọn lựa, chuyển bay với hãng hàng không Air Berlin dừng ở New York 4 tiếng để đổi hãng bay (cũng may là thời gian chờ 4 tiếng nên ... mới không bị muộn!) và sẽ tới Cali bằng American Airline. Dù có những bốn tiếng chuẩn bị cho chuyến bay kế tiếp mà lòng sao vẫn nhảy nhồm bất an, lo sợ mọi thứ ở một phi trường rộng lớn xa lạ, ngôn ngữ bất thông này, dù “nó” cẩn thận luôn hỏi kỹ “anh thông ngôn nhỏ” Matthias!

...Đến phi trường Los đã quá nửa đêm, người đón chưa thấy, lòng lại chỉ xiết ngổn ngang, nhìn xung quanh không ai quen ngoài Matt!

Đêm L.A dần xa, dần qua...về khuya đường phố cũng vắng, người bà con vừa lái xe vừa hỏi thăm chuyện làng xóm VN, hỏi về cuộc hành trình qua Mỹ... và cuối cùng xe dừng lại ở một quán phở Việt Nam!

Ba giờ sáng mới về tới khu Westminster, hành trình cũng dài sao không mệt mỏi nên không chớp mắt được chút nào! Thương Matt ngủ rất ngon.

Buổi sáng ra vườn sớm, trước mắt cây cam vàng chi chít quả, chanh dây lủng lẳng, đu đủ chín vàng, cây ổi nhỏ trái còn xanh, cây mận trái non đóng đũa, cây quýt trên cành trĩu quả, chim chóc líu lo trên thảm cỏ xanh như cõi thiên đường...và khi trái cam vàng tươi trên cành vừa hái xuống được bóc vỏ, thì thiên đường cũng chỉ ngọt thơm đến thế mà thôi! Ôi California!

Rồi tiếng chuông điện thoại reo liên hồi...bình thường thì bạn bè cũng thường phone thăm nhau, nhưng tiếng chuông reo này trên cùng một đất nước nên dường như khác hơn, gần hơn, thân thương hơn. “Nó” nghe lại giọng nói của nhỏ điệu ngày xưa, nhỏ bảo

rằng vừa từ Minnesota tới lúc 10h sáng 5.8. cùng con gái nhỏ Kathrin. Steven gọi hẹn gặp buổi chiều, nhưng “nó” chọn cả nhóm sẽ cùng tới Mon Ami nhập vào K7 với anh Dương.

Buổi chiều dường như xuống chậm hơn thường ngày mà anh Dương lại còn cố gắng buộc lại bằng sợi dây thun lỏng lẻo!

“Nó” không mặc áo trắng như ngày nào một lần đã hẹn, mà cố tình chọn màu áo tím than,” nếu không tím than thì nên là màu đen”, “nó” nghĩ trong đầu.

Rồi chiều sẫm màu hơn màu áo tím than của “nó”! Vì qua 6h, qua 7h...bạn bè gọi điện hối thúc đòi đi đón, nhưng “nó” quyết lòng chờ... có lẽ vì không muốn tới sớm hơn chẳng? Chiếc nón lá trên tay dần trở nên lạc quẻ vì bên ngoài đã tắt nắng từ lâu!

Khi không thể muộn hơn thì người cũng tới! Chạy ngang qua cửa, tay áo tím sượt một đường dài. Điềm xui xẻo hơn chẳng?

Uh. Mà thật vậy, chẳng có màu áo trắng nào chiều hôm đó, cứ như một kết thúc không lời giải thích, “nó” tự ẩn náu an toàn trong màu tím than đã chọn.. cho nên dù không cố ý giấu diếm, “nó” cảm thấy tự ái được vượt ve khi im lặng về một số phone liên

lạc. dù cho, sau đó, trong lòng có nổi gì nức nở lắng sâu. Sáu năm hay tám năm...thời gian đã bay xa, đã không còn chút gì để nhớ.

Hòa vào đám bạn ồn ào, những nói cười nghịch ngợm của chiều tiền hợp mặt, những kỷ niệm một thời áo trắng được khơi dậy, thật sự lòng “nó” có mặt ở Mon Ami buổi chiều này? Có bàn tay bạn bè nào an ủi như Tuyết Mi với khuôn mặt búp bê không tình yêu bằng nét trẻ trung không tuổi của nhỏ ấy... như chiều hôm ấy không ta? Có ánh mắt nào buồn với vợi hơn ánh nhìn của Leonie không ta, dù nhỏ ấy đang kể về một thời áo trắng của tuổi học trò phá phách và nổi loạn về thời thế lúc bấy giờ. Khuôn mặt ai đang rất gần, để chống đối ngón tay trở vô tình của một người cứ như con sâu ngúc ngoắc trước mặt treu ghẹo làm “hắn” khó chịu, mà ngón tay không biết điều cứ nghịch ngợm quay quay trước mắt không chịu biến đi! Rồi “hắn” có một chiêu khiến cho ngón tay tinh nghịch ấy phải xếp re, để giờ thành một kỷ niệm khó quên. Bạn đó, thật là quá quắt Steven!

Đêm Westminster yên tĩnh mà giấc ngủ không tìm đến. Buổi sáng lại đi chợ về muộn, gần 12h mới đến buổi họp mặt trường. Quên mất lời hứa mặc

áo dài phải đến sớm với chị N.A. Lại mặc áo dài đen! Có lẽ lựa chọn này khiến “nó” chần chừ và vì cố chấp nên giằng co mà thành muộn màng chẳng?

Điều chắc chắn là vì mất tự tin khiến lòng bất an! Vì thế mà “nó”... bỗng đứng hình vì quên lời đang hát! Vì thế mà một đoạn vọng cổ hát lại hai lần! Vì thế mà...thất bại, mỗi khi nhớ tới giây phút “ngẩn ngơ” trên sân khấu ngày họp mặt, thiết muốn... độn thổ huhu! Thì ra lòng “nó” không hề bình an như đã tưởng!

Có niềm vui lớn trong chuyến đi này là được gặp lại nhiều Thầy Cô trường cũ, được gặp lại Thầy kính mến năm xưa dạy môn Công Dân Giáo Dục. Nhìn Thầy xanh xao mà xót xa. Thầy không còn kể nhiều chuyện vui như trong phone những năm trước. Ngày đó, nhớ Thầy còn dạy “nó” làm giò thủ, giò lụa mà thương.

Được gặp lại thầy Đăng, thầy Chung, thầy Bào, Cô Ngọc Dung, cô Vinh, cô Khanh, cô Lan Hương... ngày họp mặt năm nay, lại nhớ về thầy Ba, thầy Hoàng, thầy Tuấn... nay đã thành người thiên cổ.

Chuyến đi Cali 2016 với 'nó' là sự dững dưng, độc lập bước đầu trong suy nghĩ, thoát khỏi thế lực vô hình mà từ lâu nay tự mình làm điều kiện gây khó

khăn chính bản thân mình. Nhờ chuyến đi này mà “nó” tìm lại được nhiều bạn thời hoa niên trường cũ. Cảm ơn bạn yêu La Linh, Tuyết Mi, Hạnh Mỹ, Mỹ Hạnh, Oanh Huỳnh, Kim Sa, Minh Vũ... California của các bạn, nước Mỹ của các bạn tuy cách xa quê cũ muôn trùng nhưng đầm ấm kỷ niệm học trò của chúng mình, chỉ vì nơi ấy là quê hương thứ hai của các bạn thân yêu.

Chân thành cảm ơn Ban Tổ Chức Họp Mặt THPTD- HD- NHH/2016.

Dù có thể còn một vài thiếu sót nào đó trong khâu tổ chức, nhưng sự nỗ lực của BTC để có được cuộc họp mặt đông đảo thành viên tham dự như ngày 6.8 vừa rồi cho trường xưa là điều mà chắc rằng tất cả cựu học sinh đều ghi nhận tấm lòng nhiệt tình của BTC. Xin cảm ơn BTC thật nhiều và mong rằng cứ “đến hẹn lại lên” trường xưa sẽ còn nhiều cuộc họp mặt nữa trong tương lai gần, cũng như xuân đi xuân đến mỗi năm trong tiết trời luân chuyển của vạn vật.

Mùa xuân năm Đinh Dậu 2017 sắp về rồi, cầu chúc tất cả Thầy Cô và cựu học sinh trường xưa một năm mới An Khang – Thịnh Vượng.

Việt Nam, ngày 25/11/2016

BÍCH HỢP (K10)

Ký sự của VoChieu

Buổi tối trước lễ Giáng Sinh đã được cô Sư Muội Kim Lan Nhỏ (KLN) “xí” trước để tổ chức một buổi tiệc thân mật cùng với sự góp sức của đầu bếp Kim Dung K9, mục đích chính là cảm ơn những người đã góp công sức vào cuộc tổ chức tiệc Tái Ngộ với Thầy Đăng ngày hôm trước và tiện thể để VoChieu (VCH) chia tay cùng các bạn trước khi về lại Mỹ.

Sau khi Kim Lan Nhỏ tuyên bố lý do, VoChieu tâm tình:

- Ngày hôm qua chúng ta đã làm nên "lịch sử" cho Trung Học Thủ Đức (chữ "lịch sử" trong ngoặc kép), chúng ta đã thành công trong việc tổ chức một buổi tiệc khá lớn với gần 200 người trong không khí vừa vui vẻ lẫn thân mật nhưng không kém phần trang nghiêm thì tối nay, tối nay chúng ta sẽ làm nên "kỷ niệm", kỷ niệm cho chính chúng ta.

Một điều rất bình thường, khó có thể xảy nhưng đã xảy ra tối hôm đó, đó là mọi người đều quên "Chụp hình"! Có phải vì tất cả đã quá hăng say để hàn huyên, vui đùa cùng thưởng thức các món ăn đặc biệt do đầu bếp và phụ bếp KLN, Kim Dung, Lê Thị Châu, Thuận Khanh cùng các món khác do các bạn mang lại nên đã quên khuấy là phải "nháy" vài pô để giữ làm kỷ niệm? Nhưng bù lại, tối hôm đó chúng ta đã thu âm được những lời phái biểu chân tình, những bài hát tuyệt vời của Ca Nhạc Sĩ cây nhà lá vườn, (rất tiếc không thể ghi âm vào đây nhưng các bạn vẫn có thể vào Góc Trao Đổi => Quán Văn => Phiếm để nghe!).

Trước khi bữa ăn bắt đầu, Minh Quang K9 xin được diễn đọc bài thơ "Tiễn Anh" do chính Minh Quang

sáng tác tặng VCH. Anh ruột của Minh Quang cũng là Thủy Thủ và đã có một thời ở cùng đơn vị với VCH nên hai anh em vừa gặp đã thân ngay! Bài thơ đã khéo léo kết hợp vài kỷ niệm giữa hai anh em nên đã được các bạn hiện diện đón nhận thật nồng nàn.

TIỄN ANH.....

*Ngày mai anh đi rồi xa quê mẹ
Nhưng ngày nào anh từ bỏ đại dương
Chút yêu thương anh dành cho em út
Chút tâm tình anh gửi bạn đồng môn...*

*Tìm kỷ niệm anh về dòng sông cũ
Bâng khuâng nhìn hoa tím lục bình trôi
Con dốc cũ chân anh nghe xa lạ
Bụi đỏ nào vương gót nhỏ mù xa...*

*Ngày mai anh đi nghìn trùng xa cách
Khoảng trời thương anh gửi lại nơi này
Những tâm sự ngổn ngang chưa nói hết
Sao chạnh lòng khi già biệt cùng nhau...*

*Ngày mai anh đi xa xôi diệu vợi
Con ve sầu cũng làm biếng ngủ quên
Cành phượng đỏ vô tình rơi nhè nhẹ
Anh đi rồi - Sân cát bỗng thênh thang...*

Minh Quang

Để nén niềm xúc động đang dâng tràn VCH bỗng đùa:

- Anh đi rồi, sân cát bỗng thênh thang! Rõ ràng là Minh Quang đã "tả chân" VCH không được "bé nhỏ" gì cho lắm

Lời nói đùa đúng lúc đã khiến mọi người phải tạm buông đùa và cười xòa thoải mái.

Nào, bây giờ xin các bạn hình dung khung cảnh lúc đó nha...

Trước mặt các bạn là hai cái bàn tròn bằng nhôm ghép lại, những món ăn khoái khẩu đã được tận tình chiêu cố, món bò bía của Ngọc Anh nay chỉ còn là những chiếc đĩa chờ vợ với vài mẩu bánh trắng còn sót trên đó! Món bò lúc lắc thật mềm của Kim Dung "lắc qua" tại chỗ cùng chỉ còn vài lá xà lách dầm nước sốt bò làm nên! món cà ri gà đi bộ với khoai tây nay chỉ còn chút nước cà ri vàng quánh bên sợi bún làm duyên!

Món chả giò Huế gói bánh hỏi cầu kỳ cùng các món khai vị của chủ nhà đã biến mất từ lâu, họa chăng chỉ còn lại món thạch rau câu của Lý Diệp và vài thùng bia chưa khai lý do vì dân "phá mồi" nhiều hơn dân "nhậu"! Bài "chiến trường" giờ đây chỉ còn những chén bát đĩa ngổn ngang, những lon nước ngọt, những lon bia nghiêng ngả và những người bạn thân thương cũng đã hơi ngà ngà.

Ánh sáng được tắt bớt cho thêm phần ấm cúng, tiếng đàn tây ban cầm được trỗi lên trong đêm vắng đã đưa tâm hồn tất cả lên cao, lên thật cao và

gió lạnh lạnh đã đưa chúng tôi lại gần với nhau hơn vì ơ kìa, dường như tôi đã nắm tay bạn tự bao giờ !!

Không cần đợi phải thúc dục, buổi văn nghệ bỏ túi được tiếp nối bởi tiếng hát của Anh Khấn, Phu Quân Nguyệt Thu K2. Cặp vợ chồng Nghệ Sĩ này đã từng đi trình diễn khắp nơi và tối nay, cả hai đã chiếm được cảm tình của bạn bè rất nhanh qua phong cách trình diễn rất pro của họ và như VCH đã đùa: Quá tuyệt vời, chỉ cần thêm một "cái nón" ở giữa nữa thì bảo đảm cả hai vợ chồng Nguyệt Thu sẽ không bao giờ bị đối!

Với tiếng hát, tiếng đàn guitar thật điêu luyện qua nhạc điệu Tango Habanera! anh Khấn đã đưa chúng ta trở lại khung trời trước 75 với một nhạc phẩm của Lê Minh Bằng, nhạc phẩm "Biệt Kinh Kỳ":

- Bạn ơi, quan hà xin cạn chén ly
bôi, ngày mai, tôi đã, đã đi xa rồi ...
*Mai tôi đi, "ai" có buồn không nhỉ ?
Mới hỏi thôi, mà mắt đã lệ rồi !
Đời phải chẳng là những chuỗi chia
phôi*

Rồi tái hợp, dọn đường cho ngăn cách

Mọi người đề nghị "Giúp vui chỉ định". Có nghĩa là, sau khi làm tròn bổn phận, bạn có quyền chỉ định người tiếp nối. Bạn có thể trình diễn bất cứ

đề mục nào như hát hò, kể chuyện, tâm tình thậm chí là làm trò ... Anh Khấn đã dùng cách "quay đầu gà" để chỉ định người kế tiếp! đầu gà không có thì dùng trái chuối để thế vậy. KLN là người đầu tiên được (hay bị) quay trúng! nhưng vì lo tổ chức nên chưa chuẩn bị, may quá có Ngọc Anh, đồng khóa với KLN đã nhảy ra cứu bồ qua nhạc phẩm "Còn tuổi nào cho anh" nhạc và lời của Trịnh Công Sơn Trái với giọng nói không được trong trẻo cho lắm, lúc hát dường như Ngọc Anh đã tăng lên 1 bát độ nên tiếng hát cao hơn, nghe rất trẻ và rất lạ!

"Vâng, sẽ không cần tuổi nào cho anh em chúng mình nữa, nếu tâm hồn của chúng ta mãi mãi tươi trẻ như hôm nay !" Đó có phải là thông điệp của Trịnh Công Sơn và Ngọc Anh đã san sẻ với chúng ta ?

Người kế tiếp cuộc chơi là Tuấn Cận hay Ong vò vẽ, một người em rất nhiệt tình. Sáng hôm qua, Tuấn đã đến nhà hàng Emi Palace thật sớm để coi, kết nối dàn âm thanh của nhà hàng với cái Monitor 32" và chiếc Laptop của Tuấn với mục đích là "nhắc tuồng" cho ca nhạc sĩ. Rất tiếc VCH đã quên không đưa script của MC cho Tuấn load vào máy như đa số những chương trình Đại Hội khác! Làm như thế, việc

giới thiệu sẽ dễ dàng và sống động hơn vì MC không phải cúi lên cúi xuống để đọc và theo dõi chương trình nữa! Thôi thì để lần sau vậy ! Ngày hôm qua, Tuấn đã ngồi ôm máy từ phút đầu đến phút chót để "chạy" monitor và thảo âm trực tiếp buổi sinh hoạt cho MLR dùng sau này.

Tuấn đã chọn đúng một bản nhạc mà VCH rất thích đó là bài "Mưa Chiều Kỷ Niệm". Ngày xưa, Bùi Ngươn Đông đã làm một slide show giao duyên với bài thơ "Mưa Chiều Thủ Đức" qua giọng ngâm của Hồng Nhung K4! Vâng những cơn mưa chiều, nhất là Mưa Chiều Thủ Đức đã đầy ắp kỷ niệm trong tim

Thủ Đức chiều nay mưa buồn quá

Che đường về cư xá Thanh Đa

Đường xa, chẳng ngại đường xa

Chỉ ngại đôi guốc người ta đánh bùn!...

Người kế tiếp chương trình là Kim Dung K9, đáng lẽ VCH là người kế tiếp với "Tâm sự người Lính Thủy" của Anh Thy, nhưng sợ có người không cầm được nước mắt khi nghe:

*Mai tàu xa bến, xin em đừng buồn,
Cho dù ngăn cách bốn bể Đại Dương.*

Nên VCH đã nhờ Kim Dung cứu bồ ! Kim Dung đã đến với các bạn qua nhạc phẩm "Dạ Khúc" của Quốc Bảo với lời lẽ thật chau chuốt nhưng rất

chân tình nên đã đánh động những trái tim đang nhớ về nhau:

Cần đêm trắng để trút vui lòng đầy.

Cần thêm nắng để em nhìn vừa bóng tối.

Cần thêm anh hỏi han cho giấc trưa em yên lành.

Cần thêm những lần hẹn như cuối cùng...

và Em cần anh, cần anh... đến muôn đời

Lại một người con rể của Trung Học Thủ Đức (THTĐ) được trúng "đầu gà", anh Minh Phu Quân cô Nguyễn Thi Giàu K2, anh đã ảm ức vì trường của anh không có những "tơ tình vương vấn đến bây giờ" như THTĐ chúng ta, nhưng VCH lại đùa đây chỉ là lời chạy tội khéo léo vì anh đã "khí khổng khí không" ở đâu mà đến "ấm" đi một người đẹp của THTĐ !

Nhưng có lẽ anh đã nói đúng vì chẳng đâu có được những gắn bó như tình Đồng Môn của Trung Học Thủ Đức chúng ta

Nguyệt Thu, tiếng hát vàng của THTĐ tiếp nối chương trình với nhạc phẩm "Ngày Sau sẽ Ra Sao" của Minh Kỳ,
*Ngày xưa tôi có quen người em gái nhỏ
Tuổi đang mười sáu, mái tóc chớm
ngang vai...*

Và ngày nay thì tôi chắc em và các

bạn đã biết mình đã "định hướng" về đâu!

Vừa nhắc đến mái tóc thì Nguyệt Thu lại tiếp tục chương trình với nhạc phẩm "Về đâu mái tóc người thương" của Hoài Linh, một bài hát một thời đã làm điêu đứng những anh chàng đã có hay đang mơ mộng có người yêu người tóc dài! Thú thật nhé, có người yêu tóc ngắn, tóc bôm bê hay thậm chí không tóc thì ...khi vuốt tóc em, chả phê chút nào!

Bất giác, VCH nhìn qua mái tóc muối nhiều hơn tiêu của Châu Sư Muội và những mái tóc lấm tấm sương chiều của bạn bè mà bỗng thấy lòng se sắt! ngoài kia, cơn gió lạnh mùa đông chợt về, không khi bỗng chìm trong tiếng hát của Nguyệt Thu ..

- *Hồn lơ sa vào đôi mắt em ....*
Không khí buổi họp mặt chuyển hướng khi VCH dụ khí Nguyệt Thu dzô Dzong Cổ và được đáp ứng liền ..

- Trời ơi bởi sa cơ giữa chiến trường thọ tiếng... nên Dzô Đông Sơ đành chia tay dzĩnh dzĩnh Bạch...

Ngọc Anh nhảy vào ăn có, vừa vỗ tay vừa hát:

- Bạch đằng giang, sông hùng dũng, của nói giống tiên rồng ...

Cả đám đều vỗ tay hát theo và không gian êm vắng của Thảo Điền

bỗng dưng ấm hẳn lên và tràn ngập tiếng cười!

Ngày mai, 24 tháng 12 là Sinh Nhật của Kim Dung và Quốc Tuyến K9, nên VCH đề nghị tắt đèn, đốt nến (thực ra nến đã được chủ nhà đốt sẵn xung quanh để thêm thơ mộng và cũng để ...đuổi muỗi!) bùng nến lên để tắt cả cùng hát mừng Sinh Nhật, tuy không có bánh kem nhưng tấm lòng ngọt ngào của anh chị em đã làm Kim Dung rướm rướm nước mắt!

Vì có mẹ già cần săn sóc nên Kim Hường K4 chào anh chị em để về sớm, Lý Diệp vì đi chung xe nên cũng xin cáo từ, các bạn nín kéo ở lại và cuối cùng VCH đề nghị hai cô đóng góp một chút văn nghệ thì sẽ được tha! Kim Hường tiếp tục với nhạc phẩm "Hạnh Phúc Quanh Đây" ...vâng còn hạnh phúc nào hơn là một buổi chiều đẹp đây ắp tiếng hát, tiếng cười của một nhóm bạn bè mà đa số chỉ quen và thân nhau trên xứ ảo ....

Hạnh phúc ở quanh đây ...hạnh phúc với mọi người

Lý Diệp từ chối không hát nhưng với giọng nói nhỏ nhẹ Lý đã làm tất cả cảm động qua lời chia tay và chúc VCH lên đường bình an và mong có ngày gặp lại, VCH không dám hứa nhưng nếu sức khỏe và hoàn cảnh cho

phép VCH sẽ cố gắng

Ngọc Anh đề nghị tất cả cùng ở lại đến nửa đêm nhưng đa số đều có việc bận (như Châu Sư Muội đã bỏ đám giỗ ở nhà để đến tiễn ĐSH) và đường xá xa xôi nên đều xin kiếu!

Đang bàn tán thì Tấn Phát K6 dạo vài nốt nhạc rồi tiếp tục chương trình với nhạc phẩm "Em tan trường về", mới đầu cứ tưởng là bản nhạc của Phạm Duy ai dè lại là một bản nhạc chế, Tấn Phát đã thành công khi đem lại tiếng cười và sự nhộn nhịp cho buổi tiệc với vài câu hát ngắn được lặp đi lặp lại

- *Em tan trường về ...trường tan em về ...*

Theo chiều hướng vui nhộn đang có, VCH đành gác lại bản "Mai tàu xa bến ..." để tiếp tục quây với bản nhạc "Tròn Vuông Méo" nhạc chế từ bài "Hề về" ...

Chỉ cần 3 từ Tròn vuông méo đã đủ để diễn tả một bản nhạc thì quả là tiếng Việt ta thật phong phú

Tròn tròn tròn, méo vuông vuông ...

Buổi tiệc chia tay trong sự quyến luyến của mọi người và tất cả đều chúc nhau sức khỏe để còn dịp gặp nhau lần sau ...

Tháng 12 ngày 23 Năm 2013

VOCHIEU

Mọi việc diễn ra với tôi khá bất ngờ. Thấy các bạn cùng lớp hẹn nhau đi dự họp mặt của trường THPT-HD-NHH tại Nam Cali tôi có chút chạnh lòng, tôi bận việc gia đình nên chưa sắp xếp để có thể đi được, tự hẹn với lòng rằng năm sau hoặc năm sau nữa tôi sẽ qua thăm Thầy Cô tôi cùng các bạn sẵn đó đi du lịch cho biết nước Mỹ, mặt khác tôi cũng không nghĩ mình có thể xin được Visa. Tuy vậy tôi vẫn vào mạng Internet tải đơn về điền những thông tin của mình. Rồi như sóng biển, con sóng sau tiếp nối con sóng trước, tôi phải làm tất cả những gì Lãnh sự quán Mỹ yêu cầu và cuối cùng ... Tôi xách vali lên đường sang Mỹ.

Tôi không có người thân bên ấy chỉ có vài bạn cùng lớp và các anh chị trong Diễn Đàn Trung Học Thủ Đức là người thân. Biết rằng mọi người khá bận rộn vì phải đi làm nên tôi thực sự lo lắng. Tôi điện thoại cho chị Xuân Mai (vì thấy chị tổ chức chuyến tham quan San Francisco)

Chị ơi! Chị giúp em kế hoạch đi những đâu, những đâu nhé.

Và theo kế hoạch, sau ngày họp mặt tôi sẽ đi San Francisco, Las Vegas, Arizona và Seattle. Vé máy bay đi chuyển từ nơi này sang nơi khác đã được chị Xuân Mai mua giúp trước đó, em cảm ơn chị rất nhiều

Và như một giấc mơ. Đến ngày họp mặt tôi được gặp lại những Thầy

Cô cũ, các bạn chung lớp của tôi có những bạn hơn 40 năm chúng tôi chưa gặp lại và cũng không liên lạc với nhau nhưng tuyệt vời hơn cả là các anh chị và các bạn trong Diễn Đàn Trung Học Thủ Đức, những người tôi chưa gặp bao giờ nhưng vẫn dành cho tôi những tình cảm nồng ấm, chân thành, tôi lâng lâng như ở trên mây vì những gì mình nhận được nơi xứ sở xa lạ này: Đó là tình Thầy trò và nghĩa đồng môn của Trung Học Thủ Đức

Thế là họp mặt xong tôi được bạn cùng lớp cũng như các anh chị trong ĐD THPT đưa đi tham quan những thắng cảnh của nước Mỹ. Những nơi tôi đi qua đều để lại dấu ấn khó phai như Los Angeles đầy nắng và gió, San Francisco với cây cầu Golden Gate màu đỏ bắc ngang cửa vịnh huyền ảo trong sương mù, Las Vegas vô cùng độc đáo, thật không quá lời khi gọi Las Vegas là một kỳ quan của thế giới hiện đại, nơi tái hiện cảnh sắc của nhiều miền đất trên thế giới, nơi người ta đến rồi lại muốn tiếp tục quay lại. Còn Grand Canyon và Yosemite là những kỳ quan thiên nhiên thật sự hùng vĩ. Về Arizona, sa mạc trong mơ, là vùng trời của chị Xuân Mai và vợ chồng Hạnh Rissel. Trời Sacramento dường như cao và xanh hơn nơi khác hay nơi

đó có vị ngọt của trái cây nhà Thầy Dũng, tấm lòng chị Thục Oanh, anh chị Vân, anh chị Hồng Nhung hay ngọt ngào vì rau câu thanh mát của bạn hiền Lê Thu, tôi đã thăm toà nhà hành chánh nơi đây, trước cửa văn phòng thống đốc là một con gấu to bằng đồng, biểu tượng của California. Chung quanh hành lang có những ô kính với hình ảnh giới thiệu nét đặc thù của từng địa phương. Các phòng họp Quốc hội đều mở cửa cho công chúng vào tôi cũng vào xem thử dù không biết họ nói gì. Đến San Diego tôi được tham quan bãi biển đẹp nhất nơi đây sau đó đến công viên Balboa, tôi thật ấn tượng khu vườn tự nhiên với rất nhiều cây xanh và hoa, ở đây có những loại cây rất đặc biệt khi mình chạm tay vào lá mùi hương của lá sẽ lưu lại trên tay mình, một trải nghiệm vô cùng lý thú là tham quan Bảo tàng USS Midway và nụ hôn bất tử, nụ hôn đẹp nhất trong lịch sử nước Mỹ. Rồi San Diego với tấm lòng hiếu khách của vợ chồng Kiệt tôi đi xe bus đến San José thung lũng hoa vàng, tôi nhớ đã đọc ở đâu đó về ý nghĩa của màu vàng: là màu của tia nắng mặt trời, gắn liền với niềm vui, sự hiểu biết và năng lượng. Màu vàng cũng tượng trưng cho lòng trung thành, niềm vinh dự. Vinh dự

của tôi ở San José là được gặp Thầy Bào, Thầy Tài khỏe mạnh mặc dù hai Thầy vừa mới bị ốm và niềm vui là được chào đón như một người em trong gia đình tại nhà chị Bích Lan, anh chị còn đưa tôi đến thăm các chị Vân khóa 4, chị Phước khóa 1. Rồi San Jose với nhiều lưu luyến tôi đến Seattle thành phố Evergreen với ngọn tháp Space Needle cao như muốn xuyên thủng bầu trời, tại đây gia đình chị Xuân Mai (anh chị và mấy cháu của chị XM) đã chở tôi đi giới thiệu hầu hết các cảnh đẹp ở đây: Vườn hồng, vườn thực vật, Stonehenge (Portland) thác nước Multnomah hùng vĩ quyến rũ...

Trở lại Santa Ana để chuẩn bị về Việt Nam tôi ghé nhà người bạn lấy valy gởi trước đó, bạn tôi mừng lắm và nói rằng: "Thấy Ngọc Anh xách giỏ về tui mừng hết lớn, đúng là điếc không sợ súng, mới qua lần đầu lại không có điện thoại để liên lạc, tiếng Anh thì dở, tiếng em đờ đờ mà đi dữ quá..."

Tôi trả lời: Tôi thấy người Mỹ rất lịch sự, câu đầu môi bao giờ cũng là sorry và thank you, tôi chỉ cần biết 2 câu đó là đi chơi được rồi, hôm trước đi ngoài đường tôi đạp vào chân một ông Mỹ tôi thank you ông quá chừng luôn

Trên chuyến bay về lại quê nhà tôi không chợp mắt được, một phần do thói quen một phần do tôi miên man suy nghĩ những gì mình đã trải qua rồi có lúc rưng rưng. Khoảnh khắc tuyệt vời ấy đã ở phía sau nhưng những gì tôi nhận được từ chuyến đi sẽ luôn để lại cho tôi những kỷ niệm đẹp và vô giá, đó là tình cảm mà "những người thân" đã dành cho tôi, điều mà không phải ai cũng có thể có được. Kỷ niệm này sẽ mãi theo tôi và qua chuyến đi tôi có một góc nhìn về một nước Mỹ rất khác, một nước Mỹ văn minh lịch và tự do nhưng tự do đó là tự do trong khuôn khổ của pháp luật, một nước Mỹ lãng mạn với những con người bình dị, thân thiện và nghĩa tình mà điển hình là Thầy Cô tôi, bạn bè tôi, anh chị đồng môn THPT của tôi. Cuối cùng tôi xin mượn 2 câu thơ để nói lên mong ước của mình:

Xin những tình thân ái
Còn hoài như hôm nay

NGỌC ANH (K8)

Một nửa mất đi

Một nửa yêu thương - tôi và "người ấy".
Tuy hai giới tính hoàn toàn trái ngược nhau.
Không cùng một cha mẹ sinh ra.
Cũng chẳng cùng quê hương xứ sở.
Nhưng có duyên nợ, trời xui khiến gặp nhau.
Được sống chung dưới mái nhà để trả nợ nhau.
Trong quá trình trẻ khỏe, vui buồn cùng chia sẻ.
Sống với nhau, gần nhau như hình với bóng.
Tuy yêu thương, lo lắng, chăm sóc nhau hết mực.
Nhưng đôi lúc cũng khắc khẩu, không tâm đầu ý hợp.
Thế là đấu tranh tư tưởng, giận hờn nhau!
Ngày qua ngày, thậm chí cả tuần không hề nói chuyện.
Thế mà giờ đây "người ấy" đã đi xa!
Do cơ địa yếu, người bá bệnh.
Sư ra đi đột ngột tuy tôi đã dự đoán trước.
Nhưng sao lòng tôi ôi tê tái!
Người đi trước còn tôi ở lại sống quạnh hiu.
Làm sao lấp trống được một nửa đời tôi!

HỒ THỊ BẠCH TUYẾT (K3)

VIỆC LÀM TỐT

Tìm việc mà làm.

Tìm bạn mà chơi.

Tìm hay mà học.

Đó là 3 câu nói của một nhà tâm lý... trong một chương trình... trên đài truyền hình TP/HCM mà tôi không nhớ rõ tên.

Theo tôi nghĩ:

1) Tìm việc mà làm :

- Trong cơ quan, công ty đang công tác, ta phải làm tròn trách nhiệm đối với công việc chuyên môn của mình một cách nhiệt tình; làm hết việc chờ không hết giờ để luôn được cấp trên tin nhiệm, tin yêu và lại tay nghề ta sẽ sớm được nâng cao, vững vàng hơn, mới mong một ngày nào đó ta sẽ có cơ hội được thăng quan tiến chức, lúc đó kinh tế cũng được thu nhập cao hơn; từ đó ta có nhiều điều kiện giúp đỡ được gia đình và mọi người xung quanh trong xã hội tốt hơn.

- Khi đến thăm ông bà, cha mẹ, họ

hàng hoặc đến nhà bạn bè chơi, thay vì ngồi lì một chỗ, ta nên đi tới đi lui, dòm ngó (dòm ngó đây không phải là tò mò mà là quan tâm) chỗ này chỗ kia để thấy việc gì làm còn dang dở thì ta nên làm giúp một tay. Chẳng hạn như khi đến thăm nhà bà ngoại, thấy ngoài vườn có một đồng củi đang chẻ nửa chừng ta nên chẻ nốt cho xong hoặc đến nhà bạn chơi, thấy bạn lật rau ta cũng hăng hái vào làm phụ cho mau xong. Như vậy ta mới cảm thấy vui vẻ, hòa đồng với người nhà, người thân quen; hơn nữa ta còn được khen là người xông xáo, siêng năng.

- Còn ở nhà, sau khi ăn uống, ngủ nghỉ xong, ta nên tập thói quen siêng năng, thích vận động; tìm việc trong nhà ngoài ngõ để làm. Trước tiên là để vận động toàn thân, đồng nghĩa với việc tập thể dục tay không (đầu-tay-chân-lưng-eo-bụng), như vậy rất tốt cho sức khỏe, không sợ bị đột quỵ; hơn nữa tránh được việc la cà hàng xóm, ăn không ngồi rồi, dễ sinh tật xấu trong xã hội.

2) Tìm bạn mà chơi :

- Tục ngữ VN có câu: “Học thầy không tày học bạn”. Thầy là người học trước ta, đi trước ta về mặt tuổi tác, thời gian, kinh nghiệm nên bất cứ người nào khi lớn lên và đến tuổi đi

học cũng cần đến trường lớp để được thầy dạy dỗ, giáo dục, khuyên răn về mặt VH và cả về mặt nhân cách, đạo đức tác phong. Nhưng học bạn cũng rất hay, theo tôi chẳng thua kém học thầy. Tìm bạn mà chơi trong câu nói trên có nghĩa là ta học được ở bạn nhiều thứ trong lúc chơi với bạn nhưng phải là bạn tốt cơ. Như vậy, ta cần phải chọn bạn cho kỹ để chơi.

- Cũng có một câu nói trong dân gian rất hay : “Hãy tiếp xúc với bạn của người đó ta sẽ biết người đó như thế nào”. Tôi thấy đúng. Thường người hiền lành thì chơi với các bạn cũng hiền lành (bởi mình hiền, dữ quá đâu dám kết bạn). Người học cao, hiểu biết nhiều cũng thường kết bạn có tầm hiểu biết ngang ngửa với ta để dễ dàng trao đổi, học hỏi về mọi mặt như: Người có nhân cách tốt thì cũng luôn tìm bạn giống như ta để được gắn kết lâu dài, tâm đầu ý hợp.

3) Tìm hay mà học :

Trên xã hội này có rất nhiều điều tốt, nhiều chỗ hay để ta học hỏi, chẳng hạn :

* Học trường lớp, thầy bạn :

- Đến trường lớp để được thầy cung cấp những kiến thức hay, mới lạ ; giáo dục ta nhiều điều tốt đẹp, bổ ích.

- Bên cạnh đó, ta cũng tranh thủ

học hỏi lẫn nhau giữa các bạn cùng trang lứa, học lóm những người bạn giỏi hơn ta, bản lĩnh hơn ta ở một số mặt khác mà ta bị khiếm khuyết.

* Học qua thông tin, báo đài :

- Xem sách báo, tài liệu, tivi; nghe radio ta sẽ tiếp thu, cập nhật nhiều thông tin bổ ích để bổ sung vốn kiến thức của ta hoặc để rút kinh nghiệm cho bản thân ta.

* Học qua việc tiếp cận môi trường xung quanh :

- Tìm hiểu môi trường xung quanh bên ngoài xã hội, ta sẽ học hỏi được rất nhiều việc làm tốt, hành vi văn hóa để rèn luyện thêm cho bản thân ta.

- Tiếp cận thế giới tự nhiên, vạn vật xung quanh ta như người, nểm, sỏi mó, quan sát đồ vật, thực vật, động vật; ta cũng rút tỉa, học hỏi được nhiều thứ về cách sinh sống, sự sinh sản và lợi ích của chúng để bổ sung cho đời sống của con người.

Nói tóm lại, hiện tại chúng ta đang ở tuổi xế chiều, ai ai hầu hết cũng có con cháu. Vậy chúng ta nên giáo dục con cháu luôn sớm là con ngoan, trò giỏi lúc còn nhỏ và lớn lên sẽ trở thành con người tốt trong xã hội bằng cách ngay bây giờ hãy thực hiện tốt việc làm gói gọn trong 3 điều nêu trên.

HỒ THỊ BẠCH TUYẾT (K3)

Cảm tác Mùa Thu

Giữa bộn bề cuộc sống, đã từng có những khoảnh khắc mà cây viết bỗng nhớ vô cùng những trang giấy ngày xưa.

Có tiếng hát trong mùa thu xưa gọi ai về lối cũ
Hồn tôi lặng lẽ như hơi sương của buổi sớm thu này

... Ta ngắt đi một cụm hoa thạch thảo
Em nhớ cho rằng ta vẫn chờ em
Bóng nắng, mưa sa hay sương mù... có lẽ
Mọi thứ đều mờ, mờ tất cả, mờ xa
Có ai đó hỏi cơ sao mà tan vỡ
Vì sao, ôi tôi có biết vì sao

Một điều làm bối rối tim em, là em không khẳng định được mùa thu nào. Hầu như mùa thu nào cũng làm em xúc động bằng khuâng. Em không có lỗi gì, bởi trái tim bất hạnh trong em đã làm em quá tội tình.

N.T.LAI (K4)

Chùm thơ Lai Nghi

TRẢ TÌNH

Sầu thêm một giọt tràn ly
Đong sao cho kịp thu đi thu về
Cần môi chưa dứt câu thề
Tóc mai, cánh hạc, trả về bồng lai.

DỌN SÀU

Sầu ư, chỉ là cỏ
Cỏ mọc. Thì ta nhỏ
Nhỏ sạch phía bên này
Dã mọc đầy bên kia!

CÔ ĐƠN

Dòng thơ vắng chữ đợi người
Tình còn đây, ý cạn rồi hay sao
thuyền trắng chờ giấc chiêm bao
Qua sông mê đứng ngắm sào. Ầu ơ...

GỬI MỘT NGƯỜI

Vắng em vắng ngắt tiếng cười
Vắng đôi mắt, vắng cả lời dạ thưa
Mưa chiều nay nhớ mưa xưa,
Người qua bên ấy sớm trưa một mình
Thăm nhau chỉ một ánh nhìn
Cô đơn là bởi vì mình vắng ta (1975)

.... Đường xưa người có đi qua
Nhớ chẳng thuở ấy có ta bên người
Trắng ngày xưa có quay về lối cũ
Nhấn với người hương nguyệt quế là tôi
Chỉ còn một chút hương thôi
Giữ cho ấm khối tình côi giữa trời
(1982)
.... Người xa biên biệt chân trời
Nhớ thương dành chỉ ngậm ngùi mà
thôi (1996).

NỖI NIỀM

Tìm ai dưới đáy chung trà
Trương Chi ut, có mặn mà gì đâu
Chỉ là một khúc tiêu sầu
Thoảng nghe vọng phía chân cầu tương
tư.

KHÔNG ĐỀ

Anh ví dụ, em không về đây nữa
Ngày hoang vu, mưa lạnh chỗ em ngồi
Anh thất sắc, bởi hàng trăm dao cứa
Dù chỉ là mối ví dụ mà thôi.
(Thơ đọc trên báo)

.... Thơ ai đấy, nghe sao tình quá vậy
Bởi một ngày, phòng đọc vắng một
người
Mình không thất sắc nhưng buồn quá
đổ
Có phải là yêu hay chỉ nhớ vu vơ.

LAI NGHI (K4)

Người con trai "khờ dại"

(Đây là câu chuyện tôi đọc trên báo Văn Hóa Quân Đội năm 1965, tôi không nhớ tên tác giả nên chỉ viết ra đây như là ghi lại nội dung câu chuyện tôi đọc hơn nửa thế kỷ, tựa đề vẫn giữ nguyên như cũ, xin quý vị thông cảm!)

Cô gái độ tuổi 18, 20, cô mồ côi cha mẹ từ nhỏ và vẫn sống trong ngôi nhà tranh cha mẹ để lại! Hằng ngày cô bán rau ngoài chợ và kiếm sống qua ngày, các bạn đồng trang lứa hầu như ai cũng có người để ý và sau đó họ nhanh chóng thành đôi và sống hạnh phúc, cô cũng xinh đẹp dễ thương nhưng không có chàng trai nào trong xóm để ý, cô cũng tự biết chỉ tại đôi mắt mờ đục của mình, lơ đãng như không có sức sống! Cô an phận và nghĩ tại số mình như vậy nhưng những lúc gió đông về lạnh lẽo... hàng ngày ra chợ bán rau cô thấy các bạn tay bế tay bồng những đứa trẻ bụ bẫm dễ thương... tự nhiên cô cảm thấy sao cuộc đời mình quá đổi hẩm hiu!

Một buổi sáng mùa xuân, cô không ra chợ bán rau, có một chàng thư sinh gương mặt rắn rỏi phong trần, trạc độ tuổi 30 thông thả ghì cương và bước

đến nhà nàng xin uống chén trà! Nàng vui vẻ rót trà mời khách, và như có mối duyên tiền kiếp, hai người mới gặp nhau nhưng hình như quen nhau từ lâu lắm, chàng kể những chuyện dọc đường chàng trải qua, cô kể công việc hằng ngày của mình và cũng không quên bày tỏ cho chàng biết mơ ước của mình!

Hình như chàng đoán biết và mục đích của cuộc hội ngộ hôm nay chính là gỡ rối cho nỗi buồn thầm kín của cô!

Đã đến lúc chia tay, trước khi lên ngựa, chàng rút trong tay nải ra 1 cuốn sách và nói rằng đây là tất cả tinh hoa thể phách của chàng sau bao năm tu tập, dặn nàng hãy chịu khó đọc cho đến khi có kỳ tích xuất hiện! Nàng cũng không biết kỳ tích đó là gì nhưng vẫn vui vẻ đón nhận quyển sách một cách trân trọng vì hình như đây là lần đầu tiên có một chàng trai đối xử với

cô chân tình ấm áp như vậy!

Đêm đến, cô sắp ngủ và nhớ lời dặn, cô lấy quyển sách ra đọc, hết trang này đến trang khác vẫn chưa thấy kỳ tích... như lời chàng trai dặn dò... cô thấy chán nản và định gấp sách lại... nhưng kìa hai viên ngọc lấp lánh xuất hiện trên hai chữ ở trang giấy, nó sáng nhấp nháy và tự nhiên cô thấy hai mắt riu lại và cô ngủ ngay sau đó!

Buổi sáng hôm sau cô vẫn bán rau như thường lệ, nhưng sao lạ kìa, mọi người cứ quay lại nhìn cô như có gì ngạc nhiên lắm, từ ông bà già đến các em bé nhỏ, các cô gái nhìn cô như ao ước, các chàng trai mọi khi thấy cô thì đứng dưng hôm nay tự nhiên vồn vã chào hỏi cô làm như lạ lắm vậy! Và dĩ nhiên rau cô hết sớm hơn thường lệ, cô vội vàng lấy mảnh gương nhỏ xem mặt có bị lem luốc chi không và thật bất ngờ, cô thấy trong gương là một người con gái có đôi mắt long lanh, xinh đẹp và sau đó cô trở thành người con gái xinh đẹp nhất làng!

Giờ đây bao nhiêu chàng trai làng bên, huyện bên, tỉnh bên... những anh chàng khá giả chưa lập gia đình đều muốn làm quen với cô, có anh còn tặng cô những nữ trang và vải vóc quý giá! Thoắt cái nhà cô mái ngói khang trang, đầy đủ vật dụng đắt tiền như bao người

giàu có khác, cô có vài người hầu kẻ hạ, sống nhàn nhã sung túc!

Một buổi sáng nọ, cô còn chưa thức dậy vì phải thức khuya nghe nhạc uống rượu cùng bọn nhà giàu, chàng trai phong trần đã trở lại với mục đích xem nàng sống ra sao! Nhìn cơ ngơi bề thế, chàng biết cô gái chắc đang ngập tràn hạnh phúc với cuộc sống xa hoa!

Hai người gặp nhau bao nhiêu niềm vui khôn xiết, chàng thấy vui vì cô xinh đẹp và hết cô đơn, cô thì cảm ơn vô vàn món quà quý cô được tặng, nhưng kìa... nói vài câu thì bỗng nhiên mắt nàng sầm tối trở lại, mắt lại lờ đờ đục như xưa! Chàng trai nhận ra là hai viên ngọc kia mất thiêng khi gặp chủ nhân của nó! Chàng trai an ủi cô gái, hứa sẽ đi thật xa để cô sẽ không nhìn thấy chàng nữa và không quên nhắc cô tối nay cứ lấy quyển sách ra đọc như lần trước!

Lần này bán tín bán nghi, nhưng cô vẫn tràn trề hi vọng phép thiêng sẽ trở lại, và đến trang cuối vẫn chưa thấy hai viên ngọc xuất hiện, cô nghĩ chắc ngọc hết linh rồi, hai hàng nước mắt chực ứa ra, nhưng kìa hai viên ngọc lại nháy múa lung linh đầu trang chói, nàng mừng quá thầm cảm ơn chàng trai và thiếp đi như mọi khi!

Sáng dậy, cô vội vàng soi gương và

cô vẫn đẹp rạng rỡ như ngày hôm qua trước khi gặp chàng trai!

Giờ đây sắc đẹp của cô đã lan đến kinh kỳ, bao vương tôn công tử thi nhau chiều chuộng để lấy lòng cô, cô là trung tâm chủ tọa những yến tiệc linh đình hàng đêm, hết ngày này sang tháng khác! Cuộc sống của cô không có gì xa hoa, lộng lẫy bằng! Và cô ngất ngây tận hưởng niềm hạnh phúc vật chất mà chàng trai đã gián tiếp ban tặng, thi thoảng cô cũng có nghĩ đến chàng trai và nghĩ có lẽ món quà quý hai viên ngọc đó là do tiền duyên ban tặng cho cô và cô cũng yên tâm không suy nghĩ nhiều vì sao ngày nay mình sống trong nhung lụa là do đâu?!

Một buổi trưa nọ, cô đang ngồi giữa những ông hoàng bà chúa thì tự nhiên mọi người thấy mắt cô tự nhiên mờ đục và ngay tức khắc ai cũng nhận ra và cho cô là phù thủy, họ vội vàng xa lánh cô và bỏ về hết để cô lại một mình!

Cô như điên như dại lao ra ngoài phố như con khùng, ai cũng ái ngại nhìn cô thương cảm! Và lập tức cô nhớ ngay đến chàng trai, có lần chàng trai có nói nhà ở hướng đó, địa phương đó! Cô nhờ người đưa đến nhà chàng trai, đến nơi là một thảo lư đạm bạc dưới chân đồi, chung quanh trồng nhiều hoa đại màu tím dễ thương!

Vừa gặp chàng trai cô đã khóc nức nở và chàng đã hiểu tất cả, số là chàng có việc ra ngoài phố và vô tình gặp ảnh cô trên các nẻo đường vì cô đã là người nổi tiếng múa hay hát giỏi và đặc biệt là xinh đẹp muôn phần!

Chàng trai hứa lần này sẽ đi thật xa... nơi thâm sơn cùng cốc không có ai và chàng cùng lão bộc trung thành chuẩn bị.... hứa cố gắng sẽ tránh nhìn hình cô gái bất cứ nơi đâu, sau đó như mọi khi chàng trai khuyên cô gái hãy về đọc lại quyển sách!

Cô thất thểu ra về lòng nặng trĩu buồn rầu, tối đến lấy quyển sách ra đọc lòng ngổn ngang trăm mối, đọc gần hết trang cuối vẫn chưa thấy hai viên ngọc long lanh hiện ra, nàng bắt đầu thấy tuyệt vọng nhưng cuối cùng cách còn 4 chữ cuối thì hai viên ngọc lấp lánh xuất hiện, cô mừng quá vội gấp sách lại lòng rưng rưng thầm cảm ơn chàng trai và cô ngủ ngay hi vọng kỳ tích như mọi khi!

Quả như mơ ước, cô lại xinh đẹp như xưa nhưng hình như đâu đó có tiếng nói thì thầm báo cho cô không an toàn khi gặp gỡ các vương tôn công tử giàu sang! Vì biết đâu tuy chàng trai nói sẽ đi thật xa nhưng rồi vô tình nhìn thấy hình cô nữa thì sao? Á nô tỳ hình như đoán được ý nữ chủ nhân, ả bày

mưu tính kế là như vậy... như vậy... thì sẽ không còn sợ hai mắt trở thành mờ đục nữa!

Và một bữa cơm đã được ả nô tỳ độc ác đem đến nhà chàng trai nói là tạ ơn vì những hồng ân mà chàng trai mang lại cho cô!

Chàng trai đón nhận những món ăn do cô gửi tới và sau đó chàng đã qua đời vì trúng độc!

Nhưng hình như từ đây cô bỗng trở nên u buồn dần vật lạng tâm và cuối cùng cô quyết đến nhà chàng trai để nhẹ bớt tội lỗi gây ra cho ân nhân của mình!

Đón cô vẫn là lão bộc trung thành nhưng lưng hình như cong hơn và mắt mờ vì khóc nhiều! Lão bảo chàng trai hiểu hết và sẵn sàng ra đi vĩnh viễn để cô yên tâm mà sống với cõi đời phù hoa tráng lệ! Nghe xong như đất trời sụp đổ và cô đến bàn thờ đơn sơ để thắp nhang cho chàng, vẫn ánh mắt đầm thắm bao dung như đang cười và tha thứ cho cô, còn cô khi nhìn thấy di ảnh chàng trai, mắt cô đã nhòa lệ vì thương cảm lẫn hối hận! Và đúng lúc đó mắt cô lại mờ đục như ngày nào!

Cô tuy hối hận vì hành động mình gây ra nhưng khi thấy mắt mờ đục thì cô lại đau khổ và lao như bay về nhà trong tuyệt vọng vô ngần và nghĩ rằng

từ nay thôi phép màu vĩnh viễn chàng trai đã lấy lại vì tội ác của cô!

Cô nghĩ rằng chàng trai đã ghét cô và giận cô, nên cô không lấy quyển sách ra đọc nữa, nhưng hình như có một cái gì vô hình thiêng liêng như thúc hối cô hãy đọc lại quyển sách!

Đến đêm cô hồi hộp đem quyển sách ra đọc mà tâm trạng buồn rười rượi, vừa hi vọng phép màu lại đến nhưng cũng không dám hi vọng nhiều với tội lỗi gây ra!

Cô đọc tới những dòng chữ cuối của trang sách nhưng hai viên ngọc vẫn chưa thấy, còn vài chữ nữa thôi, vẫn im ắng không động tĩnh gì, cô bắt đầu khóc và nghĩ thế là hết, nhưng lạ thay tới hai chữ cuối cùng bỗng hai viên ngọc lấp lánh nháy múa như thương yêu như trêu chọc!

Cô cảm động quá, khóc nức nở để quyển sách trên ngực và thầm nói : *"Tấm lòng chàng thì bao la như trời biển mà lòng dạ em thì quá đen bạc xấu xa..."*!

Từ đó về sau tuy mắt của cô sáng đẹp như xưa nhưng không còn tâm trạng nào vui chơi phù phiếm và cô quyết định đóng cửa không tiếp xúc với ai, mặc cho nhân thế vui buồn ra sao!?

KIM HƯỜNG (K4)

Năm 1958, ba tôi thuộc binh chủng Thiết Giáp từ Mỹ Tho chuyển lên Liên Trường Võ Khoa Thủ Đức, tôi còn nhớ rõ nhỏ bạn tên Hòa người Bắc con bác Vinh, hôm xe GMC sắp chuyển bánh mà tôi với nhỏ Hòa khóc mãi... bịn rịn không rời nhau vì hai đứa hay chơi đánh đùa và nhảy lò cò với nhau, và từ đó mãi mãi không gặp lại người bạn nhỏ đó nữa, mới 4, 5 tuổi tôi đã cảm nhận sự chia ly người bạn thân buồn thế nào! Và tôi còn nhớ có con chó đen ở nhà nó cứ chạy theo xe một đoạn đường dài, ra tới đường lộ chính lúc xe cộ nhiều mới không thấy nó nữa, sao hồi đó ba tôi không cho nó theo luôn để nuôi?

Về Thủ Đức nhà tôi ở gần nhà bác Khiêm, bác này có hai thằng con trai, một đứa chắc lớn hơn tôi, còn đứa kia

chắc bằng tôi, vì tôi thấy đứa lớn nó đi học tên là Mi Sen và đứa em tên Lập La ở nhà! Mới mấy tuổi đầu thằng Mi Sen hay bày đặt làm đám cưới với con Huệ, nó là chú rể và con Huệ là cô dâu, tôi thấy Mi Sen có vẻ đẹp trai hơn thằng em Lập La của nó, tên em này vừa nói ngọng mà mặt hơi ngu ngu! Đã vậy nó bắt tôi và em nó làm dâu phụ và rể phụ cho nó với con Huệ! Nó lấy đầu ở nhà cái khăn tắm dài nhà binh màu trắng rồi buộc thun một đầu thành cái cục tròn tròn cho con Huệ đội lên như là khăn voan, còn nó lấy của ba nó cái bê rê đen đội lên đầu làm chú rể, nó còn bắt tôi và thằng Lập La đi hái mấy lá khoai mì về làm dây chuyền, nó lựa mấy lá lớn có cọng to rồi bẻ ra từng khúc như dây chuyền đốt tre, còn lấy kéo cắt tròn gần cuống lá làm mặt dây

chuyên, tôi hay chơi đồ hàng và hay bẻ làm dây chuyền nên làm khá đều và đẹp, còn nó và con Huệ cũng như Lập La làm không đều và cắt mặt không tròn, thế là nó lựa mấy dây chuyền tôi làm ra cho con Huệ đeo! Vì là cô dâu nên con Huệ đeo ba bốn dây chuyền và cổ tay, còn tôi chỉ được đeo 1 dây thôi! Chưa hết, nó còn bắt tôi đi sau nắm lấy cái khăn của con Huệ nữa... còn em nó đi sau nó... đi buổi trưa vòng vòng như mấy đứa khùng, chị tôi nói sao em ngu vậy, đi ngoài nắng coi chừng bệnh, lần đó nó bị ba nó véo đỏ cả tai vì tới giờ đi làm mà ba nó không thấy cái bê rê ở đâu? Từ nhỏ tôi đã cảm nhận thế nào là không hài lòng với những việc như vậy!

Năm 1960 tôi học lớp Năm (lớp 1 ngày nay), tôi học cô Tuyết mà lúc đó nghe học trò và chị tôi hay gọi là cô Tuyết lùn, có nhỏ trưởng lớp tên Liễu, nhỏ này trong lúc xếp hàng ở hành lang, chắc tôi quay tới quay lui hay sao mà nó tát tôi một cái nổ đom đóm và má tôi đỏ lên ngay, chị tôi năm đó học lớp nhì (lớp 4 ngày nay) xếp hàng dãy bên kia thấy vậy nên giờ ra chơi chị tôi kêu nhỏ Liễu đến nói chuyện và không biết có dọa nó gì không mà nó vô lớp khóc bù lu bù loa... đang méc cô Tuyết và vừa khóc với cô vừa nhìn

xuống phía chỗ tôi ngồi, tôi nghĩ có chuyện gì đó và cô Tuyết hỏi nó... chị trò Hường dọa gì em hả, nó nói chị của trò nói lần sau mà còn đánh em chỉ nữa thì chỉ sẽ méc cô và hiệu trưởng! Cô Tuyết chỉ cười và nói không sao em cứ về chỗ! Thế mà học chung 5 năm nhỏ đó không hề nói chuyện với tôi lần nào, nó làm như tôi là kẻ thù của nó vậy, thi vào đệ thất nó thi rớt và sau đó nó nghỉ học! Từ lúc nhỏ tôi đã cảm nhận thế nào là sự ghét giận kéo dài!

Năm tôi học lớp tư (lớp 2), ba tôi đưa tôi đi học buổi trưa và hay ghé ông Tám Thành bán tạp hóa ở Chợ Nhỏ, ba tôi ghé vào tiệm mua cà phê hay gì đó và tôi cũng đứng bên cạnh, nhưng khi nghe tiếng trống thùng thùng vang lên từ trường, tôi vội vã xách cặp tấp chạy một vèo vào trường cách cỡ 200m mà quên không chào ba tôi đi học!

Lúc vào lớp tôi chợt nghĩ chưa chào ba tôi... và ba tôi chắc sẽ đi tìm tôi vì chưa nghe tôi chào đi học, thế là tôi khóc nức nở, cô Phấn hỏi tôi... tôi nói em sợ ba em đi tìm em vì em chạy vào trường mà không thưa nói cho ba em biết! Đúng là suy nghĩ của trẻ thơ tức cười thật! Lần đầu tôi cảm nhận tình cảm hụt hẫng khi nghĩ mình làm chưa đúng điều gì đó!

Năm tôi học lớp ba, giờ ra chơi có

chơi đánh đu, tôi ở nhà không có em để giữ như các bạn đồng trang lứa nên tôi có thời gian trau luyện môn đánh đu, tôi tập chuyên đến 5 và đi một lèo từ đu 5 đến quay tở luôn! Ban tôi tập ở nhà là những trái banh tennis mà mấy bác gần nhà cho nên tôi tập khá hoàn chỉnh, các bạn nói không cho tôi chơi vì ai oản tù tì bắt tôi thì coi như phe đó thắng nên tụi bạn nói chơi hay quá... không cho mày chơi nữa, thế là đành nhìn tụi bạn chơi đu 3, 4 chứ ít đu dám chơi chuyên 5! Tôi đành về nhà chơi một mình vậy, hu hu!

Năm lớp Nhất, là năm thi đệ thất, Tết đến hay chúc nhau nọ kia, có nhỏ bạn tên Thịnh nó chúc tôi thi Đệ Thất rớt, tuy nó nói chơi nhưng tôi về nhà

buồn vô cùng cứ sợ nó chúc mình rớt thật! Nhưng thật may mắn năm đó tôi đậu còn nó học trường tư! Và cuối cùng học cấp 1, tôi chơi khá thân với bạn Vũ Thị Kim Ngọc Lan, năm đó Lan chọn Anh vẫn là SN chính nên lúc vào đệ thất thì chúng tôi học hai lớp khác nhau, từ đó tình thân cũng phai nhạt dần, âu cũng là quy luật cuộc sống!

Nghĩ lại cuộc đời vốn muôn màu muôn vẻ, tôi đã trải qua tuổi thơ có vài “nỗi buồn” như vậy, nghĩ lại thấy thật tức cười và thỉnh thoảng ký ức lại trở về và tôi như thấy mình còn nguyên những lần khóc nức nở vì những lý do hồn nhiên của thời thơ ấu đó!

KIM HƯỜNG (K4)

Khóa 4 bên Pháp văn năm Đề Ngũ lớp P1 và P2 có nam nữ học chung. Và tôi học lớp P1 nên dĩ nhiên cũng học chung với một số bạn nam của lớp P2 gốc!

Sau bao nhiêu thăng trầm của cuộc sống, năm 2009 chúng tôi liên lạc được với nhau...và đếm lại chỉ còn vài bạn nam như... anh **Thái Văn Lâm** với những lần họp mặt bạn bè vui vẻ thì vợ chồng anh năm 2013 quyết định lên Lâm Đồng tu tập, giao đất đai nhà cửa cho các con trông coi ở quận 9! Tôi nhớ anh năm Đề Tứ làm luận văn được điểm cao giờ thầy Huân, tôi đi phát bài và đến chỗ anh tôi phát hiện 1 cuốn văn mẫu nằm trong học bàn, từ đó tôi hết thắc mắc sao anh tự nhiên khá môn

luận văn đến vậy, hóa ra anh đã luyện văn mẫu nhiều nên khi Thầy cho đề bài thì anh có sẵn vốn tư liệu do đó làm bài điểm cao! Vui nhất là ngày nay anh hay kêu các bạn trong lớp là cô... chú... vì anh mặc nhiên coi mình là anh cả hi hi!!! Anh còn là em trai của chị Thái Thị Dương (K1), chị Dương bạn thân với chị tôi nên từ bao năm tôi vẫn xem anh đặc biệt hơn các bạn khác! Chúc vợ chồng anh đạt thành ước nguyện con đường tâm linh của mình!

Nhắc đến bạn **Diệp Thanh Bình** hồi đi học, hay đỏ mặt mỗi khi thầy cô gọi trả bài, bạn học thuộc loại khá trong lớp và chơi thân với Lê Thành Minh, hai người ngồi gần nhau và chơi đá banh chung, năm lớp 10 bạn bị gãy

chân nên coi như chấm dứt việc đá banh, chi tiết này có bạn Ngọc Vân nhắc tôi mới biết vì năm đó bạn học bạn B!

Ngày nay gặp lại thì nét công tử của bạn không còn mà chỉ thấy một người bạn có vẻ rụt rè ít nói, cũng thi thoảng nhoẻn miệng cười như hồi đi học nhưng mặt bớt đỏ, có lẽ do bạn uống rượu hơi nhiều nên bây giờ mặt lại đỏ vì rượu! Hai vợ chồng bạn làm công nhân chắc kinh tế cũng đủ ăn, may mắn có đứa con trai học CNTT ra trường và làm việc tương đối ổn định! Đạo sau này bạn dời về An Lạc nên những lúc họp mặt bạn cũng ít tham dự, có lẽ do đường xa và hết duyên gặp lại bạn bè nữa rồi!

Bạn **Lê Thành Minh** coi như cặp bài trùng với Diệp Thanh Bình, bạn Minh năm lớp 10 đã đi đá banh trong Trường Bộ Binh và đã có lương 5K/tháng, thời đó là lương cũng khá, bạn kể số bạn là cầu thủ, sau này học lấy bằng HLV, hiện nay sau khi về hưu bạn công tác ở Sân Hoa Lư huấn luyện mấy trẻ cấp 2 thích đá banh...! Bạn là cầu thủ và cũng khá nổi tiếng nên khi qua Mỹ tháng 8/2016 nào là học trò, bạn cầu thủ cũng như các bạn thời trung học và đại học đã tiếp đãi và họp mặt rất vui vẻ qua hình ảnh bạn chia sẻ

trên FB! Ngày xưa đi học tôi nhớ bạn học khá và viết chữ khá đẹp... bạn kể sau tai biến năm 2008, tay bạn viết chữ hết đẹp rồi!

Vợ bạn là bạn học ba năm bạn B của lớp B2, hồi đi học chưa để ý đến khi ra trường vài năm có người bạn nói để làm mai cho một người... ai ngờ chính là cô bạn học chung cấp 3! Đúng là duyên nợ đi đâu rồi cũng gặp nhau và về với nhau!

Năm Đề Tứ, ba bạn **Trương Anh Tuấn, Nguyễn Văn Trí, Nguyễn Văn Trong** ngồi chung bàn! Bạn Trong thì có vẻ im ắng hơn... năm 2009 gặp lại bạn tôi không nhận ra... trước mặt là một bạn trung niên cao lớn hi hi! Bạn cũng thuộc diện khá thành đạt trong cuộc sống! Năm 2012, hai vợ chồng bạn cũng có chuyến đi Mỹ họp mặt Thầy Cô và bạn bè!

Năm 2009, bạn kể lại lúc cắm trại Xuân 68 ở trường, bạn lấy đèn pin rọi phòng các bạn nữ ngủ trong lớp và bị Túy Phượng trưởng lớp tịch thu đèn pin, chi tiết này tôi không nhớ, nhờ bạn "tự thú" nên mới biết!

Năm Đề Tứ hai bạn Tuấn và Trí nổi lên như một hiện tượng học khá giỏi, có lúc? làm mờ vị trí bạn Thành Minh luôn!

Bạn Tuấn nguyên là Hiệu Trưởng

trường cấp 2 ở Long An, gặp lại bạn với mái tóc bạc phơ... thật không ngờ hồi đi học bạn có nước da trắng hồng khiến phe nữ chúng tôi cũng hơi ghen tỵ! Hai vợ chồng bạn nuôi cháu ngoại nên mỗi khi bạn bè mời họp mặt bạn hay lấy lý do là bận coi cháu!!

Còn bạn Trí gặp lại sau mấy chục năm... nhìn qua hình thật khó nhận ra chỉ thấy đôi mắt có nét khó đăm đăm là vẫn như cũ! Tôi thấy hai bạn Trong và Trí thay đổi nhiều nhất, hồi đi học hai bạn nhỏ con không ngờ sau này các bạn đó lại cao như vậy! Năm 2009 bạn Trí hay đứng ra liên lạc tìm các bạn trong khóa nên được các bạn gọi là Bầu Trí!

Trước 75, bạn Trương Anh Tuấn đậu trường Quốc Gia Hành Chánh, sau 75, bạn chuyển qua Cao Đẳng Sư Phạm, còn bạn Trí năm 72 đậu vào trường Bưu Điện, ra trường hạng cao nên được giữ lại trường giảng dạy từ năm 74... cho đến năm 81 bạn vượt biên và định cư ở Mỹ cho đến nay! Chính nhờ học ngành Viễn Thông nên qua Mỹ bạn công tác ở hãng AP, thật đúng là như cá gặp nước! Chúc mừng cho bạn!

Ngày xưa bạn ít nói thì ngày nay bạn có vẻ nói nhiều hơn vì mấy lần họp

Skype và những lần bạn về VN bạn bè họp mặt nhận xét như vậy!

Hai bạn Trí và Trong đều lập gia đình khá sớm so với các bạn trong lớp, vợ hai bạn đều là các cô láng giềng thân thiết ở nơi hai bạn cư ngụ! Và hình như vợ hai bạn cũng là bạn học với nhau! Thật là duyên tiền định quá đổi thân thương!

Đúng là cái gì cũng có thể xảy ra! Ngày xưa công tử nay công nhân như bạn Bình, xưa đáng vẻ anh cả nay đi tu như anh Lâm, xưa ốm ốm nhỏ nhỏ nay cao cao gầy gầy như bạn Trí, Trong! Chỉ có bạn Minh và Tuấn không thay đổi lắm sau mấy chục năm gặp lại, tôi vẫn nhận ra bạn ấy ngay tuy hai bạn hơi già vì tóc bạc không thêm nhuộm như bạn Tuấn và để râu như bạn Minh!!

Gặp lại các bạn nam học chung hai năm cấp 2 ngày xưa... tuy chỉ có hai năm cuối cấp 2 nhưng đã kịp để lại những kỷ niệm hồn nhiên thân thương khi gặp lại các bạn ấy, không biết các bạn đó có nhớ nhiều trong lớp học ngày xưa hay không chứ riêng tôi vẫn nhớ mãi hình ảnh các bạn và may mắn nhất là vẫn gặp lại sau nhiều năm không liên lạc! Hi vọng tình bạn vẫn ấm áp theo thời gian dù trên đầu ai cũng hai thứ tóc hết rồi!

KIM HƯỜNG (K4)

Vị quốc vương đang tản bộ trong vườn hoa bỗng nhìn thấy một con rắn bảy màu xinh đẹp bị mắc kẹt trong hàng rào, vốn tính nhân từ, vua liền giải vây cho nó và ôn tồn dặn dò:

- Sau này có đi chơi thì phải cẩn thận nhé!

Hôm sau, quốc vương đi tản bộ trong vườn thì gặp một vị ăn mặc sang trọng, uy nghi vô song, vua ngạc nhiên hỏi:

- Người là ai? Sao vào được hoa viên này?

Người lạ đáp:

- Bệ hạ đừng sợ, tôi là Long Vương ở thủy cung, hôm nay đặc biệt đến đây cảm ơn ngài.

- Sao lại cảm ơn tôi?

Long Vương nói:

- Hôm qua con gái tôi lên bờ đi dạo đã vào vườn ngự uyển của ngài thưởng hoa, do không cẩn thận nên nó bị mắc kẹt trong hàng rào gai, may có ngài kịp thời giải cứu; nếu không thì nó đã bị thái dương làm chết khô. Ngài có đại ân với long cung, tôi không biết làm sao báo đền; ngài cần gì hãy nói ra, tôi nhất định sẽ đáp ứng hết cho ngài.

Vua nghe nói, trầm ngâm hồi lâu, bảo:

- Trong hoàng cung tôi có nhiều vật báu, chẳng thiếu thứ gì, lâu nay tôi luôn ước mình hiểu được tiếng nói của loài vật. Mỗi khi quan sát, tôi thấy chúng sinh hoạt rất thú vị và dễ thương. Tiếc là không biết chúng nói gì. Ngài có thể đáp ứng cho tôi việc này chăng?

Long Vương cười bảo:

- Điều này không khó, nhưng nếu ngài muốn nghe được tiếng loài vật, thì từ nay trở đi chẳng nên ăn thịt chúng; mà phải trường chay - Vì người có tâm sát hại sinh vật không thể nào nghe và hiểu tiếng của chúng được - Xin ngài hãy chịu khó ăn chay, trai giới, bảy ngày sau tự nhiên sẽ nghe và hiểu tiếng loài vật.

Long Vương nói xong, cúi mình thật thấp vái chào rồi biến mất. Quốc vương cảm thấy bùi ngùi, ngẩn ngơ... còn đang luyến tiếc phút giây kỳ ngộ hy hữu thì bỗng nghe trên không có tiếng Long Vương vọng tới:

- Chuyện này xin ngài tuyệt đối giữ kín, đừng nói cho ai biết nhé. Vì nếu ngày để lộ bí mật mình nghe được tiếng loài vật, thì sẽ mất hết khả năng kỳ diệu này.

Quốc vương làm y lời, lo ăn chay, giữ giới. Bảy ngày sau, lúc đang ăn tối thì bỗng nghe hai con chim chuyện trò ngoài sân, chim mái nói:

- Ông nè! Đi lượm cơm rơi đem về cho tôi ăn nào!

Chim trống bảo:

- Bà khùng à? Muốn ăn thì tự mình đi kiếm lấy chứ!

- Ông không thấy tôi mập núc ních, bay không nổi sao? Ông ngày xưa

thường xoén xoét mồm nói là yêu tôi, sẵn sàng làm bất cứ việc vì tôi, giờ bảo đi nhặt một hạt thức ăn rơi cũng không thèm nhúc nhích!

- Bà cứ lải nhải cái điệp khúc này hoài! Tôi đã bảo bà ăn kiêng cho ốm bớt mà bà không chịu nghe! Đấy! Tại ham ăn, lại lười vận động nên mới mập thù lù ra đó! Bà không thấy quốc vương và vương phi đang dùng bữa hay sao mà bảo tôi bay tới nhặt cơm rơi? Chẳng phải muốn tôi yếu mạng hả? Đúng là chẳng biết yêu thương người ta gì ráo, chỉ muốn hại chồng thôi à!

Vua nghe đến đây nhin hết nổi, bật cười ha hả. Vương phi ngạc nhiên hỏi:

- Ngài cười gì vậy?

Vua đáp:

- Không có gì! Không có gì! - Rồi im bật chẳng dám cười nói gì nữa.

Ăn tối xong, vua và vương phi uống trà, lại nghe hai con thần lặn trên vách trò chuyện. Con đực nói:

- Tránh ra cho tôi đi!

Con cái cần nhằn:

- Tối thế này, ông đi đâu? Có phải là đi tìm con hồ ly tinh ở phía bên kia không?

Con đực nói:

- Đồ thần kinh! Chỉ biết ghen bóng ghen gió, tôi đâu có gì với cô ấy, hơn

nữa cô ta rất tốt, chẳng phải hồ ly tinh!

Thần lặn cái rít lên:

- Lương tâm ông đúng là chết thui rồi! Lặn nào cũng vì binh gái gú mà miệt thị tôi! Sao ông cứ biện hộ cho ả ta thế? Nếu thật chẳng có quan hệ gì, ông mò sang bên ấy làm chi?

- Tôi đâu có sang đó, tôi chỉ muốn đi dạo giải khuây! Bực mình quá! Hết chịu nổi bà rồi! Mau tránh ra cho tôi đi!

Thần lặn cái khóc tí tê, hét âm lên:

- Tôi quyết không cho ông đi! Ông là đồ vô lương tâm! Hồi xưa ông nỉ non hứa hẹn, nói là đời đời kiếp kiếp không lìa xa tôi, vậy mà giờ ở cạnh tôi chưa được một tháng đã than chịu hết nổi! Hừ hu! Hừ hu!...

Hai con cãi nhau, dằng co cả buổi, đồng rơi từ trên xuống, đuôi bị đứt lìa.

Thần lặn đực kêu to:

- Thật hết biết! Nội trong một tháng bà làm đuôi tôi đứt mấy lần, có chịu nổi không chứ?

Vua nghe tới đây thì sắc, ông bật cười ha hả làm trà văng ướt áo, vương phi ngạc nhiên hỏi:

- Ngài cười gì thế?

- Không có gì! Không có gì! - Rồi quốc vương nín bật.

Bắt đầu từ ngày hôm ấy vua vì nghe loài vật nói chuyện nên thường bật cười, vương phi thấy ông vô duyên

vô cớ cười to, lòng rất thắc mắc, nghĩ thầm: “*Nhất định trong lòng vua có bí mật trọng đại muốn giấu ta, nếu ta không thúc ép, nhất định ngài sẽ chẳng nói ra*”...

Ngày nọ, vương phi thấy vua khi khổng khi không cười nắc nẻ. Nàng giậm chân la lên:

- Hôm nay nếu bệ hạ không nói cho thần thiếp biết vì sao Ngài hay cười thì thiếp sẽ tự vận, chết trước mặt Ngài cho coi!

Vua nghe, rầu rĩ lắm, nhưng không dám thổ lộ bí mật, đành dõ dằn:

- Ái Khanh đừng tự vận, đợi ta ra ngoài vận động thư giãn gân cốt chút, rồi khi về ta sẽ kể hết cho nàng nghe!

Wương phi nghe nói, lòng rất vui, yên tâm ở trong cung chờ đợi. Vua tản bộ đến cây liễu cạnh hoa viên, bỗng nghe tiếng vợ chồng dê nói chuyện. Dê cái nói:

- Minh à, em mang thai đi không được, mình cố em nhé?

Dê đực bảo:

- Đi đứng mạnh khỏe vậy mà bắt tôi công cái nỗi gì?

Dê cái ỏng ẹo:

- Nếu mình không qua đây cống em, em sẽ tự vận chết trước mặt mình cho coi!

Dê đực dấm dăng:

- Chết hử? Nói tức cười chưa? Bà học ở đâu cái thói ngu ấy?

- Học... của vương phi chứ ai? Tôi vừa mới nghe bà ta la rùm, làm mình làm mẩy ầm ỹ với quốc vương kia kìa! Hễ đòi gì không được thì bả hăm tự vẫn là ông chồng đáp ứng ngay! Vậy tự tử không phải là vũ khí tốt nhất hay sao? Tôi cũng muốn thử xem ông có còn yêu tôi như lời ông thề thốt ngày xưa hay không?

Dê được nghe nói, cười ha hả bảo:

- Cái mụ vương phi ấy ngu, đại ngu! Tự sát là hành động ngốc nghếch đáng chê nhất thế gian, chỉ có con người là rợn sự mới “phát minh” ra chuyện ngu xuẩn này! Vì họ ngu, nên mới đòi tự tử, còn chúng ta là loài vật nhưng rất biết quý trọng sinh mạng mình. Vương phi ngốc nên mới đòi tự sát, chết thì chết thân bả chứ ăn nhằm gì ai? Giờ bà muốn bắt chước thói ngu ngốc đòi tự sát quái đản của loài người, hay là làm một con dê đàng hoàng nào? Nếu đàng hoàng thì làm ơn bước qua đây dùm cái!...

Dê vợ nghe phân tích, riu riu đi theo chồng.

Quốc vương nghe xong tự nhủ: “Không lẽ ta là vua mà trí tuệ thua cả con dê sao?”. Vua về cung, thấy vương phi chực sẵn đó, léo nhéo:

- Hôm nay nếu Ngài không cho thiếp biết vì sao Ngài cười vô cớ thì thiếp tự sát cho xem!

Vua đáp:

- Ta và nàng sống chung, ta hay cười, là vì thường hồi tưởng lại quãng thời gian hạnh phúc chúng mình trước đây. Uống trà, ăn cơm gì ta cũng nhớ, nên cảm thấy vui đó mà.

Vương phi nũng nịu:

- Vậy sao bệ hạ không nói ra chia sẻ cho thiếp cùng hưởng?...

Vua bảo:

- Giữ kín trong lòng thì êm đềm hơn, nói ra đâu còn thú vị? Giống như hương càng ủ càng nồng, mở ra thì thất thoát, nàng có hiểu không?

Vương phi nghe giải thích, bùi tai, mỉm cười, sung sướng nhìn quốc vương. Vua chợt nghe con thần lần cái bảo chông:

- Đó! Ông hãy ngoảnh lỗ tai lên mà nghe và học tập quốc vương kìa! Lời ông ta nói thật ngọt ngào dễ cảm biết bao! Nếu mà ông chịu nói năng với tôi hết như quốc vương đang tỉ tê với vợ, thì tôi đâu có cãi lẫy khiến ông... đứt đuôi làm gì.

Vua bật cười. Lần này vương phi không còn tra gạn nữa, mà cùng cười theo ông.

TRẦN MỸ LỆ (K2) - *Sưu tầm*

Chăm Sóc Sức Khỏe

*Ăn đúng cách để giảm béo:

Các chuyên gia dinh dưỡng khuyên bạn nên chọn lựa những thức ăn sau đây, giúp giảm cân nhưng vẫn có đủ dưỡng chất cần thiết cho cơ thể:

- **Đậu nành:** Chứa nhiều glucid và lipid thực vật, có tác dụng làm giảm mỡ trong cơ thể.

- **Bí đao:** Có tác dụng lợi tiểu, giúp giảm bớt lượng nước và giảm béo phì.

- **Dưa chuột (dưa leo):** Chứa glucocid, có tác dụng ngăn ngừa đường trong cơ thể chuyển hóa thành mỡ.

- **Dầu ăn:** Chứa nhiều acid amin, có tác dụng tham gia vào việc trao đổi protid và glucid, hạn chế tích mỡ.

- **Khoai lang:** Nhiều tinh bột, protid, vitamin, glucid và acid amin... có tác dụng nhuận da, giảm bớt lớp mỡ

dưới da, giảm lượng cholesterol trong máu.

- **Trà xanh:** Chứa chất phenol có tác dụng là tan bớt mỡ, kích thích dạ dày bài tiết dịch vị, tăng cường tiêu hóa, làm gân cốt cứng cáp hơn.

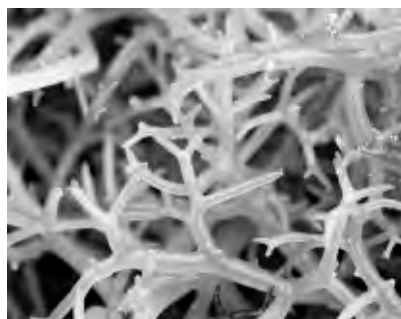

- **Mộc nhĩ (nấm mèo):** Rất giàu protein và acid amin. Đặc biệt mộc nhĩ còn có nhiều chất xơ và chất keo, có tác dụng làm giảm bớt mỡ trong cơ thể,

giúp cho tinh thần và thể chất mạnh khỏe.

- **Tảo biển (rong biển):** Chứa iod và các khoáng chất cần thiết khác nên có khả năng tách các tế bào mỡ và đào thải chúng ra nhanh hơn. Ngoài ra tảo biển còn có tác dụng làm đẹp da, cải thiện sự đàn hồi và làm săn chắc các bắp thịt ở ngực.

- **Rau diếp:** Có tác dụng tốt đối với người cao huyết áp, giúp tuần hoàn máu và tiêu hao lượng mỡ thừa.

- **Măng tre:** Có nhiều chất xơ giúp thúc đẩy tiêu hóa nhanh và ngăn cản lượng đường trong cơ thể chuyển hóa thành mỡ.

TRẦN MỸ LỆ (K2)

Sưu tầm

Lời giải

(Tiếp theo trang 186)

Lời giải câu số 1:

Đây là bài toán có 3 ẩn số nhưng lại chỉ có 2 phương trình cho nên có đến 3 đáp số!

Đáp số 1:

Bưởi 6 trái 30 đồng

Cam 84 trái 28 đồng

Quýt 10 trái 2 đồng

Đáp số 2:

Bưởi 7 trái 35 đồng

Cam 48 trái 16 đồng

Quýt 45 trái 9 đồng

Đáp số 3:

Bưởi 8 trái 40 đồng

Cam 12 trái 4 đồng

Quýt 80 trái 16 đồng

- Nhấn nại, ôn hòa khi tức giận
Bình tĩnh sáng suốt lúc gian nan.

- Hãy mạnh mẽ lên đi, mọi thứ rồi sẽ ổn thôi
Bầu trời có thể bão bùng, nhưng mưa không thể rơi mãi được đâu.

- Nếu bạn đúng, bạn không cần phải nổi giận
Nếu bạn sai, bạn không có tư cách nổi giận.

- Trên đời này có hai thứ cực kỳ quý giá
Một là thứ "không có được"
Hai là thứ "đã mất đi".

- Hãy suy nghĩ trước khi nói
Hãy cân nhắc trước khi làm.

- Những gì là được ngày nay chứ để ngày mai.
- Càng học càng biết mình còn kém.

- Khi người ta sống với một tâm hồn luôn cao thượng, lành mạnh
thì người ta thấy mình khỏe khoắn, yêu đời.

- Khi đường đời gập ghềnh thì nhớ giữ tinh thần luôn bằng phẳng.

- Việc khó tổng đời phải làm từ việc dễ
Việc lớn trong đời phải làm từ việc nhỏ.

- Lời nói giản dị mà ý sâu xa, đó là lời nói hay.

- Bí quyết của cái đẹp là giản dị.

- Bí quyết trẻ mãi là là mỗi ngày học một điều mới.

- Không có gì cao quý và tốt đẹp hơn là đem lại hạnh phúc cho mọi người.

Danh Ngôn Cuộc Sống

TRẦN MỸ LỆ (K2) - Sưu tầm

Ngàn Câu hỏi Vì Sao?

***Vì sao khi chú ý rèn luyện tay
trái lại giúp trí tuệ phát triển?**

- Bộ não được chia thành bán cầu não trái và bán cầu não phải; bán cầu não trái kiểm soát tay phải, bán cầu não phải kiểm soát tay trái. Đa số mọi người thuận tay phải do đó bán cầu não trái thường phát triển hơn bán cầu não phải. Nếu chúng ta chú ý rèn luyện sử dụng tay trái và thân người bên trái, sẽ thúc đẩy bán cầu não phải phát triển, giúp chúng ta không chỉ có đôi tay khéo léo, hành động nhanh nhẹn mà tư duy cũng nhạy bén hơn.

*Vì sao con người già đi?

- Cơ thể con người do các tế bào tạo nên, mỗi một giây có tới 125 triệu tế bào chết đi. Trừ tế bào thần kinh, tế bào của các bộ phận khác trong cơ thể cứ khoảng 6 đến 7 năm lại thay đổi một thế hệ tế bào mới. Tuy nhiên tế bào thần kinh con người lại không có khả năng tái sinh, sự lão hóa và chết đi của chúng có thể khiến cho cơ thể lão hóa dần đi và chết. Cũng có nhà khoa học cho rằng do các hạt protein trong tế bào co lại và mất nước, khiến mức độ trao đổi chất sụt giảm gây nên hiện tượng lão hóa...

***Vì sao có lúc bắp chân lại bị
chuột rút?**

- Đó là hiện tượng cơ phía sau bắp chân bị co cứng. Phần lớn nguyên nhân là do bị lạnh hoặc cơ phía sau bắp chân phải chịu đựng tải trọng quá lớn, mệt mỏi quá độ gây nên chuột rút làm cản trở hoạt động bình thường của cơ

thể, thậm chí tạm thời gây mất khả năng di chuyển bình thường. Tuy nhiên, chỉ cần chúng ta để phần cơ bị chuột rút được nghỉ ngơi chốc lát, hoặc tiến hành động tác mát-xa sẽ nhanh chóng giúp bắp chân trở lại bình thường.

*Vì sao sau bữa ăn không nên lập tức hoạt động mạnh?

- Sau bữa ăn, dạ dày chứa đầy thức ăn, hệ thống tiêu hóa cần có lượng máu khá lớn để hỗ trợ hoạt động tiêu hóa. Nếu lúc này hoạt động mạnh, sẽ khiến máu phân tán đến các cơ bắp, gây cản trở cho sự tiêu hóa, hấp thu

chất dinh dưỡng, ảnh hưởng đến sức khỏe cơ thể.

*Vì sao buổi sáng ngủ dậy cần mở cửa sổ?

- Ban đêm khi đi ngủ, nhất là vào mùa thu và mùa đông, chúng ta thường đóng kín các cánh cửa. Vì vậy khí cacbonic do con người thở ra không được giải phóng ra môi trường bên ngoài mà tích tụ lại trong phòng, lượng oxy cũng giảm dần, không khí trong phòng rất bức bối, khiến tinh thần con

người cũng trở nên nặng nề. Đó đó, buổi sáng ngủ dậy, cần nhanh chóng mở các cánh cửa, để không khí trong lành tràn vào, khí cacbonic bị xua tan, mang lại nguồn oxy dồi dào cho căn phòng ngủ.

TRẦN MỸ LỆ (K2) - Situ tâm

Những ngày mưa gió sục sùi trên miền đất miền Trung năm xưa như chưa bao giờ được quên trong lòng em. Cái lạnh, cái gió giạt ào ào trên mái nhà, trên cành cây, tất cả chung quanh nhà. Hai chị em nép bên mẹ. Thằng em chưa đầy tháng nhường con mắt đục nhìn không gian chung quanh rồi ngột ngạt quấy đạp. Em đưa bàn tay còn bọc trong bao tay lên trời rồi em khóc. Mẹ choàng ôm cả hai đứa vào lòng rồi nép bên góc nhà. Căn nhà vách lá ọp ẹp đóng đưa như chiếc võng. Những mủn của lá dừa rụng khắp nhà và trên tóc, trên người của mẹ và em bé. Em khóc thét sau cái ôm xiết của mẹ khi nhà chao nghiêng một cái quá sâu. Mẹ vạch áo cho em bú. Sữa không còn. Mẹ uống nước thật nhiều và em lại bú. Em ngủ.

Cả căn nhà ướt. Trong nhà như ngoài sân. Áo mẹ cũng ướt. Chỉ còn em tương đối khô và ấm. Em ngủ trong cơn bão. Chị là người dựa vào mẹ. Cơn

đói đến. Chờ cơn bão hơi dịu, mẹ mò trong đêm tối cho chị gói mì gói. Chỉ còn một gói duy nhất. Không còn gió giạt. Nước bắt đầu dâng. Ba mẹ con leo lên chiếc gác sơ sài mà ba làm tạm hờ khi nước dâng. Thế mà nước dâng cao cả thước. Mẹ cho hai chị em nằm cuộn trong góc tường đối khô nhất. Mẹ ngồi nhìn nước vào làm cánh cửa bung và nước tha hồ rong ruổi trong căn nhà vốn trống huơ, trống hoác. Nước vào cửa trước và ra cửa sau. Cửa cũng bung. Có chiếc xoong, cái nồi cũng cuộn cuộn theo con nước. Mẹ nhìn cho đến khi cái xoong mua để khuấy bột cho con lăn lộn trong nước rồi theo nước ra đi. Mẹ ôm con. Thương quá! Mẹ thương con. Mẹ sao cũng chịu được sợ con nhỏ không chịu nổi cái rét, cái đói của cơn bão.

Sáng nước rút, mẹ ngao ngán nhìn ngôi nhà. Cũng may còn căn nhà. Những vách lá nham nhở miếng mất, miếng còn. Cửa nước đập nghiêng

ngả. Mưa chưa dứt. Những hạt lớn nhỏ cùng nhau rơi.

Bác Hai hàng xóm nhanh bước chạy dựng cái chõng, cái bếp, thu dọn trong ngoài một buổi. Anh Hai con bác Hai quét bùn trong nhà trong sân.

Bác hai hàng xóm qua thăm, nhìn ba mẹ con ngao ngán. Bác gom góp ngoài vườn, bên cổng những vật dụng vào cho ba mẹ con dùng đỡ. Chiếc xoong không nắp. Chiếc chảo có cái nắp đập vỡ y. Rồi hàng cứu trợ... Sau đó dăm ngày rồi nửa tháng là vết đau không bao giờ nguôi trong lòng mẹ và chị: Ba không về nữa. Tàu thuyền nhiều người đã về bến nhưng tàu của ba cùng một số người khác không về. Những hy vọng cạn dần, cạn dần và tuyệt vọng tràn đến... Cơn bão cướp ba trên biển rộng bao la. Bão đã lấy tất cả căn nhà nhỏ bé của gia đình. Mái ấm gia đình không còn nữa. Căn nhà nghiêng. Vật dụng không còn. Đau đớn nhất là ba không hiện diện trong ngôi nhà này. Em nhỏ, và mẹ như con công lột... nhìn ngôi mộ gió của ba mà tức tưởi quay mặt đi. Nỗi đau theo mẹ suốt bao tháng ngày. Chị: con bé lơ ngơ giữa đời nhìn mẹ, nhìn em, nhìn hàng xóm đến thăm gia đình. Khi chị lớn chị nghe nỗi đau không còn là đau, hình như nó gắn trên lưng mình. Chị

sống cùng nỗi đau nhưng không nhận ra nỗi đau ấy... Nỗi đau mất cha.

Hạnh phúc của ba mẹ đơn giản như sóng biển lúc sáng, lúc chiều oà oạt vào bờ cát bình yên. Hạnh phúc của ba mẹ ngôi nhà bé nhỏ có tiếng cười của hai vợ chồng cùng con cái. Sau chuyến đi biển là tôm cá phần bán, phần cho con. Bây giờ đã hết. Những buổi xuống bến những tàu bạn cũng gửi cho má một ít dành cho con người bạn, người ra đi để phần lại hạnh phúc còn lại cho mọi người. Tìm mẹ đau quặn. Niềm vui đến được vài năm còn lại là chuỗi ngày buồn tênh. Có ba may ra các con được học hành, được đổi đời. Bây giờ là chấm hết. Các con ơi! Mẹ đau buồn kêu lên trong trái tim buồn.

Mẹ gửi em cho bà Tám, người hàng xóm hiền lành và lặn lội ra chợ. Gánh hàng rau làm phương tiện sống hằng ngày. Lam lũ như bao người đàn bà Việt chịu đựng và căn cơ. Bà Tám giữ em dùm đôi khi còn mua cho em hộp sữa, miếng thịt nấu cháo. Thường ngày bà dùng nước canh của gia đình nấu cháo cho em. Trong thiếu thốn nhưng yêu thương, che chở tràn đầy và em lớn lên trong tình của mọi người.

Mười mấy năm trôi qua, những cơn mưa làm chị vẫn nhớ cơn bão. Thi thoảng bão về trong giấc mơ. Chị ú ớ trong đôi tay gầy của mẹ. Mẹ ôm chị và gọi con tỉnh cơn mê. Em nắm tay chị xót xa... Nước mắt tràn đầy khuôn mặt của con gái mang tuổi của trẻ thơ.

Ngày qua ngày, em học giỏi luôn đứng hạng nhất trong lớp, trong trường... Chị rút lui nhường bước cho em. Cả hai cùng học mẹ gồng gánh không nổi... Ngày chị nghỉ học nước mắt dâng tràn, lòng quặn đau nhìn kết quả thi đậu vào lớp mười. Tên chị chói lòa trong những hàng tên của bạn bè. Chị về nói với mẹ chị rất. Chị nói nhưng mắt không nhìn mẹ. Mẹ chỉ ừ một tiếng nho nhỏ. Ngày hôm sau chị đi chợ cùng mẹ... Vĩnh biệt mái trường. Vĩnh biệt áo trắng. Vĩnh biệt tuổi thơ trong trắng. Từ nay chị phải

biết khôn ngoan hơn trong công việc chạy chợ. Từ nay mái tóc dài óng ả sẽ cuộn lên. Từ nay chị sẽ đứng bên đường nhìn bạn bè đi qua trong tà áo dài trắng mà chị ước mơ bấy lâu nay. Chị sẽ cúi đầu cho giọt nước mắt không tràn lên khoe mi. Chị sẽ bước thật nhanh khi gặp ai đó quen tươi cười trong tà áo trắng, trong chiếc cặp ôm trước ngực. Chị đứng nhìn tà áo bay sao mà đẹp quá. Chị nhìn cho đến khi áo khuất bên đường đầy hoa cỏ.

Em thi đậu vào đại học ở thành phố. Em sẽ buồn khi sống một mình. Chị và em vào nhà cậu ở nhờ. Em đi học, chị giúp việc nhà cho cậu. Ở nhà cậu hai chị em mình xa cách nhau rõ rệt. Em đi học, chị một mình trong căn nhà xa lạ của cậu. Làm việc và làm việc để cho ngày qua ngày mau. Em đi học về cùng cậu ăn cơm. Ăn cơm xong em vào phòng Hải (con cậu) cùng nhau học hành. Em có biết chị muốn nhìn khuôn mặt của em – em giống ba nhiều lắm. Cái mắt to và sâu, cái mũi không cao nhưng hơi hếch, cái mặt đầy cứng rắn. Chị muốn cùng chơi như khi hai đứa còn nhỏ. Em leo lên cây khế ngọt nhà bà Tám hái cho chị trái to nhất. Chị làm món ăn nào cũng cho em ké miếng trước bữa ăn. Nhưng ở đây, em không được ké. Nhìn chiếc lưng

em dài dài khiến chị nhớ ba mặc dù chị nghe mẹ nói lại. Khi ba đi chị không nhớ gì vì tuổi còn nhỏ lắm. Nhớ ba một cách mơ màng... Chị muốn cùng em ngồi trước biển nhìn xa thật xa và ước: “*Ba về từ dòng nước xanh và ấm của giữa trưa hè, từ con sóng bạc đầu mỗi chiều...*”. Nghe tiếng sóng biển ì ầm chị nói tiếng ba vọng về, tiếng ru của ba ru chị em mình. Trong giấc ngủ, tiếng sóng len lỏi theo hành dương để đến căn nhà của mẹ con mình để gởi một lời ru. Ru cho mẹ bình an, ru cho hai con ngoan và thương mẹ thật nhiều...

Em à! Hôm nay là tháng đầu tiên chị nhận được lương. Phần nửa chị gởi về cho mẹ. Phần còn lại dành cho em mua sách vở và những điều cần thiết khi đến trường. Em nói em sẽ đi làm thêm. Chị cứ giữ lấy khi nào cần em xin. Em đi phát tờ rơi gặp cậu. Tối hôm ấy hai cậu cháu nói chuyện thật lâu. Cậu không muốn cho em đi làm thêm vì công việc cũng tốn thời gian và sức khỏe em nhiều lắm. Cần tiền cứ nói với cậu. Cậu sẽ bớt chút café là đủ tiền cho em thôi mà. Em vâng dạ nhưng trong lòng áy náy.

Sáng nay đi qua cửa hàng chị thấy chiếc áo sơ mi đẹp quá em à. Ngày mai, chỉ ngày mai chị sẽ mang theo

tiền mua áo cho em. Tháng lương đầu tiên cũng có chút quà cho em chứ. Em gặt đầu em nhé. Hôm sau chị đi cùng mợ vào hỏi chiếc áo đã bán mất. Chị phải lựa một chiếc áo khác cũng dễ thương. Một chiếc áo màu xanh biển, màu của quê hương mình. Giá tiền vừa phải. Em sẽ là người con trai lịch lãm trong trường, em sẽ sáng sủa khi lên chuyến xe buýt đến trường. Mợ dành trả tiền nhưng chị muốn đây là món quà của chị, chính chị tặng em.

Áo đơn giản chỉ là chiếc áo nhưng nó mang cả tình ba trao lại cho em. Ba thương em vô cùng. Những ngày em ra đời ba chỉ đi biển gần bờ, hoặc đi câu mực ban đêm còn ngày ba muốn chăm sóc mẹ con. Rồi ngày ấy đến ba không kịp vào bờ và không còn dịp nào ba chung vui, xẻ buồn với gia đình. Nhờ có ba nên mới có chị. Ba trao cho em qua tay chị. Em sẽ mặc chiếc này và là sinh viên nổi bật nhất trong sân trường. Em xinh lắm.

Buổi trưa hôm ấy em không về. Hình như em học thêm vào buổi chiều. Chiều khi mọi người đã về nhưng em vẫn chưa về. Cậu nhìn vào ghế trống bên bàn cơm. Cậu chếp miệng:

- Thương thằng nhỏ quá chừng. Cả nhà ăn cơm đi. Ai về sau, ăn sau vậy.

Chợt điện thoại cậu reo. Cậu nghe xong vội nói:

- Thằng Thương bị tai nạn.

Cậu vội vã đi. Chị bươn theo. Chiếc xe tải đã kéo em và người đi đường đưa em đến bệnh viện. Người tốt bụng lo thủ tục cho em nhập viện, ứng tiền viện phí như người nhà. Khi em tỉnh, biết em chỉ chấn thương một chút sẽ mau khỏi. Người tốt bụng gọi điện cho cậu. Người tốt bụng nói về em cho cậu nghe. Cậu ghé thăm em trên giường bệnh là lúc người ấy ra đi. Người ấy không trở lại. Khi bình tĩnh nghe mọi người xung quanh kể lại người ấy lăng xăng chạy mua những

thứ cần thiết khi em còn chưa tỉnh, thăm hỏi qua bác sĩ như người cha. Người ấy đứng ngồi không yên. Cứ đứng lên ngồi xuống nhìn vào phòng cấp cứu như mong ngóng con mình.

Khi em vừa ra phòng cấp cứu chị lao đến bên em. Cậu bình tĩnh hơn. Cậu ngăn chị lại và theo lời chỉ dạy của bác sĩ. Em cần theo dõi hàng ngày...

Ngày em về nhà là ngày em sẽ mặc chiếc áo tình thương, áo thương yêu chị dành cho em, của tình cha thương em vô vàn, của tình mẹ thương con như vàng như ngọc... Cố gắng em nhé.

KIM DUNG (K6)

Các nhà Thạc Nho xưa khi ca tụng một người, thì người đó phải : Phú Quý bất năng dâm, bần tiện bất năng di, uy vũ bất năng khuất ! Tôi thấy người có tiết tháo hầu như có đủ các đức tính ấy ! Tôi không thích từ Quân Tử. Khổng Tử nói : Đức người Quân Tử như gió, đức kẻ tiểu nhân như cỏ. Người ta giải thích hầu như Quân Tử là ông lớn, kẻ Tiểu Nhân như là nông nô, tôi đòi. Tôi nghĩ người có tiết tháo là người có chí khí, và dù cuộc đời xoay chuyển, nhiều phong ba bão táp, thì người có tiết tháo cũng không thay đổi chí mình ! Khác với những người hỉ nộ ái ố gặp đâu sâu đâu, những người lục lục thường tài ! (nói theo bây giờ là những người có lập

trường khác với những người không lập trường).

Như Chu văn An là một người có Tiết Tháo ! Ông dẫu sợ, vua không nghe, ông về nhà, nghỉ chơi với những người lục lục tầm thường. Người tiết tháo không cần phải tìm nơi ẩn dật không ai biết đến nữa ! Người tiết tháo vẫn sống giữa đời, thậm chí vua đến nhà ông vẫn tiếp, không cần phải lánh mặt !

Nguyễn Du vẫn ra làm quan nhưng không bàn nhăng, nói cuội, không nịnh hót. Nguyễn Thông không bàn sàm như tụi vẹt ở kinh đô (Đàn Anh Vũ).

Xã Hội càng tiến bộ (!) thì người giữ được tiết tháo càng khó lắm (!)

Như Nguyễn Hồng, Lê Đạt thì

không sánh được với Hữu Loan. Nguyễn Hồng chèn chức quan ở Hải Phòng, lên Thái Nguyên ở ẩn, nhưng khi cần vẫn phải nhờ vả quan địa phương ! Lê Đạt khi con không được hạnh thông học hành thi cử, ông cũng phải nhờ người xin giúp ! Trái lại, Hữu Loan trần vai áo kéo xe chở đá vất vả cực nhọc không hề than van xin xỏ !

Khi vụ Nhân Văn Giai Phẩm nổ ra : Trần Dần, Phùng Quán đã đổ hết tội lên đầu bà Thụy An để được nhẹ tội (mặc dù trước đó hai ông này đã thần tượng bà) trái với Nguyễn Hữu Đang không nói một lời ! Ủ thì đi Cổng Trời cũng được, nào sợ gì ông Trời :

Bất ở trần phải ở trần

Cho may ô mới được phần may ô !

Ông Phan Khôi nào sợ các quan lớn ! Các con vẹt chửi ông thì ông cũng coi như Nợ Pa ! Hình như ông yếu đuối và nghiện thuốc phiện. Nhưng dù nghiện ông cũng không để người ta nắm lấy nhược điểm này để sai khiến như Hoàng Cầm đã từng bị nắm huyệt này nên nhiều khi cũng chiều í quan trên !

Nguyễn Tuân và Thanh Tịnh cũng là những người khá ! Nguyễn Tuân không nịnh nhưng sợ ! Cuộc sống của ông vẫn bình thường vì ông biết chia véc bờ : Tôi sợ, anh sợ, chúng ta sợ ... !

Thanh Tịnh không nịnh lắm và cũng

biết cách giúp người khác, cho người mượn tên để đăng bài trên báo !

Điểm lại những tên mà tôi thích ở trên: Nguyễn hữu Đang, Phan Khôi, Hữu Loan ... tôi thích nhất là Hữu Loan. Vì giữ chí mình dù cực khổ, nghèo đói, đàn con nheo nhóc... ông nhất định không nịnh ai. Đúng là *bần tiện bất năng di, uy vũ bất năng khuất !* Trong cơn “Động Đất” ông vẫn *Ngọc dù tan vẻ trắng nào phai. Trúc dầu cháy tiết ngay vẫn để.*

Đáng quý thay ! Con người cao quý này ! Đọc Mầu Tím Hoa Sim tôi cảm động một thì biết nhân cách ông tôi cảm động mười. Một gương tiết tháo đáng cho đời sau ngưỡng mộ !

CHÂN DIỆN MỤC

Đặc San Xuân Đinh Dậu - 2017

TRUNG HỌC - THỦ ĐỨC - HOÀNG ĐẠO - NGUYỄN HỮU HUÂN

Chủ đề:

Ban Biên tập:

HỒ VĂN TRAI
NGÔ THỊ BÍCH LIÊN (K1)
ĐẶNG THUẬN KHANH (K4)
CAO THỊ LIÊN MINH (K4)

Trình bày Bìa 1 và 4

IN NGỌC HOAN

Khổ: 14,5 x 20,5cm
Số lượng in: 220 cuốn
Phát hành: Tháng 01-2017